አውኚ ኮንኪ

ክንታንትካው ሜፃፍ

7ንቲ ቤን

ቱርሳንትካ

ክንዴ አድማስ

ይታይሽ በላይ

ኤዲተር

ብርሃኑ አሳየ

ኬቹ ጉሳንቲ

ዶ/ር ያረጋል አለነ

ሳላንቲ

አይናዲስ አምባው

ዲዛይነር

አትርሳው ጥግይሁን

አማኻሪ ክልሉ ምንግስት ክንቲው ቢሩስ ቱርቱኺ

እን ማፃፍ አማኻር ክልሉ ምንግስትስ ሜንደቤስቱኽ በጀትስ አማኻር ክልሉ ምንግስት ክንቲ ቢሩስስታ ምሁራንካው ኩስኺ ጉባያው ቴቤርኺስ ቱርቱኼኽ።

ሜፃፉ ዱዊው ቼዋንት © 2015 ም.አ. አማኻር ክልሉ ምንግስት ክንቲ ቢሩዋኽ።

ምሁራንካው ኩስኺ ጉባያው

አማኻሪ ክልሉ ምንግስት ክንቲው ቢሩስ ቱርቱኺ

ፍሽኺ

እሚ ፍን

ክንታንትካኩ ቾታብልስ ታክስኺ iv

ቱኺ..... xi

ፋንቲቲ 1

ቴፊትሮ ዴኬክዕኛ 1

ፋንቲቲ 2

ኛናቹ ምታኒ 22

ፋንቲቲ 3

ባኩንቱ ቴግባር 39

ፋንቲቲ 4

አውጋንካ ትቤብ ዕንታኩ አቾ 55

ፋንቲቲ 5

አኹ ትክማ 78

ፋንቲቲ 6

እጋፊ አቹ ዝውውሪ 96

ፋንቲቲ 7

ማቢሪው ታምትኺ 114

ፋንቲቲ 8

ዎልፍ 130

ፋንቲቲ 9

አርቤንት 145

ፋንቲቲ 10

ካል ግትማ 163

ክንታንትካኩ ቾታብልስ ታክስዒ

እን ክንታንትካው ሜፃፍ ፍኖታካርቲስታ አጌርአቡቾ ምንዛኒ ኩስኒ አሳባ ስሬታስ 2013 ም.ኣስ ዔውስትኹ ክንቲቱርታ ኪሲ ስሬታስ ቱርትኹያኽ። ያኽፃስኪ ሜፃፍዳ ሲፋንኩ ጉዳይካስ ሊሊቲ ቱክቲ እይስታ፦

1. ክንታንትካውሳ ኻልትስ አሴብኽ፣ ታናታንኽ፣ ካሲኽ፣ ችግሮ ኽይኽ፣ ምሴንኽ፣ ቱትፃኽስታ ጋማጋምኽሳ ካሊቾቶ ሌጌፃንኩ አይኔታ ሜንችካ ቴግባርካ ቱክሌልዔካ።
2. ክንታንትካውሳ ኬሌቱፍፃፃማ አንቤብፃ፣ ቹኒትፃ፣ ዙሚፃስታ ፃፊፃ ካሊቾትካዋ አድርፃንኩ ታሪክካስታ እንኒሊ እምትችንኩ ቴግባርካ ዝኮንታ ዔውስታ።
3. ክንቲው ዲግስፃኒ እሚ ትኩታደስ ኪቻ ቴግባር ትኩታሾ አደላታ ያኻ።
4. አጌራኻስኩ አቾትካ ፓፋይስታታጊ ታሪክካ፣ ዕፌትካስታ ቴግባርካኻዳ ቱክሌልዔካ።
5. ባይሉ አይቲስታ አርቤንቱሳ ትክሞ እርዳትፃንኩ ታሪክካ፣ ዕፌትካስታ ግትምዕንትካ ፓው ፋይስትታ ቱዌካ።
6. ክንታንትካ ሜንኾ ጊዞ ቴቤቤርኒስ ክንታንኩ አድልካ አሜችዔካ።
7. ክንትፃስ ክንትፃኩ ካሊቾትካዋ ሌጌዕፃስ እስቱስ ክንታንትካ ፋንቲቲቺፋ ሴዛ ካሊቾትካዋስታ ሰዋስው እምካዋ ክንታንኩ አይኔታሚንችካ ሴልካ ቱክሌዔካ።
8. ክንታንትካው ፌቱርኽ ካሊቾቶ ሌጌዕፃስ እስቱስ ኮንኬ ፌቱርካማ ቱኬምስታንኩ ሜንችካ እድልካ አሜችዔካ።
9. ፆቲቱርታስታ እምፕልስኽ ክንቱ ግምትዳ ሚዕፃስ ታሪክካ፣ ዕፌትካ፣ ዔጌርችንኩ ቴግባርካስታ ኮንኪው ክንቲ እምካ ዲግስፃፃካዳ ትንካኪ ዔውስታ።

ክንታንትካው ሜፃፍ ክንታንትካ አውኚ ኮንኪስ ኻልትስ አሴብኹ፣ አንቤብኹ፣ ፃፊኹ፣ ቹኒትኹስታ ዙሚኹ ክንታንታ ቴርትኹያኽ። ሜፃፉ ቴርትኻኚ ክንታንትካ ዋትኃ አሴብኻ፣ አንቤብኻስታ ፃፊኹ ካላኑስታ፣ ክንትኻ ዋትኃ ፊቲሪውስታ ዴስፃንቲ ያኻውስታ፣ ክንቲኻናኩስታ ኻናኻስኩ ቴግባርካ ዋትኃ ክንትኹ አጌዛኑስታስታ ሌጌፃኑስ ዌውስቱንኩ ምርምሪኩ አግስታካዳ ሲሪስትኹያኽ። ያኽኻስኪ ክንታንትካስታ ክንታንትካኩ ቾታብል ክንቲኻናኻዳ አኮሜችስቱንኩ ቴግባርካዋ ኽስኹሳ ሌጌፅኻስ ኻናኻዳ እምፕልትስ እንፃኽስትኻ ማንዲስቱ።

ክንቲኩ እምካ ፅካ ፋንቴትካስ አቺትኻችንኩያኽ። ፍንቴን አንኮ ፋንቴትካ እምፕላንቲ አሜትሻዳ፣ ይጎንትካ አንኮ ፋንቴትካ ዴሜካ ላኃንቲ አሜትሻዳ አሌድስታንታ ያኼካማ ዲጉንኩያኽ። ፋንቲቲቺፋኩ ክንቲ እምካ እምፕል ትኩሚስ ጎሌልችንኩ ሹኻ ቺፍካስ ዎኬልስቱንኩያኽ። ጂሚሪ ቺፍ ፋንቲቴ፣ ላኃንቲ ቺፍ ሶኼቶስታ ሹኻንቲ ቺፍ ጌርኮ ዎኬላንኩያኽ። ምሳሊስ፦ 1.1.1 ናንኩ ቺፍካ ፋንቲቲ እምፕል፣ እምፕላንቲ ሶኼትስታ እምፕላንቲ ጌርክ ቤዶራሲፊስ ቶኬማና። አንታውላኪ 10.2.3 ናንኩ ቺፍካ ፋንቲቲ ፅካ፣ ሶኼት ላኃስታ ጌርክ ሹኻዋ ካንትፃና።

ሜፃፍኩ ስርኩ ጉስፅካ ሲፋንኩያኽ።

- ክንታንትካ እምፕልታቾስ ፋይስታንትካ ያኹንኩ ኃርካ ጉዳይካዋ ካንትኹስ ክንታና፤ ፋንቲቲ ኃራ ኃራ እምፕል ቺዋ ፅፌቱ ችብትስታ እንፅካ ጉዳይ ኃርካዋ ሾፌኔ።
- ክንታንትካ ኃራ ኃራ ፅፌት ችብታሳስታ እንፅካ ጉዳይካዋ ካንትኹስ ፃፊስቱንኩ ፅፌትካዋ ቹኒቱኒዴስስታ አንቤቡኒዴስ ፋሌንጋ ቹኒቱኑስታ አንቤቡኑ ፁፍዳ ሲሪስቴካማ ዙማና፣ ፃፋናኪላ።
- ኃራ ኃራ ፋንቴትካው ኮንኪው ክንቲ እምካ ፋንቲቲው ችብትስታ እንፅካ ጉዳይካዳ ስሬታ ዌውስትካማ ፃፊስቱንኩ ፅፌትካሊ ማልኃ ኩራርችንኩያኽ።
- ክንታንትካ ሜንችካ ዙሚኩ፣ ቹኒትኻኩ፣ አንቤብኻኩስታ ፃፊኻኩ ቴግባርካዋ አኮሜቻንታ ማንዲስቱ። እንኺኪ ቴግባርካዋ ሳሴርስ ቱስት አኺኒስ አኮሜችኻስስታ ኃኃራሳ ኮንኪስ ክችክቺስ ጌሌፅኻስ ቼጌርስታቲንታ እርዳቱ።
- ክንታንትካ ኃርትስ ያኻውላ አብርታ ክንታንኩ ኃአዔብካስታ ኬችስ አብርታ እንፃኽስታንኩ ክንታንትካሊ ቱቤቤርኻኺስ ክንታና።

- ክንታንትካ ፋንቲቲኩ ችብትካስታ እንፅካ ጉዳይካዳ ሲሪስትካማ ዲጉንኩ ፅፌትካዋ ቹኒታኑ፣ አንቤባኑስታ ስካውካ ስካውካ ካልካዋ አቾትቻኔ ጌዝማ ካልካውሳ ዝዮ ክንታና፤ እርዳትስታና፤ ቴኬምስታናኪላ። እኒቻ ስካውካ ስካውካ ካልካዋ ቴኬምስታኑ ጉዝማ ዝስኹሳ እርዳትስታና፤ ኮንኪውሳ ካሊቾቶኪላ ማልቼ አድርፃና።

ቻናኻዳ ቻናቾሊ ክንትቻ

ክንታንትካ ክንቲቻናዳ ክንታንኩሳ ክንቲ እምካዋ ዝስኹሳ ይስቻፅቻስ ቻኾዳ ቾታብልሊ እንፃዝስታንኩ ሜንችካ ክንቲ ቴግባርካ ዝኩና። እን ያዝቻስ ቾታብል እኒቻ ሜንችካ ቴግባርካዴስ እንፁኒ ልቾዋ ቾታብልሊ አብርታ እንፃዝስታንታ ማንዲስቴ።

1. ቾታብል ሶኼቱሳ ያኹኪ እሌቱ ፅፌት እማሳ አኹኪ ቻሪጉዳያሳ እንቲሪሳ ካስቲካማ እርዳትስታን።
2. ክንቲቻናዳ አንቤቡንኩሳ ፅፌትካዋ እምፕልቱ አንቤፓን። እንሳኪ ጀርካ አኹኪ ቾታብል ቻራ አኹኪ ቴርስ ቴሮ አንቤብቻስ ቴጌቤርቻስ ካሊስቴ።
3. እንቲሪሳ ሲፋንኩሳ ዜጌሩንኩ ካስካዋ ካሲቻስ ፅፌቶ ካንትኹስ ኩስቻቻን።

- ፅፌት ዋታኮውሳ ንባቡሳ እሜ ሾፌኔ?
- ዋታኮው ቻሪጉዳያዳ ትኩቴ?
- እንዴስ ክንትናው ዳማሳይ?

ሜፃፉ እምካው አቺትቻኺ

ክንትካ

ሜፃፋኻዳ ዝኩንኩ ክንቲኩ እምካ ፅካ ፋንቴትካስ አቺትችንኩያኽ። ፋንቲቲ ቻራ ቻራ ኺው ችብትካስታ እንፅካ ጉዳይቻርካ ቹኒትስታንኩስታ አንቤብስታንኩ ፅፌትካ ዝኩኑዊያኽ። ፅፌትኩ ችብትካስታ እንፅካ ጉዳይቻርካ ክንታንትካ ኮንኪስ ኬሌቴፍቻዜካማ ዙሚቻስ፣ ቹኒትቻስ፣ አንብቻስስታ ዛፊቻስ እርዳታንታ ያኼካማ ቴርቱንኩያኽ።

ክንታንትካ፣ ኃራ ኃራ ፋንቲቲዳ አድርዓንኩ ካሊቾትካ ጃላዳ ቶኬምስቱንኩያኽ። ቾታብል እኒ ካሊቾትካዋ ካንትኹስ ካሲ ዝኩኒ ኺሪሳ አኹኪ ክንትዓንትካዋ ካስቲካማ ኽይትኞዔ አግዕኞስ ካሌና። ድምክናኪ እንቲሪሳ ዋትኃ እርዳትኞስ ካሌንውስታ ክንትዓንትካሊ ኩስኞኞታንታ ማንዲስቱ።

ቹኒትኞስታ ዙሚኞ

ክንታንትካ አንቤባኑስታ ቹኒታኑ ዕፌትዳ ትኩቶ ዔውኼስታ እርዳትስትኼ ክንታና። ድምክናኪ ቹኒታኑኪ ያኻ አንቤባኑ ውፍዳ ሲሪስቱንኩ ቴግባርካዳ አሴቴፍኃና። እንዓኽስታንኩ ቴግባርካኪላ ሲፋንኩሳ ቴክሌልኞዕኞስ ካላና።

- ቹኒትኽ ዕፌት ስሬታ ዔውኽሳ እሜ ኃሬ ጉዳዮ ካንትኹስ ዙሚኞኺ፣
- ቹኒትኞደስ ፍና ጋሚኞ፣
- ኩልፍካ ካልካዋ ክንትኞስታ ኃጂሶ ካንትኹስ ዙሚኞኺ፣
- ቤደራ ቹኒት፣ ቹኒትኽ ካስታስታ ቹኒታማ እርዳትስትኞ ካስካዋ ካሲኞስታ ዙርዕኞ፣
- ቹኒትኞ ዕፌትዳ አዔብካሊ ቤናኻዳ ኩስኞኺ
- ቹኒትኽ ዕፌቶ፣ ኃሬ ጉዳዮስታ ቹኒትኞ ዕፌቱሳ እሜ ካንትኹስ ዛፊኞ
- ቹኒቱኑሳ ዕፌቶ ካንትኹስ ዙሚኞ፣ ኃርት አሳባሳ ዲግስኞ
- ቹኒትኞ ዕፌትካ እምካዳ አኹኪ ጉዳይኃርካዳ ትኩትቱንኩስታ ቤናኻዳ ኬዌንስትኞስ ካላንኩ ታሪክካዋ፣ ግትምካዋ፣ ታውኔትካዋ ኬዌንኞ

ኬሌቴፍኞዓማ አንቤብኞ

ክንታንትካ ዕፌትካዋ ኃ-አቻስ ቱስቱኹ ፍትኔት፣ ክችክቺስስታ ቱስቱኽ ጌሌዕኞኺስ ንኞኪ ንባቡሳ እንዕኼንቶ ጌሌዓው እንኮኽትስ ድምፆ እንኮኽኞስ ኬሌቴፍኞዕካማ አንቤባና።

አንቤባማ እርዳትስትኞ

- ጉዳይኝራሳ ካንትኹስ ድምክና ዳራ አቾና? ጉዳይኝራሳ ካንትኹስ አብንስ አኹኪ እሊኩ አቾ ዙማኒስ እንኮክንኹ ዳርማይ? ጉዳይኝራሳ ካንትኹስ እሊው ስፍሪዴስ ዳራ አንቤብና?
- ጉዳይ ኝራሳ ካንትኹስ አኹኪ ጉዳይ ንባባኻዳ ዲግኹ ዳድዳ ኝርትስ ዋንኹ ካንቲ ዳርማይ?
- ዕፈታኻዳ ቶኬምስትኹዳስ እሊው ጉዳይኝራሳ ካንትኹስ ዳራ አቾኹ ፋኔ?
- ጉዳይኝራሳ ካንትኹስ ሊሊቲ አኺኒስ ዳራ እንዋክስትኹ ፋኔ?

4. ዕፈታኻዳ አግዚንኩ ካልካዋ ካትኹስ ሲፋንኩሳ ዜጌራንኩ ካስካዋ ካሲኞስ ኩስኞንን።

- እን ካሉ ኽይ ዳርማይ?
- ካልሳ ዕፈቶ እርዳትስትኞስ እያዋ ቴኬማማ?
- ሊሊትችንኩ ዳድካስ ትክምዳ እሼማ?
- ይው ዝኩኒዳ ዋትኝ ቴኬምስትኞስ ካሌ?

5. ጉዳይኝራሳ ካንትኹስ ታክስዋንኩ እሊኩ ዕፈትካዋ ሜዋፍካዴስ፣ ጋዚትካዴስ፣ አኹኪ ሜዜትካዴስ ፋቴካማ አንቤፓን።
6. ኝርታ አንቤቢኒስ (ስራስሪ ኝሬ ካሌካማ ኝርታ አንቤባንታ ይስኞዋን)፣ አንዴስኪ አንቤቡኑሳ ጉዳዮ ካንትኹስ ኩስኞንን።
7. ቴሌቪጅን፣ ራዲዎን፣ አኹኪ ድረጌዕዴስ ጉዳይኝራሳ ካንትኹስ ቹኒታን አኹኪ ካንታን።
8. ስራስሪ ቤናኻዳ ዳራ ዳራ ክንቱኑስታ ኝዴብቴራሳ እምፕልቱ ካንታን፣ ዳራ ካንትኹስ ክንቱኑስታስታ ዳር እንኮክስትኹስታ ሲፋንኩሳ ዜጌሩንኩ ካስካዋ ጉሸቴካማ ኩስኞንን።
    - ክንቲ ይዙኪማ/እሺኾማ?
    - ክንቲ ሳሴርማ/እሺኾማ?
    - ኮንኪው ክንቲስ ቴኬማንቲማ/እሺኾማ?
    - ስራስሪ ሲፈካማ ዳራ ክንትኹ ፋያን?

9. ፃፊኾሳ ካሊኼ አድርዕኻስ ክንቱንኩሳ ዝርዝርካ ካሊ፞ችትካዋ እርዳትስትኻስ ዳራ ክንቱኑስታ አ፞ችኻስ ሲፋንኩ አይኔትካ ካስካዋ ስራስሪዋ ካስታን። ምሳሊስ፡ ካልኩ ፊዳልካ ቱስታው አኺኒስ ፃፊስቴካማ/ሴዶርስትካማ? ዲብቴርትካኻዳ/አኹኪ ክቻክቺዳ ዝኩንኩ ቴርት ምልኻትካ (ሴዛ ትኩሚ፣ ኒዪሊ ባይ፣ ድርቢ ባይስታ ዔጌርኾንኩ) ቱስታው ስፍሪዳ ቱዌካማ? እ.እ.ኮ

10. ስራስሪ እይስትኹሳ ኻን እንፅኻሳ ሲራኒስ፣ ኃርቶ አኹኪ እሊኩ ኻናቿኩ አባልካዋ ካልካሳስ፣ ዙሜ ፃፊኻስ፣ አኹኪ ዙሚ ዶስኻኃ ጉዝማ አሴቴፍኻኻስ እምፕልታ እንፃክስትኻ ፋይስቴ።

11. ስራስሪ ዶዶኻካ ዶዶኻካ ዳብዳብካዋ (ምሳሊስ፡ ኻናቿኩ አባልካስ አኹኪ አዔብካስ) ፃፋንታ አኹኪ እሌትስ አኹኪ ሶኼትስ ኬሴትስቱንኩ ጉዳይካዋ ካንትኹስ አኹኪ እምፕሎ ጉዳዮ ካንትኹስ ዝኩክሳ ካንቱ እ.እ.ኮ ፃፋንታ ይስኻፃን።

ክንታንትካ አንቤባኑሳ ፅፈቶ ዋትኃ ትኩቶ እይካማ አንቤባኑስታስታ እርዳትስታኑስታ ክንታና። ድምክናኪ አንቤቡኒ ፅፈትዳ ስርቴካማ ቴርቱንኩ ዙሚስታ ፃፊኻ ቴግባርካዳ አሴቴፍኃን? እኒኃ ቴግባርካኪ ሲፋንኩሳ ቴክሌልኻፅኻስ ካላና።

- ፅፈት ሲሪስትኹሳ እሜስታ ጉዳይኃራሳ ካንትኹስ ዙሚኻኺ
- አንቤብኻዶስ ፍና ጋሚኻ
- ፋይስታንትካ ካልካዋ ክንትኻስታ ኃጂሶ ካንቴኹስ ዙሚኻኺ
- ቤዶራንባብ፣ ንባብጉዝማስታ አንቤባማ እርዳትስትኻ ካስካዋ ካሲኻስታ ዙርዕኻ
- ፅፈትዳ አዔብካሊ ቤናኻዳ ኩስኻኻ
- ፅፈቶ፣ ኃራጉዳዮስታ ፅፈቱሳ እሜ ካንትኹስ ፃፊኻ
- ፅፈቶ ካንትኹስ ዙማንታ ኃርትአሳባሳ ዲግሳንታ ዔውኻ
- ፅፈትኩ ችብትካዳ አኹኪ እንፅካ ጉዳይከዳ ትኩትቱንኩስታ ቤናኻዳ ኬዌንስትኻስ ካላንኩ ታሪክካዋ፣ ግትምካዋ፣ ታውኔት ፀፍካዋ ኬዌናንታ ዔኻው

ካልካ

ክንታንትካ አንቤባኩስታ ቹኒታንኩ ፅፌትካኻዳ አግፃንኩሳ ስካውካ ስካውካ ካልካዋ ክንትካማ ቴኬምስታና። ምሳሊስ፦

- ካልካውሳ አንቤብስትሄ፣ ኽዮስታ ሊሊትቾኹ ቴኬምስትቾሄ ክንታና፣
- ምስሊ ኽይ ዝኩክ እሊኩ ካልካዋ ክንታና፣
- ቤናኻዳስታ ቤን ሴጋዳ (ምሳሊስ፦ ቾን አኹኪ እምፕልታቹ ዙራሙሪ) ፌፂምስታንኩ ዙሚስታ ፃፊቾ ቴግባርካዳ ካልካዋ ቴኬምስታና።

ሳዋሳው

ክንታንትካ ኮንኪውሳ ልቾ ውክርው ቤንካዋ ምሳሊስ፦ ኒሊሊስታ ሜንች ቹፍ ስምካዋ፣ ቾሺስታ ፌይኹ ጊዝ ግስካዋ፣ ስማሌፅካዋ፣ ግሳሌፅካዋ፣ ኒሊሊስታ እልቾቲ ዲብቴርትካዋ ቴኬምስትቾሄ ክንታና።

ፃፊቾ

ክንታንትካ አንቤባንኩ ፅፌትካዋ ካንትኹስ ችብትካስታ እንፅካ ጉዳይካዋ ኃርታ አኹኪ ኬችስ ፃፋና። ፃፋንኩ ፁፍካኪላ ሲፋንኩሳ ቴክሌልቾፅቾስ ካላና።

- ሊሊትችንኩ ፅፌትኩ አይኔትካዋ፣ ምሳሊስ ቴሬካንቲ፣ ጌሌፃንቲስታ ዌዶዶርቾፃንቲ ፅፌትካዋ ፃፍቾ
- ኃአሳባሳ ፃፋንታ፣ ጋምባንታስታ እትሜትስ ቴርትኹ ዔዋንታ ዔውቾ
- ፁፍኩ ሊሊትችንኩ ኩፕካ አሳብካዋ፣ ምሳሊስ ካልካኻዳ ፊዳልካዋ ቴስቲስስታ ክችክቺስ ፃፍቾ፣ ካልካዋ ክችክቺስ አንቤብቾ፣ ዶዶቾትካማ ፃፊስቱንኩ ካልካዋ እ.ኤ.ኮ እርዳትስትቾ

ቱሚ

እን ላኼታንቲ ቤኑ ክንትሚ ሜፃፍ ዕካ ፋንቴትካስስታ እምካስ ቤንቻኃማ ዲጋ። ሜፃፍ አጉዊኒ አችትቻኺው ሴል ስሬታስ ውላ ዕካ ፋንቴትካጊ ዕካ አርፋስ ያኹኪ ሲስቲዕካ ጊዝ ቤንካስ አኮሜችስትካማ ድኻንታ ያኻማ ቴርታ። ቴርቴንኩ ዕፈትኩ እምካስታ ኃሪ ጉዳይካ ክንታንትካ አውኺስ ዙማንታ፣ ቹኒታንታ፣ አንቤባንታስታ ፃፋንታ ጁዕካ ያኼካማ አጌላጌላና። ውላጊ ፋንቴትካ ሹኻ ሶኼትካስስታ ሹኻ ጊዝ ቤንካስ አቺትቻኼካማ አዊኬርኼካ። ውላጊ ሶኼትካው ጂሚሪ ጊዝ ቤንዳ አንቤብቻስታ ኬሌቴፍቻፃማ አንቤብቻ፣ ላኃንቲ ጊዝቤንዳ ካልካስታ ፃፊቻ አችትኼካማ ዲጉንኩ ያኹስ፣ ቹኒትቻ ጂሚሪ ሶኼት ሹኻንቲ ጊዝ ቤንዳ፣ ዙሚቻ ላኃንቲስታ ሹኻንቲ ሶኼት ሹኻንቲ ጌርክዳ፣ ሳዋሳው ዴሜካ ውላጊ ሶኼትካው ሹኻንቲ ጌርክዳ ቤዶራሲፊስ አዊኬርኃንታ ያኽስታ።

ፋንቲቲ 1

ቴፌትሮ ዴኔክፀኛ

1.1. አማ'ካሪ ክልሉ ቴፌትሩክ ሜስብካ

1.1.1 አንቤብኛ

ቤደራ ንባብ

ሲፋንኩሳ ካስካዋ ካልስ ዙርፃን።

1. አጉዊኒ ስል ዋሺኔ ፋዋፋዋቴ ዔጌሬ? ዋዳ ዙራሙሪዳ ያግስቴ?
2. ቴፌትሩክ ሜስብካ ንኛ ዳራ ንኛይ?
3. ታቹንኩ ቴፌትሩክ ሜስብካ ዝኩናማ?ካራካራን?

አማኻሪ ክልላኻዳ ዋክትችክሳ ትክሞ እይቻስ ካላንኩ ሜንችካ ዶኔክዕካ ያኹንኩ ቴፊትሩክ ሜስብካ ዝኩና። እኒቻ ክቻዶስ ራስዳሽኑ ካንዶስ ጀሜራማ፣ ባሩ ዖሌልዶስ 116 ሜትር ዝክቲ ዝክኹ ዳሎል ብቴ ኺስታ ብቲ እንጅኩዋስታ ሊሊትችንኩ ቴፊትሩክ ሜስብካ ያግስታና። እንዶስ ድምክና ሊሊትችንኩ ፋዋፉዋትካስታ ዶኔክዋንኩ ሜስብካ ዝኩና። እኒ ክቻዶስክላ ቲስ አባዊውሳ፣ ትስኪውሳ፣ ፋቻጉሳስታ ዶንዶሩሳ ፋዋፉዋትካዋ ቶኬምቻስ ካሊስቴ። ውላጊ ቴፊትሩክ ሜስብካ ጎቤናንትካውሳ እንኮክስቶ እሚችስታ ጉስች አይል ዝኩኬኽ።

ፍን 1ዳ ዝክኹ ስልዳ እንኩርስትኹ ቲስ አባዊው ፋዋፉዋቲ ባርዳር ኬቴምዶስ ምስራክሾዳ ያግስቴ። ቴምሌልስታማጊ ጋኺሾ ዖውርስቱስ አኹዶስ ፊቴርስታው እምብላ ዊጊሪ ትሺ፣ አንዶፍስትኹሳ ትቴ ዌጌሬ። ፋዋፉዋቲው ድምፅ፣ ዙራሙሪው ላማላምቻስታ አኹው ትሺ ፊቴራው ማሬምዱንጋ እንኮክስቶ አይልስ አዶሴ።

እሊው ጎቤናንትካውሳ እንኮክስቶ ጉሳው ዶሜካ አዊ ዞን፣ ዳንግሊ ዖራዳዳ ያግስታው ትስኪው ፉዋፋዋቲ ያኹስ፤ አዊሲስታ ግዛኒ እስታንኩ ላቻ ብንካ እምፕልዳ አሌቼትቼካማ ጋኺሾ ዋውርስታኒስ ፊቴርስታዊኽ። እን ፋዋፉዋቲዶስ ፊቴርስታው ሻሾ ዌጌራው ፉቺ ትሺ፣ ዙራሙሪዳ ያግስታው ቴፊትሩው ካዊን ልምላሚሊ እምፕልትካማ ዙራሙሪስ ሊሊቴ ግዶ እያና።

ኩክሪዳ ካንቴንኩ ላቻ ስልካዶስ ዋሺኒይ ትስኪው ፎፎቲይ?ታናው አይክሳ ዋሺኒይ? ሲፋው ቱንዚ ዳራ ጌለፃውሳ ዌጌሬ?

ስል 1

ስል 2

እሳንትስ ሜዜንስታኒ ይቶፒያዴስ እምፕላንቲ አፍሪካዴስ ሹኻንቲ አችዳ ዝክኹ ታናው አይክክላ ቴፌትሩክ አይክካዴስ እምፕሌኽ። እን አይክ 3600 ካሬ ኪሎ ሜትሩሳ እሳንቶ እሜስኩኼኽ።

ትክላሊስ አማኻሪ ክልላኻዳ ቶኬምስቱንኩ ሜንችካ ቴፌትሩክ ሜስብካዴስ ድምክና ሳሜንኩ ካንካ፣ ሊሊትችንኩ ብንካ፣ ብርክካ ካዌንኩ ንሴስካ፣ ቻኻ ጎኽካስታ እሊኩ ቴፌትሩክ አብትካ ያግስታና። እን አኽኻስ እኒ አብትካዋ ቴኬምስትኻስታ አንኬባኬብኻ እይስቴ።

(7ንቲ ቤን አውኺው ክንትሊ ሜፃፍዴስ ኬሸኻጃማ ካዕስትኹ)

አንቤባማ ርዳትስትኻ

በ. ሲፋንኩሳ ካስካዋ አጉዊዳ አንቤብቱኑ ዕፌት ስሬትስ ክችክቺ ያኹኽሳ አሳቦ ውን ኬርት ያኹኽሳ ዴሜካ አሱ ኒካማ ካልስ ዙርፃን። እንት ዙርፃሳክላ ምክንያትስ ጊዲፍሊካማ ጌሌፃን።

1. ዶንደሩ ፋዋፉዋቲ ጎቤናንትካዋ እሚችስታ ጉስች አይል ዝኩኼኽ።
2. አዊሲስታ ግዛኒ ፌቴራኑ ፋዋፉዋቲ ፋኻግ እስቴ።
3. ዳሎልዴስ ኪቻ ራስዳሽን ብቲው ሥሌልስ ዲጌ።
4. ባርዳር ኬቴም ቲስ አባዊው ፋዋፉዋቲዴስ ምስራክሾ አግስቴ።
5. ቻኻ ጎኽካስታ ካዌንኩ ንሴስካ ቴፌትሩው ሜስብታ ቼፍስታና።

ከ. ሲፋንኩሳ ካስካዋ አጉዊኒ ዕፈቱ ስሬትስ ዑፍስ ዙርዛን።

1. ራስ ዳሸኑ ካንስታ ዳሎሉ ብቲ ኬፍቲስ ካንትቻኝኒ ዋትኝ ጌሌዕስታን?
2. አባዊው ፋዋፉዋቲዳ ማርያም ዱንጋ ዋትኝይ ፈቴርስታው?
3. ዳንግሊ ዎራዳዳ ዝኩኽ ትስኪው ፋዋፉዋቲ ዋትኝይ ፈቴርስታው?
4. ራስ ዳሸንደስስታ ዳሎልደስ እንኩዊንታው ዋሺኒይ? አቾስታው ዋትኝይ?
5. አማኻሪ ክልሉ ምንግስት ቱሪዝሙ አብትደስ ቴኬምስትቻስ ካላው ዋትኝይ?
6. ዕፈትደስ ደኔክስትኾሳ እንኮክስቶ ጌሌዕቻስ ቱንኩሳ ካልካዋ ጎሌልትካማ ፍሸቱኒደስ ፋሌንጋ ጌሌዛን።

ኬሌቴፍቻዛማ አንቤብቻ

ሲፋንኩሳ ቴግባርካዋ ቤደፈራሲፊስ አኮሜቾን።

1. እንት ክንትዛንት ሲፋውሳ ዕፈቶ አንቤባኒስ ትኩትስ ሲፍቻኝን።
2. እንት ክንትዛንት አንቤቡኑሳ ሴሎ ዊጊርዊካማ ዕፈቶ ክችክችትስ፣ ፋይስታው ፍትኔትስስታ ጊሊዊስ ድምዖ እንኮክዊካማጊ እንት አዜባስ/አዜብስ አንቤፓን።

ይቶፒያዳ ሜንችካ ቤራዊኩ ፓርክካስታ ሜስብካ ዝኩና። እኒኝ ክቾደስክላ አዋሽ፣ አቢያታ፣ ሻላ፣ ባሌኩ ካንካ፣ ሳሜንኩ ካንካ፣ ናችሳር፣ ማጎ፣ አሞ፣ ጋምቤላ፣ አርባምንች አዙው እሩብዊ ስፍሪ፣ ባቢሌ እኒው ዝኩዊ፣ ሳንካሌ ኮርክካው ዝኩዊስታ ማዜው ቤራዊ ፓርክ ያግስታና። እኒ ሜስብካ ብርክካ ካዊን ንሴስካው፣ ቾኻ ጎኽካኩ ዜርካውስታ እሊኩ ቴፈትሩክ አብትካው አግዕዕካ ያኼካማ አግስታና። ትክላሊስ ይቶፒያ ሜንችካ ቴፈትሩክስታ አቺ ግቢቱክ ሜስብካዊና አኽቻስ ቱሪዝሙ አብትስ ቴኬምስታንታ ታኻታጊ አግስቲ። እን ያኽቻስ እኒ አብትካዋ ቢካው አኺኒስ ቴኬምስትቻስ ቢካውሳ አንኬባኬብቻኼ ዔውቻ እይስቴ።

1.1.2 ካልካስታ ዛፊቻ

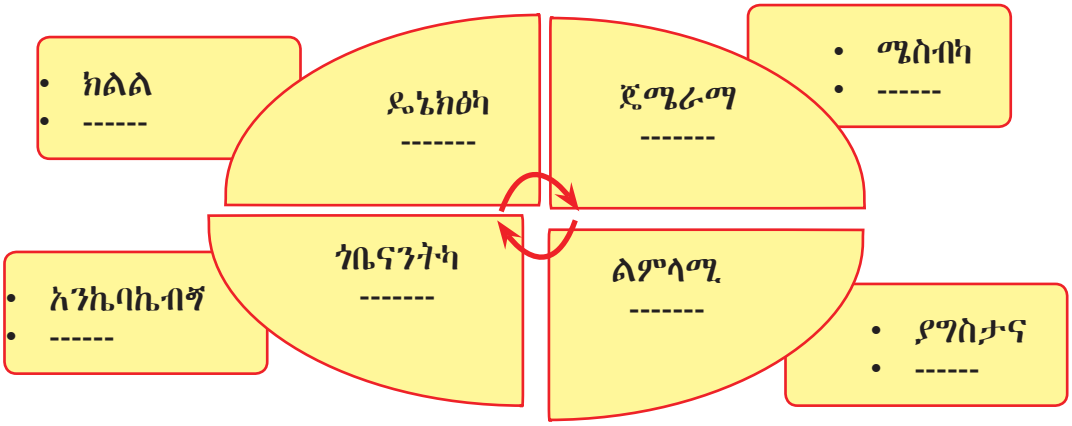
ካልካ

ካልካስ ምስሊ ኽያሳ እይቻ

በ. ሲፋማ “በ” ዛንጌራዳ ዲጉንኩ ካልካስ ምስሌ ኽዮ “ከ” ስርዳ ዲጉንኩደስ ጎሌልትካማ ድንግርሳን።

በ	ለ
-------1. አሉም	በ. ጃላዴስ
-------2. አጉዊዴስ	ከ. ክችስሻስ
-------3. ቻቺዊ	ኸ. እሜማ
-------4. ጊዲፊ	ቨ. ኣባላምቲ
-------5. ዝባትትሻ	ሰ. እርዱቲ
-------6. ቢዲሪ	ሸ. ናኼስትሻ
-------7. ኬሸሻዕሻስ	ለ. ትርቾሺ
-------8. ኩንቲታማ	አ. ኣድርትኹ
	ገ. ደደክ

ከ. ሲፍካማ ዲጉንኩ ካልካስ ዕፈቱ ቱዊ ስሬትስ ምስሌ ኽዮ እያን።

ፃፊሻ

ይጋሬ አሳቦ ፋያማ ቱንዜ ፃፊሻ

ቱንዚ

ቱንዚ እምፕል ያኹኪ እንዴስ ጃላ ቼፍ ዝኩክ ዲብቱርትካስ ሲሪስታው ዕፈቱ ውክርያኽ። ሲሪስትሻኺኪ፤ እምፕል ዲብቱርት አይላካል ያኹስ እሊኩ ኩዊ ዝርዝርካ ዲብቱርትካ ያኻና። አይላካልክላ ቱንዚው ሊሊትኾኽ ስፍሪዳ አግስትሻስ ካሌ። እን ስሬታስ አይለካል ቱንዚው ጁዊዳ፣ ዊድዊዲዳ፣ ክቻክቺዳ፣ ጁዊዳስታ ዊድዊዲዳ አግስትሻስ ካሌ። ዋኒኪ ያኹኒ እምፕል ቱንዛኻዳ ዝኩሻስ ካላው አሳብ እምፕልያኽ። እን አኽሻስ እምፕል ቱንዚዳ እምፕል አይላካል ይቢቺ እግስቱ

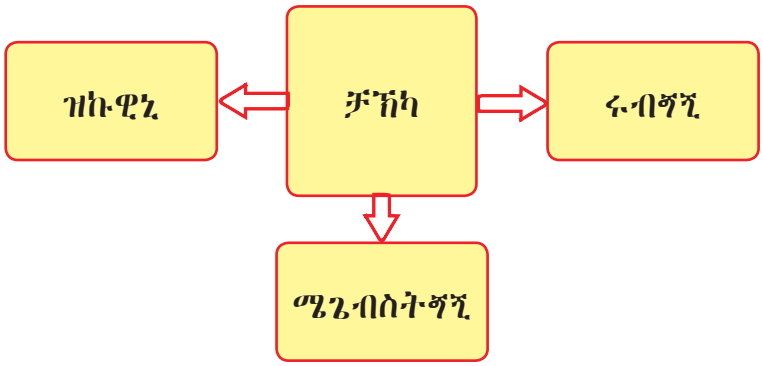
ንቼኽ።

ምሳሊስ፦

አቤባ ቻናኻዳ አክምዴስ ጃላ ያኹኽሳ ይዝኩዊ እንዕኼ እንባኽስትቻስ ጊዲድስቴሽቲኾ። አቤባኩ እንባኽባንትካ ምግብ-ቻና እሺኩ ያኽቻስ ኻራ አንኬ እንጂዚስ ችይ፤ ሳቼናስታ ድርትኒ እንኮኽስቱኒውላ ብቲ ቻኒ እንጂዚኹሳ አንኬ ቡያታ ምግብ-ቻና ዙራዙርዚ። ዊዲታ ዴሜካ ቻኖ ባንኩዌውጂታ ኩርሶ ቴርስኼ ጀሜርቴ። እንባኽባንትካውሳ ስዮ ሶኼትዴስ ሹኻታዋ ቼዚ። ምግብ-ቻናኩ እንባኽስታንትካ እንዕኺ ሚንቹኽታዋ ኹዕዕካ ሳዋንካዋስታ ዝቾዕካ ብርችቼካዋ ቼዚስ ታፎ አኹዋኻዳ ዳሴቾታታ እሽቲ፤ እንባኽባንትካሊ ጌቤላ ካታታ አሬ እንግርዳ ቡያታ ጉባሬ እሚኹሳ ዜንቢሎ ታፍዳ ኪኪርዜታ ቻና ዙርቴ። እንታኮውሳ እንዕኼ ዊዲኒዴስ ፊሌንጋ እንባኽባንትካ ያ ያኹኽሳ ላኃ አሚቴ ስሮ ቡይ። ስሮ ቡዬው ጊዛይ ይዝኩዊት ያኽቻስ ኺው ማቾ ፊዜዜ። ስሮ ሳቼና ካዜስኪኒውላ እንግርዴስ ጌምዕቻስ ፋኬድስታያላ።

ምሳሊዴስ ርዳትስቴኑውስታጊ አይላካል ጂሚሪ ዲብቴርቴኽ። እሊኩ ዲብቴርትካው ቴግባር ኩዒ አይላካሎ ሊሊትችንኩ አኼንካዴስ ስርታማ ጌሌዕቻ አኹኪ ርዳትዕኼኽ። እን አኽቻስ እንታኮንኩ ዲብቴርትካ ዝርዝርካ ዲብቴርትካኽ።

በ. ሲፋማ ዲግኹ ቢጋሩ አችትቻኺ ስሬታስ አዜብካሊ እምፕልታ ይጋሬ አሳቦ ፍሸቻዒካማ ጌሌባንቲ ሴልስ እምፕሎ ቱንዜ ዓፋን። አይላካሎስታ ዝርዝርካ ዲብቴርትካዋክላ ጎሌልትካማ ምልኻታን።

1.1.3 ቹኒትሻስታ ሳዋሳው

ቹኒትሻ

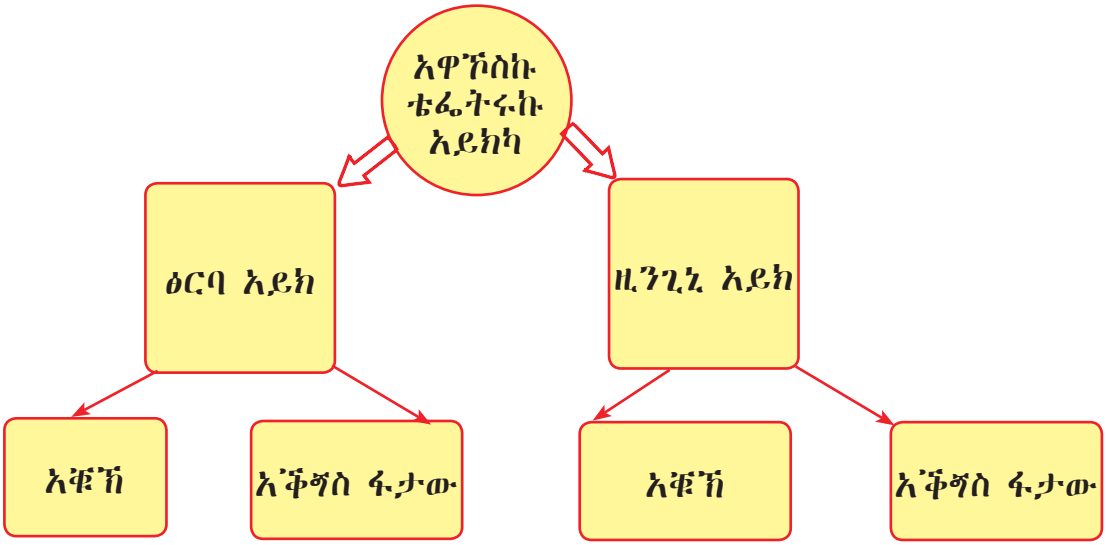
አዋኾስኩ አይክካ

በደራ ቹኒትቻ

በ. “አዋኾስኩ አይክካ” ናው ኃሪስ ዲግኹሳ ዕፈቶ ቹኒትቻደስ ፍና እንቶጂሱሳ ቢዲሬ አቾቶ ስሬታ ዌውትካማ ሲፋው ቢጋርዳ ዲጉንኩሳ ሜስብካዋ ካንታውስ ላኃ ላኃ ታኼካማ ካልስ ጌሌዋን። ሲፍዊካማኪ ቢጋሮ እንት ደብቴራዳ እንኩራን።

ከ. እንት ክንትዋንት ቹኒትችሳ ዕፈቶ ላኺኒ አንቤብካያንኩዊኽ። አባላምቲዳ ትኩትስ ቹኒታን። ላኃንቴ አንቤብካያኒስ ኩዊ ኃራ ኃራ አዊ ዞንኩ ቴፈትሩክ አይክካውሳ ጊሊዕዌ እንት ደብቴራዳ ዋፋን።

ቹኒታማ ርዳትስትቻ

አዋኾስኩሳ አይክካዋ ካንታውስ አግዊንኩሳ ንባርካዋ ቢዲሪዳ ኃጂሶ ካንታውስ ጊሊዊንኩ አሳብካሊ ኃርትስ ካንትቻዋን። ሲፍዊካማኪ ኬምፕዳ ዝኩንኩ አዌብካሊ ኩስዊኃን።

ሳዋሳው

አውኺ ኮንኪው ዲብቴርቱ ውክር

ዲብቴርቱ ውክር

አውኚ ኮንኪው ዲብቴርቱ ውክር ላኃ ቹዋቹዋ ቤንካዋ እሚኹዋኽ። እኒኃክላ ስሙ ካልኩፓስታ ግሱ ካልኩፓ ያኻና። ስሙ ካልኩፓዳ ስም ይኹዊቺ ያኹ ስም ጉሳንታ ያኹኽ ስምስታ ስማ ጌሌዕካ አግስትሻስ ካላና። ግሱ ካልኩፓዳ ዶሜካ ግስ ይኹቺ ያኹኪ ግስ ጉሳንታ ያኹኽ ግስስታ ግሳ ጌሌዕካ ያግስታና። ዲብቴርታኻዳ ግሱ ካልኩፓ ዲብቴርቱ አሊዲዳ ያግስቱስ፣ ስሙ ካልኩፓ ኩዊ ግሱ ካልኩፓዶስ ቤዶራማ አግስቱ።

ምሳሊኦ1.ኽራ ቲንቱኻ።

ኽራ - ስሙ ካልኩፓ (ስም ይኹዋቺ)

ቲንቱኻ -ግሱ ካልኩፓ(ግስ ይኹዋቺ)

2. ሌጌሴማ ኽራ አይኃ ቲንቱኻ።

ሌጌሴማ ኽራ -ስሙ ካልኩፓ(ስምስታ ስማ ጊሊዊ)

አይኃ ቲንቱኻ-ግሱ ካልኩፓ(ግስስታ ግሳ ጊሊዊ)

አጉዊዳ ዲግኹ ኽይትሻዊስታ ምሳሊው ስሬትስ ሲፍካማ ዲጉንኩ ዲብቴርትካኻዶስ ስም ካልኩፓ ያኹንኩሳስታ ግስ ካልኩፓ ያኹንኩሳ ጎሌልትካማ ፍሻን።

1. ፍርኑስ ዶብቴሮ ጀውቱኻ።
2. አሌሙ ታይካዋ ውታኺዳ ማንዶ።
3. ሙሃመድ ኾኼማጊ ይንቱኻ።
4. ቼኮል ኾሼ ብርችቹስ ዝቾኾ።
5. ዶዶሻ እንዛይ ሹምቤ ኹኻ።
6. ዎሌጃ ቹዋ ኺሪሊ ኩስሻቱ።
7. ይቹ እዬስ ምሳኾ ይትኾ።
8. ድንጉሊ ቢሪ አይኃ ዋይስትኾ።

1.2 አዋኾስኩ ፉዋፉዋትካ

1.2.1 አንቤብቻ

ቤደራ ንባብ

1. ኩክሪዳ ስልደስ ዳራ ርዳትስቲንታ ጌሌፃን።
2. ፉዋፉዋቴ ካንታውስ ታቹኑሳ ጌሌፃን።

አዋኾዳ ሊሊትችንኩ ቴፊትሩክ ፉዋፉዋትካ ዝኩና። እኒቻኪ ፋቻግ፣ ትስኪ፣ ዶንዳር፣ ጋርቾ፣ ልብሲስታ ኩዋሽኒ እስታና። እኒ ፉዋፉዋትካ አቹሳ ሜንፌሶ አደሳንኩ ደኔክዕካ ስፍርካ ያክቻስ “እንኚዳ ችና እሸናጊ” ናውሳ እንኮክስቶ አችዳ ቺፃና።

ፋቻግ ፉዋፉዋቲ ጎግሲ ሸኩዳድ ዎራዳዳ አግስቴ። እን ፉዋፉዋቲ ዎራዳው ቹዋ ኬቴም ቲሊሊደስ ውንጂሊ አጉቲ ኬቤሊሾ ካፃውሳ ዳዶ እምናና ምራብሾ 2 ኪሎሜትሮ እንዜቻኑታ ዳድ ናችታዳ ፃንጌካ ሜካስ አግስቴ። እን ፉዋፉዋቲ ፌቴርስታው ቲሊሌ ኬቴሞ ላቻሾ ቤናማ ፌያው ፍፃሚው ብን ምክንያትሴኽ። ፍፃሚው ብን ኬቴሞ ፌያማ ላቻ ኪሎ ሜትሮ እንዜችኒደስ ፋሌንጋ አጉቲ ኬቤሊዳ ታምቡስ፤ ኻልት 40 ሜትር ታምባው ጋኺዳ ዋውርስታው ጊዛይ ፋቻጉ ፉዋፉዋቲ ፌቴርስቴ። ፋቻግ ፉዋፉዋቲ ችካ ሳኖ ኬውቻቲው ያኸኒውላ፣ ችካ

አኹው ሜቴን አይሎ ደሜካው አኽሻስ ጌማው አኹ ፊቴራው ብንኒ ዙራሙሬ ጉንኪኒስ ሾፊንስትኹሳ ዔጌርዔ። ፋሻጉ ፉዋፉዋቲ ቴፊትሩው ሜስብ አኽሻደስ ድምክና ኤሌክትሪኩሳ አይሎ ፍልቾዕሻስኪላ አጌሌጌልሻስ ካላው አኽሻ አምንስቴ።

ትስኪው ፉዋፉዋቲ ዳንግሊ ዎራዳዳ አግስታው ፉዋፉዋቴኽ። ትስኪው ፉዋፉዋቲ ፊቴርስታው አዊሲስታ ግዛኒ እስታንኩ ላኃ ድንጉልካ ብንካ ቻሪ ኬቤሊደስ ጁዊካማ ዔሜድስቱንኩ ቤራታ ሊሊትኃኑላ እንዜኾኒደስ ፋሌንጋ እምፕልዳ አሌቹትዊካማ ኻልት 180 ሜትሮ ጋሚስታው ጋኺዳ ዋውርስታኔኽ። ትስኪውሳ ፉዋፉዋቴ አግዕሻስ ላኃ ሜካስ እንዜሻሻ ካሊስቴ። እምፕልኪ ዳንግሊ ኬቴምደስ ጁናና ምራብሾ 21 ኪሎ ሜትሮ ማኪናስ እንዜሻኑኒደስ ፋሌንጋ ይጉዋንቴ 17 ኪሎ ሜትሮ ልኩስ ያኹ ፊሪሲስ እንዜሻናና አላፋ ካቻ ኬቤሊዳ ታምብሻ ያኹስ እሊው ደሜካ እንጃቢሪ ኬቴምደስ ጁናና ቻግኒሾ ካዛው ማኪናው ዳድስ ቅዳማጃሳኺስታ ማኪናስ እንዜሻኑኒደስ ፋሌንጋ ሳሜንሾ እላፎ ዙርዕናና፣ ሳኖኪ ማኪናስ፣ ችኻ ኩዒ ልኩስ ያኹ ፊሪሲስ 16 ኪሎ ሜትሮ እንዜሻሻያኽ።

ልብሲስታ ኩዋሸኒ ፉዋፉዋቲ ፋግቲ ሉኪሚ ዎራዳዳ ያግስታንኩ ፉዋፉዋትካኽ። ልብሲ ፉዋፉዋቲ አጂስ ኬቴምደስ ፅክራ ዋልታ ኪሎ ሜትሮ እንዜሻኑታ ስግሊ ባምብል ዳውኒ ኬቤሊዳ አግስቴ። ፉዋፉዋቲ ጋኺዳ ዋውርስታማጊ ጌማው ያኹስ ጌምቻኺኪላ ላኃ ኬምፕሴኽ። ልብሲ ፉዋፉዋቲው ዙሪ ሊሊትችንኩ ቴፊትሩክ ቴክልካስ ሾፊንስትኹዊኽ። ፍግቲ ሉኪሚ ዎራዳዳ አግስታው እሊው ፉዋፉዋቲ ኩዋሸኒ ፉዋፉዋቴኽ። ኩዋሸኒ ፉዋፉዋቲ አጂስ ኬቴምደስ 5ኪሎ ሜትር እቺትዳ ሳሜንሾስ ታፎች ዳንቡል ኬቤሊዳ አግስቴ።

አንቤባማ ርዳትስትሻ

በ. አጉዊኒ ፅፊት ስሬትስ ክችክቺ ያኹኽሳ አሳቦ “ውን” ኬርት ያኹኽሳ ደሜካ “አሱ” ኒካማ ካልስ ዙርዋን። እንት ዙርዋሳኪላ ምክንያትስ ጌደፍዋን።

1. ፉዋፉዋትካ አቺዳ ፊቴራኑ እንዳርኪ እንኮኽስት እላ።
2. ፋሻግ ፉዋፉዋቲ አግስታው አጉቲ ኬቤሊዳኽ።
3. ኩዋሸኒ ፉዋፉዋቲ ጎግሲ ሸኩዳድ ዋራዳዳ አግስቴ።
4. ትስኪ ፉዋፉዋቲሾ ታምብሻስ እንዜሻናው ማኪናስ ይቢቺሴኽ።
5. ፋሻግ ፉዋፉዋቲ ሳኑ ዎርፍዳ ድሴ።

ከ. ሲፋንኩሳ ካስካዋ አጉዊኒ ዕፈትዳ ስርቲካማ ካልስ ዙርፃን::

1. ትስኪው ፉዋፉዋቲ ዋትኃ ፈቴርስትኹ አኽኹ ጌሌፃን።
2. ካንቲካ ታቹኑ ፉዋፉዋቲ ዝኮማ? ፉዋፉዋቴ ካንታውስ ፃቱኑሳ ንባሮ ጌሌፃን።
3. ፍንሾ ጎቤንኹ ፋታኑሳ ፉዋፉዋቴ ጌሌፃን::
4. ፉዋፉዋትካዋ ቱሪስቱ ልማትስ ዋትኃ እሺዕቻ ካሊስታው አኽኹ ርዳትፃን።
5. ፉዋፉዋትካ ፃዩኑሳ አኾ ኬሸቻቻዕካማ እሜንታ ዳራ ዔውቻ ፋይፃው አኽኹ ጌሌፃን።

ኬሌቴፍፃማ አንቤብቻ

በ. ሲፋንኩሳ ላኃ ቱንዝካዋ ኪሊቲፍቻዊካማ አንቤፓን። አንቤብታኑ ጊዛይ ባኔ ባንቶ እምፕልካ አንቤብታኒስ እሊኩ ቹኒቲካማጊ እንቶጂሱ ኬሌቴፍቻፃማ አንቤብኾሳ ካሌቾቶ ጋማጋማን።

ዚንጊኒው አይክ ባንጂ ዎራዳ ቺውሲ ኬቤሊዳ ዞኑ ቾዋ ኬቴምዴስ 5 ኪሎ ሜትሩ እቺትዳ ያግስታውስታ ማልኃ ግዴው አቹ እላ ፉሪዊ ሜስቡ አብቴኽ። እን አይኩ ማሊፊ ክቤብ ያኹስ አኹኪ ዕንኩቶ ምስታዊቴ ዌጌራዊኽ። አይኩ እሳንት 0.54 ካሬ ሜትር ያኹስ ኻልት ዴሜካ 150 ሜትር ያኻው ያኽቻ ጋሚስቴ።

አንኪሺ ዎራዳ ዕርባ ኬቤሊዳ ያግስታው እሊው ቴፊትሩው ዌጊ ዴሜካ ዕርባው አይኬኽ። እን አይክ ግምጃ ቤት ኬቴምዴስ 6 ኪሎ ሜትሩ እቺት ዝክኹ ያኹስ አምፕሎ ሜልኮስታ ክቤቦ ማሊፊ ፃያስክኹዊኽ። ድምክኒስ አይኩ ኻልት 155 ሜትር ያኻው ያኽቻ ጋሚስቴ። ዙሬ እምትችንኩ ኩርካስስታ ቴፊትሩክ ካዊንካስ ኬቤብስትኹ አሜቻው ፍትኽዊ ስፍሬኽ።

(7ንቲ ቤን አውኒ ክንታንትካው ሜፃፍዴስ ካዕስትኹ)

1.2.2 ካልካስታ ዛፊሻ

ካልካ

ካልካስ ምስሌ ኽዮ እይሻ

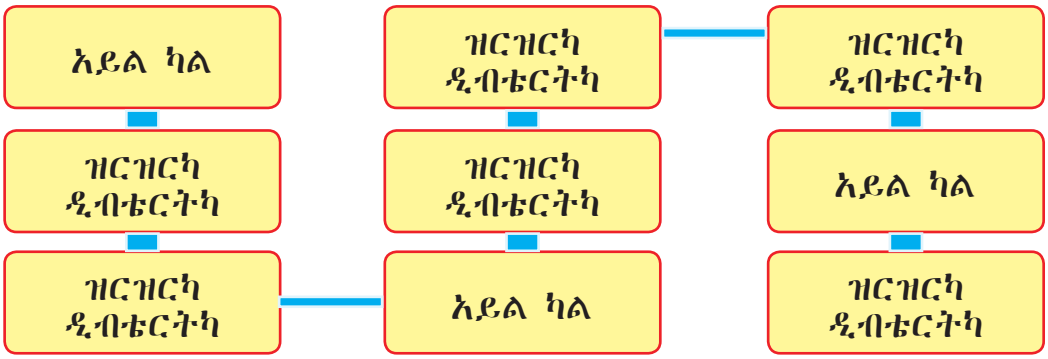
“በ” ዛንጌርዳ ዛራዛርስቱንኩ ካልካስ ምስሌ ኽዮ “ከ”ው ዛንጌርዳ ዲጉንኩዴስ ጎሌልትካማ ድንግርሳን።

በ	ከ
------1. ኑሩ	በ. ጃላዴስ
------2. አጉዊዴስ	ከ. አግስታው
------3. ክቤብ	ኸ. ካንቲስ ዴስዛው
------4. ልግዲ	ቨ. ፍችስቲ
------5. ኩክሪስቲ	ሰ. እሜና
------6. እላ ፉሪዊ	ሸ. ኻልት
-----7. ኬውኝቲው	ለ. ቲሬቲው
-----8. ፌቱርስታው	ኣ. ዙሪ
	ገ. ዝኩዊኒ
	ነ. እንካንስቲ

ዛፊሻ

ይጋሬ አሳቦ ፉያማ ቱንዜ ዛፊሻ

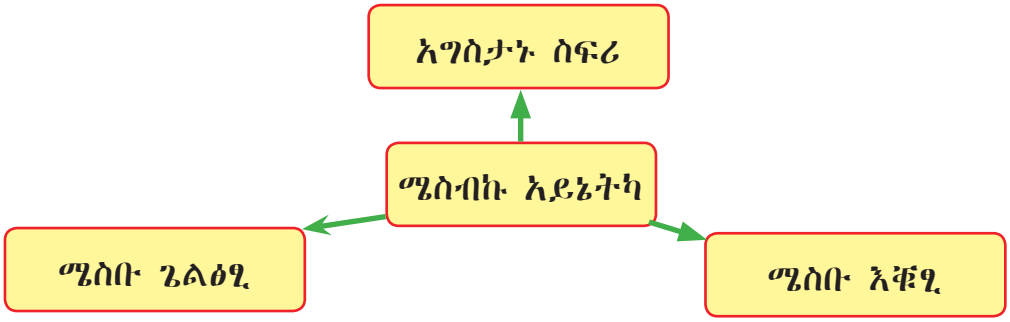
በ. 1.1.2 ስራዳ ቱርስቱኑሳ ቢጋሮ ቲኪምስቲካማ “ቻኽካውሳ ዝኩዊኔስታ ሩቦ” ካንታውስ ሹኻ ቱንዚዌና ድርሴቶ ዛፉን። ሹኻኒ ቱንዝካስ ኝራኝራ አይላካል ያኹንኩሳ ዲብቱርትካዋ ሲፉው ቢጋር ስሬትስ ካንትዛን።

1.2.3 ዙሚቻስታ ሳዋሳው

ዙሚቻ

አማኻሪ ክልሉ ምንግስት ስራዳ ያግስታንኩ አቾስቱንኩ 3-5ዋ ታምባንኩ ቴፊትሩክሳ ሜስብካዋ ካንታውስ አንቤብትካማ ያኹ አቾ ካስቲካማ ንባሮ ሲፋማ ዲግኹ ቢጋር ስራትስ አችትቻዊካማ ዙሜ ቤንኩ አዒብካስ ዲግሳን።

ዙሜ ቤናኻዳ ዲግስታኑ ጊዛይ ሲፋንኩሳ ቴግባርካዋ ቤደራሲፊስ አኮሜቻን።

1. አንኮ ታኼካማ ኬችስ አችትቻቻን።
2. አችትቻቱኑ ኬችዳ ታጉኑሳ ንባሮ ካንታውስ ዲብስቻቻን።
3. ኬቻኻዳ ምስለ ያኹክሳ አሳቦ ካቢትቻዊኑላ አሳቦ አችትቻዋን።
4. አለዲዳኪ ኬቹ ዎኪል/ላ ሜካስ አችትቻዊኑሳ ሪፖርቶ ቤንኩ አዒብካስ ዲግሳን።
5. ኬቹ ዎኪል/ላ ዲግስኹ/ትኹ አሳብዳ ካንቱ ቻቤላን።

ሳዋሳው

በ. ሲፋንኩ ካልካ ዲብቴርቱ ውክርዳ ቱዋኒስ “ግሱ ካልኩፓ” ያኹኪ “ስሙ ካልኩፓ” ያኽኹ ካንትዋን። ዲብቴርቶክላ ሲሪካማ ካንትዋን።

ምሳሊ፦1.አጋሉ ዱኒዜ ኹኻ።

ኹኻ - ግስ ካልኩፓ

2. ክንታንቲ ክንቲቻና ካስኾ።

ክንታንቲ - ስሙ ካልኩፓ

3.ልክና ዱኒዜ ቲልቢስ ኹይኾ።

ኹይኾ- ግስ ካልኩፓ

4 .ክንታንታ ስግላስ ክንቲቻና ካትኾ።

ክንታንታ-ስሙ ካልኩፓ

1. ቢሪ
2. አቿ
3. ዎይስትኾ
4. አህመድ
5. አንሻ
6. ኾኺኾ
7. ቲንቴ
8. ግቢቲ
9. ስር
10. አንቤቤ

ድምዒይ ካልካ

አውኺ ኮንኪዳ ድምዒይ ካልካ እስታንኩ ሜንኾ ጊዞ ዙሚው ቴትቻቻዒዳ ቴኬምስትናኩ ያኻኒስ ካልካው ቤንዳ ኩዒ ሜደብስትካማ አግፅናቲንኩዋኽ።

ምሳሊስ፦ “ትንኩት፣ ትምፕቾ፣ ታፕስታ እንጅኩ” ዲብቴርቱ ውክርዳ ቱዋኒስ ሲፋውሳ ማሊፌ እሚቻስ ካላና።

1.እንዓኻ ዎምቤርዳ ትንኩት ኒኾ።

2.ይዔ ችቿ ጅግርዳ ትምፕቾ ፅኾ።

3. እንዓሪ ጌንዜቦ ታፕ ፁና።

4. ዎንቤርዳ እንጅኩ ኒኾ።

ሲፍካማ ዲጉንኩ ድምፃይ ካልካስ አጉዊዳ ዲጉንኩ ምሳልካው ስሬትስ ዲብቴርቶ ሲሪካማ ካንትፃን።

1. ቹቾ
2. ክምፕት
3. ፊቻ
4. ቱቻ
5. ዋክ
6. ኩዕቻ
7. ቲሪቻ

1.3 ትምብሉስታ ጉችቾፂው አፂብት

1.3.1 አንቤብቻ

ቤደራ ንባብ

ሲፋንኩሳ ካስካዋ ዕፊቶ አንቤብቻዶስ ፍና ካልስ ዙርፃን።

1. እንት ዙራሙራዳ ብንካ ዝኩናማ? አይ አይ እስታን? ዋዶስ ጁዊካማ ዋታሾይ ካሳኑ?
2. ትምብል እስታውሳ ብኖ ታቹካማ? ጉችቾፂ እስታውሳሳ? ዋዳ ዙራሙሪዳይ አግስታኑ?

አዊ ዞን ድንጉልካ ብንካስ አይሎ አዶልስታስኩክያክ። አርዲ፣ ጉችቾፂ፣ ዱራ፣ ዶንዳር፣ ፍፃሚስታ አዩ አዊኩ ቤሬኬትካዶስ ባንኩ ያኻኒስ እኒቻዶስ ልቾኪ አዊ ብታዶስ ፋንኩ፣ እሊኩኪ አጉዊዶስ ይንትካማ አዊ ብታዶስ ፋንኩሳስታ ቻጂዶስ እንፀንኩሳ ጌቤርዕካማ አዋኾስ ፌይካማ ካሳንኩዊክ። ቱፂ ያኻታ እኒ ቶኬምስቱናን ቻሪዶስ ርዳትስትፃስ ካሊስታውስታጊ እን ፀፍ ሴንሳው ኩፂ ትምብልዳስታ ጉችቾፂው አፂብት ክቾዳ ዝክኹ ታምትፃኚዳክ፡

ትምብልስታ ጉችቾፂ አዋኾሱ ዶሬክዳ ባታርያ ካን ናቾታዶስ ፋንኩ አዊኩ ቤሬኬትካክ። እኒ ላቻ ክሳንትካ ብንካ ምንጊ ብታኻዶስ ፋኑላ ጁሜርካማ ክትክትኹዋ እንካንቻንኩ ውዳጅካ ያኼካማ ሴኾና። ብታኻዶስ ፉኑታዋ ውራዋ ላፃ ላቻ እሚካማ ጌቤርዕፃስ አስሜምኾና። ዋታ ካሳንኩ አክኼ እንዜቻኑ ዳዱሳ እክዶጊ ፍሹና።

ውራ ቻግኒደስ ሰሜን ምስራክሾስ ግምትስ ላኜታ ኪሎሜትርዳ አግስታው፣ አቺስኪ ያኻ ክሚስ ቲንስ እስታማ ዝቕስታው አዊኽ። እንጃቢሪደስ ጂይካማ ቻግና ካታኒስ ስጋደ ሚካሌ ታምብሻደስ ዕሊ ይጉስ፣ ሌዋሾ ሞቻስታ ውሊቲ እስታንኩ ኬቤልካው ድምቤር ክቻዳ ዝኩኽ ካዊናኻዳ አግስቴ።

ትምብልስታ ጉችቕዒ ውራዋ እሚሻስ ኻራ ሲስቲ ሳታስ ጁዊካማ አብርቱ እንጃቢሪው ኃሪስ ፌይካማ ካስሻስ ያኹኽ ስፍሪዳ ፉሬካማ ሹኻ ሳታስ ኹሩና።

እሜ ኹሩንታ ዋዕዋዒ ትምብል ውራዋ ኚኃርትኃስ እሜማ ጌቤርዕሻስ አሴብኾ። "ጉችቕዒሊ እንዳር ካን ካናስ ዚንኩርሳኻይ! ኩታ ዚምቢሬ ዋልኾ ኬፓታ ካሴ። አንደስኪ ችጉዋሊስ ችክኔ። ይኹዋቺ ውራዋ ጉርንቦ እምታታ ጌቤርዕሻስ ካሊዓውሳ ግርቦስታ ይሴንቶ ዓታስኩስ ይውደስ እንዑኽ አክም ዝኩኽ ጉችቕዒሊ ማቜንታው እንዳራ ፊቲስሻሲ?" ንኾ ኚኃርትኃስ። አንደስኪ ትንብል ኻርደስ አንኩዋ ሳታስ ጁዋማ ዚምቢሪ ዋልኽስ ጋሳጋስኜ ጀሜርኾ። ያኼስጉ ዚምቢሪው ዋልኽ ችቚስታ አኹ ዋኻስኩኽ ያኽሻደስ ድምክና ሌንቴቕ ብቲ ያኽሻስ ትምብል ፌይዔ ፍሸዔ አታማ ትሙርሙሪ ዳድስ ጎዚስቱስ ኚዳ ብቲ ቹኻ።

ካላ ኪቢርዒ ጉችቕዒ ኩዒ ሴላምስ ኹራ ቻማ ኬዔርኾኑ ሲስቲ ሳታስ ሳቚናደስ ጁኻ። እሜ ጁታ ትምብሎ ጉሸዕኃ ካስኾ። ያኼስጉ ዋዕዋዒ ትንብል ኜዋ ጉሸዓውላስ ይኹዋቺ ካሳውጅኜ አሬጌትሻዕኾ። አንደስኪ ትምብልሊ ዊዱኑውስታጊ እንጃቢሬ ኃሬ ዔዋማ እንዳርኪ ችቚ ኔክዓውላ ኮልኮሊስ አስቚኒስ ኬዋማ ትምብሎ ቤደራማ ጉሪኃስ ታምባማ ውራዋ ይኹዋቺ ግሩንቦ ፓሻ እሜማ ኚ-ክቻዳ ሚዓማ ጌቤርዕኜ ጀሜርኾ። እንደስ ጁኽስ ናካሳ ኼስታ ውራ ጉችቕዒ ብን ክቻዳ ዳጉልስቱታ አግስቴ።

ትምብል፣ ውራ ዝኩኽሳ ስፍሬ ዕካ ሳታስ ታምባኒ፣ ኹሩታ ባያማ ካስኹ ጉችቕዒ ቤደራ ታምባማ ውራዋ አይኪ ታምባቲታ ክችዳ ዔዋማ ዳጉላኻሳማ አግስቱኻ። አንደስኪ ትምብሎ ንኬቱ እልስ ካንታማጊ “እንትኪ ክ-ክደታሳ ኹ፣ እዬስኪ ይት ማቴባ ቴኬምትኾ። ” ንኾ።

አንቤባማ ርዳትስትቻ

በ. ሲፋንኩሳ አሳብካዋ ዕፌት ስሬታስ ክችክቺ ያኹክሳኪ “ውን” ኬርት ያኹክሳኪ “አሱ” ናን። እንት ዙርዛሳኪ ምክንያትስ ጌዴፍዛን።

1. አዊ ዞንዳ አግስታንኩ ውላ ብንካጊ አዊ ብታዴስ ፍልቓንኩዊክ።
2. ውራው አዊ ዝቕስታዊክ።
3. ውራው አዊ ስጋዲ ኬቤሊዳ አግስቴ።
4. ትምብል ፌይዜስታ ፍሸዜ አታማ ጎዚስቱስ ዚምቢሪዳ ቹኻ።
5. ጉችቕዚው ብን ውራ ክቻዳ ዳጉልስታማ አግስቴ።

ከ. ሲፋንኩሳ ካስካዋ ዕፌት ስሬታስ ፁፍስ ዙርዛን።

1. ካን ካናስ ዙራዙራው ብን አይይ? ውታኺስ እንዜኃውሳ? እንታ ያኻው ምክንያት ዳርማይ?
2. ላቖጊጊ ብንካዴስ ውራዋ ኬዋው ብን አይይ? ታምባቲውሳ? ምክንያታ ያኻው ዳርማይ?
3. ብንካው አዜብትዴስ ዳራ ክንቲንታ ርዳትዛን።

ኬሌቴፍቖዛማ አንቤብቖ

ሲፋንኩሳ ሹኻ ቱንዝካዋ ኪሊቲፍቖዚካማ አንቤፓን። አንቤብታኑ ጊዛይ ባኔ ባንቶ እምፕልካ አንቤብታኒስ እሊኩ ቹኒቲካማጊ እንቶጂሱ አንቤብኹሳ ካሌቕቶ ጋማጋማን።

ቴፊትሩክ አብትካ እስታንኩ ክቻዴስ ብቲ እንጅኩዋሱ ኽብዚ ቢዲሬ ስፍሬ እሚ። ኽብዚ አሬ አሜሬትቖስ፣ ካርቦኑሳ ባይስቶ ችንችኹቖስ፣ ዜኬስካ ዲብካዋስታ አኾ ማንዳማ እሚቖስ ቴኬሜ። ኽብዚ አቒያስ ያኻ እሊኩ ፍትሬትካስጊ እያው ትክም ሚንቹኽ። ኑሮ ኬሸቖቖዕቖስ ኬፍንኹሳ ታምቦ እሜስኩኼኽ። እን ያኽቖስ ኽብዚ እሊኩ ቴፊትሩክ አብትካታጊ ሶሴንስትኹ አብት ያኽቖስ እንክብካቢስ እምስትቖ እይስቴ።

ይቶፒያዳ ጋያኪ ዴሬኻ ያኹንኩ ኬፍቴንካ ብትካዳ፣ ኽብዊ አቹ እሚኹ ዳንጉት ምክያትስ ዝባትታማጌኽ። እንኺ ዝባትትኹ ምክንያትስኪላ ኽብዊ አኾ እሜ ካሊኹ አታማጌኽ። ኽብዊው ኩፕቲ ሳሲ፣ ብቲ ካርኺስቲስታ ካልሴም ካርቦኔት እንዛታ ያኻማጌኽ። እን ምክንያትስ ኬፍቴንካ ዴሬኽኩ ዙራሙርካዳ ዝኩዋንኩ አቹ አሬ አሜሬታኑ አቹ ግቢቱክሳ ማዳባርካዋ ቴኬምስትካማጌኽ። ማዳባሬ ቴኬምስታቲንኩ አቹ አሜሬታኑ ምርት ኩዊ ልቻኽ።

ኽብዊውሳ አሉሞ ኬፍዕፅስ ሜንቾ ጊዞ ካዔ። እምፕልካ እምፕልካ ዕናትካ ካንትዛኑውስታጊ እምፕል ሳንቲ ሜትሮ አሉሞ ኽብዔ ዴሜክፅስ እምፕሉ ሻዮ አሜቶ ካዕፅስ ካሌ። ኽብዊውሳ አሉሞ ሌጌዕፅስ ካሊስታው ዴሜካ ኽብዔ ሲሪፅስ ካሊዛንኩ አኼንካ ዋኽትኻኬኽ።

(7ንቲ ቤን አውኺ ክንታንትካው ሜዛፍዴስ ካዕስትኽ)

1.3.2 ካልካስታ ዛፊፅ

ካልካ

ዴስስቱንኩ ካልካስ ኽዮ እይፅ

በ. “በ”ው ዛንጌርዳ ዛራዛርስቱንኩ ካልካስ ምስሌ ኽዮ “ከ”ው ቤንዳ ዲጉንኩዴስ ጎሌልትካማ ድንግርሳን።

በ	ከ
------1. ልቻ	በ. አጉዊዴስ
------2. ፋንኩሳ	ከ. ኹንታ
------3. ፌይካማ	ኸ. ባንኩ
------4. ኻሪዴስ	ቨ. እሺና
------5. ምንጊ	ሰ. ፍልቻንኩሳ
------6. ሴኾና	ሸ. እሜማ
------7. ዋዕዋዊ	ለ. ካይካማ
-------8. ዳጉላማ	አ. ብላዕ

ከ. ሲፋንኩ ካልካስ ትምብሉስታ ጉችቾቲው አዔብት ናው ጋሪስ ዲግኹ ዕፌት ስሬትስ ቱዊ ኽያሳ እያን።

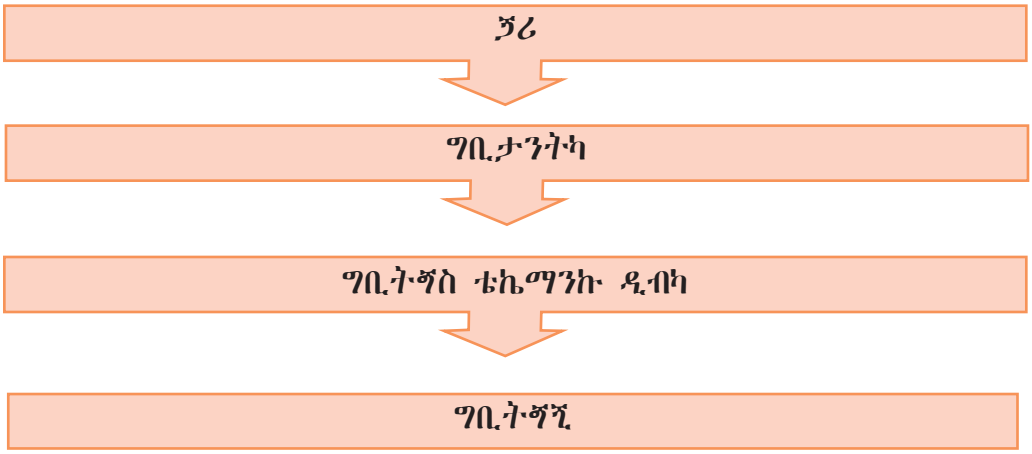
1. ድንጉልካ
2. አደልስትኹ
3. ቤሬኬት
4. አዊ
5. ጌቤርዕቻ
6. ውዳጅካ
7. ካን
8. ምንጊ

ዛፊቻ

ድርሴቶ ዛፊቻ

ይጋሬ አሳቦ ፋያማ ቱንዜ ዛፊቻ

እንት ዙራሙሪዳ ግቢስታውሳ እምፕሎ ጃቢ አኹኪ ኮርኮሩ ቻናሳ፣ ቤር አኹኪ ጌል እንዕካሳ አኹኪ ባይሉሳ ስዮ ካንታውስ እንት አዔብካሊ ኩስቻቴካማ ዳርማደስስታ ዋትኃ ግቢስታው ያኽኼ፣ ዳርማስ ቴኬማው ያኽኼክላ እንኺታ ዛራዛርትካማ ሹኻ ቱንዚ ዊናሳ ጌሌፃንቴ ድርሴቶ ዛፋን። አሳብካዋ ኩኺ ሲፋው ቴራግድሚው ስሬትስ አቺትቻቻፃን።

1.3.3 ዙሚቻስታ ሳዋሳው

ዙሚቻ

ቢካውሳ ኮንኬ ቱኬምስትቻ

ሊሊትችንኩ አጋታምካስ ላምቡሳኺስታ ዙራሙርካዋ ካንታውስ ካንቲካማ ቺሚቲኑሳ አሳቦ ኬችኩ አባልካሊ እምፕልስቱካማ አብርታ ታምቢኑ ኩስቻኺውሳ ውቱቶ ኬቾ ዎኬላንቲ/ታ ሜካስ ቤንኩ አዔብካስ ዙሜ ዔፓን።

ሳዋሳው

በ. ፌይኹ ጊዝቤናዳ ድምዓይ ካልካዋ ካንታውስ ክንቲካ። ቻሺ ዴሜካ ሲፋንኩ ካልካው ዝርዝርዴስ ድምዓይ ካልካዋ ሺሽትካማ ፍሻን። ፍሽቱንኩ ካልካስክላ ዲብቴርትካዋ እንዓኽስቲካማ ካንትዓን።

ምሳሊ፦ችግም፦እንዓኻ ችግም ኔታ ፈትኾ።

1. ንችዋ	5. ማኪና	9. ንማች	13 ላንፅ
2. ችግም	6. ዱንፁኻ	10. ታንኩ	14. ብኽ
3. ድንጉሊ	7. አኹ	11. ካሱኻ	15. እሳን
4. ዳኹ	8. ፕር	12. ዋካክ	16. ካፕ

ከ. አውኺ ኮንኪው ዲብቴርቱ ስሩ ውክርዳ ላኃ ቹዋ ቤንካ ግሱ ካልኩፓስታ ስሙ ካል ኩፓ አኽኹ እንዴስፍና ክንቲካ። ቻሺ ዴሜካ ክንቲኑ ስሬትስ ሶኼታ ግስካዋ ዓፊካማ ኃራ ኃራ ስሙ ካልኩፓሳስታ ግሱ ካልኩፓሳ ክችስትካማ ዲብቴርቶ ሲራን።

ምሳሊ፦

1. ጊፊርዒ

ዔይማ እንዓኻ ቡኖ ጊፊርዒ።

2. ቲንቱኻ

እሉ ሜልካማ ታጀ አዲስ አባባዴስ አይኃ ስግላ ቲንቱኻ።

3. ዓፉኻ

ጎቤዝ ክንታንቲ ፍካዱ ኮቢስ ዴብዳቤ ዓፉኻ።

ፋንቲቲ 2

ቻናቹ ምታኒ

2.1 ቻናቹ ሜቱንኹ ካንታውስ ሊሊትችንኩ ካንትካ

2.1.1 አንቤብቻ

ቤደራ ንባብ

እንደስ ኩክሪዳ ዲጉንኩሳ ካስካዋ ካልስ ዙርዋን።

1. ሜንችካ ጀርካዋ ካሜንቻ ሜንች አብት ሚዛሳ አግዕዜ ኒካማ አሴብታናማ?
2. ልቻ ጀርካዋ ካሜንቻ ቴኬማውሳ ዜጌሪማ?
3. ልቻዋስታ ሜንችካ ጀርካዋ ካሜንቻ ክቻዳ ዝኮው ሊሊት ዳርማይ ኔን?
4. ስልካደስ ዳራይ ርዳትስቲን?

ኪቢርስቲንኻ ቤንኩ ክንታንትካ! ደኬትካማ? ይው ስም ብርኬ አለሙ እስቴ። ስራስሪኩስታ ቹትካኩ አኪማኽ። ናካ እንዳ አማስቱኺ ቻናቹ ሜቱንኹ ካንታውስ

ሊሊትችንኩሳ ካንትካዋ ጉሻታ ክንቱ እይቻስ እንቶጂሱ አውኚ ኮንኪው ክንትዋንት ጋቤዙንኻ አኽቻስ አሜሴጌኔ። እንቶጂኪላ ክንቱ ሲፍቻቻስ እንዳ አግስቲንኻ አኽቻስ ሼውዴስ አሜሴጌኔ።

ካንቲናማ! ቻናቹ ሜቱንቻ ቻናኻዳ ዝኩቻስ ካላንኩ ጀርካውሳ ቼፎ ሜቱንቻስስታ እቺስቻዓማ ካሜንቻስ ካሊዔ። እንዴስ ድምክና ጀርካዋ እንክብካቢስ ሌጌፅቻስስታ ቹትካውሳ ቲኖ ማንዲቻስ አጌዜ። ቻናቹ ክችሳማ ጉስቻስክላ እያው ትክም ጉዋል ንኹያኽ። ያኼስጉ ቻናቹ ሜቱንኼ ካንታውስ አቾ ሊሊትቻችክሳ ካንቱ እያና።

*** እንዴስ ጂይካማ ቻናቹ ሜቱንቻ ንቻ ዳርማ አኽኼ ርዳስቲን? ሲፋው ዕፌትዳሳ ዳርማ ጌሌፅስታውሳይ ዔጌሬ? ***

ቻናቹ ሜቱንኼ ካንታውስ ጉድ ካንቲ እላቲኩ እምፕልካ እምፕልካ ቹዋታብል ዝኮና። ኪቻኪላ እኖጂሶ ኮንኩ ሌጌስቻዳ ዝኩንኩ አጌርካዳ ጋቲውቲ ካንቲ ዝኩክ አቾ ሜንችካ አኽቻስ ካላና። እሳንትስ ዲብስስታንኩ ካንትካ ክቻዴስ "ቻናቹ ሜቱንኺውሳ እጆ ካዕቻ፣ ሜርፌ ሴብስትቻስታ እሊውሳ ግልጋሎቱ ቱኬምስትቻ ኩራ ዔዊ" ናው እምፕሌኽ።

*** እን እስቲዳ አስሜምቻታናማ? ዋታ ኒካማ!***

ቻናቹ ሜቱንችሳ ግልጋሎቱ ቱኬምስትቻ ጀሮ ካሜንቻዴስ ጌጌዋላኪ። ፋይዓቲው ጊዝዳ ጀሮ ካሜንቻዴስ ኩኒ ካላካልቻዬ። ካሜንቻ ፋይዓኒ ዴሜካ ግልጋሎቱ ኬውቻዓማ ጀሮ ካሜንቻ ካሊስቱ። ቻናቹ ሜቱንቻ ኩርትቻሊ እምትቻቻው ጋቲዊኽ፤ ኩርትኼክላ ያጋላኽ፤ ግልዕማ? አይሎ ጉዴኽ።

እሊው ካንቲ ዴሜካ ቻናቹ ሜቱንቻኼ ቱኬምስትቻ "ጀርካዋ ኩቻታ ካንትስታው አኽቻስ አቢሴኽ" ናው አግስቱ። እንሳ እስቱ እንቶጂዴስ አጂይ እንኮኽትካ ታቹንኻ? ቻናቹ ሜቱንች ግልጋሎቲ ሼርቻዴስ ፍና እይስታው ግልጋሎቱኽ። እን ያኽቻስ ሼርስቱኽሳ ኩቻታ ቼፍስታማ ችካንትታስታ አቢሲዊናታ ቼፍዓው ጋቲዊኽ።

ሹኻንቲ ካንቲ ኩኒ "ጀር ኚድላስ ሌጌሴ" ናዊኽ። ያኼስጉ ጀርካ ካሜንስቱኒዴስ ፋሌንጋ ቻናቹ ጊዲፊስታ እንኬባኬብኚ ያኽስታያውላ ይጉኒ ፋይስታው አችዳ ታምብቻስ ካላሊኔኽ። እን ያኽቻስ ጀርካዋ ሜቱናማ ካሜንቻ አንኬባኬባማ ሌጌፅቻስ

ቱኬማዊኽ።

ጌዒሩ ዙራሙሪዳ ዝኮንኩ ቹዋ ታብል ጁርካዋ ሚዒ አግዕዛታ ቼፋንኩ አኽሻስ “ሻናቼ ሜቱኼ ቻቤልናላ” ናኒስ እንኮኽስታና። ጁርካዋ ሚዒ አግዕዛ ዔዋማ ቼፍሻ ንሻ ካሜንኼ ቼፍሻሻዴስ ኪቻ ሚንቺሳ ካሜናማ ኃውሳ ግርቦ ቱኬምስትሻስ ፋይዌኽ። እን ኩዒ አይሎ ጌሬምዛዊኽ! እን ካንቲ ጁርካ ድማጋቲታ እንዕኺስ ዔሜድስታንታስታ ቹዋታብልዴስ አግዕሻ እይስታውሳ ጊዲፌስታ አንኬባኬብዌ አግዛቲንታ ዔዌ፤ ስራስሪ ቼጌርስታንታኪላ ዔዌ። አኺኔ ዛራዛራታኪ ዊታቲኻኽ። እምፕላዋ ዴሜካውቻታ ቲሪዕስ። እምፕልካ እምፕልካ ሻናቾ ዴሜካ ጁርካዋ ዔዌራንትካታ ቼፋንኩ አኽሻስ “ዜሮ ሚንቺስሻ ፋይዔ” ናና። እንዴስ ድምክና ላንጊሶጊ ዖትካዋ አግዕሻስ፣ ኹና ዝኪኩኪ ሻርጁ ጁሮ ያግዕሻስ፣ ሻርጂ ዝኩክ ዴሜካ ኹና ጁራዋ አግዕሻስ ናኒስ ሻናቾ ሜቱንኾሳ ግልጋሎቱ ቻቤልኼ ፋያላኪ።

ትክላሊስ ቤዴር ናታ ድቾኽስታጊ ባንኩ እምፕልታቾኩ ቤንካ ሊሊትችንኩ ካንትካው ምክኒያታስ ሻናቾ ሜቱንኼ ፋያቲኑ አኺኒ እሳንያኽ። እንታኮው ካንቲ ዝኩክ አቾዴስ ካሜንስታንኩ ጁርካ ኃድማስ ያግዕሻ እይስታውሳጊ ዲቦ ያግዛቲንኩ አኽሻስ ሜንችካ ችግርካዳ ታምባና። ኃኃርኃስኪላ ቱኬምስታንትካስታ ዴስቱንካ አኻላ። ግልዕማ? ጉዴኽ። ናካ ሻናቾ ሜቱናማ ካሜንኼ ካንታውስ ዝኩንኩ ሊሊትሻችንኩሳ ካንትካዋ ጉሽናና ኩስሻሻና። እሊታዋ ዴሜካ እንታኮው ኩስኺዳ ክንቱ እያታ ጋቤዝስቱኒ ታምትሻሻስ ካሊኔ። ዔውቱኑ ናኪኒ ሴቱፍቻኺስ ኩዒ አይሎ አሜሴጌኔ! ዴክዳ ሴኔቤታን!

አንቢባማ ርዳትስትሻ

በ. ሲፋንኩሳ ካስካዋ ዕፌቱ ስሬትስ ክችክቺ ያኹኽሳ አሳቦ “ውን” ኬርት ያኹኽሳ አሳቦ ዴሜካ “አሱ” ኒካማ ካልስ ዙርዛን። እንት ዙርዛሳኪ ምክንትያስ ጌዴፍዛን።

1. ሻናቹሳ ሜቱንዌ ቱኬምስትሻ ጁርካዋ ፕሮግራምስ ካሜንሻስ ርዳቱ።
2. ሜንችካ አቾ ሻናቾ ሜቱንኾሳ ግልጋሎቱ ጋቲውቲስ ካንታና።
3. ሻናቾ ሜቱንኾሳ ግልጋሎቱ ቱኬምስትሻ ኩርትሻስ ቢኪዔ።
4. ጁርካዋ ሚዒ አግዕዛታ ቼፋንኩ ጌዒርዳ ዝኮንኩ ቹዋ ታብሌኽ።

ከ. ሲፋንኩሳ ካስካዋ ፅፌቱ ስሬትስ ፁፍስ ዙርዛን።

1. “እምፕልካ እምፕልካ ቹዋታብል ላቻጊሶጊ ያትካዋ አግፅቻስ ቻናቹሳ ሜቱንቻቼ ጌያፋላ” ናው ጊሊዊያስ ርዳትስቲኑሳ ጌሌዛን።
2. ቻናቹ ሜቱንኹ ካንታውስ ጋቲውትካ ያኼካማ ዛራዛርስቱንኩ ካንትካ ክቻያስ እንቶጂ ይጋንቲታ ካንቴኑ ዝኩኒ ጌሌዛን።
3. ቻናቹ ሜቱንቻ ቹዋታብልስስታ ጀርካስ እያውሳ ትክሞ ርዳትዛን።
4. ቻናቹ ሜቱንኹ ካንታውስ እምፕልት አቹኩ ካንትካ ዳርካ ዳርካ አኽኹ ጌሌዛን።

ኬሌቴፍቻዛማ አንቤብቻ

በ. ሲፋንኩሳ ቴግባርካዋ አኮሜቻን።

1. እንት ክንትዛንት ሲፋንኩሳ ቱንዝካዋ አንቤባኒስ ትኩትስ ሲፍቻቻን።
2. እንት ክንትዛንቱ አንቤብኹሳ ሴሎ ዊጊርዊካማ ክንትዛንት አንቤቡንኩሳ ቱንዝካዋ ድምፆ እንኮኽዊካማጊ ባኔ ባንቶ አንቤፓን።
3. ውላ ቤንኩ ክንታንትካጊ ባኔ ባንቶ አንቤባኒስ ትኩትስ ቹኒቲካማጊ ጋማጋማን፤ እንትቻርትቻሱሳ አንቤብኹሳ ዳሊቶኪላ ካንትቻቻዛን።

ቲኖይን ! ያኬትካማ? ውላጊ ያክስ ሲኒቢቲናማ? አን ዎይኒቱ እስቴ ! እንኺ ኬቤሊዳ ቲኑ ኤክስቴንሽንቲ ሞይቴናኽ። እቹዌ ስሬታ ዌውትካማስታ ሳቶ ኪቢርዊካማ እንዳ አግስቲንኻ አኽቻስ ሼውያስ አሜሴጌኔ። እንዳ ታምትቻንኹ ናካ ጌና ናታ? እሊኩ ሞይቴንካሊ ሜንቾ ጊዞ ታምትቻትካሸቲንኻ አኽኹኪ ጋሜ። ጉዲ! እንኮቻን ቹዋ ታብል! ናካ ያሜካ ቲኖ ካንታንኩሳ ጉዳይካዋ ጉሸናና ኩስቻቻስ አሜቻታ ጁዛ ያኻንኩሳ አሳብካዋ ዲግሳይዌ።

ቻናቹ ሜቱንቻ ንቻ እምፕል ቻናቻኻዳ ዝኩቻስ ካላንኩ ጀርካውሳ ቹፎ ሜቱና ካሊችሳ ያሶስታ ካሜንቻ ክቻዳ ዝኮውሳ ጊዙሳ እቺቶ ዎሴንኹ ጉዳይ ንኼኽ። ግልዛ ዌውቻስ ቻናቻኻዳ ጀርካውሳ ቹፎ ሜቱንቻ ንቻ ቹዋ ታብል እንክብካቢስ ሌጌዛንኩሳ ጀርካዋ ይኾችካዋ ዎሴንካማ ካሜንቻ ንኼኽ። ጋቲውማ? እ ... ብላቱንካ ያኹንኩ አራኹና ኩዊ ኃውሳ ኑሮ ካንታውሰ ኩስቻኼካማ ዎሴናና። አንታውላ አቹ ኃ ይዎታስ ዎሴናንኩ ቱኬማንኩ ውሳንካ ክቻያስ ውኻ ጀርካዋ ካሜንቻ እይስታኩ አኽኹ ዎሴንቻ እምፕል ቹዋ ዲቤኽ። እንቶጂሳ? እ ... እንት ቻና ቺፋ

ካሜንታንኩ ጀርካውሳ ቹፎ ዎሴንትካ ታቾካማ? ቤዶራታ ድቹኽስታጊ እን ዲብ ኩዊ ኽሳንቲ ዲቤኽ። እስቲ ፅሞኒስ እንኮቾን። አላፍት እንኮኽስታኩ ቹዋ ታብል ኩዊ ... ካሜናንኩ ጀርካስ ፋይዛውሳ እንክብካቤ፣ እንካኖስታ ጊዲፌጊ እይኹ ፋያና። እንቶጂሳ? እንቶጂዳኪላ አላፍት እንኮኽስታንኻ አኽኹ አምኔ።

(7ንቲ ቤን አውኺ ክንታንትካው ሜፃፍዶስ ካፅስትኹ)

2.1.2 ካልካስታ ፃፊቾ

ካልካ

ስካውሳ ካልካው ኽይ

2.1.1 ስራዳ ዲግኹሳ ፅፌቶ ስሬታ ዔውትካማ ሲፋንኩ ዳድስቱንኩ ካልካስስታ ካልኩንካስ ኽዮ ፃፋን።

ምሳሊ፦ ጋቤዙንኻ ⟶ እቹዊንኻ

1. እንክብካቢስ
2. ቴኬምስትቾ
3. ኩርትቾሊ
4. ሚዒ አግፅፃ
5. ቹፍቾ
6. ቹጌርስታንታ

ፃፊቾ

ድርሴቶ ፃፊቾ

ጌሌፃንቴ ድርሴቶ ፃፊቾ

ጌሌፃንቲ ድርሴት

ጌሌፃንቲ አኹኪ ንባራ እዩ ድርሴት ዲብካውሳ፣ አኼንካውሳስታ ዔውቾካውሳ እንዳርቶ ዝርዝርስ ፃፊቾስ ቴኬምስትናው ፁፉ አይኔትያኽ። ጌሌፅቾ ንቾ እምፕል ዲብ ዋትኃ ግቢትስታውስታ አኹኪ ዋታ ያኻማ ፌዒምስታውስታ ቢካንኩ ንባርካስ ኽይትቾፅቼኽ። እን አኽቾስ እንታኮው ድርሴት፣ እምፕል ዲብ/ አኺኒ/ ዔውቾኺ ዳር ንቾይ? እንዳርማይ? ዋትኃይ ግቢትስታው? ዳማዶሲይ ግቢትስታው? እንዳርማሲይ ቴኬማው? ትክም ዋሳ ላካይ? ዋትኃ እንታ አኽቾስ ካሉኽ? ናንኩ ካስካስ ዙርዒ ኽይትቾፃማ ጌሌዒ።

ጌሌፃንቲ ድርሴቱ አላሚ ጌሌፅስታውሳ ዲቦ ዝርዝርስ ኽይትቻፅቻ አኹኪ ርዳትፅቻ ያኹስ፣ አላሚኪ አንቤባንቲ ጌሌፅስታውሳ ዲቦ ያቓታ ዌውቻያኽ። ጌሌፃንቲ ፁፍዳ አንቤባንቲ እንዳራኪ ያቓቲውስታ ጋሚስታው አኽቻስ፣ ሳሴር አኹኪ አቕስቱኽ እስታማ ፌይስታው ዲብ/ንባር ዝኩዋላ።

“ዱሪ ልሻኹዋው ግቢትቻኺ” ናው ኃሪስ ቱዋስታ ዝርዝርካ አሳብካዋ አቺትቻቻዊካማ ሹኻ ቱንዝካ ዝኩኑሳ ጌሌፃንቱ ድርሴቶ ፃፉን። ቱንዝካኻዳ ይንቱንኩሳ አይላካልካዋ ዳድሳን። ጂሚሪዳኪ ሲፉማ ዲግኹ ቱንዚውሳ አቺትቻኼ ጋማጋማን።

ምሳሊ፦

ካሜንኼ ቼፍቻቻስ ካሊፃንኩ ሊሊትችንኩ ሴልካ ዝኩና። እኒ ሴልካዋ ቴክሌልፅናና ላኃሾ ቤንናና ካንትቻስ ካሊኔ። እኒ ሴልካ ላኃሾ ቤንስታኑ ሜኬታኑ ጊዝ ልግስኒው አይኔትሴኽ። እን ያኽቻስ ደዴቻ ጊዙስታ ሊጊሲሚ ጊዙ ካሜንኼ ቼፍቻቻኩ ሴልካ እስትካማ ቤንስታና። ደዴቻ ጊዝኩ ካሜንኼ ቼፍቻች ሴልካ እስታንኩ ፒልስ፣ ኮንዶምስታ ዲያፍራምያኽ። ሊጊሲሚ ጊዝኩ ካሜንኼ ቼፍቻቻኩ ሴልካ እስታንኩ ደሜካ ሉፕ(ማይዌንትዳ እንኩርስታው)፣ ዲንዲፊዳ ደውስታውስታ ሜርፊስ ካፅስታንኩሳ እጁካዋ ቴክሌልቻዌ።

2.1.3 ቹኒትቻስታ ሳዋሳው

ቹኒትቻ

ቻናቹ ሚንቺትስታ ታምፃው ጉዳት

ቤደራ ቹኒትሻ

በ. አጉዊንካ ላኃ ስልካደስ ዳራ ርዳትስቲን? ፍናኪ ኃራኃራ አሴፓን፤ሲፍዚካማኪ ዕምዳ ዕምዳ ታኼካማ ኩስሻኃን።

ከ. "ሻናቹ ሚንቺትስታ ታምላው ጉዳት" ናው ኃሪስ ዲግኹሳ ዕፈቶ ቹኒትሻደስ ፍና እንቶጂሱሳ ቢዲሬ አቾቶ ስሬታ ዔውትካማ ሲፋው ቲራግድሜ እንት ደብቴራዳ ድውትካማ ክችክቺስ ዋኽዛን።

ሻናቹ ሚንቺትስታ ታምላው ጉዳት			
ቲኖ ካንታውስ	ዝኩዊኔ ካንታውስ	ማቢሪውሳ አኺኔ ካንታውስ	ሼውዕንታዋ ካንታውስ

ቹኒታማ ርዳትስትሻ

ቹኒቲኑ ዕፈቱ ስሬትስ ሲፍካማ ዲጉንኩሳ ካስካዋ ፁፍስ ዙርዛን።

1. ሻናቹ ቼፍ ደሜክሻ ታምላውሳ ችግሮ ርዳትዛን።
2. ሻናቹሳ ቼፎ ኬኬትች ካስትዳ እምፕልታቹሳ ጋቲውቴ ካንቴ ኽይትሻዛን።
3. ሻናቹ ቼፍ ደሜክሻ ቼትካውዳስታ ስራስሪው ቲንዳ ታምላውሳ ችግሮ ጌሌዛን።

ሳዋሳው

ፋንቲቲ 1 ስራዳ ያግስታንኩ ሳዋሳውኩ ቤንካዳ አውኺ ኮንኪው ዲብቴርቱ ስርኩሳ ውክርካዋ ካንታውስ ክንቲካ። እኒኃክላ ስሙ ካልኩፓስታ ግሱ ካልኩፓኽ። እን ፋንቲቲዳክላ እኒኃ ስርኩሳ ቤንካስዋ ካንታውስ ክንቴና።

ምሳሊ፦

1. ብልቻ አኾ ዝቺኾ። ዲብቴርት

   ብልቻ - ስሙ ካልኩፓ

   አኾ ዝቺኾ - ግሱ ካልኩፓ

2. ይቹጃ ብልቻ አንኬ እንጂቢኾ።

ይቹጃ ብልቻ - ስሙ ካል ኩፓ

አንኬ እንጂቢኾ -ግሱ ካል ኩፓ

3. ሌጌሴማ ብልቻ አኾ ዝቺኾ።

ሌጌሴማ ብልቻ - ስሙ ካልኩፓ

አኾ ዝቺኾ - ግሱ ካልኩፓ

4. ሌጌሴማ ብልቻ አራ ኮሌች ብቴ ፌሬስካስ አሬሱኻ።

ሌጌሴማ ብልቻ አራ ኮሌች - ስሙ ካልኩፓ

ብቴ ፌሬስካስ አሬሱኻ -ግሱ ካልኩፓ

በ. ሲፋንኩ ዲብቴርትካኩ ስርኩሳ ቤንካዋ አጉዊኒ ምሳሊ ስሬታስ ፍሽትካማ ካንትዋን።

1. ቢተው ኾሼ ብርችቹስ ዝቾኾ።

2. ሳራው ታምሬ ጉድ አኺኒስ ፍታኔ ፌይኾ።

3. ደብሬ አይቻ አዚኒዬስ እምቢቴታ ዙርትኾ።

4. ሊጊሲሚ ካኒ ዳድዳ እቱኻ።

ከ. ጃላዳ ክንቲኑ ምሳሊው ስሬትስ ሴዛ ዲብቴርትካዋ ሲራን።

1. ----------

2. ----------

3. ----------

4. ----------

2.2 አበራሽስታ ኺክምንታ

(Practicing faith, world vision, 2015 ናውዴስ ካፅስትኹ።)

2.2.1 አንቤብሻ

ቤዴራ ንባብ

በ. ሲፋንኩሳ ካስካዋ ፅፌቶ አንቤብሻዴስ ፍና ዙርዛን።

1. ስሎ ካንቲካማ ዳራይ ጋሜን?
2. ስልዳ ካንትስታንኩ አቾ ዳር ጉዳይዳ ኩፑኑሳይ ቄጌሬ?
3. ስልዳ ዝኩንኩ አቾዴስጊ ጊሊቄ ይታውሽታት አቓ እንዳራ ኔውሳይ ቄጌሬ?

“ዋቺን አቄብካ። ናካ እኑው ኬችዳ ኩስሻሻናውሳ አሳቦ ጉሸፃ ቄፓታ ይው ክምንቱሳ ያኺኔ ጌሌፃይፅስ፤ ፅሞኒስ ቹኒታን። ሻናቾ ሜቴንኹሳ ፕሮግራሞ ቱኬምስትሻዴስ ፍና ዋልታ ጀርካዋ ካሜና። ውላጊ ላኃ ላኃ አሜትካው ሊሊትትስ ካሜንስቱንኩዋኽ። እርግት! ካሜኑስ ችግርኪ ጌቱማያ እሺኽ። ያኼስን እምፕላቺ ቲኑ ኤክስቴንሺንኩ ሞይቴንካ ውላዋ መሪኩሳ ኹናኹናዋ እቹዊካማ ሴሌቴንፀና።

አንኺዴስ ፍና ጀርካውሳ ቸፎ ሜቴንጬ ካንታውስ ዳራኪ አስቴዌላ አቓያ እሸቱኻ። ጀርካውሳ ሚንችቶ አብትታ ቸፉስ ሴኃ። እርግት! ሜንቾ ጀሮ ካሜንሻ ቱፊትሩው እይስቴኽ ናታ አምኔ።

ኩፕቲዶስ ፍኖ ያራስታ አኒ ኽሉቺፋ አሴብናው ሜንችካ ጀርካዋ ካሜንቻ ጉዶኽ እናናኽ። ያኼስጉ ቲኑ ኤክስቴንሽንኩ ሞይቴንካ ክንትዑኑውስታጊ ሜንችካ ጀርካዋ ካሜንቻ ጀርካዋ ክንትዕቻስስታ አንኬባኬባማ ሌጌዕቻስ ይዝኩቴ። ውላ ጀርካዋጊ ክንቲቻና ካዕዕቻስ ያኹኪ ኮቤስታ ዶብቴሮ ጀውቻስኪላ ቼጌርዔ። እንዶስ ድምክና ዶሬሬብቻባማ ካሜንቻ ቸዋውሳኪ ያኻ ጀርካውሳ ቲኖ ጉዶ።

**** አበራሽ ካሜንቱስ ችግር ጌቴማ ያቓያስቴኽ ኒካማ ጋሜናማ?***

ኽሉ ካሜንኹ ቺፋ ሜንች ብሪ ክቢስ ሴኃ። ፃኹፃኻ አኽቻስ ቁታስታ ድካማ አቓታ እጂታ። እንኚ ያኼኒ ኮራኮርፁኻ አቓታ ናካ ኩዒ ቻናቹ ሜቴንኹሳ ፕሮግራሞ ቴኬምስታንታ አቓ። ያራሊ ኩስቻኃታ ክምንቶክላ እቺሳታጊ ካሜንቻስ ዎሴና። እን ያኽቻስ ናካ አይሎ ዶስቴናኽ። ናን ይኩ አዔብካ ፅሞኒስ እንኮኽቱኑውስ አይሎ አሜሴጌኔ። ”

(Practicing faith, world vision, 2015 ናውዶስ አውኚሾ ዙራማ ካፅስትኹ።)

አንቤባማ ርዳትስትቻ

በ. ሲፋንኩሳ ካስካዋ ውን ያኹ አሱ ኒካማ ዙርፃን። ይቱኑሳ ዙርዔክላ ምክንያትስ ጌዶፍፃን።

1. አበራሽ ቻናቓ ሜቴንኹሳ ፕሮግራሞ ቴኬምስታንታኽ።
2. አበራሽ ቻናቹሳ ሜቴንኼ ጀሜርትኹ ክምንቶ ቲሪዒኒዶስ ፋሌንጋኽ።
3. ሜንቻ ጀርካዋ ካሜንቻ ቴፊትሩው ስቶቴኽ።
4. ሜቴናኑላ አግዑንታ ካሜንቻ ጀርካው ይዎትዳ ችግሮ ያጌ።

ኬሌቴፍቻባማ አንቤብቻ

ሲፋማ ዲግኹሳ ፅፊቶ ድምዎ እንኮኽዔኑላ አንቤፓን። እንቶጂሱ አንቤብችሳ ፍትኔቶ ጋማጋማን።

አላፍት እንኮኽስታኩ ቸዋ ታብል ካሜናንኩ ጀርካስ ፋይፃውሳ እንክብካቤ፣ እንካኖስታ ጊዲፊጊ እይኼ ፋያና። ቻናቓ ሜቴንኼ ካንታውሳ ጉሽኑስ ጀርካውሳ ቼፎ ሜቴንቻስስታ እቺስቻባማ ካሜንቻስ ካሊፃንኩ ላኃ ሴልካ ዝኩኼ ያቕቻ ፋይዔ። ኃጂኪላ ቴፊትሩክስታ ዝቤንኚኩ ሴልካ እስታና። ላንጊጊ ሼርቶ ሜኬታና።

ቱፌትሩክ ሴልካ እስታንኩ አራኹንቱ ታምትኚዴስ ኮቱብስትቻ፣ ጌርኮ ቼፍቻስታ አንጎ ዋኹዕዄኽ። ዝቤንኚኩ ሼርቶ ሜኬታንኩ ሴልካ ዴሜካ ኮንዶም /ኹናውስታ ቻርጂው/፣ ዳያፍራም (ብራንፊ)፣ ካኒና፣ ሉፕ፣ ሜርፊስ እይስታው ሜኬታንቲ/ ዳይፕሮ ቤራ/፣ ኒንዲፊዳ ዴውስታው /ኖርፕላንት ኮንትራሴፕቲቭ ኢምፕላንትስታ እኒዋ ኮንኩዌኽ። ካንቲናማ? እንግዲ እንቶጂኪላ እኒ ሴልካዴስ እምፕሎ ጎሌልትካማ ቲኪምስቴንኻ አኽኜ አምኔ። ቻሺ አሳቦ ቴክሌልስ። እንቶጂ ቺሚቴኑ ቹዋ ጉዳይ ቻናቾ ሜቴንቻ ንቻ ቹዋ ታብል ዋኒ ጀርካዋ ካሜንንስ? ውኻ ጀርካዋ ካሜንንስ? ንካማ ካሴንኩ ካስካስ ዙርዌ እያኑ እክዴኽ። እንሳ ርዳትስቲካማ ናካዴስ ጀሜርትካማ አራኹና ኩስቻቻቴካማስታ አኪም ቻና ካትካማ እክምኒኩ ሞይቴንካዴስ ግልጋሎቶ አግዕቻስ ካሌና። ናካ እን ኩስቻኚዳ ቤንቻኼካያስኩ ታቹንኩ ቹትካስ አግዔኑ አጋታሚስጊ ርዳትዔንታ አዴሮ እንቶጂስ እያታ ናካስኪ ይውሳ ጊሊዔ እንዳ ቲሪዔ። ቹኒቲኑውስኪ አይሎ አሜሴጌኔ። እሊው ጊዝዳ ታምትቻንባኺስታ ዴክዳ ሴኔቤታን።

(7ንቲ ቤን አውኚ ክንታንትካው ሜፃፍዴስ ካዕስትኹ)

2.2.2 ካልካስታ ፃፌቻ

ካልካ

ካልካስ ቱዊ ኽያሳ እይቻ

“በ”ው ስርዳ ዛራዛርስቱንኩሳ ካልካዋ አበራሸስታ ኚክምንታ ናው ፓሪስ ዲግኹ ዕፌትዳ ቱኑ ስሬትስ “ከ” ስርዳ ኽይስ ሜሴልፓንኩ ካልካ/ካልኩፕካሊ ድንግርሳን።

በ	ከ
------1. ቼፉስ	በ. ፌክፌክዕቻ
------2. ፃኹዕቻ	ከ. ሼው ንቻ
------3. አስቱዌልቻ	ኸ. እንኮቾን
------4. እቺስቻ	ቨ. ካንቱስ
------5. ዕሞኒስ	ሰ. ክችቻኹኽ
------6. ቹኒታን	ሸ. አንጉስ ሜጌብቻ
------7. ሜቴንኹኽ	ለ. ትኩትስ

ዛፊቻ

ድርሴቶ ዛፊቻ

ጌሌፃንቲ ድርሴቶ ዛፊቻ

እምፕሎ ኃሬ ጎሌልትካማ ዳርማደስስታ ዋትኃ ግቢስታው አኽኹ ካንትፃንኩሳ ንባርካዋ ቤደራሲፊስ አቺትቻፂካማ ጌሌፃንቱ ድርሴቶ ዛፋን። ቱንዝካኻዳ ይንቱንኩሳ አይላካልካዋስታ ዝርዝርካ ዲብቴርትካዋክላ ጌሌፃን።

2.2.3 ዙሚቻስታ ሳዋሳው

ዙሚቻ

ቹሜቱኩሳ ኃርቱ እስቲስ ጌሌዕቻ

1. “ቻናቹ ሚንቺትስታ ታምፃው ጉዳት” ናውሳ ዕፈቶ ክንትፃንት አንቤባዩኩደስስታ አግፂኩ ንባርደስ ጂይካማ እንት ካንታሳ ቤደራሲፊስ አቺትቻፂካማ ኬችስ ዲብስቻኃን።
2. ቻናቹ ሚንቺስቻ ትክም ዝኩኼኽ ኒካማ አሴብታናማ? ዋትኃ?
3. ፍንሾ ቻናቹ አላፊ/ፋ ታኻኒ ቻናቹሳ ሚንቺቶ ካንታውስ ዋታኮውሳ አኩዋሞ እምቲ? ይታኩሳ ዙርዌ ምክንያትስ ጊዲፍፂካማጊ እንት አዌብካሊ ቤንዳ ካራካርኃን።

ሳዋሳው

ሲፍካማ ዜቤራሬቾኼካማ እይስቱንኩሳ ስሙስታ ግሱ ካልኩፓው ቤደራሲፊስ አዌኬርቻፂካማ ዲብቴርትካዋ እንግራ ክችስቴካማ ዛፋን።

ምሳሊ፦

አይኃ ጀውኻ ይታላ ቢሬ ዛርኬ

ይታላ ዛርኬ ቢሬ አይኃ ጀውኻ።

1. ፋቱማ ዊኒስቱ ይስታታ አዜባ ይት

---::

2. ይዜኽ እንቹሹኻ ይንቱኽ እንዛይ

---::

3. ቻግኔ ይዜ ካስኾ ክዳሜታዋ

---::

4. ካሜንታ እሎ ዋርካ መሴ

---::

5. ፍታኒ ቻዶስቻ አውኚው ዝኮ

---::

6. እንዛሪ ዙሩና ክማኒ ክንቲሻናዶስ

---::

7. አለም ችምቢኾ ግባቺስ አኾ

---::

8. ዎይሚ እምፕል ፅካ ኮቢው ብሬኽ

---::

9. ክንቲሻና እኖጂሱ እቺኽ ይኾዶስ

---::

2.3 ቻናቹ ሜቴንቻስታ ታደለች

2.3.1 አንቤብቻ

ቤዴራ ንባብ

ሲፋንኩሳ ካስካዋ ካልስ ዙርፃን።

1. ኃሪዴስ ጅይካማ ፅፌት ዳራ ጌሌፃውሳይ ዌጌሬ?
2. ስልዴስ ዳራይ እርዳትስቲን?

(Practicing faith, world vision, 2015 ናውዴስ ካፅስትኹ።)

ቻናቹ ሜቴንቻስታ ታደለች

ይው ስም ታደለች በክለ እስቱ። ቻርጁ ሚፅቻዴስ ፍና ሴስታንቱ ቤኖኺስታ ክንታ። ቻርጁ ሚዑኒዴስ ፋሌንጋ ኩፂ ክንቱ ኪውቻፃ። ክንቲቻናዳ ዝኮኩስ ቻናቹ ሜቴንኹ ካንታውስ ክንቱ ክንታስኩኻ አኽቻስ ቢካውሳ ቺሚትቻኼ እምታ። እንዴስ ድምክና ያራኪላ ክንቱ ክንቱኽ አኽቻስ፣ ቻናቹ ሜቴንኾሳ አሳቦ ርዳትስታማ ጌርክቺፍ እያዋ ጉድኃ ጌዴፌ። እምፕላቺውላ ይውሳ አሳቦ ኪዌምኃ ያቓያኪ።

ቱትቻቻኑኒዴስ ባኑሳ ጊዞ እጂኑኒዴስ ፋሌንጋ እምፕሎ ስሮ ካሜንኾ። ሲፍቻቻፃታኪ ቻናቹ ሜቴንኾሳ ፕሮግራሞ ቱኪምስትኹ ጀሜርኹዋ። ስርክላ ቢካው አኺኒስ

ሌጌሳማጊ አንትጬ አሬጌጌትሻፅኾ። አንዴስኪ፣ አንኮ አሜታ እጂኑኒዴስ ፋሌንጋ ያራሊ ኩስሻሻናና ላኃንታ ጀራዋ ካሜንኹዋ። ላንጊጊ ስራስሪ ጉድ አንኬባኬብኚ ያክስታያማ ሌጌሴካማጊ ይንቱና። አንዴስኪ ጀሮ ካሜንኾ ፋይ ፊቴርስትኾ። አንኮ አሜትዴስ ፋሌንጋ ሹኻንታ ጀራ ካሚንስቲኹዋ። እና ሹኻንታ ጀራ አንኮ አሜታ ዋክታኒ ሴዛንቴ ካሜናውቻታ ክምንቶ ቴክሌላታ ቲሪፅኾ።

ፊክፊክዛታ ካሜኑኻ አክሻስ ሻናቾ ሜቴንችሳ ትክሞ አግዛ፤ይሪኪ ቲንዊንካ ያኼካ፤ አንኪ ይሴና አቾታ ዝኮ። ካቢትሻዔታ ካሜንቱት ቹዋታ ጋቲኻክ። ካቢትሻፅካማ ካሜኑንኩ አቾ ኩዊ እንፁካስታ አካሎ ቹትካክ። ጀርካክላ እንፁካስታ ዳግዳግካ ያኻና።

ሻናቾ ሜቴንሻ እዬስስታ ይኩ ሻናችስ ጉድ ያኻችኹኒውላ፣ እሊኩ ሻናቾ ሜቴንችሳ ግልጋሎቴ ቴኬምስታቲንኩ ኹናኹናስ ኩዊ አይሎ አዜኔ። አኒ ክቻክቺ ድሚዳ ታምፑኻ ዎታታክ። አን አዜናው ኩስሻሻዛኒ እንኩዋኻቲንኩ ድሚስ ይደስ ክሳንኩሴክ። ያኼስን ይደስ እንዛንትላ ኹናኹና ይዊሪሶስታ ይዛኺሶ አግዛኒ ኩዊ ይውሳ አችቶ ኃጂስ ቤንሻሻዔ። እን ያክሻስ ናካ አንኪ፣ ይዊሪኪ፣ ይዛኺኪ ሻናቾ ሜቴንጬ ቴኬምስትናናጊ ያግስትኔ።

አንቤባማ ርዳስትሻ

በ. ሲፋንኩሳ ካስካዋ አዔብካሊ ኩስሻሻትላማ ፁፍስ ዙርዛን።

1. ታደለቹ ሻናቾ ሜቴንሻስ ምክንያት ያኹክ ዳርማ አክጬ ጌሌዛን።
2. ታደለች ስራስሪዋ ፊክፊክዔታ ካሜንትኹሳ ምክንያቶ ርዳትዛን።
3. ታደለቹሳ ኩስሻዔ እንኮካላ ኑንኩ አጂ አክጬስታ ቹኒታላ ኑኑሳ ምክንያቶ ርዳትዛን።
4. እንቶጂ ዝኬኑ ዙራሙሪዳ ሻናቾ ሜቴንሻስ ምሳላ ያኻንኩ አቹሳ ይዎቶ ጌሌዛን።
5. ታደለቹ ይዎትዴስ ዳራ ክንቲንታ ርዳትዛን።

ኬሌቴፍቻዓማ አንቤብቻ

ሲፋማ እይስትኹሳ ቱንዜ ላኃ ላኃ ታኼካማ ድምፆ እንኮክዚካማጊ ባኔ ባንቶ አንቤፓን። አንቤብታኒስኪ አዔብካለ ንባቡሳ ክችክችቶ፣ ድምዔቶስታ ፍትኔቶ ጋማጋምኃን።

እኑት አጌራዳ "ድሚ ምስታዊቲያኽ" ናው እጂኹ ምሳሊው እስቲ ዝኮ። ክምንቱዳስታ ክርኾ ክችዳ፣ ፍናኪ ስርትቻ፣ አንዶስኪ ሳፊልትቻ፣ ጎቤዝትቻ፣ ሹማጌልትቻስታ ዖሌጆቻ ውላጊ ቴርስ ቴሮ ይንታና። ስርትቻዶስ ጎቤዝትጫ ኺስታ ዝኩኽ ጊዝ ኹሉቺፋ ታክስስታው ጊዝያኽ። እን ጊዝዳ ታምቡ ሚንችትታስታ እንዒትቻታ፣ ጉድ ያኽቻታስታ ድክትታ፣ ዔዊንታው አኹኪ ምርራው ያኽቻስ ካሌ። ሌጌዓንቲውሳ አኹኪ ካሜናንትካውሳ ፍክሮ አግዓማ፣ አስሜምኃው ዙራሙሪዳ፣ እንካናኑሊስታ ቱትኃኑ አዔብለ ሌጌስቻ፣ ብቲቹስ አቻክርቻ፣ ክሙስ ዶሜካ ቻና ቻና ቱቻ፣ ሌኬኬናጋቲታ ኹራውጆቻ፣ ቻኻ ኩዋይቲስ ጁቻ፣ እንግራ አዔብለ እንክርቻ፣ እንታ ያኻማጊ ብቲ ቼ፤ ብቲ ክሜ። እንሳ እንሳ ታክስኑስ ሼውዶስ ድሳላ። ችግርስ፣ እንፅኺው ሚንችትስ፣ ኺቢችትስ፣ ምርኪስ፣ ቋንዚስ፣ ስዶትስ ሌጌሱንኩ አቋ ካንቲ ዶሜካ ሊሊቴኽ።

(7ንቲ ቤን አውኚ ክንታንትካው ሜፃፍዶስ ኬውስታማ ካፅስትኹ)

2.3.2 ካልካስታ ፃፊቻ

ካልካ

ካልካስ ቱዊ ኽያሳ እይቻ

ሲፋንኩ ካልካስ ዲብቴርቶ እንፃክስቲካማ ዲብቴርትዳ ፃዩኑ ኽያሳ እያን።

1. ብቾቾቻ
2. ቦንቴሬቾኾ
3. ኩኽቱኻ
4. ኩራርቻዒኾ
5. ኩፑኻ
6. ኪንቺቻ
7. ካሉ
8. ምልኻትኾ
9. ሼዎኹኻ

ዛፊሻ

ጌሌዛንቱ ድርሴቶ ዛፊሻ

አጉዊዳ “ሻናቾ ሜቱንሻስታ ታደለች ” ናው ኃሪስ ዲግኹሳ ፅፌቶ አንቤብቱኒዬስ ፋሌንጋ እንቶጂሱ ፍንሾሱሳ ሻናቾ ሜቱንኼ ካንታውስ ሹኻ ቱንዝካስ እንት ፋያሳ ካንትዛውሳ ድርሴቶ ዛፋን። ቱንዚቺፋ አግስታውሳ አይላ ካሎክላ ዳድስትካማ ካንትዛን።

2.3.3 ዙሚሻስታ ሳዋሳው

ዙሚሻ

ኬችስ ታኼካማ አጉዊዳ “ሻናቾ ሜቱንሻስታ ታደለች” ናው ኃሪስ ዲግኹ ፅፌቱ ችብትዳ ኬችስ ዲብስሻኃን። አንዬስኪ ኬቾ ሥኬላንቲ/ታ ሜካስ ቤንኩ አዬብካስ ዙሜ ዬፓን።

ሳዋሳው

ሲፋው ምሳሊ ስሬትስ አውኚ ዲብቴርቱ ስር ውክራሳ ማንዲካማ ዋልታ ዲብቴርትካዋ ዛፋን።

ምሳሊ፦

1. አሌሙ እሜ ይንቱኻ።
2. ጋሻው ሳትስ እንፅኼ ዊድኾ።

ፋንቲቲ 3

ባኩንቱ ቴግባር

3.1 አቾት

3.1.1 አንቤብሻ

ቤዴራ ንባብ

ሲፋንኩሳ ካስካዋ ፅፌቶ አንቤብሻዴስ ፍና ዙርዛን።

1. አቾት ንሻ ዳራ ንኚይ? ጌሌፅስታው ዳርማሲይ?
2. አቾትኩ ኾትካ ባኩንቱሳ ቴግባሮ እያኑ ምክንያት ዳርማይ?
3. አቾቱሳ ግልጋሎቴ እያንኩ ኾትካ ዋታኮንኩይ?
4. “አቾት” ናውሳ ፅፌቶ አንቤብሻዴስ ፍና ፅፌትዳ ዝኩሻስ ካላና ኔንኩሳ 3 ካልካዋ ዛፋን።

አቾት ንኚ ኣቾ ያኹንኩ ፍትሬትካው አይምሮኻዳ ፌቴርስታው እይኾ፣ አዜንኾ፣ ጉድ ምግባሩ ባይሪያኽ። እን ባይሪው ምክንያትስ ካስሻኻው ጁትሻኚ እምፕል ዙራሙሪ ይኾቺዳ ሶሴንስታውላ “ይው ሶጌን ይኾቺስ” ናው አዴልሻ ዔውስታውላ ሶሺኒኪ አሌምዳ ዝኩንኩ አቾስስታ ንሴስካስ ፌዔምስታው ባኩንቱ ቴግባርያኽ።

*** ኣቾት ንሻ ዳራ ንኚይ?***

*** እንዴስ ጁኽስ ሲፋው ቱንዚው ቾዋ አሳብ ዳርማዳ ትኩታውሳ ዔጌሬ?***

እን አቾቱ ባይሪ ጊዝዴስ ጊዞ ልቡስ ልቦ አቾ አይምሮኻዳ ቱዋማጊ፣ ሌጌሳማጊ፣

ዶጌፋንኩሳክላ አግዛማጊ ይንቱኽ፣ ጉዲስቱንኩስ፣ ግፍ ታምቡክ እምፕልታቾኩ ቤንካስ ዖቴ፣ አይማኑቶ፣ ብሄሮስታ ዜሮ ጎሌላውላስታ አዶላውላ ዲጊፌስታ ርዳቴ ዔውኾ ባኩኒ ምግባርያኽ። አቾት ዋሺኔኪ አቾቱሳ ውላዋ ፍትሬቶ ክችክቾካንታውስታ ቻቤላዌኽ። ኹናኹናውሳስታ ኻርኻውሳ ቾኪንስትኼ ኬዌምቼ፤ ኹናኹናው ሜብት ኬቤርስትኻስ አቾስትኼ እዬ። አቾት አቾዳስታ ንሴስካዳ ፌዔምስታውሳ ግፎጊ ኬዌምቼ። ውላዶስ ጃላ አይምሩክ ቼንዳስቴንካ ያኹንኩስ ፋይዛው አንኬባኬብኺ ያክስታያታ ይስኻዔ። አጌርቺፋ ድሚ ሚስኪሊው ኾቱ ቲሪትኻችሳስታ አቾቱሳ ቴግባሮ ዶጌፌ። ምንግስትካስ ቲሪትኻችንኩ ዎይኒ ኻንካኻዳ ያግስታንኩ እግኩ አሬምስታንትካዳ ፌዔምስታንኩ ድክካ ዔውካ ኬሽኻቻንታ ቡንክትቼ።

እኑት አጌራዳ አቾቶ ቴግባርዳ እሽዛንኩ ሜንችካ አቺትካ ዝኩና። እኒቻ ክቻዶስ፤ አበበች ጎበናው ስራስሪው እንክብካቢስታ ልማቱ ማቢሪ፣ ሰላም ስራስሬ ሌጌፅች፣ ዎሌጅካው ርዳትዒ፣ ዳድዳ ቺትኻቻንት ቹትካስታ ስራስሪው ርዳትዒ፣ ሜሪጆይ ልማቱስታ ርዳትዒ፣ አቾ አቻሱ ኾትካ እ.እ.ኮ ያኽኼ ንባርካ ካንትዛና።

አንቤባማ ርዳትስትኻ

በ. ሲፋማ “በ” ስራዳ ዲጉንኩሳ ቱንዝካዋስታ “ከ” ስራዳ ዛራዛርስቱንኩሳ ቹዋ አሳብካዋ ፅፌቱ ስሬትስ ድንግርሳን።

በ	ከ
1. ቱንዚ 1	በ. አቾት ትኩቶ ዔዋማ ግልጋሎቴ እያኩ ቤንካ
2. ቱንዚ 2	ከ. አቾቱሳ ግልጋሎቴ እያንኩ አቺትካ
3. ቱንዚ 3	ኸ. አቾቱ ኽይ

ከ. ፅፌቱ ስሬትስ ሲፋንኩሳ ካስካዋ ውፍስ ዙርዛን።

1. አቾቱሳ እንዳርቶ ኽይትኻዛን።
2. አቾቱሳ ባይሬ ምሳሊስ ጌሌዛን።
3. አቾቱ ግልጋሎቲ ትኩቶ እያው አይስ አኽኼ ርዳትዛን።
4. አቾቱሳ ትኩቶ ምሳልካስ ርዳትዛን።
5. አቾቱ ግልጋሎቲ ሌጌሳውሳ አኺኔ ጌሌዛን።

ኬሌቴፍቻፃማ አንቤብቻ

ሲፋማ ዲግሹሳ ፅፌቶ ኬሌቴፍቻኪካማ ቤንኩ አዬብካስ አንቤፓን።

ግትሙ ታሲ ምታኒሊ አይሎ ታምትቼ። ውላ ዲብካ እምንል ማሊፊዳ እምንልቴካማ አግስታና። ዛፊ ዛፋው ጊዛይ አሳቦ ሜቴኔ። አሳቦ ቻሹላ እንኚስታ ካልካስ አዊኬርቻዬ። እኒኝ ዲብካ ክችቼካማ አግስታኒስ ግትሙ ታሲኪ ያኻ ምታኒ ዊዳፊ ያኼ። እንኚስታ ያኻማ ዛፊው ዛፊች ሴልታ ግትምኩ ዳድካ ደዶቻካ፣ ሌጌሴምካ፣ ደዶቻካስታ እንግራ ሌጌሴምካ ያኼካማጊ አሌቼትቼካማጊ አዊኬርኝና። ጌቴማንቲክላ እንታኮው ዳድስ ዛፋማጊ ካሱስ አሳቦ ካልካስ ሜቴናማጊ እንኩፊ።

ግትሙ ምታኒስታ ታሲ ክችኝማ ዲጋያሱ ሳቢትቻኚ እንኮኺስኪ ያኻ እንኮክስትስ ታምታላኪ። ዲብካው ኩራርቻኚ ፋይስታው ዳድስ ክችኝማ ዲጋው ጊዛይ፤ ግትምካው እንኮክስትስታ አንቤብስትች ፋይስት አይሎ ጉዋል ናማጊ ካሴ። እንኚ ካስትዳ እምንሎ ያኹክሳ እንኮክስቶ ያግዔ። ዜሜ ፌቴርች ኩምችኒ ኩዒ ግትሙ ሌጌሴምትታ፣ ደዶቻትታ፣ አንቤባንቲው አክምታስታ ዶስታ፣ ቹኒታንትካው እርዳትስትቻታ ሊሊትኝማ አግስቴ።

3.1.2 ካልካስታ ዛፊቻ

ካልካ

ዛምርካ ካልካው ኽይ

"በ" ስራዳ ዝኩንኩሳ ካልካዋ "ከ" ስራዳ ዲጉንኩ ካልካሊ ድንግርሲካማ ዛምሪ ካሎ ሲራን። ሲፍዒካማኪ ኽዮ እያን።

ምሳሊ፦ ዱሪ ልሻኹዋ---ዱሪው እሺዶስ ግቢስትኹ ልሻኹዊያኽ።

በ	ከ
------1. ዱሪ	በ.ኾቹ
------2. ጃላ	ከ. ዜንግ
-----3. ሜስሪ	ኸ. ቤራ
-----4. ባር	ቨ. ልሻኹዊ
-----5. ልኮ	ሰ. አክኻ
-----6. ቤር	ሸ. ኩክሪ
-----7. ቤራ	ለ. ካጊ
-----8. ዕምዳ	አ. ኻና

ፃፊኻ

አምንፃንቱ ድርሴቶ ፃፊኻ

አምንፃንቲ ድርሴት

አምንፃንቲ ድርሴት እስታው ፃፋንቲ አንቤባንቱ ቱትኻዕኻስ ያኹኪ አምንዕኻስ ፃፋው ድርሴቱ አይኔትያኽ። አንቤባንቲ ኩፂ ፃፋንቲውሳ አሳቦ አምንኻስኪ ያኻ አምናውላ ይጉኻስ ካሌ።

ምሳሊኦ ስራስሪስታ ፊልም

“ፊልም ስራስሪው አይምሩውሳ ልግሶ ልቡስ ልቦ ሌጌፃዊኽ” ንካማ፣ ስራስሪ ፊልምካዋ ሲፍኻኝንታ ኩስኻፃንኩ አኾ ዝኩና። እን ምክንያትስ “ስራስሪ ፊልምዴስ ሜንኾ አኾቶ ያግፃና” ንካማ አምናና። ያኼስን፣ ስራስሪ ፊልሞ ሲፍኻኝኑሳ ካስቶ ካንታውስ ቱዋ ታብል፣ ክንትፃንት ያኹኪ ሌጌፃንት ትንካኬ ዔውኻ ፋይዔ። ፊልሞ ሲፍኻኻዴስ ትክም ያግስታው ያካችኹኒውላ ሴልስ እምስቲትዬስ ጉዳቶክላ ታምዕኻስ ካሌ።

አባላምቱ፣ ስራስሪ ኹሉቺፋ ፊልሞ ካንታንኩ ያኹኒ ዕናቶ፣ ኻን እንዕካሳ፣ ክንቱ፣ እንክሬ እ.እ.ኮዋ ባይካውኝና። እን ዴሜካ ሚዲቢኔ ክንቲውሳ ፕሮግራሞ ዴሬትኻፃው ያኽኻስ ዋክትችኽ አይምሩውሳ ልግስኔ ያግፃቲንታ ዔዌ።

ላቻንቲ ዬሜካ ኽሉቺፋ፣ ሜንቾ ሳቶ ፊልምዳ ጎሌትስትካማ እሼንኩ ስራስሪ ዎልፍስ ዳሬግስትቾስ ካላና። እምፕላኒ ዎልፍዳ ቱኒዬስ ፋሌንጋ ዬሜካ ፊልሞ ካንትኹ ባይቾ ማልቻ ቼጌርዊ ያኽቾስ ካሌ። እንዬስ ድምክና፣ ሲፍቾቻንኩሳ ቻናልካዋ ቻችላስ ጎሌልካማጊ ካንታንኩ ያኹኒ፣ ቻ ድማሊ ካሳቲንኩሳስታ ፋይፃቲንኩሳ ፊልምካዋ ካንታና፤ ሲፍፅካማክላ ካንቱኑሳ “ቴግባርዳ እሸፅናኻ” ንካማ አዳጊስ ታምብቾስ ካላና።

ትክላሊስ ፊልምካ ስራስሪው አይምሩው ልግስኒስ ቴኬማንኩ ያኻችኹኒውላ ትንካኪስ እምስቲንትዬስስታ ፕሮግራምስ ያኺንትዬስ አዳጌ ታምፃንኩ ያኽቾስ ቹዋ ታብል፣ ክንትፃንት ያኹኪ ሌጌፃንት ስራስሪዋስታ ቻውሳ ፊልም ፋያሳ ካንታውስ ሲፍቾኼካማጊ ክችስቾፅቾ ማንዬስቴ

እንት ዙራሙራዳ ያግስታንኩ አቾ ቻርትስ አኹኪ እምፕልትካማ ዙራሙሪኩ እምፕልታቾስ ዌዋኑ ባኩንቱሳ ቴግባሮ ካንታውስ ሴዛ ቱንዚዌና አምፃንቴ ድርሴቶ ፃፊካማ ቤናኻዳ ዲግሳን።

3.1.3 ቹኒትቾስታ ሳዋሳው

ቹኒትቾ

አበበች ጎበናው ይምት ታሪክ

ቤዶራ ቹኒትኞ

ሲፋንኩ ቤዶራ ቹኒትኞኩሳ ካስካዋ ካልስ ዙርዛን።

1. አበበች ጎበናዋስታ ጀውሳ ታሪኮ ታቾካማ?
2. አበበች ጎበና እንዳር ባኩንት ቴግባራሳ እንዛክስቱኑሳይ ዔጌሬ??

ቹኒታማ ርዳትስትኞ

ሲፋንኩሳ ካስካዋ ቹኒቲኑ ዕፌት ስሬትስ ዙርዛን።

1. ዶክተር አበበች ጎበናውሳ አይቶ ጌሌዛን።
2. ዶክተር አበበች ጎበና ባኩንቱ ቴግባርዳ ቱዋንታ ጁዛ ያኹክሳ ዲቦ ርዳትዛን።
3. ዶክተር አበበች ጎበና ትዳሮ ፌሬስዕኞስ ቢኩኑሳ ምክንያቶ ጌሌዛን።
4. ዶክተር አበበች ጎበና አቾስትኞስ ቢኩኑሳ አኺኔ ዝርዝርስ ካንትዛን።

ሳዋሳው

በ. ሲፋንኩ ኒዚሊ ቼፍኩሳ ካልካዋ አሌዳ ክዕላ “-ካ”ዋ ናቾዚካማ ሜንች ቼፉ ካልሾ ኪሳን።

ምሳሊ፦ኞን=ኞንካ

1.ታይ	5.ካን
2. ቤር	6.ግስ
3. ፍን	7.ካዌን
4. ጀር	8.ዲብቴርት

ከ. ሲፋንኩ ካልካስ ዲብቴርቶ ሲራን።

1. ክምካ ----------::
2. ድክካ ----------::
3. ውግልካ ----------::
4. ይንዕካ ----------::

3.2 አበበች ጎበናኩ ልማትኩ ኾትካ

3.2.1 አንቤብኛ

ቤዴራ ንባብ

በ. ሲፋንኩሳ ካስካዋ እንቶጂሱሳ ቢዲሬ አቐቶ ቲኪምስቲካማ ዙርዛን።

1. አበበች ጎበናዋ ታቐካማ? ዳርማሲይ ታቐካ ዝኪኑ?
2. “ስራስሪው እንክብካቢስታ ልማቱ ማቢሪ” ናውሳ ኾቶ ታቐካማ?

እኑት አጌራዳ ግልጋሎቱ እያንኩ አቐትኩ ኾትካ ክቻዴስ አበበች ጎበናኩ ልማትኩ ኾትካ ያቐስቱንኩዌክ። ዶክተር አበበች ጎበናኩ ልማትኩ ኾትካ ፌይንኩ ሹካዕካ አሜትካዋጊ ሊሊትኛኽክ አቐቱ ግልጋሎቲዳ ትኩቱንኩዌክ።

120 ክንቲኛናዳ ቻንኩ ስራስሪስስታ፣ 12,000 ቱዋ ታብልስታ ዴጌፋንቲ እላቲኩ ስራስሪስ አሜትቺፋ ዲጊፌ እይካማጊ አንኬባኬባና። ልማቱ ማቢሪ 472 ችግሬኖ ማንዲኽ፣ ዴጌፍኾስታ ስርኩሳ ፋይካዋ ዋክትኛዕኾሳ ቴግባሮ አኮሜቻ። እሊው ዴሜካ አጌራኻዴስኪ ያኻ ባርኾቼዴስ ኛናቔ ፋይኛዕኾሳ፣ ኛናቔሊ ታምትኛዕኾሳስታ ስራስሪውሳ ሜብቶ ቼሜትኛዕኾሳ ቴግባሮ አኮሜቼ።

ክሊኒክካዋስታ ሆስፒታልካዋ ግቢታማጊ ዝቡ ትክምስ እሽፃ። ኤች.አይ ቪ ኤድሱ ቹንዚስ ቹዋ ታብል ክሩንኩ እንፃሪስ ዲጊፌ እያማጊ ያግስቱ። ኤድሶ ሜኬትፃስ አጌፃታ ኮንዶሞ አሴሬችፃ። ሜንችካ እንፃሪስ ጌርክቺፋ ሜቱንፃችኽሳ ምግቦ ዲግሴ፤ስራስሪው ክርፃ ኤኬታታስታ ዝቡ ምታኒው ፕሮግራም ቱጌቤርስታታ ዝብስ ክንቱ እያማጊ ያግስቱ።

እን ኾት ቤዶራ ሚዲቢኒኩሳ፣ እምፕላንቲስታ ላቻንቲ አችኩሳ ክንቲፃንካዋ ግቢታማጊ ክንቲው እሳንትስ ጉዋልንኹሳ ፍሼ ዬዋ። እንዶስ ድምክና ሜዶቤና ጋቲውስታ ጎልማስካው ክንቲስክላ ትኩቶ እያማ እንፃኽስቱ። ዶዶፃካ ዶዶፃካ ሞይኩሳስታ ቱክኒክኩሳ ስልታንካዋክላ እያማጊ ያግስቱ።

አችትችንኩ ሥታትካዳ ትኩቱንኩ ኪቱምኩ እንፅኽካዳክላ እንፃኽስታው ቴግባር ዝኮ። እንሱ ዳድስ አኮሜችስቱንኩ ክቻዶስ ዙራሙሬ ሊሚፅፃስታ ኪሽፃፅፃ፣ ኹናኹናዋ ሊሊትችንኩ ያኼንካስ ዶጌፍፃስታ ኃሬ ካሊፅፃ፣ ዙራሙሪውሳ ፃንኩቶ ማንዲፃ እ.እ.ኮ ያግስታና። እን ኾት እምፕልታቻካዳ እኾሺኩሳ ኖራዋ ሩብፅፃዳስታ እኾሼ ሥይፃዳ፣ ዶሌብፅፃዳ፣ ትክልቲው ልማትዳ፣ ጉጁ ኢንዱስትሪዳ፣ ካዊን ልማታዳ፣ አኾቲው እንፅኺዳ፣ እርሺውሳ ምርቶ ሌጌፅፃዳ፣ ኣክሞ አድርፅፃዳ እንፃኽስታማጊ ያግስቱ።

ትክላሊስ፣ አበበች ጎበናኩ ልማትኩ ኾትካ እኑት አጌራ ይቶፒያካዳ ዳሪዶስ ዳሬጊታ ኾትካው አላሚታጊ ድጋፎስታ ርዳቱ ፋያንኩ ዝብካስ ታምብፃስ ኩርዔና ያካማ እንፃኽስታማጊ ያግስታው “ባኩንት ቴግባሩ ምሳሊያኽ” ናማ ካፅፃስ ካሊስቱ።

(12ንቲ አማካርኺ ኮንኪው ክንትዊ ሜፃፍዶስ አውኺስ ኪሽፃኃማ ካፅስትኾ።)

አንቢባማ ርዳትስትፃ

በ.አጉዊዳ ዲግኹሳ ፅፌቶ ስሬታ ዔውትካማ ክችክቹ ዙርዔ እሚኹሳ ጎሌልትካማ ዙርፃን።

1. አበበች ጎበናኩ ልማትኩ ኾትካ ውካ አሜታሱሳ ግልጋሎቱ እይካ?

   በ. 20 ኸ. 40

   ከ. 30 ቨ. 50

2. አበበች ጎበናው ክንቲኛናዳ ዴጌፍስታንኩ ስራስሪው ቼፍ ውኻይ?

   በ. 120 ኸ. 472

   ከ. 12000 ቨ. 50

3. አበበች ጎበናኩ ኾትላ ኽስኹስ ጊዲፌ እያኑ ዋታኮንኩ ስራስሪሲይ?

   በ. ክንቲኛናዳ ቻንኩስ ኸ. ዴጌፋንቲ እላቲኩስ

   ከ. ኹናኹናስ ቨ. ሳፌልካስ

4. አበበች ጎበናኩ ኾትላው ቴግባር ያኻያሱ ዋሺኒይ?

   በ. ሆስፒታሎ ግቢትኛ ኸ.ሜቴቴንችክሳ ምግቦ ዲግስኛ

   ከ. ኮንዶሞ አሴሬችኛዕኛ ቨ. ዳዶ ግቢትኛ

5. አበበች ጎበናው ኾትላዳ ኬቴመ ቴግባር ያኻያሱ ዋሺኒይ?

   በ. ዙራመራ ሊሚዕኛ ኸ. ቺሚትላዋ ቼሜትዕኛ

   ከ. ኹናኹናዋ ዴጌፍኛ ቨ. ፋብሪኬ ቴኬልኛ

6. አበበች ጎበናኩ ኾትላ እያኑ ትክምዴስ ሊሊትታው ዋሺኒይ?

   በ. ዙራመሪውሳ ዛንኩቶ ማንዲኛ ኸ. ክንቲኩሳ ኾትላዋ ቲሪትኛዕኛ

   ከ. እኾሺኩሳ ኖራዋ ሩብዕኛ ቨ. ካዌኖ ሊሚዕኛ

ከ.“በ” ስራዳ ዝኩንኩሳ ቱንዝካዋ “ከ”ው ዛንጌርዳ ዝኩንኩ ቱንዝካኩ ቸዋ አሳብካሊ ድንግርሳን።

በ	ከ
-----1. ቱንዚ ላኹ	በ. ቲንዳ ትኩቱኽ ግልጋሎቲ
-----2. ቱንዚ ላኝ	ከ. ኾትላው ታምብስት ይቶፒያኻዳ
-----3. ቱንዚ ሹኻ	ኸ.ኾቱ ግልጋሎቲ ሊሊትችንኩ ልማትኩ ዜርፍካ
-----4. ቱንዚ ሴዛ	ቨ. ናቾታ ጋንኩሳ ስራስሬ አንኬባኬብኛ
-----5. ቱንዚ አንኮ	ሰ. ኾቱ ኬቴማኻሱ ቴግባር
-----6. ቱንዚ ዋልታ	ሸ. “አበበች ጎበና”ኩ አቾቱ ኾትላ
	ለ. ክንቲዳ ትኩቱኽ ግልጋሎቲ

ኬሌቴፍኞፃማ አንቤብኞ

ሲፋውሳ ቱንዜ እምፕልካ አንቤብታኒስ እሊኩ ቹኒቲካማ ኩክሪዳ ዲግኹ ቲራግዲሚዳ እሳ " ✓ " ምልኻቶ እንኩርትካማጊ እንቱስ እንቶ ጋማጋምኞንን።

ይዎቱ ካሊቾት ንኞ ዳራ ንኚይ? ይዎቱ ካሌቾት አቾ ጌርክቺፋሱ ኑሮኻዳ ታምባንኩሳ አላፍትካዋስታ ችግርካዋ ዳሊስ ዊፃ ፊኹ ሌል ንኚያኽ። ይዎቱ ካሌቾት ሼው ፅንታውሳ ካሊቶ ሌጌፅኞስ፣ አቾሊ ጉዶ ታምትኚውሳ ዳዶ ፌቴርኞስ፣ ንባሮ ቴኬምስትኞስ፣ ያኼንካዋ ጋማጋምኞስ፣ ችግርካዋ ኽይኞስስታ ውቴት ዌንካ ውሳንካዋ ዔዋማ ዴስፃውሳ ይዎቶ ጉስኞስ ቴኬሜ። ይዎቱ ካሌቾት ኃርቱሳ ፅሬቶ ቴኬምስትኞስ፣ ዙራሙሬ አሜችኹስታ ቲንዌና ዔውኞስ ርዳቴ። ካሌቾት አቿያሱሳ ባይሬ ኪስኞዳስታ ሌጌፅኞዳ ስራ ዔውኽሳ ዴስኞኼስታ ሲፍኞችኽሳ ክንቴ እያማጊ ያግስታው ያኹስ አቾቶ፣ ካንቴስታ ካሊቾቶ ሜቴንኞችኽ ያኺኒስ ሌጌፅኞዳ ትኩቴ።

ካልካዋ ፋይስታ ጋቲታ ካቢትኞፅኞ				ጊሊዒ		
አንቤባንቲው ስም	1-2 ካሎ ኺስታ ኬርት ገክቲኒ	3-4 ካሎ ኺስታ ኬርት ክቾክቺ	4 ዴስ ኞላ ኬርት ኬፍቲኒ	1-2 ኬርት ጉድ	3-4 ኬርት ማልኃ ኬሸኞኞ እይስታው	4ዴሳ ኞላ ኬርት ኣይሎ ማልኃ ኬሸኞኞ እይስታው

3.2.2 ካልካስታ ዓፊኞ

ካልካ

ዓምርካ ካልካዋ ሲሪኞ

ሲፍካማ እይስቱንኩ ካልካሊ ካሳውሳ ካሎ ናኺሲ ስፍሪዳ ዋክዒካማጊ ዓምሬ ካሎ ሲራንን። ሲሪኑ ካሉሳ ኽዮክላ ጌሌዓንን።

ምሳሊ፦ አኪም ..... አኪምኞና--እክምኒው ግልጋሎቲስ እሼው ኞን

1. ዱሪ ..... 3. .....ሙሪ 5. ካንታ..... 7. ቤር .....
2. ክንቲ ..... 4. ሶኼና ..... 6. ....ድስታ 8. ...ሳንክ

ፃፊቻ

አምንፃንቱ ድርሴቶ ፃፊቻ

በ. ሲፍካማ እይስቱንኩ ሹኻ ቻርካዬስ እምፕሎ ጎሌልትካማ አምንፃቱ ድርሴቶ ሴፃ ቱንገኻስ ፃፋን።

1. ንሴስካው አንኬባኬብኺ
2. ቻናቹ ሚንቺት
3. ቻናቻንካዳ ቻርጃው ሚንቺት

3.2.3 ዙሚቻስታ ሳዋሳው

ዙሚቻ

እርዳትቻኺዬስ ያግስታውሳ ትክሞ ካንታውስ ኬችስ ኩስቻቻን። አንዬስኪ ኬቹ ዎኬላንቲ/ታ ሜካስ ዙሜ ቤንኩ አዜብካስ ዲግሳን።

ሳዋሳው

ኒዚሊስታ ሜንች ቹፉ ማሊፊ

ሲፍካማ ዲጉንኩሳ ካልካዋ ሜንች ቹፉ ማሊፊሾ ኪስትካማ ፃፋን።

ምሳሊ፦ክሚ-ክምካ

1. ክሚ
2. ቻን
3. ካዌን
4. እኒ
5. ድኾሪ
6. ኹና
7. ማኪና
8. ቤር
9. ብን
10. ካርቻ

3.3 ዶ/ር ካትሪን ሃምሊን

3.3.1 አንቤብኛ

ቤዴራ ንባብ

በ. ዕፌቶ አንቤብኛዴስ ፍና ሲፋንኩሳ ካስካዋ ካልስ ዙርዛን።

1. ስልዳ ካንቱንኩ ኹና ዳርማስ ያቕስቱንኩሳይ ዔጌፊ?
2. ፌስቱላ ዳርማይ? ዋትኃ ኬሴትስቱ ኒካማ አሴብታን?

ዶ/ር ካትሪን ሃምሊን ኃራ ዶ/ር ሬጅናልድሊ አውስትራሊያዴስ ይቶፒያዋ ይንቱኑክላ 1960 ም.አኻዳ ያኹስ፣ ይንትኞክላ ዕሌ ጊዞ እጂኞስ እሺኹ። ይንቱንታ፣ አኒኃ ጊዛይ ልዕልት ፀሀይ እስታማጊ እቕስታሺኹ ናኪኒ "ቶር አይሎች አኪም ኞና"ዳ ካሜንዕኹሳ እንዕኼ እንዛክስታሺና። ካሜንዕኞዴስ ድምክና ካሜናኒስ ጌቱማው ምዕስታ ክምንት ምክንያትስ ኬሴትስታው ፌስቱላስ ዳሬግስቱንኩሳ ቹትካዋ እክምኒስ ርዳታሺና።

*** ፌስቱላ ዋትኃ ኬሴትስታው አኽኼ ጌሌዛን? ***

ዶ/ር ሃምሊን ሊጊሲሚ ምዑ ምክንያትስ ፌስቱላስ ዳሬግስትካማ ድሜልኮ ቺጊርዒ ይዎትዳ ቱንኩሳስታ ቹትካዋ ባይካውጅካማ ውላ ዲብ አሜችኃማ ያግስታው

ኃክምንት አጌራ አውስትራልያዋ ዙርኜ ኃው አይምሩ ቻቤላላ ንኾ።

እን ያኽሻስ ዶ/ር ሃምሊን ኮሬፅካ ጁዊካማ ይቶፒያኩሳ ሼርካ ቹትካዋስታ ፌስቱላስ ሴኬይኃንኩሳ ቹትካዋ ኃው ዋታቱ ድሚዴስ ክሪኒምቡኺስታ ኃው ሞይስ ስካይዴስስታ ቋንዚዴስ ጋላጋልሻዬካ። ትክላሊስ ሃምሊን ካልስ ጌሌፅስታማ ድኻቲውሳ ቴግባሮ አኮሜቹንኩ ውሌቲ ዌና ቹዋኽ። ኃውሳ ባኩኔ ቴግባሮ አኮሜቹኑክላ ምንጊሱ "አዲስ አበባ ፌስቱላ ሆስፒታል" ናኪኒ "ካትሪን ፌስቱላው ሆስፒታል" ናውሳ ኾቶ ቲሪትሻፅካማኽ።

አዲስ አበባዴስ ሴጋ ያግስታንኩ ዎጌንካስ ፌስቱላኩሳ ቋንዳስቴኖ ዲጊስ ያኻማ ርዳትሻስ አጌዛታ ባርዳርዳ፣ ሀረርዳ፣ መቱዳ፣ ይርጋለምዳስታ መከሌዳ እክምኒ እይስታኩሳ ኾትካዋ እሳንሻፅካ። ካሜንዛንት ኔርስካዋ ሴሌቴንፅካማክላ ሊሊትችንኩ ዙራሙርካዳ ካሜናንትካዋ ዲጊስ ርዳታንታ ሜዴብካማ ክምንት ፅንታስ ታምባው ቲኑ ችግር ኔኬታታ ጉዋል ንኹሳ ሚኔ እንክሬካ።

ዶ/ር ሃምሊን ኃው ይዎቱ ዝቤንስ ዔውኑ ባኩኒ ቴግባሩ ምክንያትስ ሜንችካ ሸልማትካ እይስቱክ ያኹስ፣ 2011 ም.አስ ይቶፕያው ምንግስትክላ አዲስ አበባዳ ኃ ቲሪፁኑ ሆስፒታል ናቾታዳ አውልቶ ቲሪዛ።

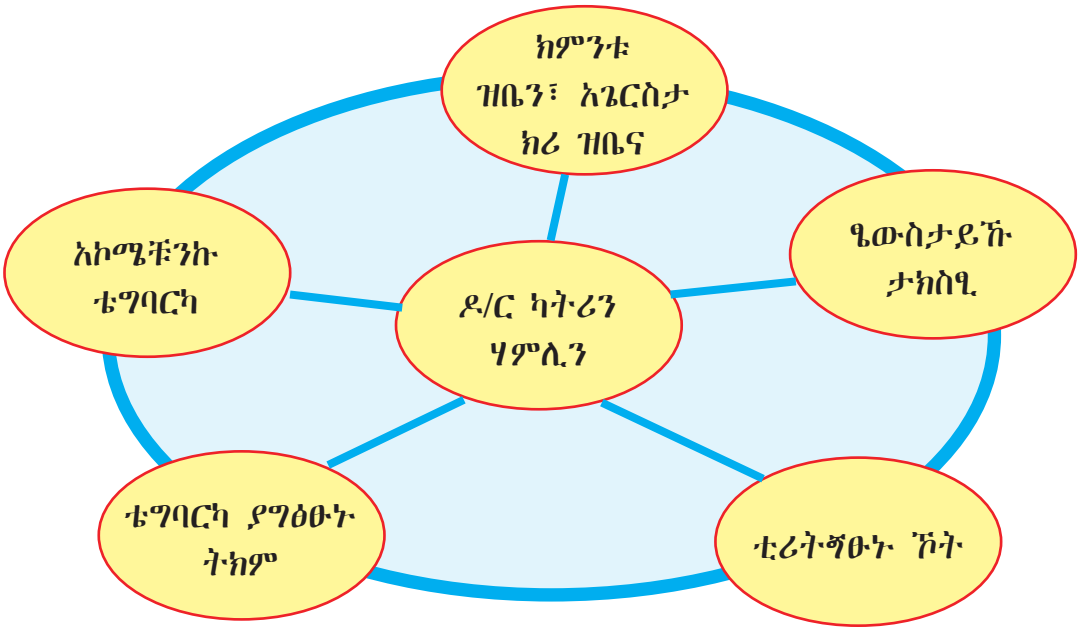
ዶ/ር ሃምሊኖ ዜር፣ አጌር፣ አይት፣ አይማኑት እ.አ.ኮ ጌዴባኑላ "አቾ ያኽሻ ይኾቹ አምንዛማ ባኩንቱ ቴግባርዳ ሜንቾ ዝቤኖ ሴቱፍሻዬካ ሴቻካማ ካሜንስቱኑ 96 አሜታስ 2012 ም.አታስ እንዴስ አሌምዴስ ክሪስ ፉሩና።

አንቤባማ ርዳትስትሻ

በ. ሲፋንኩ አሳብካዴስ ክችክችካ ያኹንኩሳ ውን ኬርት ዝኩክሳ ዴሜካ አሱ ኒካማ እንት ዙርዛሳ ምክንያትስ ዲጊፍዚካማ ጌሌዛን።

1. ዶ/ር ሃምሊን ኃአጌራዴስ ይንቱኑ ይትዮፕያዳ ዝኩሻስ እሺኾ።
2. ዶ/ር ሃምሊን ግብርኒው እንፅኺዳ አሴሜርኃሺና።
3. ዶ/ር ሃምሊን ኃአጌራ ዙርኻ, አይምሩ ቻቤላያኪ።
4. ዶ/ር ሃምሊን ፊስቱላስ ሜፍቴ እይካሺና።
5. ዶ/ር ሃምሊኑሳ ቴግባሮ ካልስ ድኹዋማ ዊድሻ ካሊስቴ።

ከ. ሲፋው ቢጋሩሳ ቲራግድሜ ቴርስትካማ ቹዋቹዋ አሳብካዋ ፃፋን።

ኬሌቴፍቻዓማ አንቤብቻ

ሲፋውሳ ዕፌቶ ላኃ ላኃ ታኼካማ ድምዖ እንኮኽዒካማጊ ባኔ ባንቶ አንቤፓን። ኬሌቴፍቻዒካማ አንቤብኾሳ ክችክችቶክላ ጋማጋምኃን።

ኪቢሪስቲንኻ ኩኘቲኩ ቤንቻኃንትካ ! ዋትኃ አሪፊዲን? እቹስቱ ኪቢርዒካማ ሳትስ አግስቲንኻ አኽቻስ አሜሴጌኔ። እ... ዒውቴካይቱኑ ቻቢልኺስኪላ ካቦ አሜሴጌኔ።

ናካ እንዳ ታምትቻኑኽ አካል ጉዳቴንካውሳ ጌርኮ ኬቤርዕቻስ ያኹስ፣ ሜስሪቻና ዒዋይኹ እቹስቲ ስሬትስ እንቶጂ ክቻዳ አግስቱኻ አኽቻስ ሊሊቲ ዬስቲ እንኮኽስታ። አንቱኽ እንዒኽስታንትካውስታ ማቢሪው ጉዳዩ ቢሩዬስያኽ። አሌሙ ቤኬል እስቱ። ናካ ኩስቻናው “አካል ጉዳቴንካዋ አንኬባኬብቻ” ናው ኃሪ ጉዳይዳኽ። አኹኒ ፍና አካል ጉዳቴንካዋ ካንታውስ ታቹኑሳ ድቹዋን? ጉድያኽ።

ይጉዋንትካኪላ ድምክኔ ካንቱ ይታንታ ፋቱ። ይጋ! ጋያኪ እን አቺ እይኑ ዙርዒ ውላስጊ ግልዕያኽ። ጉድያኽ። ይጋ! እንግዲ አካል ጉዳቴና አኽቻ አቾ ክምንትዬስ ጇሜራማኪ ያኻ ቹንዚው አኹኪ ኬሴቱ ታምብቻ ምክንያትስ፣ ባኑ አካል ቤናሳ አቲቻ አኹኪ ባኑ ቴፌትሩው አካል ቴርቱ ዛቢትቻኺ አኽኻ, ካንትዓዊኽ።

አቾናውስታጊ አካል ጉዳቴና አክሻ አቾይሪሱ ዝኩዊኒው እምንል ኬሴትያክ። አቹ ይዎት ዝቤናካዳ ልቻ ጊዙ አኹኪ ሊጊሲሚ ጊዙ አካሉ ጉዲስትሻ ታምብሻስ ካሌ። ታምቢቲምባጃጉ ግሺ እን አዳራሺዶስ ፍኑስ እምፕል አሴብናያሱ አዳጊ ታምባማ አካልዳ ችግር ፌቴርስቱኒ ጌሜትናያሱ አኺኒስ አካሉ ጉዲስትሻ ታምብሻስ ካሌ። አካል ጉዳቴና አክሻ ፋናቲኑ አክሻስ ይጉዋው ያካውላ ታክሲሎ ይንታው አክሻ, ርዳትስትሻ ፋይዔ። ሻሺ ግልፃ ያኹክሳ ዔጌሬ? ይጋ!

3.3.2 ካልካስታ ፃፊሻ

በ. ሲፋንኩ ካልካስታ ካልኩፕካስ ፅፌቱ ስሬትስ ቱዊክያሳ እያን።

1. ምፅ (ቱንዚ 1)
2. ዳሬግስትሻ (ቱንዚ 1)
3. ክምንት አጌራ (ቱንዚ 2)
4. ሊጊሲሚ ምፅ (ቱንዚ 2)
5. ድሜልክ (ቱንዚ 2)
6. ሼርካ (ቱንዚ 3)
7. ምንጊሱ (ቱንዚ 3)
8. ሴጋ (ቱንዚ 4)
9. ዲጊስ (ቱንዚ 4)
10. ቲሪፁኑ (ቱንዚ 5)

ከ. 3.1.2 ዳስታ 3.2.2ዳ ካልካዋ ፃምርስኼ ካንታውስ እንፃክስቲኑ ስሬትስ አንኮ ፃምርካ ካልካዋ ሲራን፤ ኽዮክላ እያን።

ፃፊሻ

አምንቱ ድርሴቶ ፃፊሻ

እን ፋንቲቲው 3.2.2 ፃፊሻ ናው ስራዳ ፃፊኑሳ አምንፃንቱ ድርሴቶ ኬችስ ታኼካማ ኬችኩ አባልካኩ እንፅክሳዶስ እምፕሎ ጎሌልትካማ እንግራ ኬሸሻሻዚካማ ፃፋን።

3.3.3. ዙሚሻስታ ሳዋሳው

ዙሚሻ

1. እንት ዙራሙሪዳ፣ ዋራዳዳ፣ ዞንዳ፣ ክልልዳ ታቹኑ ባኩንቱ ቴግባርዳ አሴሜርኼካማ ያማስታንኩሳ አቹ ካንታውስ ኬችስ ታኼካማ ፓው ባኩንቱ ቴግባርዳ ዲብስሻፓን።
2. እንት ዙራሙራዳ ዎታትካ እምፕልትካማ አኮሜቹኑ ባኩንቱ ቴግባርዳ ዲብስሻፓን።

ሳዋሳው

ኒዚሊስታ ሜንች ቹፉ ማሊፊ

ሜንቾ ጊዞ ቹፍስታንት ኔዜልካ ስምካ "-ካ "ዋ ዶሜክሻስ ሚንቻንኩ አኽኹ እን ፋንቲቲዳ ክንቲካ። ባንኩ ካልካ ኩዚ ሚንቻኒስ ሊሊት ንኹ ኃው ዳድ ዝኩኬኽ። ሊሊትሻኹክሳ ሴሎ ቴኬምስትናና ኒዚሊ ቹፉሳ ስሞ ሜንች ቹፉ ስምሾ ኪስሻስ ሲፋማ ዲግኹ ምሳሊዶስ ካንትንስ።

ምሳሊ፦ኹና --ኹናኹና

ፊሪሲ/ፌሬሳ---ፌሬስካ

. ሚንቺስኹሳ ሴሎ ቲኪምስቲካማ ኒዚሊ ቹፍስ ዲጉንኩሳ ስምካዋ ሚንች ቹፉ ማሊፊሾ ኪሳን።

1. ቢሪ
2. አቺ
3. እሉዋ
4. እንዛይ/እንዛኻ
5. ጊሪቲ/ጌሬታ
6. ድኾሪ/ድኾራ

ፋንቲቲ 4 አውጋንካ ትቤብ ፅንታኩ አቕ

4.1 አርቲስት አያልነህ መላቱ

4.1.1 አንቤብቖ

ቤዴራ ንባብ

ሲፍካማ ዲጉንኩ ቤዴራ ንባብኩሳ ካስካዋ ካልስ ዙርዓን።

1. ይዎት ታሪክ ንቖ ዳራ ንኺይ?
2. ይቶፕያኻዳ ማልቻ ያቕስቱንኩ ተውኔቶ ዓፋንትካ አቑሳ ስሞ ታቑካማ?

አርቲስት አያልነህ ሙላቱ አዊ ዞን ባንጂ ዋራዳ ዳንጉዊ ጌብሬል ካባሊዳ ኃታላ ፊታሪ ሙላቱ አበጀዬስስታ ኃቹ ዊዛሩ ደብሪቱ አምባዬዬስ 1942 ም.አስ ካሜንስቱና። እምፕላንቲ አቹሳ ክንቱ ጂሜሩኑ ዳንግሊ ኬቱም ቢትወደድ መንገሻ ጀምበሬ 1ንቲ አች ክንቲ ቫናዳኽ። ሌጌሱኑ ጌዜርዳ ያኽቫስ፣ አሬሳኑላ ይጉኒውላ ካኔ ሌኬምካ፤ ክምካዋ ማንዬካ። ኃ-ታላ ምክትል ቺፅቫዓንት እሺንኩ ያኽቫስ፣ አንቤብኼስታ ዓፊኼ ካሉኒዬስ ጂሜርካማ ክንቲ ቫናዬስ ዙሩንታስታ ፉሪ ጊዛያስ ጉዳይዊን አራሸካስ አቤቱቲውሳ ማሜልኬቹ 25 ሳንቲሞ ቻቤልካማጊ ዓፋኒስ ሴቫካ። እን አቤቱቲው ፀፍ እሊታዋ ዝብሊ ያኼካማ አኩዋሞ እሚቫስ ጁዓ ያኻማ ቴኬምኼስታ አራሹሳ ችግሮ ይጋርትካማ ሌጌሳንታ ርዳትኼ ኃው ይዎቱ ታሪክ ጌሌዔ። ክንቲቫናዳክላ እንካኑሳ ግትሞ እንካንዳ እቱንኩስ 15 ሳንቲሞ ቻቤልካማ ዬብዳቤ ዓፈካማጊ እንካንቫፅካ።

2ንቲ አቹሳ ክንቱ ደብረማርኮስ ንጉስ ተክላይማኖት 2ንቲ አች ክንቲቫናዳ ክንትካማ ዊድካ። አባላምቱ ዲግሬ አዲስ አበባዳ ከዳማዊ አይለስላሴ ዩንቨርስቲዬስ ያግፅካ። ምንጊስቲ ሶብየት ህብረቶ ካስካማ ቫሺውላ ክሳንቲ ሞስኮው ምንግስቱ ዩንቨርስቲዬስ ጋዜቴንቱ ሞይስ ማስተርሱሳ ዲግሬ 1967 ም.አስ ቻቤልካ። እንኺ ዩንቨርስቲውስስታ ጎርኪው ፀፍ ፅንታው ኾቱ ቴቤቤርኺስ ዶክትሬቱሳ ዲግሬ 1984 ም.አስ ዊድካ።

እን አርቲስት አንቤብኼ እንካናንኩ ያኹስ፣ ክስኹሳ ኩዒ ታውኔቶ አኹኪ ግትሞ ዓፊኼ እንካናና። እንሳ ካንትኹስ “ዓፊኼ ጂሜርኹዬስ ጉሽፃማ ዓፋውላ እሸቱኽ ጌርክ ፍክ ናላ። ” ናና አርቲስት አያልነህ። “ፀፍ ፅንታ፣ ኩርፍቴናስታ ክብትብታ ሜልካማ ኹናታኽ። እምፕላቺሳ ዜኔግ ንካማ እሺኒጊ ዝጉቴውጂታ እሊውሾ ካታውጂ። ” ንካማ አምናኑ ፍልስፍኒ ዝኩኬኽ። እንሱ ምክንያትሲ ግትሞ ጌቴምኼ፣ ቴውኔቶ ዓፊኼ፣ ማራማርቫኼ እ.እ.ኮ ዜዌትሩ ቴግባር ዔውካማ ሴችንኩዌኽ።

አርቲስትስ አያልነህ ሊሊትቫችንኩ እንፅኺኩ አላፍትዳ ሜዬብስትካማ ብካትስ አኮሜችካ። ምሳሊስ ይትዮፕያው ዬራስካው ማቢሪው ትክትሊ ፕሬዝዳንት፣ ትቤብፅንታው ባኩንት ዔው ማቢሪው ፕሬዝዳንት፣ ሩስያው ሳይንስስታ ባይል ማይኬሉ ዳይሬክተር፣ ምንግስትኩ ያኽካያስኩ ድርጅትካው ምግባር ፅንታ ኮሚቴው ዳይሬክተር፣ ዩኒቲ ኮሌጅ ባይል ማይኬሉ ቦርዱ አባል፣ ይትዮፕያኻዳ ቢዲሪ ኃርቱ ቲራቲር ቫናው ከንዲል ቤተ-ተውኔቱ ሜሴሬታንትስታ ዳይሬክተር፣ ስራስሪው ጋዚቲው ቴርሳንትስታ ሜሴሬታንት፣ አዲስ አባባ ዩንቨርስቲዳ ክንትዓንት፣ ባይል

ማይኬሉ ሜሴሬታንትስታ ዳይሬክተር፣ ባይሉስታ ስፖርት ሚኒስትርዳ ቲራቲር ትቤብካው ድርጅቱ አላፍካ፣ ኮተቤ 2ንቲ አች ክንቲ ቾናዳ አማኻርኺ ኮንኪውስታ ፀፍ ዕንታው ክንትፃንት፣ ሞስኮው ራድዮኑ አማኻርኺው ፕሮግራምዳ "ጌታሚው ደብቴር" ናው ኃሪስ ሶኼትስ ላኺኒ ፀፍ ዕንታው ፕሮግራሙ ዲግሳንት፣ ፕሮግራሙ አቴምፃንቲ ድርጅትዳ ኬፍቴንካ ቶሬጌማንት ያኼካማ አጌላጌልካ።

አያልነህ ሙላቱ 1994-2010 ም.አሳ ኺስታ እሺንኩ 27 አሜትካኩ ይዝኩካ ፅሞኪኩ ዝቤንካዳ ኃ ታፋሳ ፃምርስካማ እንጅኩንኩ ደራሲ፣ ታውኔቱ ፃፊስታ ጌታማንቲ ጋቲንኩዊኽ። ሜንችካ ሜድሬክኩሳስታ ቴሌቪጅንኩሳ ቴውኔትካዋ ፃፊካ፤ ግትምኩሳ ሜድብልካዋ አቴምፅካ፣ መዚኪኩሳ ድራምካዋ ቴርስካ።

አርቲስት አያልነህ ሊሊትቾችንኩ ዝቤንካዳ ዝቤን ሻራቲኩሳ ፀፍ ዕንታኩሳ እንፅኽካዋ እንካናኑ ዝብስ ዲግስካ። ፃፉንኩ ቹዋ ቹዋ ቢሩ ቤሬኬትካ ክቾደስ፣ እትሜትስ ቢኩንኩ ቹፍስ ሜንቾ ሜድሬክኩ ቴውኔትካስታ ግትምካ አማኻርኺስ ዲጉንኩ ያኻኪስ፤ አማኻርኺደስ ባርኾቹሱ ኮንኪሾ ቶሬጌምስትካማ ዲጉንኩክላ እንኺታጊ ቹፍስ ሜንችካኽ። እሊው ዳድስ እትሜትስ ቢኬካያስኩስታ ሜድሬክዳ ዲጉንኩ ግትምኩስታ ድራማኩ እንፅኽካጊ እንኺታ ሚንችካኽ። ሜንችካ ስራስሪኩሳ ድራምካዋ ራዲዎኑ፣ ቴሌቪጅኑ ፕሮግራምስስታ ከንዲሉ ሜድሬክስ ፃፊካ ዲግስካማ ቹኒትፅካ፤ ካንትፅካ።

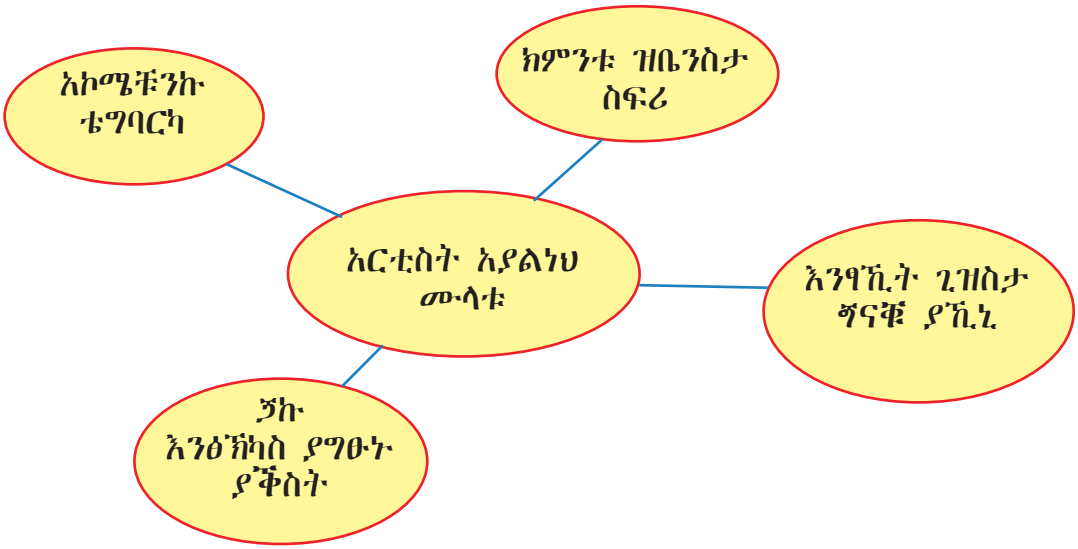
(አርቲስት አያልነህ ሙላቱ ኃኃርቱ ይዎት ታሪክደስ ካፅስትኹ።)

አንቤባማ ርዳትስትቾ

በ. ሲፋንኩሳ አሳብካዋ ውን አኹኪ አሱ ኒካማ ዙርዚኒደስ ፋሌንጋ፤ ክችክችቶ አኹኪ ኬርቶ ምክንያትካስ ጊደፍዚካማ ርዳትፃን።

1. አርቲስት አያልነህ ካሜንስቱኑ ዳንግሊዳኽ።
2. አርቲስት አያልነህ ክንቴ ጀሜሩኑ እንጃቢሪዳኽ።
3. አርቲስት አያልነህ ስርታስ እርሼ አሬሴካማ ሌጌሴካያኪ።
4. አርቲስት አያልነህ 25 ሳንቲምስ ማማልካቹ ፃፊካ።
5. አርቲስት አያልነህ አባላምቴ ዲግሬ አግዑኑ አዲስ አባባ ዩኒቨርስቲደስኽ።
6. አርቲስት አያልነህ ውላቱዊ ሞይቴንካኽ።
7. አርቲስት አያልነህ ልቦሌዶ ፃፊካ።

ከ. ሲፋው ቢጋሩሳ ቲራግድሜ ቴኬምስቲካማ ቹዋ ቹዋ አሳብካዋ ዓፋን።

ኬሌቴፍኞዓማ አንቤብኞ

ሲፋውሳ ፅፌቶ ባኔ ባንቶ አንቤፓን። እምፕልካ አንቤባንትካ ታኻኒስ እሊኩ ዬሜካ ቹኒታንትካ አቓን። ቹኒታንትካ ታኹንኻ አንቤባንት አንቤባኒስ ኬሸኹ ፍትኔትስ፣ ክችክቺስስታ ጉድ ጊሊዒስ አንቤብኼ አስቴዌላን። አሊዲዳኪ እንት ካንታሳ እያን።

ውብዳር ጌብሩ ቴሳስ 1916 ም.አ አዲስ አባባ ኬቴምዳ ካሜንስቱና። ክንቲውሳ ትክሞ ሳንዬርዳ ሊሊትኞችንኩ ጌዳምካዳ እጂኑ ጊዛይ፤ ቢዲሪ ያኹኽሳ አቾስቱኽሳስታ እንካንስታውሳ ፒያኖውሳ መዚኬ ሼክሊስ ማሌፍዕካማ ኬሬፅዕካ። እንሳ መዚካውሳ ሼክሌ ማሌፍዕሽስ ጁትኞችኑ ምክንያቲ፣ እንጉዒ ኞኖ አቴካማ ዳድ ዳራዳ ቻንኩ ዎታትካውሳ ችግሮ ኬሌልዕኞስ እሺኾ።

ናኬንካ እማኾይ ፅጌማርያም ሜንቻ መዚኪሱሳ አችትካዋ ሼክሊስ ማሌፍዕካ። እኒኝ ዋይስትካማ ያግስታውሳ ጌንዜቦ ባኩ ቴግባርዳ እሸዕካ። እንዬስ ድምክኒስ ቴርሱኑ መዚኪዬስ ያግስትኹሳ ጌንዜቦ ችግሬን ዎጌንካ እርዳትስታንታ እይካ። ኽሳንታስታ ብርካ ይቶፒያት ኹና አፍሪካዬስ ፌያማ አሌምኩ መዚኪው አችስኞዓንትካው ታሪኩ ሜዝጌብዳ ኝውሳ ስም ሜዜጌብዕካ።

ኝው መዚኪው ካሊስትስታ ኩምችኒ ኽሳንትካ አውሮፓኩ መዚኪው

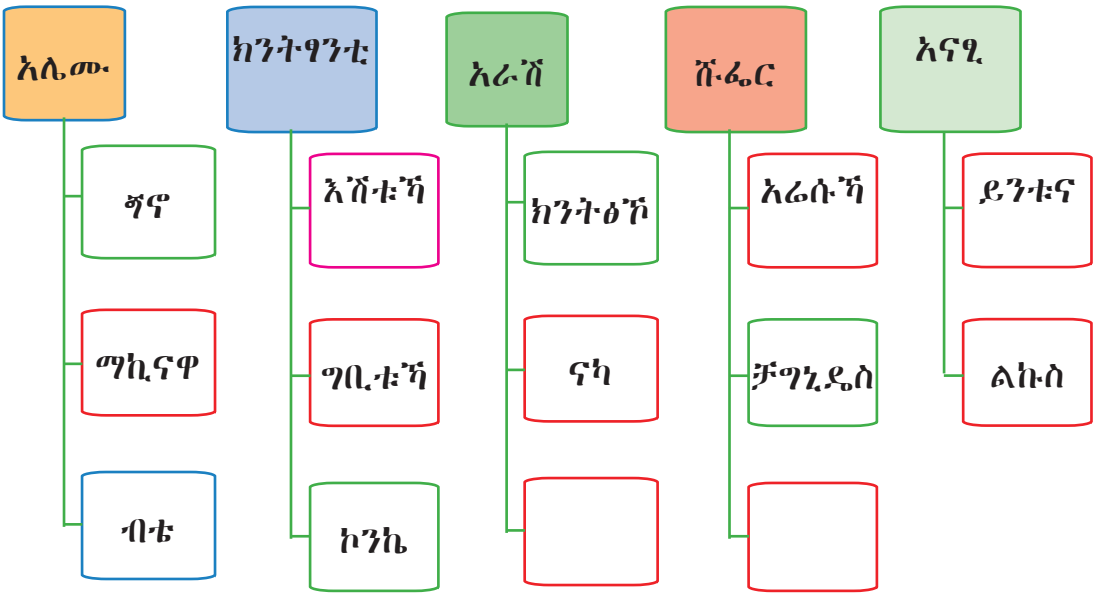
አችስቻፃንትካው ቱርትዳ ሜያ.ብፃ። ሊኽያስ ጃላ ያኻንኩ መዚኪኩሳ ድርሴትካዋ ፒያኖስ አችስቻፅካ። ኽሳንትስታ ብርክካ ይቶፒያት ኹና፣ አፍሪካያስ ፊያማ አሌምኩ መዚኪው አቺትቻፃንትካው ታሪኩ ሜዝጌብዳ ኃውሳ ስሞ ሜዜጌብፅካ።

4.1.2 ካልካስታ ፃፊቾ

ካልካ

ያስስቱንኩ ካልካስ አሳቦ ጌሌፅቾ

በ.ሲ.ፋው ቢ.ጋሩ ቱራግድሚዳ ዜቤፊፊቾቼካማ አግስታንኩሳ ካልካዋ ቱኬምስቲካማ ዲብቱርትካዋ ሜሴፊታን።

ከ. ሲፍካማ ዲጉንኩ ካልካስ ዲብቱርትካዋ ሲራን።

ምሳሊኑክንታንትካ ታፎ ፃምርስካማ እንጅኩካ።

ኽይኑላኃ ታፎ እምፕልዳ ፔውካማ

1. ፃምርስካማ
2. ዲግስካ
3. ሜንችካኽ
4. ቱርስካ
5. ቢሩ
6. ሻራቲውሳ
7. ባርኾቼስ
8. ቢኬካያስኩዊ
9. እንኺታጊ

ፃፊቾ

ድርሴቶ ፃፊቾ

እምትቾፃንትካ ካልካዎ ቱኬምስታማ ፃፊቾ

እምትቾፃንትካ ካልካ

እምትቾፃንትካ ካልካ ላፓ ያኹ ሚንችካ ዲብቱርትካስ ጌሌፅስታንኩ አሳብካ ፓስፓዋ አቺትቾቼካማ ዲጋንታ አጌዛንኩ ካልካ/ካልኩፕካኽ። እንታኮንኩ ካልካ ዲብቱርታኻዳ፣ ቱንዛኻዳ አኹኪ ድርሴታኻዳ አግስቱካማጊ አሳቡሳ እምፕልቶ ፌቱርቼኽ። እምፕል አሳብዴስ እሊውሾኪላ ካይቾቾፃና። እምትቾፃንትካ ካልካኑ

1. ያኼስፕ 8. ፋሌንጋ
2. እን አኽቾስ 9. ፍና እ.እ.ኮ ናንኩዌኽ።
3. አንደስኪ
4. ያኹኽ ያኻማ
5. ቾሺ ባ ያኻኒኪ
6. እንደስ እንግራ
7. እርግት

እምትቾፃንትካ ካልካዎ ቱኬምስታማ ፓርት ይዎት ታሪኮ ፃፊች ሜሜሪ

1. ታሪክ ፃፊስታያው /ያት አቺው /አፓው ፃፊስትኹ ፁፍ ዝኩኒ ኩፕፅቾ፣
2. ፃፊስታያው/ያት አቼ /አፓዋ ያቼንኩ አቾ ዝኩኒ ካሲቾስ፣ ክችክቼ ታሪኮ አኹኪ ንባሮ ኩፕፅቾ፣
3. ንባሮ ቤደራ ሲፊስ አቾትቾፅቾ፣
4. ፓርቱ አቺ /አፓ ካሜንስትኹሳ /ካሚንስቲኹሳ ስፍሬ፣ ዝቤኖ፣ ድምክኒስኪላ ይዎትስ እላቲው /እላቲት ያኹኒ /ታኹኒ/ ክርኹሳ/ ክትኹሳ ዝቤኖ ጌሌፅቾስታ ልግስኔ፣ ክንቴ፣ አቤሬኬትኹሳ /አቢሪኪቲኹሳ/ ያኼንካዋ ካንታውስ ፃፊቾ ቼዋ ቼዋ ዲብካኽ።

ሊሊትችንኩ እምትቾፃንትካ ካልካዎ ቱኬምስቲካማ እንት ይዎት ታሪካሳ አቺትቾቾኪካማ ላፓ አኹኪ ሹኻ ቱንዝካስ ፃፋን።

4.1.3 ቹኒትቻስታ ሳዋሳው

ቹኒትቻ

ሾሬንግ ቄና ዮሀንስ አፈወርክ /1939-1911ም.አ/

ቤዬራ ቹኒትቻ

ሲፋንኩ ቤዬራ ቹኒትቻኩሳ ካስካዋ ካልስ ዙርዋን።

1. ሾሬንጎ ኮይፅኹ ታቹካማ?
2. ፍክር እስከመካብሩ ራዲዮኑሳ ሴንስቻቼ እንኮክትካ ታቾካማ?
3. ፍክር እስከመካብሩ ራዲዮኑሳ ሴንስቻቼ ሾሬንግስ አጆቡንኩ አይ ኒካማ አሴብታን?

ካስቱ ቹኒትቻ

በ. ቹኒቲኑ ስሬትስ፣ ክችክቼ ዙርዌ እሚኹሳ ጎሌልትካማ ዙርዋን።

1. ዮሃንስ ካሜንስቱኑ ዋዳይ?

በ. ባንጂዳ ሸ. ፋግቲ ሉኪሚዳ

ከ. ዳንግልዳ ቨ. አዚኒዳ

2. ኪስ አፈወርክ ኃራ (ጆር) ዳራ ያካታይ ፋያሺኑ?

በ. ልሻንቲ ኸ. ጅማንቲ

ከ. አግባሪ ቨ. ኪሲ

3. ዮሃንሱ ሾሬንጎ ኮይፅኛ ኪስ አፈወርክስ ዳርማስታይ ካንትስቴ?

በ. ዴስቲታ ኸ. ትቤብታ

ከ. ውርዴትታ ቨ. ፍትኽቲታ

4. ዮሃንስ ሾሬንጎ ኮይፅኜ ጀሜሩኑ ውካ አሜታሲይ?

በ. 8 ኸ. 12

ከ. 10 ቨ.13

5. ዮሃንስ ኬቴሜንቶ ዴሲቾችኑ ዋሺኒ ኬቴምዳይ?

በ. ዳንግልዳ ኸ. አጂስዳ

ከ. ፋግቲዳ ቨ. ሴፈርዳ

6. ዮሃንሶ አዲስ አባባዋ ካውንኩ አቺው እንፅኺ ዳርማይ እሺኹ?

በ. ሹፈር ኸ. ክንትዋንቲ

ከ. ጊኒ ቨ. አኪም

7. ዮሃንስ አዲስ አባባዴስ ዙራንታ ዔውኽ ምክንያ ዳርማይ እሺኹ?

በ. ዴጌፋንቱ አቲቾ ኸ. ንፍኬት

ከ. አሬቤሽቾ ቨ. ምርክትቾ

ከ. “ሾሬንግቄና ዮሀንስ አፈወርክ” ናው ኃሪስ ዲግኹሳ ፅፈቶ ቹኒቲኑ ስሬትስ ሲፋማ ዲግኹሳ ቲራግድሜ ዋክትቾዋን።

ይዎት ታሪኩ ዛፊዊ ቲራግድሚ

ታሪክ ዌናሱ ስም	
ክምንቱ ዝቤን	

ክንቲው ያኺኒ	
ታሪክ ዊና ሾሬንጎ ኮይዕኞስ ያግዑኽ አቾስት	
ሊሊትችንኩ ካሌቾትካ	

ሳዋሳው

ዲብቱርታኻዳ ግሳ ጌሌዕካዋ ቱኬምስትኞ

ግሳ ጊሊዕዒ

ግሳ ጊሊዕዒ ግሱ ድምክኒ ያኽኪ ግሶ ጌሌዓንቲ ንቼኽ። ግሶ ጌሌዓው ዬሜካ ጊዝስ፣ ስፍሪስ፣ ያኺኒስ እ.እ.ኮኽ።

ምሳሊ. አይሉ እንዳ እሺኾ። /ስፍሬ/

ብልቾ ቻ ቲንታቱኽ። /ጊዞ /

ግሳ ጌሌዕካ ካልኩፓዳ (ግሱ ካልኩፓ እስታማ እቾስታውዳ) ጉሳንቲ ያኻው ሌዋሾስ ያግስታው ግሌኽ።

በ. ሲፍካማ ዲጉንኩ ዲብቱርትካኻዳ ዝኩንኩ ብስትካ ስፍርካዳ ክችክቼ ግሳ ጊሊዕዔ ዓፊካማጊ ግልጋሎቱ ጌሌዓን።

ምሳሊስ፦ አቡን ———————— ቲንቱኻ።

ብስቲ ስፍሪዳ “ናካ፣ አይቻ፣ ስግላ” ናንኩ ቱኞስ ካላና።

ግልጋሎቲ፦ጊዞ ካንትዕኞ

1. ላኞጊ ጀርካ ———————— ይንቱና።
2. አበራ ናካ ———————— ካስኾ።
3. መሉ እሳኖ ብቱ ———————— ጀውቱኻ።
4. አሊማ ———————— ካትኾ።
5. እንዓኻሪ ———————— ይንቱና።
6. አድማስ ስዮ ———————— ጀውኻ።
7. እንዓይ ጎሜጃማ ———————— ይንቱኻ።
8. ጎቤዛ ጊቻንታ ———————— ታኹኻ።

4.2. ፕሮፌሰር ጌትነት ታደለ

4.2.1 አንቤብቾ

ቤዬራ ንባብ

ሲፋንኩሳ ካስካዋ ካልስ ዙርፃን።

1. እንቶጂ ክንቴኑ ክንቲ ቾናሳ ግቢቱኽ አይይ? ምንግስትማ? ዝብማ? ርዳቲው ድርጅቲይ?
2. ፎቱዳ ካንቴንኩሳ አቾ ታቾካማ?

ፕሮፌሰር ጌትነት ታደለ አዊ ዞን፣ አዚኒ ኬቴምዬስ ፊቾ ኔታ ያግስቴት ዶጋን እስቴት ዙራሙራዳ 1961 ም.አስ ካሜንስቱና። 1968 ም.አምስ ሚዲቢኔ ክንቴ ጀሜሩንኩ ፕሮፌሰር ጌትነት፣ 1-6 ቤኖ ኺስታ አዚኒ እምፕላንቲ አች ክንቲቾናዳ፣ 7-8 ቤኖ ኺስታ አገው ግምጃ ቤት እምፕላንቲ አች ክንቲ ቾናዳ፣ 9-10 ቤኖኺስታ ግምጃ ቤት ላቻንቲ አች ክንቲቾናዳ፣ 11-12 ቤኖኺስታ ዳንግሊ ላቻንቲ አች ክንቲ ቾናዳ ክንትካ። 1978 ም.አስ ዩኒቨርስቴ ሚፅዔ 12ንቲውሳ ፍታኔ ፌቴንስትካማ

አኒኝ ጊዛይ ትክላሊስ ፌቴንስቱንኩ 120 አርትኩ ክንታንትካዬስ ኝ ይኹችካ ዩኒቨርስቴ ሚፅፃውሳ ውቴቶ አግፁና።

ፕሮፌሰር ጌትነት 1979 ም.አስ አዲስ አበባ ዩኒቨርስቴ ቱዊካማ 1982 ም.አስ ኬፍቲኒ ማሬግስ ሶሾሎጂስታ እምፕልታቾ ቺትፃፅፃ እስታው ክንቲ ዜርፋስ ዳቼርስትካማ አንኚ አዲስ አበባ ዩንቨርስቲዳ ክንትፃንቲ ያክካማ ሜዬብስቱና። 1990 ም.አስ አውስትራልያዳ ያግስታው ኒው ካስትል እስታው ዩንቨርስትዬስ ማስተሩሳ ዲግሬ፣ 1998 ም.አስ ኒዘርላንድዳ ያግስታው አምስተርዳም ዩንቨርስቲዬስ ሹኻንቱ ዲግሬ (ዶክትሬቱሳ ዲግሬ) ክንትካማ ዳቼርስትካ። ናካጊ አዲስ አበባ ዩንቨርስቲዳ ክንትፅካማጊ አግስታና።

***1. ፕሮፌሰር ጌትነት ክንቱኑ ኝኝርኝስማ ክንትፅኹ ዝብስስታ አጌርስክላይ?

2. ዝብስስታ አጌርስ ዳራ ዳራ ዬዋን ኒካማ ጋሜን? ***

ፕሮፌሰር ጌትነት ክንትፁኽ ዝቡሳ ችግሮ እንፃኺትዬስ ጀሜርካማ አስቴዋልካማጊ ሌጌሱንኩ ያክፃስ፣ እኒ ችግርካዋ ኽያንኩ ሚንችካ ልማትኩሳ ቴግባርካዋ አኮሜችካ። እኒኝ ክቾዬስ እምፕልታቾስታ ባኩንቱ ቴግባርዳ አሴሜርችንኩ ሊሊትፃችንኩ አሌማቡቾኩ ድርጅትካዋ ፋዬካማስታ አምንፅካማ፣ 48 ሜትር ልግስኒ ዝክኹ አዩ ብኑሳ ዳምቦ፣ አዚኒ ኬቴምዳ ላኝ እምፕላንቲ አች ክንቲፃንካዋስታ እምፕሎ ላኝንቲ አች ክንቲፃናሳ፣ ግምጃ ቤት ኬቴምዳ እምፕሎ ላኝንቲ አች ክንቲ ፃናሳ ግቢትፅካ። ኝ ቱትፃፅካማ አዊ ዞኖ ያጉንኩ አሌማቡቾኩ ድርጅትካ ክቾዬስ እምፕል ፍራንሲስ ጂ. ኮስኮ እስታው ድርጅት እምፕልታቾሊ ቴቤቤርኝማ ፋግቲ ለኮማ ዋራዳዳ፣ ጊዚኺሪ ላኝንቲ አች ክንቲ ፃናሳ ግቢታ። ፕሮፌሰር ጌትነት ግቢትውንኩስታ እሳንፃውንኩ ክንቲፃንካ እምፕል ክንቲፃናስ ፋይፃንኩ ዲብካስ፣ ንፃኪ ዎንቤርካስ፣ ሜፃፍካስ፣ ላቡራቶሪኩስታ አይሲቲኩ ሜሳርካስ፣ እ.እ.ኮ ዋክትፃኝንታ ዬውች ቴግባርዳ ኝዬስ ፋይስታውሳ አላፍቶ ቢካው አኺኒስ ፊትኼካ።

ፕሮፌሰር ጌትነት እንፃክስቱኑ ባኩንቱሳ ቴግባሮ ማሉንኩ አዚኒ ኬቴምኩስታ ዙራሙሪኩ እምፕልታቾስታ ጉዳይ ካንታኩ ምንግስትኩ አላፍካ፣ አዚኒ ኬቴማኻዳ ኝ ግቢትውንኩ ክንቲፃንካዬስ እምፕሎ ኝ-ስማስ እቾስታታ ዬዋካ።

እንሳጊ ሜልካሜ እንፅኼ ፈዔሙንኩ ፕሮፌሰር ጌትነት ዔዋኑ ባኩኒ ቴግባርዳ ኩሪትቻቻኑላ “ጌና ዝብስስታ አጌርስ እንፃኽስትቻ ማንዲስታው ሜንች እድ ዝኩኻኽ::” ናኒስ እንኩዋኽስቱ:: ዴኔክዔ! ውላ አቾ ክንቱኽ ክንቲስ፣ ፃዩኽ አቾትስስታ አብትስ አጌሮስታ ዝቦ አጌዝቻስ፣ ሌጌፅቻስስታ ኪስቻስ ፕሮፌሰር ጌትነትታ እንፃኽስቱኒ ትክላሊስ ዝቡ ኑሩ፣ አጌራው ልማትስታ ልግስኒ ውና ያኼ፣ ይትዮፒያኪ ኽስኹሳ ኬፍኒ።

(አዲናስ፣ እንጃቢሪ ዩንቨርስቲው 2013 ም.አው መዔትዴስ ኬሸቻቻማ ካፅስቱኽ።)

አንቤባማ ርዳትስትቻ

በ. ፅፌቱ ስሬትስ ክችክቼ ዙርዔ እሚኹሳ ጎሌልትካማ ዙርፃን።

1. ፕሮፌሰር ጌትነት ካሜንስቱኑ ዋዳይ?

   በ. ዶንጋዳ ኸ. አዚኒዳ

   ከ. ግምጃ ቤትዳ ቨ. ዳንግሊዳ

2. ፕሮፌሰር ጌትነት ክንቱኑ ላቻንቲ ክንቲቻና ዋሺኒይ?

   በ. አዚኒ ኸ. እንጃቢሪ

   ከ. አገው ግምጃቤት ቨ. ዳንግሊ

3. ዳንግሊዳ ክንቱኑ ውኻዴስ ውኻዋኺስታይ?

   በ. 1-6 ኸ. 9-10

   ከ. 7-8 ቨ. 11-12

4. ፕሮፌሰር ጌትነት ዳቼርስታካማ እንፅኼ እሚኑ ዋዳይ?

   በ. ማርኮስዳ ኸ. አዲስ አባባዳ

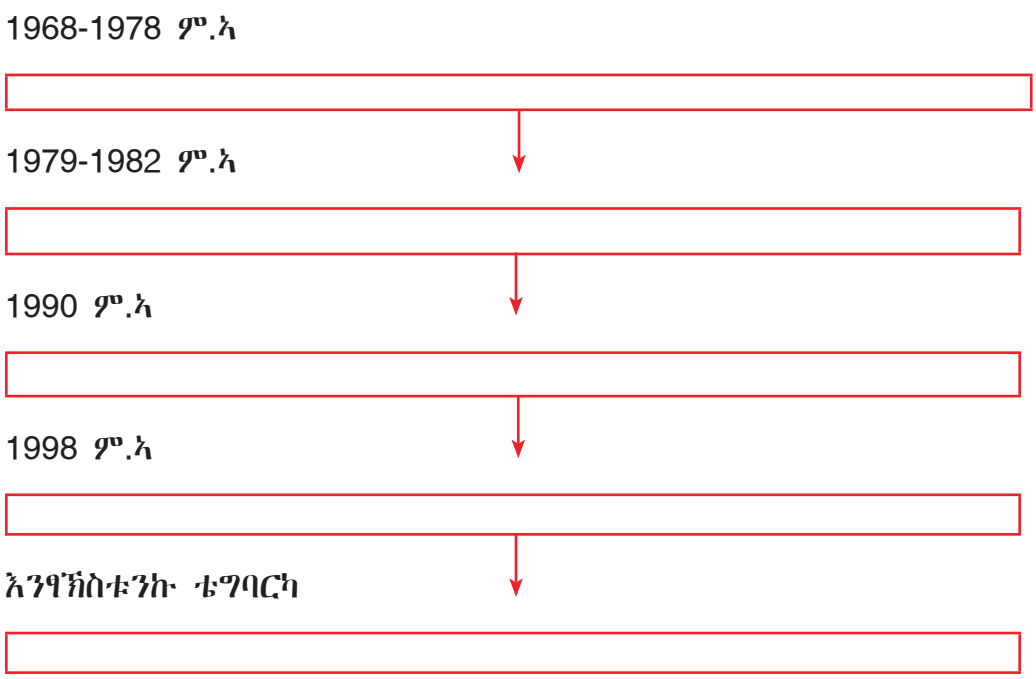
   ከ. ባርዳርዳ ቨ. ጅማዳ

5. ፕሮፌሰር ጌትነት እንፃኽስቱኑ ባኩ ቴግባር ያኻያሱ ዋሺኒ እንፅኺይ?

   በ. ዳምብ ኸ. ሜሳርካዋ ዋኽትቻፅቻ

   ከ. ክንቲቻና ቨ. ዳድ

ከ. ፅፌት ስሬትስ ሲፋው ሴንስኺው ቤዴራ ሲፊውሳ ቢጋሮ ዋኽትቻዊካማ እንት ቤን አዔብካስ አንቤብትካያን።

ኸ. ፕሮፌሰር ጌትነቱ ይዎት ታሪክዬስ ዳራ ክንቲንኻ አኽኼ ኬችስ ኩስፃፃቴካማ አሳቦ ፀፍስ ጌላፃን።

ኬሌቴፍቻፃማ አንቤብቻ

ሲፋማ እይስቱንኩሳ ላኃ ቱንዝካዋ ላኃ ላኃ ታኼካማ ኬሌቴፍቻዊካማ አንቤፓን። ክችክችቶ፣ ፍትኔቶስታ ድምዔቶ እንቱስ እንቶ ጋማጋምኃን።

አሌምዳ ያቾስቱንኩስታ አይሎ ኬቤርስቱንኩ ይቶፒያው ሳላንቲ አፋዋርክ ታክሌ ሳሜን ሻዋ አንኮባር ኬቴማዳ ትክምቲ 13 ጌርክ 1924 ም.አስ ካሜንስቱና። እንፃኺት ጊዛይ ይቶፒያዋ ታሌን ዎሬራሺኽ። ታልያኑ ውራሪስታ ዎሬም ይቶፕያዳ ታምዕኹሳ አቚውሳ፣ ማቻቚዊሳስታ ባይሉሳ ድዔ እንፃኺታስ ካንትካ። እን ምክንያትስ አፋዋርክ አሌባኑ ግፉ ውራሪ ታምዕኹሳ ድዔ ዙርፃማ ክችስኼክ።

ክንትፃንትካ ክንታንትካውሳ እይስቶ ቶኬማንትካስታ ጉሳንትካክ። አፋዋርክ አንኺ ጊዛይ አጌሮ ሌጌዕፃስ ፋይፃውሳ ካሊስቶ አግዕኼ ፋዩና። ዊኒስፃስ ፋዩኑኪላ ማይድኑሳ ምንድስኔ እሺኽ። አፋዋርክኩ ፃናቾ ኩዊ ኪነትቤቡ ካሊስት እይስቱክ አኽኼ ያቾሺንኩ አኽፃስ ትቤቦ ክንታንታ ፋያሺና።

4.2.2 ካልካስታ ፃፊሻ

ካልካስ ቱዊ ኽያሳ እይሻ

ሲፋንኩ ካልካስ አጉዊዳ ፕሮፌሰር ጌትነት ታደለ ናው ቻሪስ ዲግኹ ፅፌትዳ ቱኑ ስሬትስ ኽዮ እያን።

1. ፊሻ
2. እምፕላንቲ
3. ሚፅፃውሳ
4. ማሬግስ
5. ዳቼርስትካማ
6. አስቴዊልካማጊ
7. አኮሜችካ
8. ቴቤቤርቻማ
9. ኩሪትቻቻኑላ
10. ልግስኒ

ፃፊሻ

እምትቻፃንትካ ካልካስ ድርሴቶ ፃፊሻ

ፃፊሻኹ ቴርት

በ. ሲፋማ ዲግኹ እሸፅቻዊው ታክስዊውሳ ቱንዜ ቴርት ምልኻትካዋ ክችስትካማስታ ዌውሳ ቤደራ ሲፌ ማንዲዊካማ እንግራ ፃፋን። ፃፊኒደስ ፋሌንጋ፣ እምትቻፃንትካ ካልካ ስራዳ ዳድሳን።

ናካ ስግላ ኹርዊደስ ጁዋታ ቦግ ኤስኪትሳ አዋዋ 10 ዳኪካዋ ላካሳ ዋሸቱኻ ስግልደስ 1:30 ኩርሶ ኹኻ ዳድዳ አቡዋ አግፁኻ አቡ ይው ቤኑ አዌቤኽ አንደስኪ ደብቴሮስታ ሜፃፎ እምታኻሳታ ክንቲ ቻና ካስኾ አቡሊ ክንቲ ቻና ታምንኾ አንደስኪ ቤናኻ ቱናና አላላምቲ ጊዝ ቤናሱሳ ክንቴ ክንትንኾ ክንቲ ቻና ታምኑታ ባንዲራውሳ ቴርቶ ኬቤርፅንኾ ዋልታንቴ ቤን ጊዛሳ ኺስታ ዝኩንኩሳ ክንትካዋ ክንትኑኒደስ ፋሌንጋ አን ይኾቺ ቻና ዙራታ ካስኾ ይቹ ደብቴሮ ቻቤልቱኒደስ ፋሌንጋ ምሳኾ ዲግስታይትኾ አንኪላ ኾኻሳታ ፉሪቻ ንኾ

ከ. ሲፋማ ዲግኹ እሸፅቿዊውሳ ታክስዔ ዛፊቿኺውሳ ቤደራ ሲፊ ስሬታ ዔውቱካማ እንትቻርቻሱ እምፕል ጌርኩ እሸፅቿዊውሳ ያኺኔ ዛፋን። ዛፌኒስ ፍና፣ አንደስ፣ ሲፍዛማ፣ ፋሌንጋ፣ አሊዲዳ፣ አንደስኪ እ.እ.ኮ ናንኩሳ ካይቿቿዛንትካ ካልካዋ ቱኪምስታን።

ስግላ ዝኩሊ ቿኑ ዙራሙሪዳ

ቿንደስ ክንቲ ቿናሾ ካሱስ

ክንቲ ቿንዳ እሺኹ ልቾልቾቲ

ክንቲ ቿናደስ ዙሩስ

4.2.3 ዙሚቿስታ ሳዋሳው

ዙሚቿ

በ. 4.1.2፣ ዛፊቿ ስራዳ ዝክኹ ቻርት ይውቱሳ ታሪኮ ዛፊች ሜሜሪዳ ኬችስ ታኼካማ ኩስቿቻን። እንደስኪ ርዳትስቲኑሳ እሜ ቤንኩ አዔብካስ ድቾዋን።

ከ. 4.2.2 ዛፊቿ ስራዳ “እሸፅቿዊው ታክስዊ” ናው ቻሪስ ዲግኹሳ ፅፌቶ ስሬታ ዔውትካማ ሲፋማ ዲግኹ አሳቡ ቤደራ ሲፊው ስሬትስ ዙሜ ዲግሳን።

እሽፅቫዊውሳ ታክስዔ ዲግሳንቲ አባላምቱ ዎታሾ እንዚችክ?

↓

ኣንዶስሳ ዳርማ ጌቱምኹ?

↓

ሲፍፃማሳ ዳራ ካንትኹ?

↓

ኣንዶስ ፋሌንጋሳ?

↓

ኣንዶስሳ?

ሳዋሳው

ስሙ ካልኩፓኑ ካልኩፓኻዳ ጉሳንቲ ስም ሌዋሾስ ያግስታው ያኹስ ስሞ ጌሌፃው ካል ኣኹኪ እሊኩ ካልካ ኩዊ ጉሳንቲዶስ ፃንጌኻሾስ አግስቱ/ አግስታና።

እንዶስ ኩክራ እይስትኹ ምሳሊው ስራትስ ስማ ጊሊዊ ዝኩክሳ አንኮ ካልኩፕካዋ ፃፋን።

ምሳሊኑ

1. ፃርኪ ሳንክ
2. ድማ ቢሪ
3. ሊጊሲማ ካኒ
4. ኩክሪኒ ሼማዙ ኩልፍ
5. እን ድንጉሊ ቻንዊኒው ካኒ
6. እሳን ትቲው ክቢስ

4.3 አርቲስት እጅጋየሁ ሽባባው

4.3.1 አንቤብኛ

ቤዴራ ንባብ

ሲፋንኩሳ ካስካዋ ካልስ ዙርዛን።

1. እጅጋዬሁ ሽባባው ጅምቱክሳ ጅምካዋ ታቼካማ?
2. እጅጋየሁ ሽባባውኩ ጅምካዴስ እምፕሎ አይ ጅማያው?

አርቲስት እጅጋየሁ ሽባባው (ጂጂ) አቱ ሽባባው የኔአባትዴስስታ ቄዛሩ ተናኘ ስዩምዴስ አዊ ዞን፣ ቻግኒ ኬቱማኻዳ ካሚንስቲኹዋ። ጂጂ ግትሞስታ ዜሜ ዴሬስካማ ጅምኻስ ያቾስቱንኩ ልቻ ይትዮፕያኩ አርቲስትካ ክቻዴስ እምፕላኽ። አማኻርኚስ ጅምኻዴስ ድምክና፣ አማኻርኚውሳስታ አውኚውሳ ግትሞስታ ዜሜ እምፕልስታታ እንካንስትካ ያኹንኩሳ “አጎላጎሌዋ”ስታ “ሞኔጂ”ዋ እንክርታታ ሜንችካዋ ፍትኽቄ፤ጉዲብቄ፤ሻኽቄ። እን አኽኻስ አዊው እንዕኺው ባይል፣ ዎግስታ አጌር አቾቱ ትቤብ ማንዲስታማ ክምንትዴስ ክምንትሾ ካይኻኝታስታ ዝባኻዳ ያቾስታታ ቄውች ካስትዳ ጉዋል ንኹሳ ሚኔ እንክርታታጊ ያግስቲ።

እጅጋየሁ ይትዮፕያው መዚኪ አሌማቡቹ አችዳ ያቾስታታ ዔውንኩ ጅማንትካ ክቻዬስ እምፕላኽ። ምሳሊስ፣ አሌሙ ኽሳንቲ ቴሌቪጅን CNN ጂጂውሳ መዚኬ ካቢትሻዓማ ዲግሳ። እሊኩ ሚዲያኩ ኾትካክላ ጂጂው ጅሚውሳ ሴሎስታ ሼጌ ድምፆ፣ ጅሚውሳ አችትሻፅኼስታ ጉሽታውሳ ስካዌ ስካዌ አሳቦ እንካንካማ ኃው ፕሮግራምስ እሳኖ ዲግስሻኼ ዔውካማጊ ይንትካ። እና ጅሚት ቤዋ ሊሊትችንኩ ሜድሬክካዳጊ ኺውሳ እንፅኼ ዲግስታታጊ ቹኒታ-ካንታንትካውሳ እንኮኽስቶ ቹዊታቹዊትሻስ ሴንታልቾቱ እኹቱ እኾኽዔ፤ ዬስቲስ አቢድዔ፤ሻኽዔ፤ አብርታክላ ጅምዔ። ሜድሬክዳ ሻኽታው ሻኺ፣ አንጊፍስቱው አካላቱ ልቾልቾቲክላ አይሎ ጊሪምዚስታ ዲንክዔኽ።

እጅጋየሁ(ጂጂ) ጅምቱክ ጅምካው ግትም ትኩታው፤ ይትዮፕያውሳ እምፕልቶ፣ አጌር እንካናሳ፣ እንካኖ፣ አይቶ፣ ባይሎ፣ ታሪኮ፣ ቴፌትሮ፣ ጂግንኔቶስታ እሊኩ ትኩት እይስታኩ ማቢሪኩሳስታ አጌርኩሳ ችብትካዋ ጉዋልፅሻዳኽ። ምሳሊስ አማኻርኺስ “አቤት ውበት” ኔው ጅማኻዳ ፁፍ -ፅንታው ሌዚስ ኩልችዓማ ሜሴሎ ፌቴርቻስ ጅምትኹሳ ግትሞ አውኺሾ ቶሬጌምናኒ፦

“ዝቤን ካሜንኹ፣ ዜሮ ቼፋንቲ፣
ቻሺ ዝኩኒ፣ ክሞ ድሳንቲ፣
አጌራ ቹዋዋ፣ ጂር ዋታይ ድዓ!?
እንካን ጊዊሲ፣ ሥትኺስቴይ ኽይዓ?
ዜርስታ አይማኑት፣ አግሌልቻዓውላ
እንካንስ ሴቻኑቴኽ፣ ንቹዋኽ አካላ። ” ኔታጊ ቹኒታንቲውሳ እንኮኽስቶ አኽዬስ ልቾልቾዓው ያኺኒስ ጅምታ፤ጅምታታጊክላ እግስቲ።

እኒ ስንኞካስ ዜርስስታ አይማኖትስ ቤንቻቻ ፋይዓቲው ያኽኼ ኩስቻዔ። ይትዮፕያውያንካ ምንጊዬስ ጂሜርናና ዜርስታ አይማኑት ቤንቻዓኑላ እንካንቻናናስታ ካሊትቻናና ሴቻኑኻ አኽኼ ሜሴኬርቱ። እንሳኼ ይስቻዚስክላ ሲፋውሳ ስንኞ ዳራዳርታ።

ጎጃም አሬሱኽሳ፣ ጎንዬርስ ዋያውላ፣
ጎንዬር አሬሱኽሳ፣ ጎጃምስ ዋያውላ፣
ሸዋው ታብሊ ጂሮ፣ ትግሪስ ኽይዚትዬስ፣
ሀረሩ ጊዚኒ፣ ሥለጋስ ካይዚያስ፣

እንካን ዋሻ ዋሻ፣ ዋታ ጌምቻ ጌምቻ፣

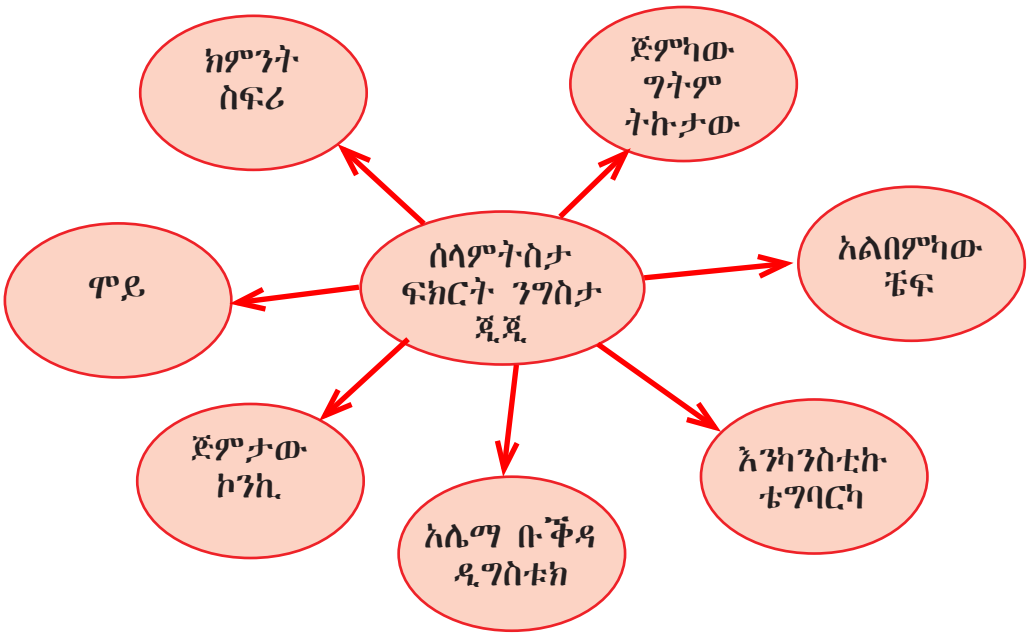
አጌሮ ድፃማ፣ ዎጌናኪ እሲዕቻ።

እኒ ስንኾካ፣ ስፍሪዶስ ስፍሬ ልቾልቓማጊ ኔፃኬትስ እንፃክስትቻስስታ ጌቤልትቻስ ካሊስቲትዬስ ችግር ፌቱርስታው ያክኾስታ፣ ቱትኺ ዜርስ ይኹቺስ ያኹኒጊ ዝቡ እምፕልትስታ ፍክር ድሳማ ድኪ ያኺኒዳ ታምዕቻስ ካላው ያክኾ ትኩትስ ካንትዬ።

(አይሞሎ፣ ሊሊቲ እትም፣ ትር፣ 2012ም.አ፣ ኬሽቻኟማ አውኺሾ ቶሬጌምስትኹ)

አንቤባማ ርዳትስትቻ

በ. ሲፋማ ዲግኹ ቢጋሩሳ ቲራግድሜ ዶብቱርዳ ቱርስትካማ ዕፌቱ ስሬትስ ክቤባኻዳ እይስቱንኩ እምካ ስራዳ ቱቻስ ካላንኩሳ ኩፕካ ዲብካዋ ፃፋን።

ከ.“ጂጂ”ውሳ እሊውሳ ታቑኑሳ ግትሞስታ ጅሜ ይንታው ጊዝቤናስ ቤናኻ ታጌካማ ኬችስ ታኼካማ ጋማጋማን። ፌያፌይቻኺኹሳ እንፅኼንቶክላ ፍሻን፣ ጅሜክላ ቤንኩ አፂብካስ ጅምትካያን። ጅሚ ኩኺ አውኺው ያኹኪ አማኻርኺው አኽቻስ ካሌ።

ኬሌቱፍቾፃማ አንቤብቾ

ሲፋንኩሳ ቱንገካዋ ባኔ ባንቶ አንቤፓን። አንቤብታኒስክላ ክችክችቶ፣ ድምዌቶስታ ፍትኔቶ ክችሳን።

...ፕሮግራም ጆሜርኾ። ባይሉ መዚኪው ኬች ጋቤዝስታንትካዋ ፍትኽፃማጊ፣ ክቻዳኪ ሊሊትቾችንኩ ሽልማትካ ሊሊትቾችንኩ አቾስ እይስቱና። ሲፍፅቾስኪ አርቲስት ንዋይ ዳባባ አርቲስት ፃሃዬ ዮሃንስ፣ አርቲስታ አስቴር አዋካ፣ አርቲስት ኤልያስ ታባባል ጋቤዝስታንትካዋ ቋችቻው ድምፅስ ባኔባንቶ ጁዋካማጊ ፍትኽውና። እንጊ አኮሜችስታችኹኒውላ ጋቤዝስታንትካው ሼው ዋኽስ ዋኾ ፉራያኪ። እምፕል ዲብ ዳንጎ፤ ትላውኖ ካንታውስ አቾቾ።

ሜድሬኩ ጉሳንቲ "ባንኩ አርፍካስ እክምኒዳ እሺኹስታ ናካ እኑ ክቻዳ ድንጌቶ አግስቱኽ አውጊኒ፣ እንካንስቱኽስታ ናፈክስቱኽ ጅማንቲ ትላውን ጋሳላ! ሜድሬክዳ ዲጋ!" ኑታ አዳራሻካ ችብቻቢስ፣ እልልቲስስታ ሽንኩዋስ ብርኾ። ትላውን ሜድሬክዳ ፉካ። ዙሚዌ ቻቤልኾ። እምፕሎ ጆሜ ሊጊሲሚ ፊኹዊስ ባይፃባይኾ። አኒቻ ጊዛይ ጋቤዝስታንትካ ክልኾስታ ሴንቱ ጀሜሩና። አምንኜ አቱንኩ አቾ እሎ ታቱኽኜ ጀሜሩና። ኬንድካ ጃላ ፕሩና። ይጉዋንትካኪ ፕሬካማጊስታ አቼ እንቾስካማጊ ሜድሬክሾ ካሱና። ትላውኑ ጉሬርዳ አይሎ ጋዛጋዝስትኹ ሽንኩዊ ካንትስቱ። ጅምኜ ኩዊ ካሊኜ አታያ። ኚዳኪላ ያኹኒ አቼሳ ያኺኔ ካንታማ ሴንቲ እልዳ ፕችቾ ንኾ።

4.3.2 ካልካስታ ፃፊቾ

ካልካ

ካልኩፓሳ ሲሪቾ

ሲፍካማ ዲጉንኩ ጌሌፃንትካዬስ አስሜምፆንኩሳ ጎሌልትካማ 1- 7ዋ ኺስታ ዛራዛርስቱንኩ ካልካለ አዌኬርቾዊካማ ስም ካልኩፓሳ ሲራን። ምሳሊኑእሳን-ቾን

እሳን	ይሴን	ፍታንእንፀ	ዝሪስቲ	ሊጊሲሚ	ጉድ	
ኽሳንቲ	ሴኔፍ	ውቴት	ዌና	ጎቤዝ	እያንቲ	ፅባብ

ምሳሊኦ

ይሴን አቿ /አጌር /ዎታት /አዔብ /እንፅኺ

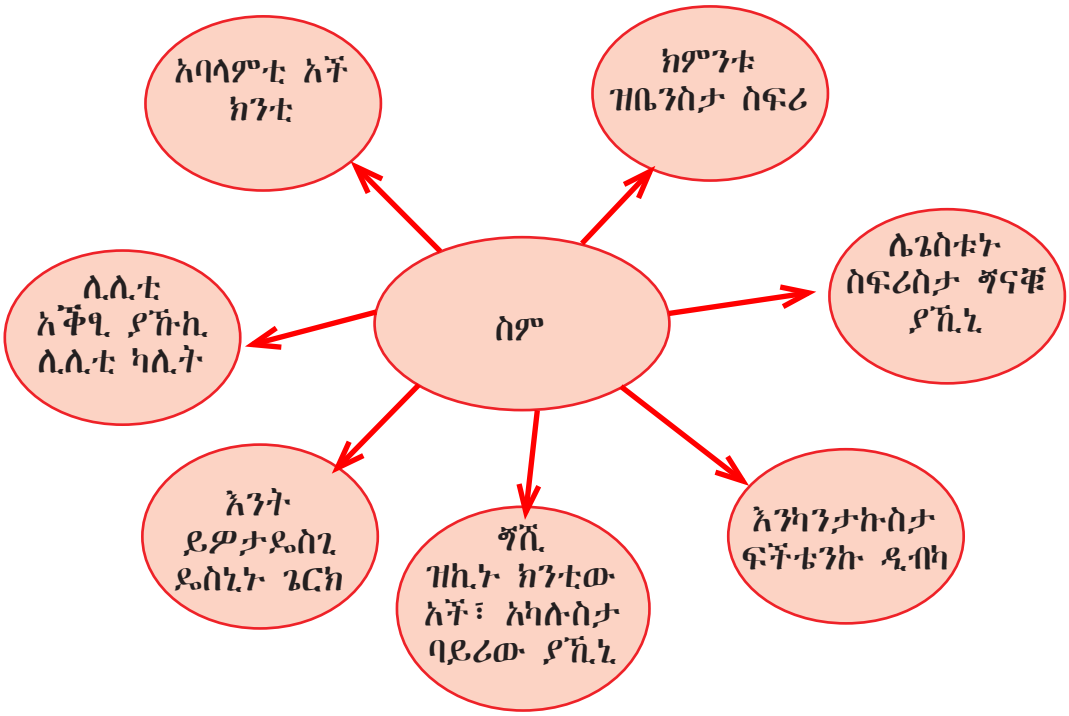
- ፍታን አቿ /ዎታት /አዔብ
- እንፁ አቿ /ዎታት /አዔብ
- ዝሪስቲ አቿ /ዎታት /አዔብ እ.እ.ኮ

1. ኣቿ 4.አጌር 7.እንፅኺ
2. ጆር 5.አዔብ
3. ዳድ 6. ቾን

ባፊቾ

ካይቾቿባንትካዋ ቴኬምስታማ ድርሴቶ ባፊቾ

ሲፋው ቢጋሩሳ ቲራግድሜ እንት ዴብቴርዳ ቴርስትካማ ቸዋ ቸዋ አሳብካዋ እንኩርቱኒዴስ ፋሌንጋ እሳንቿዚካማ እንት ይዎት ታሪካሳ ሹኻ ቱንገካስ ባፋን። ባፌኑ ፁፋኻዳ ካይቾቿባንትካ ካልካዋ ቴኬምስታን።

ዛሬቻች ቴርት

እንዴስ ኩክሪዳ ዲግኹ እምፕል ቱንዛካዳ ዳንጉንኩ ቴርት ምልካትካው ስፍሪዳ ቼፍካ ቱዊካ። ፓራ ፓራ ቼፍካዋ ፋይዛው ቴርት ምልካትስ ቲካን።

ክንታንትካ ሹካ ኬችስ አችትቻፓን 1 አንዴስኪ እንት ኬቻስ እይስቱንኩሳ ቴግባርካዋ እምታን 2. ሲፍዚካማኪ እንት ክንትዛንት ካዛኑስታ ዲጊዳ ያግስታው ማቢሪው ያኺኒው ጉዳይ ቻና ካሳን 3. አንዴስኪ አላፊስ 4 ሞይቱንካስስታ እሊኩ እንዛክስታንትካስክላ ካል ካሳሳ ዜፓን 5 እን ዳድስ አሴብቱኑሳ አሳቦ ቤናካዳ ዲግስትካማ ኩስቻፓን 6

4.3.3 ዙሚቻስታ ሳዋሳው

ዙሚቻ

እንት ዙራሙሪዳ ያቾስቱንኩሳ አቾ ካንታውስ እንዛክስቱንኩሳ እንፅክካዋ ካዚካማ ኬችስ ኩስቻትካማ ታምቢኑሳ ይጋሬ አሳቦ ዙሚስ ዲግሳን።

ሳዋሳው

ግሳ ጊሊዚስታ አምክቻዛንቲ ካልኩንካ

ግሳ ጊሊዚ ካልኩፓ

ግሳ ጊሊዚ ካልኩፓ ግሶ ያኹኪ ግሱሳ ካልኩፓሳ ጌሌፅፓ ቱክ ካል ያኹ ካልኩፓ አክኹ ቢዲሪ ክንቲዳ ጉሸና። እንኺ ካልኩፓው ጉሳንቲክላ ግሴክ። ያኺስጉ አምክቻዛንቲ ይኾቺ ኩዚ ፓርቶ ቲሬማ ዛሬስታላ ያኹ ዙሚስታላ።

ምሳሊኦ ማልፓ፣ አይሉ፣ ጋያ ጉድፓ፣ ድክፓ፣ ዳርፓ ናንኩ ግሳ ጌሌፅካክ።

1. ልክና ድክፓ ቡዚቲኾ።
2. ክማ ክዮ ጉድፓ ኹይኾ።

አጉዊኒ ምሳሊ ስሬታስ አንኮ ግሳ ጊሊዚውሳ ካልኩፓሳ ዛፋን። ካልኩፓዋክላ ዳድዚካማ ካትዛን።

አምኽኾፃንቲ ካልኩፓ

አምኽኾፃንቲ ካልኩፓሱ ውክር ስምዶስስታ አምኽኾፃንቲዶስ አዊኬርኃው ያኹስ፤ አኼሩ ኺዋና አኹ ጉሳንቲ ኩኺ ስምዳ ሌዋሾስ ዳንትታማ ያግስቱ። ፃንጌኻሾ ያግስታው ስምኪ ዳንትሳንቴኽ።

ምሳሊ፦ ኬቱምዶስ፤ አቺሾ፤ ሌዋሾ፤ ብቲዳ፤ ፊሪሲሊ

አጉዊኒ ምሳሊ ስሬታስ አንኮ አምኽኾፃንቲኩሳ ካልኩፓዋ ፃፋን።

ፋንቲቲ 5

አኹ ትክማ

5.1 ዎርኬው አኻ ቴኬምስታ

5.1.1 አንቤብኻ

ቤዬራ ንባብ

ሲፋንኩሳ ካስካዋ ኩስኻችትካማ ካልስ ዙርዔ እያን።

1. አኹ ዛሚታው ዳርማሱ ምክንያትሲይ ኒካማ አሴብታን?
2. አኹ ዛሚትኻ ምክንያታስ ይንታንኩ ቹንዝካ ዳርካ ዳርካይ ኤን?
3. እኒ ቹንዝካዋ ዋትኻ ሜኬትኻ ካለስቱ?

ዊዛሩ ዎርኬዋ ኺኩሳ ኻናኹ ካቢትኻዛማጊ እሜው ሼው ኩርዔታውሳ ቹንዜ ካንታውስ ዊዳፌ ኽዮ አግዒያስቲ ያኽኻ ቼኬክዛ። ኻናኹኩ አባልካዳ ቹንዚ ጁኽቺሩ ካሳንኩ ክሊኒክካዬስጊ ሊሊትችንኩሳ እጁካዋ እሜማጊ አንትጬ ዬስኻሼካ። ኻጂዳ

ካንትስታንኩ ቹንዝካ ክቻዴስ ታይፎይድ፣ ዝሩ ላኼንትሻ፣ ጃርዲያስታ እሊኩ ያግስታና። እኒ ቹንዝካው ጉሸዊ ምክንያትኪላ ዋንኩት ማንዲስታያሱ አኹስታ አቤሌሸስቱኽ ምግብ አኽኼ አኪምካ ዙራዙርዕካማ ድኹዊካ። እንሱ ምክንያትስ ዊዛሩ ዎርኬ ምግቦስታ ዝቺውሳ አኾ ዋንኩትስ እሚኼ ሞኬርቱኪውላ ኻናቹ ቹንዚ ባያያኪ። ዔውታውሳ ሜሌ አቱኒ ዝቾስታውሳ አኾ ካንታውስ ትኩትስ አሴብኼ ጀሜርትኾ።

እንሱ ምክንያትስ ዊዛሩ ዎርኬ ንማቻ ብንዴስ አኾ ታጋታጊ ዝቺስ ቱኬምስትኼ ታክስትኾ። ብንዴስ ችምቤታ ታጉኽ አኹ ዋሚ ያኽኻ ዴሜካ አይሉ ቺኬክዕኾ። ሴዛስታ አንኮ አሜታው ድሚ ዝኩክ ስራስሪው ቲን አዊክስትኹኪላ እንኺ ምክንያትስ አኽኻስ ካሌ ኔታ ጊሚትኾ። አንዴስኪ ስራስሪው ቹንዳስትኻስ ጁዊ ዋንኩት ማንዲስታያሱ ምግብስታ አኹ ያኽኻስ ካላው ያኽኼ አኪምካ ዙማኒስ እንኮክቱክሳ ታክስትኾ። ዕንኩቶ አኾ አቲች ምክንያትኪ ምንግስቱ ጊዲፊስስታ እምፕልታቹ ቴቤቤርኻኺስ ዊዛሩ ዎርኬጁሱ ጌዔሩ ኬቤሊዳ ግቢትስትኹ ቦንቢው አኹውሳ ቤሮ ዳዲኺ ቡቾዓማ ካዕኼክ።

ኺው ትርታሪ ዴሜካማጊ ይንታኒ አኾ ብርችቹዳ ድውታታ ማሌታ ካንትኼ ጀሜርትኾ። ብርችቹው ትችዳ ድቾ ናማ ይጎው ዋሚ ኺውሳ ትርታሬ ባስዕኾ። ዊዛሩ ዎርኬ አኪምስ ድኹኻ እይስታት አኽኼ ዎሴንትኾ። አንዴስኪ ቲኑ ኾትሾ ካታታ ዝቺስ ቲኪምስቴው አኹ ብኑው አኽኼ አኪምስ ድኹቱኻ። አኪምኪላ አኹ ይዎትስ ዝኩኻስ ፋይዓው ያኻችኹኒውላ ዋንኩት ማንዲስቲትዬስ ኩዒ ኬፍንኹ ቹንዚስ ታምዓው አኽኼ ርዳትውና። ሲፍዓማኪ “ዝቾስታውሳስታ ዝቾስታቲውሳ አኾ ማላማ አቾኻ ቴኬማንቴኽ። ያግስቱኽ አኹጊ ዝቾስትኻስ ካላላኽ። ምክንያትኪ ታምፒዴስ፣ ብንዴስ፣ አይክዴስ፣ ዴዴክዴስ፣ ፍርዴስ ያግስታው አኹጊ ዔክስታውላስ ዝቾስቱኒ ሊሊትችንኩ ቹንዝካስ እምዔ። እን ያኽኻስ እኒ አኹኩ አካልካዴ ያግስታው አኹ ዋንኩታማስታ አኬምስታማ ዝቺስ እሺኻ እይስቱ። ቦንቢው አኹኪላ ያኻችኹኒ ታክሲሎ ቦንቢ ዱንታማ አኹ አቤሌሸስታማ ዋሚትኻስ ካላው ያኽኻስ ጌፌርዓማ ዝቾኻ እይስቱ” ንካማ ኩስኻውና።

ዊዛሩ ዎርኬ አኪም ኩስኻውክሳ ቻቤልታታ ፍናኪ ዝቾስታውስታ ዝቾስታቲው አኹ ዝኩኼ ማሊኾ። ሲፍዔታኪ ሊሊትችንኩ አኾ ዋንኩዕኻኩላ ሴልካዋ ቱኬምስትኼ ጀሜርትኾ። እንሱ ምክንያትስ ብንዴስ ችምቢኹሳ አኾ ሻሸስ ዋንኩዔ ጊፊርዔታ ቱኬምስትኼ ጀሜርትኾ። አኾ ችምቢኒዴስ ፋሌንጋ ሻሸስ ዔክዒ። አንዴስኪ አኹ

ፍልፍላማ እምብሌ ፍሽምባኺስታ ጊፊርዒ። ሲፍዔታ ቓቒዓኒ ግባቺዳ ዊንታውጂታ ዙራማ ዓሚታቲታ ልምቴ። ዝቕኻስ ፋይዓኒ ዕንኩት ታኒኪዳ አኹ ብርችቒዳ ድዊካማ ኻናቕ ዝቒስ ቴኬምስታንታ ዔውቴ። እንሳ ቴግባሮ ሲፍኻዔታ ሜንችካ ሶኼትካስ ቲኪምስቲኾ።

ዊዛሩ ዎርኬ ውላ ኻናቕኩ አባልካስን አኾ ጊፊርዔታ ዝቕዕኻዶስ ድምክና እሊውሳ ሴሎ ቴኬምስትጫ አሴብትኾ። እንሳ ጉዳዮ ካንታውስ ዙራሙሪኩ አቕሊ ኩስኻኻታኒ አኾ አኪምዒ እጁ ዝቕስታውሳ አኾ ዔክዕኻስ አጌላጌላው አኽጫ ሼውኔታ ቴኬምስትጫ ጀሜርትኾ። እንዶስ ጁኽስ ድርትኔኪላ ኔኬታይኾ።

አሊዲዳኪ ዊዛሩ ዎርኬ አኪሙሳስታ ዙራሙሪኩ አቒሳ ኩስኻኼ ቻቤልታታ ዕንኩቶ አኾ ቴኬምስትኻስ ካሊኾ። ብንዶስ ችምቤውሳ አኾኪላ ሻሸስ ዓንኩዔታስታ ጊፊርዔታ አኹኪ አኾ አኪምዔ እጆ ዶሜክታታ ቴኬምስትጫ ኹሉቺፋሱ ዶሳ ዔውቱኻ። ኺሪሱ ቲንኪላ ልቡስ ልቦ ኬሸኻጫ ካንትዕኾ።

(7ንቲ ቤን አውኺው ሜዓፍዶስ ኬሸኻኃማ ካዕስትኹ)

አንቤባማ ርዳትስትኻ

በ. ዕፈቶ ስሬታ ዔውትካማ “ከ”ው ዛንጌርዳ ዛራዛርስቱንኩሳ ቹዋ አሳብካዋ “በ” ው ዛንጌርዳ ዳ ዛራዛርስቱንኩ ቱንዝካሊ አስሜምኻኃውሳ ፋቴካማ ድንግርሳን።

በ.	ከ.
1. ቱንዚ ላኹ	በ. ዎርኬ አኪሙሳ ኩስኼ አግዒኾ።
2. ቱንዚ ላኃ	ከ. አኾ ዔክዕኻስ ሊሊትችንኩሳ ሴልካዋ ቲኪምስቲኾ።
3. ቱንዚ ሹኻ	ኽ. ዎርኬ ይሪሱ ቲኑ አኺኒ ኬሸኻኹኻ።
4. ቱንዚ ሴዛ	ቨ.ዎርኬዋ ኺኩ ኻናቕ ቒንዚስ አሴኬይኻኺ ቼኔክዕኾ።
5. ቱንዚ አንኮ	ሰ. ዎርኬ ያግዒኹሳ ኩስኼ ቴግባርዳ እሸዒኾ።
6. ቱንዚ ዋልታ	ሸ. አኹው ቤር ዳደኽስቱኽ አኽኻስ ብኑሳ አኾ ቲኪምስቲኾ።

ከ. ሲፋንኩሳ ካስካዋ ፅፌቱ ስሬትስ ካልስ ዙርዛን።

1. ስልዶስ ካንቲኑሳ ቴግባሮ ዊዛሩ ዎርኬ አኩሚቺኾ እኑኒ፣ ዊዛሩ ዎርኬኩ ቾናቹ ፍንሾሱ ቲኑ አኺኒ ዳራ አኽቾስ ካሌ?
2. ዔክፅቾ እይስታው ዎዶስ ያግስታውሳ አኾይ?
3. ዊዛሩ ዎርኬ አኹ ምክንያታስ ይንታንኩሳ ቹንዝካዋ ሜኬትኼ ጀሜርትኹ ዋታኮው ዳድሲይ?
4. ፅንኩቶ አኾ ኽሉቺፍ ያግፅቾስ ዳርማ ዔውስትቾ እይስቱ ኒካማ አሴብታን?

ኬሌቱፍቾዛማ አንቤብቾ

ሲፋማ ዲግኹሳ ግትሞ አይሞሎው ጅሚው ሌዚስስታ ዜሚስ አንቤፓን።

አይሞሎ
ሴብትኃሼማ ዝቕው ምሼ፣
ትርኘ ዋዳይ እሼ?
ዳማ ዋዳይ እሼ?
ፌንዙ ዋዳይ እሼ?
አይሞሎ! አይሞሎ! አይሞሎ!
አይሞሎ! አይሞሎ! አይሞሎ!
እኒኩ ካንትስቱ አዊው ፊሪስቲኒ፣
አጌር ድንቤራሳ ዶፌርዛቲው ኺኒ።
እቺውሳ ውጅግሪስ ጉሻው፣
ዲግኹሳ ጎራዲስ ጉሻው።
አይሞሎ! አይሞሎ! አይሞሎ!
አይሞሎ! አይሞሎ! አይሞሎ!
ኬፍዛላይ ሱሬ!
ማንዳውሳ ዙሬ!
ካሱስ ሻይ ቢሪ!
ዙሩስ ሻይ ቢሪ!

አዊ ማውዚሪ!

ድኾታታ ዙሪ!

አይሞሎ! አይሞሎ! አይሞሎ!

አይሞሎ! አይሞሎ! አይሞሎ!

(ምንይችል እንዳ)

5.1.2 ካልካስታ ፃፊኛ

ካልካስ ኩቲ ኽያሳ እይኛ

ሲፋንኩ ካልካስ ኩቴ ኽዮ እያን።

ምሳሊ፦ ማንዲኛ ---ልሽኛ

1. ኬውኛ
2. ፃሚ
3. እሸዕኛ
4. ዒክዕኛ
5. አሊዲ
6. ኹኛ
7. ሜኬትኛ
8. ዕንኩት
9. ድኽኛ
10. ግባቺ

ፃፊኛ

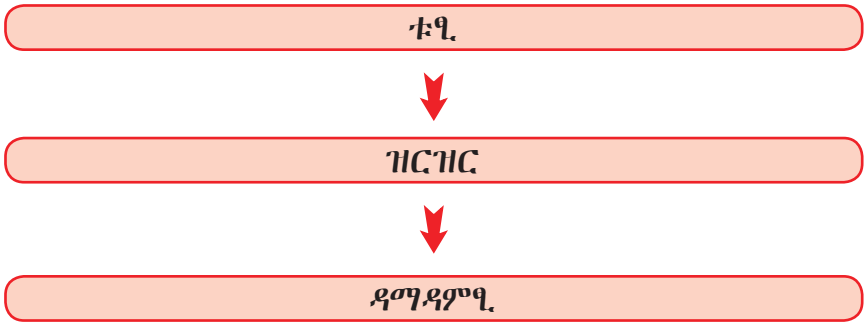
ሴንሳንቴ ድርሴቶ ፃፊኛ

ሴንሳንቲ ድርሴት

ሴንሳንቲ ድርሴት አኺኔ አኹኪ ዒዌ ጊዙውስስታ ስፍሪው ቤዬራሲፊስ አቺትኛፃማ ሴንሳው አኹኪ ጌሌፃው ድርሴትያኽ። እንታኮው ድርሴት ዒዌ፣ አኺኔስታ እምትኾንኩሳ አኼንካዋ “አንታ አንታ ያኹኻ፣ እንታ እንታ ዒውስትኾ” ናማጊ ሴንሳው ድርሴቱ አይኔትያኽ።

ሴንሳንቲ ድርሴት እምፕል ዲቡሳ አኹኪ አኺኒውሳ ዊውቻዬ አኹኪ ታሪኮ ቤደራሲፊስ ድኹቻስ አኹኪ ሴንስቻስ ዛፊስታው ዕፈትያኽ። ፈይኹ ጊዝዳ ትኩታማ ዛፊስታው አኽቻስ እሊኩ ዑፍኩ አይኔትካደስ ሊሊትቱ። ቹዋ ትኩትክላ እምንል ዲብ አኹኪ ታሪክ ዋኒ ፈዬምስቱታ፣ ዋዳ ጀሜርስታማ ዋዳ ዊድስቱታ ጊዙ ቤደራሲፊስ ሴንስቻዳኽ። ታሪኮ ድኾውክላ፣ ታሪኮ ዬዋንቲ ያኻማ አኹኪ ያኹኽ ዊዊ ያኽስቱስ ካንታማ ታምብኹዳ፣ እሊው አቺደስ እንኮኹኽዳ አኹኪ አንቤብኹ ዲብዳ ትኩታማ ያኽቻስ ካሌ።

“ምርኬው አኹ ቱኬምስታ” ናው ኃሪስ ኣንቤብቱኑሳ ዕፈቶ ሲፋው ቢጋሩሳ ቲራግድሜ ቲኪምስቲካማ ሴንስቻኺው ድርሴቶ ዛፊኾ ሴልስ ሹኻ ቱንዝካስ ደደቻስትካማ ዛፋን።

5.1.3 ቹኒትቻስታ ሳዋሳው

ቹኒትቻ

አኹስታ ይምት

ቤደራ ቹኒትቻ

1. ይምት ንቻ ዳራ ንጬይ ዬጌራ?
2. አኹዳስታ ይምት ክቻዳ ታምትቻኺ ዝኩዌማ?

ቹኒታማ ርዳትስትኞ

ቹኒትችሳ ዕፈቶ ቹኒቴኒስ ኩክሪዳ ዲግኹ ቲራግድማኻዳ ዛፈስቱንኩ ምክንያትካስ ኃራ ኃራ እንዑኒ ላኃ ውቴትካዋ ዛፋን።

ምሳሊ፦

ምክንያት	ውቴት
ብንካዋስታ አይክካዋ ጉድኃ እሚኞ	➢ ኤሌክትሪኩሳ ግልጋሎቱ እሳንስ ያግዕኞስ ካሊስቱ። ➢ ኣኹዋቲው እርሺስ ምርቶ ሌጌዕኞስ ካሊስቱ።

ምክንያት	ውቴት
በ. ኣኹውሳ ኣብቶ ክችክቺስ እሚኞ ኣኹ ቱኬምስትኞ	1.
	2.
	3.
ከ. ኣኾ ኣይላ ኣግዕዚስ ዔዋማ ቱኬምስታኑላ ይጉኞ	1.
	2.
	3.
ኸ. ኣኹው ድስኞ	1.
	2.
	3.

ሳዋሳው

ዔዋንቲ ዲብቴርት

ዔዋንቲ ዲብቴርት ዲብቴርቱ ኼዋና ዔዎ ፌዔማው ዲብቴርቴኽ። አሳብ ኽስኹስ ግልዛ ያኻያታ ሲፋንኩሳ ምሳልካዋ ካንታን።

1. አስቴር ኬቴማ ካትኾ።
2. ኮሌች ማኪናዳ ማቹኻ።
3. አስማር ክንቲኞና ቱኻ።
4. ግሴኞ ጊኾኻ።
5. አካሉ ልችስቱኻ።

ዬውስታንቲ ዲብቴርት

ዬውስታንቲ ዲብቴርት ዲብቴርቱ ዬዋና ዬዎ ቻቤላንቲ ያኹኽ ዲብቴርቴኽ። ግስኪላ ዬውስታንቲ ያኻማ ዲብቴርታኻዳ እንኩርስትኹዌኽ።

ምሳሊኑ1. ቻን ግቢትስትኾ።

ቻን፦ ዒዌ ቻቢሊ ስም

ግቢትስትኾ፦ ዬውስታንቲ ግስ

2. አንኪ እንጂዕስትኾ።

አንኪ፦ዬዋ ቻቢሊ ስም

እንጂዕስትኾ፦ ዬውስታንቲ ግስ

3. ግሴቻ ታስስትኾ።

ግሴቻ፦ ዬዋ ቻቢሊ ስም

ታስስትኾ፦ ዬውስታንቲ ግስ

አጉዊዳ ዲጉንኩ ኽይትቻዕካስታ ምሳልካው ስሬታስ ሲፋንኩሳ ዲብቴርትካዋ ዬዋንትካ ያኹ ዬውስታንትካ አኽኹ ፍሽትካማ ካንትዋን።

1. ፋቱማ ሜዛፎ ጀውቱኻ።
2. ሙሪ ኩስትኾ።
3. ሀሰን ካኔ ዱንዑኻ።
4. ዱሪ ክብሪስ ዎይስትኾ።
5. ታካ ቼርኮ ቋዒኾ።

5.2 አኹ ኬሽዬኪ ኩዊኪ

5.2.1 አንቤብሻ

ቤዴራ ንባብ

ሲፋንኩሳ ካስካዋ ካልስ ጌሌፃን።

1. አኹ ዳርማ ዳርማስ ቱኬሜ?
2. አኹ ጉዲሻስ ካሌ ኒካማ አሴብታናማ?

እምፕል ዙራሙሪዳ ዝኩዋንኩ አቾ ክቻዴስ አቱ አስቻለውስታ ዊዛሩ አልጋነሽ እስታንኩ ያቾስቱንኩ አራኹና እሺና። ላሻጊጊ ክንትካያስኩ አራሸካኽ። ኪንዴ ሄክታሮ እርሺውሳ ብቴ ዛይካ። ቹዋ አሜሬታኑ ምርት ታፊስታ ኩፓታሬኽ። አቱ አስቻላው ዎታት ዝኩካኩኒስ ካኒዴስ እቴካማ ጉዲስቱንኩ ያኽሻስ ሺንቾና። እን አካሉ ጉዳት ኩዊ ዋሺኬኪ እንፅኼ እንዛኽስትሻዴስ ጌጌዋያ።

አቱ አስቻላውዳስታ ዊዛሩ አልጋነሽዳ ላኃ ኹናኹን ጁርካ ዝኩና። እምፕላ ላኼታ አሜታ ታኹስ እሊትኪ ሴስታ አሜታኽ። ላሻጊጊ ክንቲ ሻና ቱዊካያኪ። እንዴስ ጁኽስ ኃኩ አዜብካሊ ውታኺዳ እንክራኒስ እሼና። ባንኩሳ ጎኒ፣ ባንኩሳ እንጅኩዊ ባኬባንቶ እሚ። ዙራሙሪዳ ዝኩንኩ እንዛሪ ክቻዴስ እምፕልካ እምፕል ቾንዚስ እምስቱኒ፣ እንኺ ቾንዚ እሊኩውላ ሳሴርስ ፌያፌይሻኼ።

**** ቾንዚ እምፕልካዴስ እሊኩሾ ፌያፌይሻሻኃው ዳር ምክንያታስ ዜጌሬ?***

እንዳ ሙሪዳ ያግስታንኩ ቹዋ፣ ታብሊስታ እሊኩ ሻናቾኩ አባልካጊ ኃሪሶ ባይካማ ጌርኮ ዋኾ እርሺ ብታዳ እሼና። ሙሪኩ አቾ ዝቾስታውሳ አኾ ያግዛኑ ቦንቢዴስ ያካችኹኒውላ እንዛሪ ዛንቾንታኒ ዝቾኑ ታምፒውሳ አኾኽ። ሜንችካ ታምፕካ ችካ ችካ እሪው አኹስ ያኹኪ ኩሪስ ዋካና። እንስስታ ዜጌርኃንኩ ምክንያትካስ ታምፒው አኹ ፅንኩት ጋቲዊኽ። ዛንኩት ዳንጉክሳ ታምፒውሳ አኾ ቱኬምስታንኩ ሙሪኩ ዝኩዋንትካ ክቻዴስ አቱ አስቻላውቲስታ ዊዛሩ አልጋነሽቲ ስራ ሜንቾ ጊዞ ቾንዳስቴታ እጂቴ። እንሱ አይኔትስ ዝኮንኩ አቱ አስቻላውኩስታ ዊዛሩ አልጋነሽ

ይሪ ክቻዴስ ላኼታ አሜታ ስራ ቑንዳስቱታ ኬሽሻስ ካሊያ። ዊዛሩ አልጋነሽስ ቼጌራኒ ሙሬ ዙርካማጊ ኹይኹሳስታ ዝቚኹሳ ካሲኼ ጀሜሩና። ኽሳንታዋኪላ እንኚስታጊ ሼዎ ኮሬፅኼስታ ጃላ እፅኼ ጀሜርኾ። እን ያኺኒ ሻናቑካዳ ችንኬቶ ፌቴርኾ።

ዊዛሩ አልጋነሾስታ አቱ አስቻላዎ ኃይሪሱ ቑንዳስትቻ ቼኬክፅኾ። ኩስሻኼካማ ጀርካዋ ቲኑ ኾትሾ ካፁና። ካፁኑ ቲኑ ኾትዳ ማራማርፅካማኪላ እጁ እይስታታ ዔውና። አኪማ ዋታኮውሳ አኾ ዝቚስ ቴኬምስታንኩ ያኽኼ ዊዛሩ አልጋነሾ ካሲና። ዊዛሩ አልጋነሽኪላ ኃው ሻናቕ እንፅኺ ብታ ካሳኒ ኃይሪ ዙራሙሪዳ ያግስታው ታምፒዴስ አኾ ዝቑንኩ ያኽኼ ድኹና። ሲፍፅካማኪ አኪማ፣ ዝቕስታውሳስታ ዝቕስታቲውሳ አኾ ጉድኃ ማላንታ ጉድኃ ቼሜትሻፁና። አሊዲዳኪ አኪማውሳ ኩስኼ ቻቤልካማ አኾ ዓንኩትስ ቴኬምስትሻስስታ ኃሪሱሳ ቲኖ ማንዲሻስ ካሎ ቱዋካማ ሻና ዙሩና።

ዊዛሩ አልጋነሽስታ አቱ አስቻላው አኪማውሳ ኩስኼ ቻቤልካማ አኾ ጉድኃ ጌፌርፁኒዴስ ሩሌንጋ ቑቚፅዓና፤ ሲፍፅካማኪ ዙራማ ዓሚታቲታ ፅንኩት አክኺዳ ትንካኪስ ዊንካ ልምካማ እንኩራና።

ሻናቕኩ አባልካ ክቻዴስኪላ እምፕል ዝቕኼ ፋዩኒ ቚፅስትኹ ብርችቚስ ድውካማ እያና። እንፅኺ ብታ ካሳኒስኪላ ጀርካ ጌፌራያሱሳ አኾ ዝቑቲንታ ኩስሻፅካማ ዝቑኑሳ አኾ ዲግስካውጅካማ ካሳና። ጀርካኪላ እንዴስ ፍኖ እንክራሺኑ ዙራሙሪዳ ዝኩኽ ታምፒዴስ አኾ ዝቕኼ ባዩና። እን ያኺኒስ ቲን ማንዲስታማ ሙሪኩ አቕስ ምሳላ ያኹና።

(7ንቲ ቤን አውኚ ክንትዊ ሜፃፍዴስ ኬሽሻኃማ ካፅስትኹ)

አንቤባማ ርዳትስትሻ

በ. ሲፋንኩሳ ካስካዋ ፅፌት ስሬታስ “በ”ስራዳ አግስታውሳ ምክንያቶ “ከ”ስራዳ ዲኩንኩ ውቴትካሊ ድንግርሳን።

በ	ከ
1. ቋንዚስ እምስትኻ	በ. አኹ ፅንኩታ አኽኻ
2. ታምፒውሳ አኾ ዝቕኻ	ከ. አኪምኻና ካስኻ
3. ካኒዬስ እቲኻ	ኸ. ቋንዳስትኻ
4. አኾ ጌፌርዛማ ቓቒፅኻ	ቨ. ኬሽኻ
5. ማራማርስታማ እጆ ካፅኻ	ሰ. ሺንቒኻ

ከ. ሲፋንኩሳ ካስካዋ ፁፍስ ዙርዛን።

1. አቱ አስቻለውስታ ዊዛሩ አልጋነሽ ይሪ ዋታኮንኩ ቋንዝካሲይ እምስቱኑ?
2. ታምፒው አኹ ፅንኩት ያኻያሱ ምክንያት ዳርታይ?
3. ዊዛሩ አልጋነሸጃ ላኼታ አሜታ ጆራ ሚንቑ ጊዞ ቋንዳስቲኹ ምክንያት ዳርማይ?
4. አኪማው ኩስኺዬስ ፋሌንጋ አቱ አስቻለውስታ ዊዛሩ አልጋነሸኩ ኻናቕ ዋታኮውሳ አኾይ ቱኬምስታኑ?

ኬሌቱፍኻዛማ አንቤብኻ

ሲፋውሳ ፅፌቶ ጉድ ጊሊኺስስታ ቢካው ፍትኔትስ ድምፅ እንኮኽኺካማጊ ፅምዳ ፅምዳ ታኼካማ ባኔ ባንቶ አንቤፓን።

ኣኹ አይሉ አግፅዛ አኽኻስ አኹዋቲስ፣ ካዊን ልማታስ፣ እርሺው አሊቢስስታ ዜጌርኻፓንኩስ አይሎ ቱኬማንቱኽ። እንዬስ ጁኻስ አኹ ኣቒ ይሪስስታ ይዎት ዝኩክ ዲብካስጊ ኽሳንቲ አብቱኽ።

አኹ እኑ አካላታኻዳኪላ ሜንቑ ቱግባሮ አኮሜቹ። ምግብስታ ማድንካ ብራኻዳ እንዜኻትፓኑ አኹሴኽ። ሊሊትኾኽ ዛሚ እን አካላታኻዬስ ፋማ ድሳው አኹው ምክንያትሴኽ። አካላቱ አኹቱ ሚንዛን ማንዲስታው አኹሴኽ። እንዬስ ድምክና አኹ ፓፅኩ ታምትኻፅካ አዜፍኻፓንታ ዜውኻስ ኺውሳ ታምቦ ዜዋ። አካላታኻዳ ፕሮቲኑስታ ካርቦሃይድሬቱ ኡዬትኩ ውቱትካ፣ አካላት ቱኬምስታው ዳድስ ኪስስታኑ አኹ ምክንያትሴኽ። አኹ አካላቱሳ እንኩዊንቶ ቹፍኻፓማ እሚኻዳኪላ ኽሳንቱ ታምቦ ዜዋ። ሊሊትኾንኩ ዜክካ ምግብካው ዳንጉትዬስ ኪቻ አኹው ዳንጉት ታምቡኒጊ ይዎትስ ዝኩኻስ ካሊስታላ። ምክንያትኪ አኹዋ ጋቲታ 10

ጌርክዴስ ጃላ ይዎትስ እጂኻስ ካሊስታቲው አኽኹ ሊሊትችንኩ ምርምሪኩ እንዕኽካ ቹሜትኻዕካ።

5.2.2 ካልካስታ ፃፊኻ

ካልካ

ካልካስ ኩቲ ኽያሳ እይኻ

ሲፋንኩ ካልካስ ኩቱ ኽዮ እያን።

ምሳሊኑታምፒ-ቲሪኹ አኹ

1. አኹዋቲ
2. አሊቢ
3. ዴዴክ
4. ሙሪ
5. ሚዒ
6. ፍትኽዒ
7. ጎቤናንትካ
8. ዝልግሚ

ፃፊኻ

ሴንሳንቱ ድርሴቶ ፃፊኻ

5.1.2 ፃፊኻ ስራዳ ሴንሳንቲ ሴልስ ፓርትስ ፃፊንኩሳ ሹኻ ቱንዝካዋ ኬችስ ታኼካ አሳቦ ፍሽኻዒካማ እንግራ ፃፋን። ፃፊኑሳ ዕፈቶ እሊኩሊ ኪስኻኻቴካማክላ ጋማጋማን።

5.2.3 ዙሚኻስታ ሳዋሳው

ዙሚኻ

ዝቒስ እሼውሳስታ እሼቲውሳ አኾ ካንታውስ ኬችስ ታኼካ ኩስኻኻቴካማ ታምቤኑሳ ይጋሬ አሳቦ ቤን አዒብካስ ዙሚስ ዲግሳን።

ዙሜ ዲግስኛኺ

ዙሜ ዲግስታኒስ ሲፋንኩሳ ኩገካ ዲብካዋ ሼውናን።

1. ዙሜ ምክንያትዳስታ ውቴትዳ ስርታታ ዌውኛ፣
2. ቹኒታንትካውሳ እንኮክስቶ ሲፍኛኛ፣
3. ኣካሉሳ ልኞልኞቴስታ ሊሊትኾንኩ ጌሌዕኛኛኩሳ ሴልካዋ ቴኬምስታማ ቹኒታንትካዋ አምንዕኛ።

ሳዋሳው

ዌውስታንቲ ግስ

ዌውስታንቲ ግስ

ዌውስታንቲ ግስ ንኛ ዊዌ ቻቤላንቲ ስም ዲብቴርቱ ኼዋናሱ ስፍሪዳ እንኩርስታው ጊዛይ ዲብቴርቶ ልማው ግሴኽ። ዌውስታንቴ ግሶ ካንትዌት-ስት- ኔት ውክራኽ።

ምሳሊ፦1. ኛን ግቢትስትኾ።

ኛን፦ዊዌ ቻቤላንቲ ስም

ግቢትስትኾ፦ዌውስታንቲ ግስ

2. ግሴኛ ግንብስ ታስስትኾ።

ግሴኛ፦ ዊዌ ቻቤላንቲ ስም

ታስስትኾ፦ዌውስታንቲ ግስ

3. ብቲ ቤራስ አሬስስትኾ።

ብቲ፦ ዊዌ ቻቤላንቲ ስም

አሬስስትኾ፦ዌውስታንቲ ግስ

ሲፋንኩ ዲብቴርትካኩሳ ዌውስታንት ግስካዋስታ ዌዋ ቻቢሌ ስሞ ካንትዛን።

1. ዱሪ አሬድስትኾ።
2. ቢሪ ሥይስትኾ።
3. ታይካ ጀውስቱና።
4. ሜዛፍ አቴምስትኾ።

5. ሙሪ ኩስትኾ።

5.3 አባዊ..... እኑዊ

5.3.1 አንቤብኻ

ቤዬራ ንባብ

ቢዲሪ አኾትዬስ ጅይካማ ሲፋንኩሳ ካስካዋ ካልስ ዙርፃን።

1. ስልዬስ ዳራይ ርዳትስቲን?
2. አባዌ ካንታውስ ታቑኑሳኒ ጌሌፃን።

አባዊ..... እኑዊ

ንኾዬስ ጁዋዊ፣ አባዊ...እኑዊ፣
አባጂሱዊ፣ ታብሊ ስርዊ፣
ሲቑሊ ብታዬስ፣ ግሻማ ፉኹዊ፣
አሌም ያቑኺ፣ አባዊ እኑዊ።
ፃርኬ ፍቼማ፣ ፉቼ እንካናማ፣
ሜንች ሻይ አሜቶ፣ ኺኾዬስ ፋማ፣
ሴዬድስታሺኹ፣ አሉሞ ቡዋማ፣

ኬሌቡስ ሴቻኹዊ፣ ኾቼ ካያማ፣
ናካዳ አባዊ፣ ሼዎ አጌላማ፣
ቻኖ ታክሳማ፣ ይኾሳ ናማ፣
ዎሌታስክኹሳ፣ ታብሌ ካንታማ፣
ዝባቴስኪትስ፣ ቹዋስ አዜናማ፣
ካሱስጊ ሴቻኹዊ፣ ዕዔት ያኻማ፣
ያ! አጌራ ናማ፣
ጉባዳ ፉራ፣ እሳንቻኃማ።
ዴዴክ ሜብራቶ፣ ሜብራት ልማቶ፣
ልማት ልግስኔ፣ ማንዳውላ ዎክቶ፣
ዴዴክ አኹዋቴ፣ ምርቶኪ አኹዋቲ፣
ምርትኪ ሲሚቴ፣ ሴሜትስ ብቲ።
አሌምጊ ዙርስ፣ ጎቤና ይንትስ፣
ምንጊስታ ስርታ፣ ይቶፒያ ጅይስ፣
ቢዲሬ አቾስቶ፣ ዙርባማ ያጌስ፣
አሌምጊ ካንትስ፣
አጉዊ ኩንቹሾ፣ ጉዋልኔታ ፍይስ፣
አሌሞ ዙሬ፣ አባዊ ክምስ።
(ቴርሳንትካዴስ)

አንቤባማ ርዳትስትኾ

ሲፋንኩሳ ካስካዋ ጃላዳ ዲግኹሳ ግትሞ ስሬታ ዔውትካማ ዙርዔን።

1. አባዊ ዋዴስ ጁዋማ ዋዳ ጌዴብስትኹ አኽጬ ጌሌዔን።
2. ግትምዴስ ርዳትስቲኩሳ እንዕኼንቶ ርዳትዔን።
3. ዴዴክ ሜብራቶ...ሴሜትስ ብቲ" ናውሳ ኺስታ ዝክኹሳ ያኺኔ ምክንያትስስታ ውቴትስ ካንትኾዚካማጊ ኽይትኾኾዔን።
4. ምንጊስታ ስርታ፣ ይቶፒያ ጂይስ" እስትኹ ምንጊ ስርዳ ይቶፒያ ዋታኮት

እሸቲት አኽኹ ርዳትዋን።

ኬሌቴፍኞዋማ አንቤብኞ

ሲፋማ ዲግኹሳ ግትሞ ቢካው ድምዜትስ አንቤፓን። እንቱስ እንቶክላ ጋማጋምኟን።

እንዋኺት

እንዋኺት እንዋኺታ፣
ፋላኒኾ ሼውዳ ትያታ፣
ባይዋቲው ኬሌምስ ዋፊስቴታ።
እንዋኺታስ ኖራ ማንዳዳ፣
ባንቢናው ብንዳ፣
ፌያማጊ እልዳ፣
እንኩርዋላ ንኾ፣
አዋሊን አዜብካ አን ሴንቲስ ክትኾ።
አዜብካሊ ኩፕናና ካኔ ሌኬምኑሲ፣
ዳሪና እንዜውናና አውኜ ጅምኑሲ፣
ይቴያኽ እናና ኹኖ ጎሌልኑሲ፣
ታክስስታማጊ ውርክናማ እልሲ፣
አዋሊን ይዜሪ ኽታዋስታ አኽኔሲ።
ጉዲሬ ሴያማ ኖራዋ ማንዲኚ፣
ሼዎ ዳደኻውሳ ሾሬንጎ ኮይፅኚ፣
ኖራ ሙሪቴኒ ቡንካዋ ቡንክትኚ።
ሼዎ ሼልሼልፅኾ፣
አን ሴንቲስ ክትኾ፣
እንዋኺታ እንዋኺታ፣
ፋላ ኒኾ ሸውዳ እንጅኩዌታ፣
ባይዋቲው ኬሌምስ ዋፊስቴታ።
(ምንይችል እንግዳ)

5.3.2 ካልካስታ ፃፊኛ

ካልካ

ካልካስ ኩቲ ኽያሳ እይኛ

ሲፍካማ ዲኩንኩ ካልካስ ኩቱ ኽዮ እያን።

1.ዝባቲ 3. አሉም 5. ኬሌብ 7. ዕዔት
2. አባዊ 4. ሴኛኹ 6. ብቲ 8. ምንጊ

ፃፊኛ

“አኹ ኬሽዔኪ ኩዊኪ” ናው ኃሪስ አንቤብቱኑሳ ዕፈቶ ሴንሳንቲ ፃፊኝ ሴልስ ሹኻ ቱንዘካስ ዴደኛስትካማ ፃፋን።

5.3.3 ዙሚኛስታ ሳዋሳው

ዙሚኛ

እንት ዙራሙራዳ ያግስታንኩሳ አኹኩሳ አካልካዋ(ብንካ፣ አልካ፣ ቦንቢ እ.እ.ኪ) ጉሽትካማጊ እምፕልታኞ ዋትኃ ቱኬምስትካማጊ ያኽኼ ቤንኩ አዔብካስ ድቜዋን።

ሳዋሳው

ዔዋንቱስታ ዔውስታንቱ ሺሸኛ

ሲፋንኩ ዲብቱርትካኻዴስ አዌኬርኞንኩሳ ዔዋንቱ ስሞስታ ዔውስታንቱ ስሞ ጎሌልትካ ፍሸትካማ ኩክሪዳ ዲግኹሳ ቱራግድሜ ዋኽትኛፃን። ሜዴብቱኑሳ ምክንያቶክላ ርዳትፃን።

1. ታሪክ አኾ ዝቚኾ።
2. አለ ቱሼ ኹኻ።
3. እንኩዊኒ ዑቚ ኹስቱኻ።

4. ቻኺ ቻናስ ያኻው ፍር ግሸስትኾ።
5. እርባትስ ያኻው አንኪ እንጅስትኾ።
6. ይቹሱ አዋዚ አይቻ ዶኬስስቱኻ።
7. ወርኩ ታዮ ዋይኾ።
8. አንጉቻ እኾሼ ክብዚኾ።
9. ግርማ ደብዳቤ ዓፉኻ።
10. ሌጌሳሺኹ አሪሚ አፊምስትኾ።

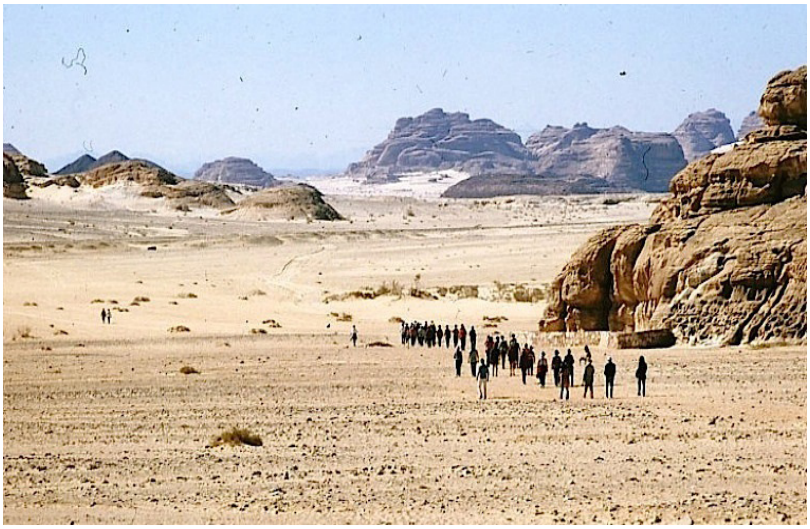
ቱር ቼፍ	ዬዋንቲ	ምክንያት	ዬውስታንቲ	ምክንያት
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

ሩንቲቲ 6

እጋፊ አቑ ዝውውሪ

6.1 ስደት

6.1.1 አንቤብኛ

ቤደራ ንባብ

ሲፍካማ ዲጉንኩ ቤደራ ንባኩሳ ካስካዋ ካልስ ዙርፃን።

1. ስልደስ ዳራ ርዳትስቲን?
2. ስደት ንኻ ዳራ ንኺይ?
3. እጋፊ አቑ ዝውውሪ ንኻ ዳራይ ዔጌሬ?

ጊዝቺፋ ሜንችካ አቹ እጋዊ ያኻያሱሳ ዝውውሬ ዝኩዋኑ አጌራኻዳስታ እምፕል አጌርዴስ እሊው አጌርሾ ዔዋና። ሜንችካ አቹ እንታኮውሳ ዝውውሬ ዔውሻስ ጁትሻፓኑዊ፣ ሜንቾ ጊዞ ዴላልካው አሌሜችኺሴኽ። ዴላልካ አቹ አሌሜችካማስታ ሜልካሜ ዲቦ ድኹዌካማጊ አቹ ባርኾቼ እንዜሻትሻፃና። እምፕላኒ እምፕላኒኪ ኩዊ እንዜፓንትካ ባርኾቼ ካስካማ ዙሩንኩ ልቹ አቹሳ ይዖቶ ካንትካማ ፓው ፋይስ እጋፊ ዝውውሪስ ዳሬግስታና። እኒፓ ምክንያትካስ ጁትሻኼካማ፣ ካሳኑ አጌርዴስ ኬሸሻኾኽሳ ዲቦ አግዕሻስ እንጉስትሻስታ ፓጂሱሳስታ ቻናቹሳ ይዖቶ ኬሸሻሻዕስ ቱስፌ ዔዌካማ እጋፊ እንዝኼ ዔዋንኩ አቹ ልቹ ጋቲንኩዌኽ።

*** ታቹንኩ እጋዊ ያኻያሱ ያኺኒስ ባርኾቼ ካሱንኩ አቹ ዝኩናማ? ይዖትስ ዝኩናማ እላይ?***

*** ፓጂዳ ታምብኹሳ ችግሮ ካንታውሳ ካሲቲካ ታቹናማ?***

አጉዊዳ ቶኬምስትኹ ያኺኒስ ጀሜርስታው እጋዊያኻያሱ አቹ እንዝኺ፣ አቹዳ ሻራቲውሳ ላኼኖ ባያማ ፌዩስ ካንትስቱ። እንኺ ዳድስ ካስሻፓው ስዬት ጋያኪ ባርኾቼሾ ዔውስታው ስዬት እንዜፓንትካ ዎንጀሌንካው ሜሬባኻዳስታ ታታክካው ታፍዳ ሳሴርስ እታንታ ዔዊ። እን ያኽሻስ፣ ሊሊትችንኩ አቹቱ ሜብትካው እንቓስስትሻስ፣ አቹ አፌንስትስ፣ ዖቲ ፅካታስ፣ አካሉሳ ቤኖ ዜሬፍስትሻስስታ ክርሻስ ታምፁስ ካንትስቱ።

እን ያኺኒ ኬፍ ንኹሳ ችግሮ ታምፃማጊ ያኽሻስ ውላ አጌር አቓጊ እንታኮው እጋፊ እንዝኺዴስ ክብስስትሻ ፋይዔ። ትብ-አጌራ ካስሻ ግድስ ፋይፃንቲ ያኻማ ያግስቱኒውላ እጋዊ ያኹኽ ዳድስ ልቾልዊሻ ፋይዔ። እንዝኺ ካስሻፓው ባርኾቼ ያኹኒ፣ እጋዊ ዳዶ አሜችሻፃው ዴሜካ ዴላላይ ያኻውላስ እጋዊ ምንግስቱ ሜስሪ ቻናኽ። ውላዴስ ጃላ አጌር አቓታጊ ፓ-ዙራሙራዳስታ ፓ-አጌራዳ ሴላምስ እንፃኽስትካማ ዝኩዋኒ ኬሼ።

አንቤባማ ርዳትስትሻ

በ. ሲፋንኩ ካስካስ ዕፌቱ ስሬትስ ክችክቼ ጎሌልስታንቱ ጎሌላን።

1. ሜንቾ ጊዞ አቹ እጋፊ ዳድስ ሴዴድስታኑ ዋሺኒ ምክንያትሲይ?

    በ. እሊኩ አቹ ክችፓይኹሳ ይዖቶ ዝኩዋኒስ ካንትካማ

ከ. ደላላይካስ አሌሜችስትካማ

ኸ. ኃው ኃርቱ ፋይስ

ቨ. ካሳኑ አጌር እቹዊማ

2. ዕፌትዴስ ርዳትስቱንውስታጊ፣ ሜንችካ ሴደዴድስታንትካ ዔዋኑ እንዝኺስ

በ. ችግርዳ እታና ኸ. ፋዮ ዋክትኞዓና

ከ. ሰላምስ እንዜኃና ቨ. ዴክት ማንዲስታዬ

3. ላኃንቲ ቱንዚዳ እጋፊ ስደቱንካ "...አካሉሳ ቤኖ ዜሬፍስትኞስ..." ንኹ ዳራ ጌሌዕኞስ ፋያማይ?

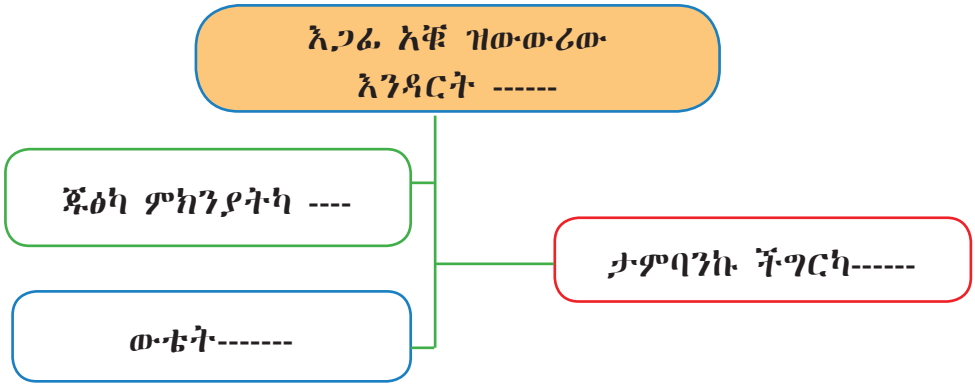
በ. አካልዴስ ቹደዴድስታማ ካዕስታው አካሉ ቤን ዝኩኹ

ከ. አፌርስቱክሳ አብቶ ኪሚስትኹ

ኸ. እሚኹሳ አሳቦ ኪስዕኹ

ቨ. ኞናቹ አቲኹ

ከ. ዕፌቱ ስሬትስ እጋፌ ዝውውሬ ካንትኹስ ንቫርካዋ አችትኞዚካማ ሲፋማ ዲግኹሳ ቴራግድሜ ዋክትኞዓን።

ኪሌቴፍኞማ አንቤብኞ

"ስዴት" ናው ኃሪስ ዲጉንኩሳ ጁሜርካ ላኃ ቱንዝካዋ ክችክቺስ፣ ቢካው ፍትኔትስስታ ቢካው ጊሊዕኞኺስ ቤንኩ ክንታንትካስ አንቤፓን።

6.1.2. ካልካስታ ፃፊኛ

ካልካ

ካልካው ፍካሪ ኽያ

ፍካሪው ኽይ

ካል እያው ኽይ ስሬታስ እማሪው ኽይስታ ፍካሪው ኽይ እስታማ ቤንስትኛስ ካሌ። እማሪው ኽይ ካሉ ኩቲ/ካል ሜዝጌባው /ኽይ ያኹስ ፍካሪው ኽይ ኩዊ ኩቲ/ካል ሜዝጌባው/ ኽይዴስ ድምክኒ ኽይ አኹኪ ስርኩኒ/ ሴዌርስትኹ ኽይ ያኽ። ካሉ ፍካሪው ኽዩሳ እንዳርቶ ኽስኹስ ርዳትስትኛስ ሲፍካማ ዲጉንኩሳ ምሳልካዋ ካንታን።

1. ሙሪ - ትንኩሊኒ/ድኪ
2. ቹዋ - አዜናንታ፣ አጌራ
3. ሜብሬክ - ፍታን

ጃላዳ ዲግኹሳ ኽይትኛዌስታ ምሳሌ ስሬታ ዌውቴካማ ቲራግድማኻዳ ዲጉንኩ ካልካስ ፍካሪ ኽያሳ እያን።

ቴርቼፍ	ካል	ፍካሪው ኽይ
1	ክሚ	
2	ብቲ	
3	ኻግ	
4	ግሌኛ	
5	ቡር	
6	ልኻኽ	
7	ማንድ አኹዋ	
8	ውሲ	
9	ሌግ	
10	አኾ	

ባፊኛ

ጌሌባንቲ ዑፉ ውክር

ጌሌባንቲ ድርሴት

ጌሌባንቲ ድርሴት እምፕሎ ዲቦ አኹኪ አኺኔ ካንታውስ እዳርቶ፣ ቂዊ፣ ቴግባርዳ እሸዔ እ.እ.ኮ ጌሌባው ዑፌኽ። ጌሌባንቲ ዑፉ አላሚ ጌሌዕስታውሳ ዲቦ ዝርዝርስ ኽይትኞዕኛ አኹኪ እርዳትዕኛ ያኹስ፣ ግብኪ አንቤባንቲ ጌሌዕስታውሳ ዲቦ ያቕታ ዔውኛያኽ። ጌሌባንቲ ዑፍ ባፌስቱስ ቱቂስ፣ ቹዋ አካልካልስስታ ዳማዳምቂስ ቤንኛኟማ አዊኬርኛኛስ ካላዊኽ።

ቱቂ፦ ዕፌታኻዳ ቱቂው ቴግባር ጌሌዕስታውሳ ቹዋ አሳቦ ያቕትኞዕዼኽ። አንቤባንቲ ኩኻካ ዲብካዋ ርዳትስታታ፣ ዑፉ እሚውሳ ዳብዘ ጌሜታታ፣ አንቤቡስ ዕንጋኽታቲታ፣ ትኩቶ እያማ አንቤባታ እ.እ.ኮ ርዳታው ዕፌቱ ጂሚሪ ውክርያኽ።

ቹዋ አካል፦ ቱቂዳስታ ቴክሌልኛቂ ክቾዳ አግስታው ዕፌቱ ውክሬኽ። ቱንዛኽዳ ዲጉንኩ አሳብካ፣ ቤደራሲፌ ማንደካማ ዝርዝርስ ዲጋኑ ቤን አኽኛስ፤ እሊኩ ዑፍኩ አካልካደስጊ ኽስኹስ ኻልት ዝክኹ ያኻማ አግስቴ።

ቴክሌልኛቂ፦ ቱግኻዳስታ ቹዋ አካላኻዳ ባፊስቱንኩ ዝርዝርካ ዲብካጊ አዊኬርዼካማ ዊድስታኑ ቤንያኽ። ዙሚትኚስ አሳቦ ኪስቾኪስ ዙማንቲ ዙማው አሳብስ “ካንታን --- እንታ ያኹኻ አኹኪ እንታ ዔውስትኾ” ናማጊ አሳቦ ቴክሌልኛዉስታጊ፣ ባፉንቲክላ ቱቂዳ ቶኬምስቱንኩሳ ንባርካዋ እርዳትዑስ እጀማ ዊዲዳ ዲቦ ኬዋው ቴክሌልኛቂዳኽ።

“ስደት አቾዳ ታምባው ጉዳት” ናው ቻሪስ ቱዔ፣ ቹዋ አካሎስታ ዳማዳምዔ እሚኹሳ ጌሌባንቴ ድርሴቶ ባፉን።

6.1.3. ቹኒትኻ፣ ሳዋሳው

ቹኒትኻ

ዘነበቹ አጌራኻሱ ስዴት

ቤዴራ ቹኒትኻ

1. ናኪኔ ፅፌቶ ቹኒትኻዴስ ፍና ሲፋንኩ ካልካስ ኽዮ እያን።

   1. አጌራኻ 2. ሆቴል 3. ስዴት 4. ዴሞዚ

2. አጌራኻሱ ስዴት ንኻ ዳራ ንኺይ?

ቹኒታማ ርዳትስትኻ

ሲፋንኩሳ ካስካዋ ቹኒቲኑ ፅፌቱ ስሬትስ ካልስ ዙርዛን።

1. ዘነበች ደላላይ ድኹኽ ደሞዚስ ኪዊርስቲያሱ ምክንያት ዳርማይ?
2. ሆቴልዌናውሳስታ ዴላላይ ታከለውሳ ታምትኻኼ ዋትኃ ጊሊዜን? ላኻጊሱ ይጋሪ ባይሪ ዝኮማ?
3. ዘነበች ፖሊስስ አሚሊኪቲስ ውኻ አሜታይ እሸቲኹ?

4. ዘነበች 24 ሳትዴስ ውኻ ሳታዋይ አንኬ እንጂፅሻዳስታ ዝሙትዳ እጂቴዊ?

ሳዋሳው

ዲብቴርትኩ አይኔትካ

ዲብቴርትኩ አይኔትካ

ዲብቴርትካ እያኑ ግልጋሎቲው ስሬትስ ሴካስ ሜዴብስታና። እኒቻኪ፤ አታቲው/ጌሌፃንቲው ዲብቴርት (ይጋንቲ፣ ጋቲውቲ)፣ ካሲው ዲብቴርት፣ ማዜዝቱ ዲብቴርትስታ ዲኒክዒው ዲብቴርት እስታንኩዊኽ። ሴካ ዲብቴርትኩ አይኔትካዴስ እን ጊዝ ቤንዳ አታቲውሳ/ጌሌፃንቲውሳ ዲብቴርቶ ካንትንስ።

አታቲው /ጌሌፃንቲው ዲብቴርት፦ እምፕሎ ያኺኔ፣ ዒዋ እ.እ.ኮ ይጋንቲስታ ጋቲውቲስ ጌሌፃው ያኹስ ዲብቴርት ልምስታው ቴርት ምልኻት ኩዒ ሴካ ትኩሚሴኽ። ይጋንቲው ዲብቴርቱ ግስ ይጋንቲ ያኹስ ጋቲውቲ ዲብቴርቱ ግስኪ ጋቲውቴኼ።

ምሳሊ፦

1. አለሙ ጌቤልዴስ ይንቱኻ። (ይጋንቲ ዲብቴርት)
2. አለሙ ቻንሾ ዙራያ። (ጋቲውቲ ዲብቴርት)
3. ይቹጃ ይስታታ ዒኒስታ። (ይጋንቲ ዲብቴርት)
4. አበበ ሊጊሲሚ ጋቲዊኽ። (ጋቲውቲ ዲብቴርት)

አጉዊኒ ምሳሊው ስሬትስ ሹኻ ሹኻ ይጋንትካዋስታ ጋቲውትካ ዲብቴርትካዋ ፃፋን።

6.2 አይሻው ባርኾቹሱ ስዴት

6.2.1 አንቤብኞ

ቤዴራ ንባብ

ሲፋንኩሳ ካስካዋ ካልስ ዙርዔ እያን።

1. ስልዴስ ዳራ ርዳትስቲን?
2. አማኻሪ ክልላኻዳ አጌራኻዴስ ባርኾቹ ዔውስታው ስዴት ዎንስ ዎንስ ካስኞኝውሳ ዔጌሬ?
3. ይቶፒያዴስ ባርኾቹ ሴዴድስታንኩ አቾጊ ጉድ ያኺኒዳ ታምባና ኒካማ አሴብታናማ?

አይሻ ፅክራ ላዔታ አሜታ ዎታታ ታኹስ፣ ካሚንስቱታ ሌጌስቱኽክላ አማኻሪው ክልል፣ ኦሮሙው ዞን፣ ከሚሴው ዙራሙሪዳኽ። አይሻኩ ቹዋ ታብል ቺትኞኝኑ ግብርኒስ ያኹስ፣ ሴዛ ኞርጃስታ ሹኻ ኹናኹን ሴንካ ዝኩንቱኽ። አይሻ እንዴስ ፍና ጅቡቲስስታ ሱማሊስ ፊይካማ ሳውዲ አሬቦ እጋፊ ዳድስ ካሱንኩሳ አቾ ካንታውስ ኽሉቺፋ ዲብስቱ። እኒ እጋፊ ዳድስ ካሱንኩ አቾ ሳውዲዴስ ፍንጂስትካማ ፊጬጊ ጉሽታታ እንክርዒ። እኒ ስዴትዴስ ፍንጂስትካማ ዙሩንኩ አቾ አይሻስ ድኹዋኑ ስዴቱ ኑሩ ኹናኹናስስታ ዎታትካስ ጉዶ ጌንዜቦ ያግዕዛው ያኽጬ እሺኾ። እንዴስ ድምክናክላ፣ ስዴትዳ ዝኩንኩ አቾ ኟ-ኞናቾስ እንዛኻኑ ጌንዜብ ኬፍ ንኹዊ፣

ግቢቱኑ ግምቢ ጊሪምዒ ንካማጊ ድኹስታሺት አኽኹ አይሻ ዜኔጌላ።

እኒስስታ እሊኩ ምክንያትካስጊ አምንታታ እሊኩ አዒብካሊ ታኻታ ሳውዶ ካስኹ አሴብትኾ። ላዔታንቱ ቤኑሳ ክንቱ ኪውኻዒታ ሳውዶ ሴዶድስትኻስ ኻናኻዳ እንዓክስታንታ፣ ታኻታ ኬዒርስትኻስ፣ ጌንዜቦ አግዕኻስስታ ዒኩሳ ኻናቕ ርዳትስትኻስ ዎሴንቱት ያክኹ ታብሊስ ድኹቱኻ። ቱዋ ታብልክላ አሳብዳ አስሜምኃውጅካማ ድኻድክ ያክኻስ ዳድስ ያኻውሳ ጌንዜቦ ሾፌንኹ አቱና። ያኼስጉ አይሻ ታጉክሳ አሳቦ ቻቤልካማ ዛዩኑሳ እርሺውሳ ቢሬ ዋይካማ ዳድስስታ ላሚስ ያኻውሳ ብሮ እምዑና። አይሻ ዳድስ ያኻውሳ ብሮ ያግዒት ያክኻስ ሴዛ አዒብካሊ እምፕልትካማ ሚኒ ባስስ ካሚሴዶስ ባቲ ኬቴሞ ቱዊካማ ቹና።

አይሻኩ ቹዋ ታብል ባቲዳ ዝክኹ ደላላይስ ዳዶ አሜችኻዓታ ድኹኑ ስሬትስ አይሻጂ ኃራ ኃራ ሹኻ ሻይ አንኩዋ ሊኻ ብሮ ኬይካማ አይሱዚስ አፋሩሳ ክልሎ ሎግያ ኬቴማዋ ቱና። ሎግያዋ ታምቡንታ ቻቤልኹ ደላላይክላ ኚ ያቕው እሊው ደላላይ ቻቤላማ ዲቦጊ ክችሳያው ያክኼስታ አሜችኻዓማ እንዓኻኩ ያክኼ ድኹኻ። እንዶስ ድምክና እኒኃ ደላላይካው ምክንያትስ እንዶስ ፍኖ ካይኻኃንኩ ስዶቴን ችግራ ጋቲታ ፋዩኑ ስፍሪዳ ታምብካማ አሴቡኑ ላካሳ ጌንዜቦ ያማውንኩ ያክኼጊ ድኹኒዶስ ፋሌንጋ አግሌልችና። ላኃንቲ ደላላይ ላኃርኃ አንኮ ያኻንኩሳ ዳድቴኖ እሜማ ውላጊ ዳድቴንካዶስ ኃራ ኃራ ሻይ አንኮ ሊኻ ብሮ ቻቤላማ አፋሩሳ ቤሬኼ ልኩስ ኪውካማ ይቶፒያውዳስታ ጆቡቲው ድንቤርዳ ጋላፊ እስታውሳ ስፍሬ ታምባንታ ዒዋውጃማ ዙራውጅኾ።

*** አይሻጂ ሳውዶ ዶክስ ታምባና ኔናማ? ሲፋማ ዳር ጌሌፅስታውሳ ዒጌሬ?***

አይሻጂ እንዜኃኑ ኃራ ኃራ ያኹኻ። ውላ ዳድጊ እጋፊካ ድንቤሮ ካይግኻዓንትካስ እፅስታ። ችግር ታምቡኒውላ ኃጂሱ ፍካዳ ጋቲታ ውሻኪ ልቒኻስ ካሊስታላ። ሸፍትካ ዝኩና እስታው ስፍሪዶስጊ ቤሬኼ አሬክትስስታ ጊኚስ ፌይኻ ግድ ያኹኻ።

ጆቡቲው ድንቤርዳ ፅካ ጌርካ እጂና። ሲፍዓማ ኃራ ኃራ ሴዛ ሻዮ ብሮ ኬይካማ ፅላ ጀልባስ የመኖ ካሱና። የመኑ ድንቤርዳ ኩዒ ሜሳሬ ዶንጌቱንኩ አቕ እሚካማ እምፕላ የመንቲ ፅላ ሙራሾ ካፁና። ኹናኹኖስታ ኻርጃዎ ኃራ ኃራ ሊሊትኻችንኩ ቤንካዳ ሚፁና።

የመንዳ አጌትስቱኒዶስ ፋሌንጋ ኃራ ኃራ ቾናቹስ ዶዊልካማ እያኑ ባንኩ አካውንትስ ላኃርኃ አንኩዋ ሻዮ ብሮ ሚፅካያንታ ካሲስቱና። እን ያኺትዬስ ኩሊ ባይስታቲንኩ ያክቾዶስ ጃላ ኩስታንኩ ያክኼክላ ድኹስቱና። እንዶስ ድምክና አይሻስታ ኺኩ አዬብካ ካቢትቾኺስ ዶፊርስትካ።

አንቤባማ ርዳትስትቾ

በ. ሲፋንኩሳ ካስካዋ አጉዊኒ ፅፌት ስሬትስ ኬችስ ታኼካ ኩስቾቾትካማ ካልስ ዙርዋን።

1. አይሻ ሳውዲ አሬቦ ካታታ ትብኾዳ ቾንቲ እንዋክስታንታ ያክቾስ ጁትቾፁክ ዲብ ዳርማይ?
2. አይሻውሳ ዳዶ አሜችቾዋይኹይ አይ? ምክንያት ዳርማይ እሺኹ?
3. አይሻዳስታ ኺኩ አዬብካዳ የመንዳ ዳርማ ታምብኹ?
4. ስዶቱሳ ያኺኔ ዋትኃ ካንቱን?
5. እንቶጂ ፍንሾ አጌር ኾቹ ስዶታ ፍያናማ?

ከ. ፅፌቱ ስሬትስ ሲፋውሳ ቴራግድሜ ዋክትቾዋን።

ኬሌቱፍኞፃማ አንቤብኞ

ሲፋማ ዲግኹሳ ዕፈቶ ክርኹስታ ታሻላዋ ታኹካማ ቤንኩ አዔብካስ አንቤፓን። አንቤብታኒስ ኩዊ እንት ድምፃሳ ዙሚው አኺኒታ ሊሊትታታ ዔፓን።

ታሻላ፦ “ዳራይ ካንታው” (ፃርኬ ኩቦ ዔውኽ ጅፊፃው ፍትሬት ካንትስቱ)

ክርኞ፦ “አይ! ይው ጉርጉም ዱንታሺኾ ጋይ!”

ታሻላ፦ “እንት አይይ?” (ዋንጃ ና ካንታማጊ)

ክርኞ፦ “ክርኼኽ። ”

ታሻላ፦ “አ … ይይ?”

ክርኞ፦ “ክርኼኽ። እንኮቕ ኪቻ … ዕሌ እንጅኩስማ? ጉርጉሞ ዱንፃሸቱኻጋ ይ! ኻዊታጊ አንጌፍስታታጌኽ ጌምኹዊ። ”

ታሻላ፦ “አይኺ እንቲ?” (ድንግርኑታ)

ክርኞ፦ ክርኼኽ ንኾ ጋይ! አኹኒ አኾ ዝቒዕ?”

ታሻላ፦ “ ክርኼኽ? ዋታ ንኺይ ክርኼኽ ንኺ?”

ክርኞ፦ “ቲናጋኻማ? ፃርኪ ስይስታ ፉቺ እላፍ ካንትስታላማ?”

ታሻላ፦ “ካንትስቱ። ”

ክርኞ፦ “ እጂት አኹኒ! ናካ ክዱስካው ዝክሩ ጌርክማ?”

ታሻላ፦ “ አራ ጋቲው ጋይ። ”

ክርኞ፦ “እንግዲሳ አን ክርኞ ንኼኽ። ያኼስ ኞሺሳ አኾ እያቲኻማ? ላስላሲኪላ ያኻችኼስ”

ታሻላ፦ “ አቤችታታጊ ናታ?”

ክርኞ፦“ ዳሩ አቤችኺይ? ኩው ድሚ አንኮዕካ ላኼታ፣ ስምኪ ታሻላ፣ ኞኑ ቼፍኪ ሊኻ ዕክራ ሶኼታ፣ ጋውማ? ኬርታያስኻ ያኽኼ አምናኽ…ዋዴይ አን እቒዊው ዎሬኬት?” (ኪሾ ዳሴሳማጊ)

ታሻለ፦ “ ኔይ ይደስ ዳራይ ፋታው?”

ክርኞ፦ “ ዳራ ፋታውሳ ዔጌሬ? (ሴሌች ናማ)

ታሻላኑ “ አቢቹኪና፣ አን አይሉ ቲን ዌና አቹያኽ። ”

ክርቻኑ “ እንግዲ ዳራይ ዔውቱ። አይሉ ዩስፃውሳ ቻኖ ፃታ። እንት ግቢቲኾማ?”

ታሻላኑ “አይ ! ሞይቱንካስ ኬናናኽ ግቢትዕኑኺ፣ ያኼስን አጌዝና። ”

6.2.2 ካልካስታ ፃፊቻ

ካልካ

ፍካሪኩ ካልካ

ሲፋንኩ ካልካስ ፍካሪ ኽያሳ እያን፤ ሲፍቂካማ እኒኃ ካልካስ ዲብቱርቶ ሲራን።

ምሳሊኑ 1. ዱጊኒ-ኽሳንቲ

አጋሉ ዱጊኒ አቹኽ።

ካልካ	ፍካሪው ኽይ	ዲብቱርት
ዱጊኒ	ኽሳንቲ	አጋሉ ዱጊኒ አቹኽ።
ካርቻ		
ጉሊንቲ		
ቺሚ		
አንኪ		
ዱኒዚ		
ፓቱ		
አንኪሚ		

ፃፊቻ

ጌሌፃንቲ ዑፉ ውክር

ዑፍ ጌሌፃንቲ ዑፉ ውክርስ ፃፊስቱስ ዑፋኻዳ ያግስታንኩ ቤንካ ቱቂ፣ አካልካስታ ዳማዳምቂ ያኼካማ እንኩርስታንኩ ያኽኹ 6.1.2፣ ፃፊኽ ስርዳ ክንቲካ። እንዩስ ሲፍቂካማ አንኺ ውክር ስፊታስ እንቶጂስ አሜቻው አኺኒስ ንባሮ ኩፕቂካማ ዲጋው ኬቤሊዩስ ንባሮ ካስቲካ ኩፕቂካማ “ስዩት አጌርዳ ታምፃው ቻኒስት ” ናው ኃሪስ ኬችስ ታኼካማ ጌሌፃንቱ ዑፎ ፃፋን።

6.2.3 ዙሚኻስታ ሳዋሳው

ዙሚኻ

እምፕላ አጌራው አቹ ስደት ኑሩዳ ታምፃውሳ ቻኒስቶ ካንታውስ ዕምዳ ዕምዳ ታኼካማ ዲብስኻንን። አንደስኪ አብርታ አስሜምኻቱኑሳ አሳቦ ቤንኩ አዔብካስ ካልስ ዲግሳን።

ሳዋሳው

ዲብቱርትኩ አይኔትካ

ዲብቱርትካ እያኑ ግልጋሎቲ ስሬትስ ሴዛዳ ሜደብስታንኩ አኽኹ 6.1.3ዳ ክንቲካ። እኒንደስክላ አታቲውሳ ዲብቱርቶ (ይጋንቲ፣ ጋቲውቲ) ካንትኹስ ክንቲንኻ አኽኹ ታክስታና። እን ጊዝቤናዳ ኩዒ ካሲኩሳ፣ ማዜዝትኩሳስታ ዲኒክዒኩሳ ዲብቱርትካዋ ክንቱና።

ዲብቱርትኩ አይኔትካ

ካሲው ዲብቱርት፦ ካሲው ዲብቱርት ላኃ ምክንያትካስ ሲሪስቱ። ጂሚሪ ጉድኃ ማለስታያሱሳ ዲቦ/አሳቦ ቹሜትኻዛማ አኾኻስ ያኹስ ላኃንቲ ደሜካ ዲብሳንቲ አኹኪ ዛፋንቲ ዲቦ ዋሳላካ ያቓው ያኽኹ ፌቱሽኻሴኽ። ካሲ ጁኻስ ካሌ። ካሲው ዲብቱርት ንባሮ አግፅኻስ ሲሪስታው ያኹስ ልምታውክላ ካሲው ቱርት ምልኻታሴኽ።

ምሳሊ፦

1. አለሙ ጌቤልደስ ይንቱኻማ?
2. እንት ኻና ዙርታው ዋኒይ?

ማዜዝቱ ዲብቱርት፦ ማዜዝቱሳ ግሶ ቱኬምስታው ያኹስ ዲብቱርቱ ኼዋና ኩዒ ዛፊስትኻስ ያኹ ይንኻስ ካሌ። ያኼስን ዲብቱርቱ ኼዋናው ቹፍ ኩዒ ግስ ኒዒሊ ያኻኪኪ እንት ያኹስ ሜንች ያኻኪኪ እንቶጂ ያኼ። ዲብቱርቱ አሊዲዳ ቱዋው ቱርት ምልኻትክላ ሴዛ ትኩሚ ያኹኪ ዲኒክዒ ምልኻት አኽኻስ ካሌ።

ምሳሊ፦

1. ጁ! (እንት ጁ!)
2. ጁዋን! (እንቶጂ ጁዋን!)

ዲኒክዒ ዲብቴርት፦ ፃፋንቲዳ ያኹ ዙማንቲዳ እንኮኽስቱኽሳ አኽቲኔ እንኮኽስቶ፣ ዶኔክስቶ፣ ጌሬምስቶ እ.እ.ኮ ጌሌፅናው ሴሌኽ። ሜንኾ ጊዞ እን ዲብቴርቱ አይኔት ዑፍዶስ ኪቻ ዙሚዳ አስቴዌልስቱ። ዲብቴርቱ አሊዲዳ ቱዋው ቴርት ምልኻትኪላ ዲኒክዒው ምልኻቴኽ።

ምሳሊ፦

1. አቤት! ዶስ ፁስ!
2. ዋትቻ ግዲቴ!

አንዊኒ ምሳሊው ስሬትስ ቻራ ቻራ ዲብቴርትኩ አይኔትካስ ሹኻ ሹኻ ዲብቴርትካዋ ፃፋን።

6.3. አቾ እጋፊ ዳድስ ድንቤሮ ካይፅኻ

6.3.1. አንቤብኻ

ቤዶራ ንባብ

1. ድንቤሮ ካይኻ ንኻ ዳራ ንኻይ?
2. ባርኾቹ ዔውስታው እንዘኺ እጋፊ ዳድስ ያኻኒ ዳር ታምብኻስ ካሌ?

3. ሲፋው ፅፌታኻዳ ያግስትኻስ ካላና ኔንኩሳ ሹኻ ካልካዋ ዛፋን። ሲፍዚካማኪ ኬምፕዳ እንጅኩንኩ አዜብካሊ እንት ግምታሳ። ፅፌቶ አንቤብታኒስ እንቶጂሱ ግምት ክችክቺ ያኽኼስታ ጋቲው ያኽኼ ካንታን?

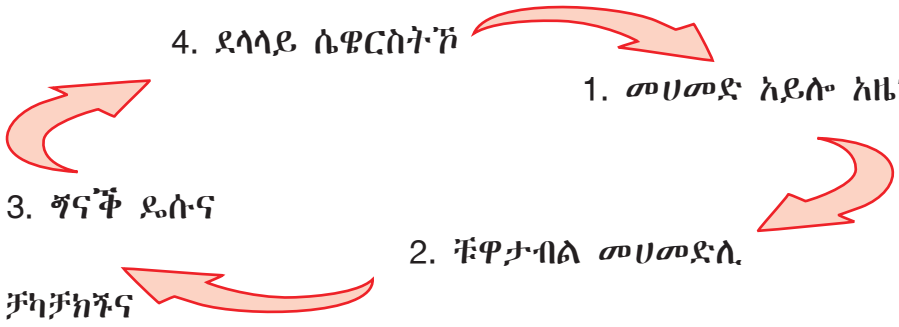
መሀመድ አማኻሪ ክልል፣ ዎሉ፣ ባቲ፣ ዎረዳኻዳ ያግስቴት ጌዜራዳ ዝክኹ 17 አሚቲ ዎታቴኽ። 10ንቴ ቤኖኺስታ ክንቱኽ ያኻችኹኒውላ እንኒ ቤኑ ቴክሌልኻዚ ፍታኒስ ፌይዛውሳ ውቴቶ ያጋውላ ይጎማ አይሎ አዜናሺኾ። ታብሊክላ “እኖጂ ኩስ ዎሬስፅናው ዳሊ እርሺ ብታ እላቲንኻኽ። ቴክኒክስታ ሞይውሳ ኮሌጆ ትያ ክንቴታ ክኻርኻሳስታ እኖጂሶ ርዳታቲታ ውቴት ይንታይያ። እን ያኽኻስ እኖጂሱ ዎሊኒታጊ አውሮፓዋ ካታታ እንዛኽስቴታ ኪስስትኻ እይስቴ። ዳድስ ያኻታክላ ዛኑክ ቤራዬስ ዎይናና ይፅኔ። ” ኑና።

ቱስኪ ፉስኪ ቹዋታብል ቻካቻኩኑ መሀመድ፣ እምፕል አቾ ባርኾቹ ካፅዛው ሸምሱ እስታው ደላላይ ዝኩጬ ኺው አዜብ ድኹኒዬስ ፋሌንጋ እንኒ ደላላይሊ ታምትኻፀኻ። ደላላይክላ “ፅካ ሻዮ ብሮ ኬታኻ ታኹኒ ሱዳንስ ፌታታ ሊቢያዋ ትዬ፤ ሲፍዜታኪ ታልያኖ (አውሮፓዋ) ትያታ ዜፓታ እንዛቹ። ” ናማ ድኹኻ። ድምክኒስ ክላ “እምፕል አሜትስ አብታማ ታኼ” ናማ አምንፀኻ። ኻናችክላ ዬሴካማ ዛዩንኩሳ ላኻ ቤራዋ ቴክሌልካ ዋይካማ፣ ደላላይ ካሲኹሳ ብሮ ኬዩና መሀመድክላ እሊኩ ሙሪኩ ዳድቴንካሊ ሱዳንሾ ሲፉና።

ሜንች ፍታኒስታ ልኩ ዳዳዬስ ፋሌንጋ አብራ ፉንኩ 15 ዳድቲን ክቻዬስ 5 ዳድቴንካ ጎንዬር፣ ሜታማሾስ ዜውካማ አሬ ቻኑክ ክሳንቲ ማኪናኻዳ ቤፍትካማ ሱዳኖ ቱና። እሊኩ ኩዚ ቤሬኻኻዳ ምርካስ፣ አኹ ዛንቹንታስስታ ድብዳቢስ ኻ-ይዎታሳ አቱና። መሀመድታላክላ ኻራሳ ካንታውስ ደላላዮ ካሲኻስ ፋያኒውላ ደላላይ ዙራሙሪዬስ ሴዊርስታውጅኾ። ላኻአሜታዬስ ፋሌንጋ መሀመድ ክርኼ እምፕል አብራ ሴዬድስታሼማ ሱዳኑ ስሪኻናዳ እጂማ ዙርኹ አቹ ድኹኻ።

አንቤባማ ርዳትስትኻ

በ. ሲፍካማ ዲጉንኩ ጁፅካ አሳብካስ ቢካንኩ ምክንያትካስ ጊዲፍዚካማ ቢጋሩሳ ቴራግድሜ ዋክትኻዛን።

ከ. ሲፋንኩሳ ካስካዋ ዕፈቱ ስሬትስ ካልስ ዙርዛን።

1. መሀመድ አውሮፓዋ ካሳታ ምክንያት ያኹኽ ዲብ ዳርማይ? ዝርዝርስ ጌሌዛን።
2. መሀመድኩ ቹዋ ታብሉ አላሚ ዳርማይ እሺኹ?
3. መሀመድኩ ቹዋ ታብል፣ ላኃ ቤራዋ ዋይቾዴስ ኪቻ ዳራ ዔውቾ ማንዲስቱ እሺኹ?
4. እንቶጂ መሀመዶ ታኹኒ ዳራ ዔውታን እሸቲን?መሀመድ ቹዋ ታብል ታኹኒሳ?
5. እንቶጂዳ ባርኾቹሾ ሴዴድስትጬ ካንታውስ ዋታኮው እንኮክስት ዝኮ?
6. ስዴትስ ምክንያቲ ዳርማይ?

ኬሌቱፍቾዛማ አንቤብቾ

ሲፋውሳ ቱንዜ አቶ አሌሙዋስታ ዊዛሩ ገነቶ ዊኬልትካማ ኃዙማሳ ክችክችትስ፣ ቢካው ጊሊዊስስታ ክችክቺ ፍትኔትስ ላኃ ላኃ ታኼካማ ቤንኩ አዔብካስ አንቤፓን። ድምፆ አሺኒታ ሊሊትቾዔካማ ቱኬምስታን።

አቱ አሌሙ፦ “ዊዛሩ ገነት ዋታ አሪፊዲኹ? ዳርማይ ሜስኬል ቻኻ ታኹኺ? ጋያ ካንታ አቾያኪ፣ አጌርዳ እሸቲያማ?”

ዊዛሩ ገነት፦ “አራ ዝኩዋ ጋይ። ንማቾ ዕሌ ቹንዳዛማ ቾንዴስ ፋ አቾያጃጊ። እንትሳ ዲኪቲማ?

አቱ አሌሙ፦ “አንካ ዲኪቲ። ቹንዳስትጬ እንኮቾያ ጋይ። እንኮቾስኩ ካስታኻ እሸታያማ! ዳርማ ቹንዳዑኻይ?”

ዊዛሩ ገነት፦ “አንኺ ልማዲኒ ጁዋማጉ። እንዕኼ እንዛክስትጬ ካላያኪ፣ ዑሞ

ቺዑኻጋይ!”

አቱ አሌሙ፦ “ማ! ስካዊ ቹንዚማ ናታጉ፣ አርቱ! ኣኪም አዜዛይኹሳ እጆ ካፅ፤ ምግቦኪ ኹ።

ዊዛሩ ገነት፦ “ኔይ ካዔኽ። ታፍ ናኼስትኾጉ። እን ድር ዳሪይ ፅሌ ጌንዜቦ እክምኒስ አጌዙኒ? ታኪኒ ቼጌርስቱንኩ ሜንቻ አቾስ ጊዲፌ ዔውኻ ናኒስ እንኮቻሽቱኻ። እያስክላ ምግብስስታ እክምኒስ ያኻውሳ ፅሌ ጌንዜቦ እዴይ ኻሲ?”

አቱ አሌሙ፦ “ይጋ! ቼጌርስቱንኩሳ አቾ እኑው ድር ርዳታማጌኽ። ዲጊስክላ ቹዋ ታብል ክሩንኩሳ ስራስሬ፣ ዎሌጅካዋስታ ቼጌርስቱንኩሳ አቾ ጎሌላ ፍሻማ ጌንዜቡሳ ጊዲፌ ዔዋ። እንት ክላ ሚዚጊብስቱጋይ። ”

ዊዛሩ ገነት፦ “አንካ ሜዜጌብስትኼ አቾያ። እንት ሙሪው ዎኪል ያኽሻስ፣ አዴር ካሊኒጊ ባኩሳ ጌንዜቦ ኤያንታ ኮሜቱስ ድኹታይፅ።

6.3.2 ካልካስታ ፃፊሻ

ካልካ

ኬችስ ታኼካማ ሲሩው ቱራግድሚዳ ፃፊስቱንኩ ካልካስ ፍካሪኩሳ ኽይካዋ ይቱንዴስ ሩሌንጋ ዲብቱርትካዋ ሲሪካማ ካንትፃን።

ካል	ፍካሪው ኽይ	ዲብቱርት
ታይ		
እሉዋ		
ፅኻራ		
ኪዊ		
አንኪሚ		
ጎኻ		
ሙሲሲኒ		
ኾሸ		
ኪክሪ		
ዊዛሪ		

ፃሬኛ

ሲፋንኩሳ ዲብቴርትካዋ ኃውሳ ሲፍኛኜ ማንዲካማ ቱንዛ ያኻታ ዔውትካማ ክችሳን።

1. እኒ ኬችካ ያኹ ቤንካክላ አን ዝቡሳ ኩፕቴስታ ባይሬ ሶሴናና።
2. ዝብ ንኒ እምፕል አጌርዳ አግስታው አቹ ኩፕቲ ንኜኽ።
3. እን ያክኛስ ኃርት አቹ፣ አቹ ኩፕቲሊ፣ አቹ ኩፕቲ ኃርት አቹ አቡቑማ ዝብ ያካማ እቹስቴ።
4. ኃራ ኃራ ኩፕታካዳ ያግስታው አቹጊ ኬቻካዳ ሜያብስትኹሱሳ ባይሬ ይጋርቴ።
5. ኚ-አካዳኪላ ሊሊትችንኩ ባይልኩ፣ ኢኮኖሚኩ እእኮ ባይሪ ዝኩክ ኬችካ ያኹ ቤንካ ዝኩኑዌክ።

6.3.3 ዙሚኛስታ ሳዋሳው

ዙሚኛ

ናካ እንቶጂ ዝኬኑ ዙራሙሪዳ ኑሩ ኬቤራማ ቾዒታይ? ይታኑሳ ዙርዔ አቹ ስደትሊ እምትኛዒካማ ኩስኛኃን። አንደስኪ ኬኾ ሶኬላንቲ ሜካስ ዙሜ ቤንኩ አዔብካስ ዲግሳን።

ሳዋሳው

በ. ሲፍካማ ዜቤሬሬቾኚካማ ዲጉንኩሳ ካልካዋ ክችስትካማስታ ክችክችካ ቱርት ምልካትካዋ ቲኪምስቲካማ ዲብቴርትካዋ ፃፋን።

ምሳሊ፦ ካፅኽ፣ ቤራዋ፣ ይዔ፣ ውታካ

ይዔ ቤራዋ ውታካ ካፅኽ።

1. እርባቶ፣ ይታላ፣ አብራ፣ ኹኑኻ፣ አንስታ
2. ግርማ፣ ካፅኽ፣ ፍታኔ፣ አይኃ
3. እንቹሹካ፣ ችምቢኽማ፣ አኽ
4. አንኬ፣ አይኃ፣ አን፣ ኹዋያኪ
5. ኃ፣ ካታቲ፣ ጌቤላ፣ ይቹ
6. ጊኃን፣ እንቶጂ

ከ. 6.1.3 ዳስታ 6.2.3 ስርዳ ክንቲንኩ ዲብቴርትኩ አይኔትካ ክኾዳ ዝክኹሳ ሊሊትቶ ላኃ ላኃ ምሳልካስ ጊዲስዒካማ ጌሌፃ፦

ፋንቲቲ 7 ማቢሪው ታምትኚ

7.1 ጋዚቲኒስታ ክሪ መላካ

7.1.1 አንቤብኛ

ቤደራ ንባብ

ሲፋንኩሳ ካስካዋ እንቶጂሱሳ ቢዲሬ አቕቶ ቲኪምስቲካማ ካልስ ዙርዛን።

1. ጋዚቲኒው ቹዋ እንዕኺ እንዳርማዳ ትኩቱኹሳይ ዔጌሬ?
2. ጋዚቲኒ ውኖ ፍሽዕኚስ ዶፌራማ ካሲ ኒካማ አሴብታናማ?
3. እን ኚሺ አንቤብታኑ "ጋዚቲኒስታ ክሪ መላካ" ናው ዙማ ዙርዒ ዳርማዳ ትኩታውሳይ ዔጌሬ?

ጋዚቲኒስታ ክሪ መላካ (ቤን ላኹ)

አሌምዳ ሜንችካ ያቕስቱንኩ አቕ ሊሊትኹክ ኃሪ ጉዳያዳ ጋዜቱንካስ ካሉሳ ካሴ ካሲስትካ። ላምቡስታጊታ ካሉሳ ካሴ ካሲስታያሱ ክሪ መላካ ይኾቹክ። ናካ ኩዒ እምፕል ድፋር ጋዚቲኒ እን ክሪ መላክስ ካል ካሳሳ ዔዋስኩኼክ

ጋዚቲኒ፦ ላምቡስታኺስታ እንቱ ታቕንኩ እንቱክ ክርኚኩ ሴራዊትካስ ካዕስትካማ ክሩንኩ አቕሳ ቹፎ ድኹኚስ ካሌናማ?

ክሪ መላካ፦ እን ካሲ አይሎ ... አይሎ ቹጊርዔኽ፡ እንሳ ካሴ ዙርዕኚዶስ ኪቻካ ድባን አምፓስኩሳ ቤውካዋስታ ብቲውሳ አሻዊ ቹፋታ ድቕኒ ሳሴርቴ።

ጋዚቲኒ፦ እን ያኹኒዶስ እንሳኼጊ ክራንቴ ዋትኃኚ ቺትኚዔኑዊ? ቹጌርስታሊንማ?

ክሪ መላካ፦ ኃጂሶ ቺትኚዛው ሳሴርሴኽ። ምክንያትክላ ክራንት አሌምዳ ኩራት፣

ምኬን፣ እሸኚ፣ ቼኬንቻ፣ ባባባዕቻ፣ ጊዊ፣ ሊሊትቲ፣ ሲጊኚ፣ ትቢት እ.ኤ.ኮ ፍዑምስ እላ። እኒቻዋጊ ውላዋ እንቶጂስ ብቲኩ አቾስ ባይካማኽ ይውላ ይንታኑዊ።

ጋዚቲኒ፦ “ውላ ክሩንኩጊ ሰላምስ ስምት ንካማ ዳርኪ ጊዊስታ ሊሊትቲ ጋቲታ ዝኮናኽማ” ኔኑዊ?

ክሪ መላካ፦ ይጋ! ዝኮና። ንማቻ እንዕኺስ እምፕሎ አጌሮ ካሳሸቱኻ። እምፕላ እሲፃንታ ያኹኽ ሴንቲዳ እሲፂስ እንታኒኾ።

አጋል ክር ሊንጊዲ፣ ውኻ አቼ ሌኬማ

ሴሜታሊ ብቲ ውኻ አቼ ሌኬማ

ድንቤሮ ሺንካውላ፣ ኹራኽ አስሜምቻማ።

ሼው እናና ካንትኑኒ አን አይቻ ቺው ብቲ ዳላላ ናማ ትቢትስ እሊውሱሳ ዎሬስቻስ ጋሳጋሳሺኹ ናካ ኩፂ ኮቱ ስምታማ ኹሪኹኽ እሲፃንታ ጊሊፂኹዊ።

ጋዚቲኒ፦ አቼ ይሪ እንቱዋ ዳራ ናኑሳይ ፄጌሬ? ዳራይ ጋሜኑ?

ክሪ መላካ፦ ዳር ጋሚቻ ይኾቺይ! አቾ እያ ናኑሳሳ ግዲፃታ አቻስኩኻጉ። አቾ እያ ችካን፣ አሪሚኒ፣ ጅሬፁስታ ፅማራኹዊ ፄቄካማ አይምሩዳ ሳላንኩዊ አኽኹ ክችክቺስ አቻኽ።

ጋዚቲኒ፦ እንግዲ እንቱ “ችካና ጋቲኻኽ” ማ ኔኑዊ?

ክሪ መላካ፦ ይጋ አን ችካና ጋቲኻኽ። እያ ጌሬምፃው ዲብ ንኚያኽ። አቼ ይሪ ትቢትስ፣ ሲሚቲስ፣ እሸኚስስታ ምኬንስ ዋክስትካማ ቻስ ቻዋ ድስቻኼካማጊ፣ ሴን ሴኖ ኮማጊ “ክርቻ ካፅኾ” ናና። አን ኩፂ ውቴትጉ ምክንያት ጋቲኻኽ። ክርቻስ ቹዋ ምክንያትካ አቼ ይሪ ቻጂስታ ቼንዜኽ። አንስታ ይኩ ሰራዊትካ ኩፂ ውቴቶ ቻቤልቻጉ እኖጂ ኩዋንትካ ጋቲንኻኽ።

አንቤባማ ርዳትስትቻ

በ. ሲፋንኩሳ ካስካዋ ፅፌቱ ስሬትስ ኬችስ ኩስቻትካማ ዙርፃን።

1. አቼ ይሪዴስስታ ክርቻዴስ አይ ችካን አኽኹ ምክንያትስ ርዳትፃን።
2. “ክርቻ ምክንያት ያካውላ ውቴቴኽ ” ንቻ ዳራ ንቻ አኽኹ ጌሌፃን።
3. “ድባን አምፓስኩሳ ቤውካዋስታ ብቲውሳ አሻዊ ቼፋታ ድቼኒ ሳሴርቴ”

ናውሳ ዕፈቱ ቱዊስ ጊዲፍዊካማ ርዳትዋን።

4. አቺ ይሪ ትቢቶ፣ ኩራቶ፣ እሽኼ፣ ምኬኖ እ.እ.ኮ ባይኒ ክርኻ ይጉዊማ? ምክንያትስ ጌሌዋን።

ከ. ሲፋንኩ ብላት ዙምካስ ዕፈት ስሬትስ ኽዮ እያን።

1. ቤውካዋ ቼፍኻ
2. አሻዌ ቼፍኻ
3. ክር ሊንጊዲ
4. ሴሜታሊ ብቲ
5. ክርኻ ካዕኾ
6. ስምታማ ኹራ
7. ዕማራኹዊ
8. አሪሚኒ

ኬሌቴፍኻዋማ አንቤብኻ

ሲፋውሳ ዙማ ዙርዌ ላኻ ላኻ ታኼካማ ፍትኔትስ፣ ቢካው ጊሊዊስስታ ክችክትስ አንቤፓን

ታሻላ፦ “ዳራይ ካንታው”

ክርኻ፦ “አይ! ይው ጉርጉም ዱንታሺኾ ጋይ!”

ታሻላ፦ “እንት ኣይይ?”

ክርኻ፦ “ክርኼክ። ”

ታሻላ፦ አ ... ይይ? “

ክርኻ፦ “ክርኼክ። እንኮቕ ኪቻ ... ዕሌ እንጅኩስማ? ጉርጉሞ ዱንታሸቱኻ ጋይ! ኻዊታጊ አንጌፍስታታጌክ ጌምኹዊ። ”

ታሻላ፦ “ኣይኺ እንቲ?”

ክርኻ፦ ክርኼክ ንኾ ጋይ! አኹኒ አኾ ዝቒዕ?”

ታሻላ፦ “ ክርኼክ? ዋታ ንኺይ ክርኼክ ንኺ?”

ክርኻ፦ “ቲናጋኻማ? ዛርኪ ስይስታ ፉቺ እላፍ ካንትስታላማ?”

ታሻላ፦ “ኻንትስቴ። ”

ክርኻ፦ “ እጂት ኣኹኒ! ናካ ክዱስካው ዝክሩ ጌርክማ?”

ታሻላ፦ “ አራ ጋቲው ጋይ። ”

ክርኻ፦ “እንግዲሳ ኣን ክርኻ ንኼክ። ያኼስ ኻሺሳ አኾ እያቲኻማ? ላስላሲኪላ

ያኻችኼስ”

ታሻላ፦ “ አቤችታታጊ ናታ?”

ክርኻ፦“ ዳሩ አቤችኺይ? ኩው ድሚ ኣንኮፅካ ላኼታ፣ ስምኪ ታሻላ፣ ኻኑ ቼፍኪ ሊኻ ፅክራ ሶኼታ፣ ጋውማ? ኬርታያስኻ ያኽኼ አምናኽ.... ዋዬይ አን እቑዒው ምሬኬት?”

ክርኻ፦ “ ዳራ ፋታውሳ ዒጌሬ? (ሴሌች ናማ)

ታሻላ፦ “ አቢቼኪና፣ ኣን ኣይሎ ቲን ዌና ኣቑያኽ። ”

7.1.2 ካልካስታ ፃፊኻ

ካልካ

ካልካስ ምስሌ ኽዮ እይኻ

ሲፍካማ “በ” ዛንጌርዳ ዲኩንኩ ብላት ዙሚኩሳ ካልካዋ “ከ”ዛንጌርዳ እይስቱንኩ ምስሊ ኽይ ዝኩክ ካልካሊ ካሊ ድንግርፃን።

በ	ከ
1. ሼዋጋው	በ. ግልፅ
2. ኩጌማ ፉኻ	ከ. ሊፋንቲ
3. ባኹዊ ይንታ	ኸ. ዜኬጋንቲ
4. ልኮ ኃሪ	ወ. ሳሴር
5. አሲሪ	ሰ. ክታጋው
6. አንኪሚ	ሸ. ዊድዊዲ
7. አፊቱሩ	ለ. ኼይስቱኻ
8. ቼቼቓኒ	አ. ናኼሲ

ፃፊኻ

ዙማ-ዙርዒስ አዊኬርችኽሳ ድርሴቶ ፃፊኻ

“ጋዚቲኒስታ ክሪ መላካ” ናውሳ ፅፌቶ ምሳላ ዒውቴካማስታ እንዴስ ኩክሪዳ ዲግኹ

ጁዒ አሳባሳ ቲኪምስቲካማ ታሪክዊንካው ዙማ-ዙርዒ ዝኩኽሳ ፀፎ እንቶጂሱ ዳድስ ፊቴርትካማስታ እሳንኞዒካማ ዊታን።

ታደሰስታ ቢተው ክንቲኞናስኩ አዒብካኽ። እምፕላቺ ስግላስ ክንቲ ኞና ካሳኒስ ታምትኹና።

ታደሰ፦ ዋቺኹ ቢተው?

ቢተው፦ ደክ፣ እንትሳ ዋትኝይ?

ታደሰ፦ ማልኝ ዲኪቲ። አይኝ ይሳቡ ክንትፃንቲ እይኹ ኞን እንፅኻሳ እንፃኽስቲኾማ?

7.1.3 ቹኒትኞስታ ሳዋሳው

ቹኒትኞ

ርዳትኞኚ

ቤደራ ቹኒትኞ

ሲፋንኩ ቤደራ ቹኒትኞኩ ካስካስ ካልስ ዙርዒ እያን።

1. ርዳትኞኚ ንኞ ዋታ ንኚይ?
2. ስልደስ ርዳትስቲኑሳ ድቹዋን።

ቹኒታማ ርዳትስትኻ

ሲፋንኩሳ ካስካዋ ቹኒቲኑ ዕፌት ስሬታስ ዑፍስ ዙርዛን።

1. አቾ ድሮ ቲሪትኻዛኑ ዳርሲይ?
2. ዊዛሩ ገነት ድርዬስ ጊዲፌ ያግዛኩሳ ዔጌሬማ? ዳርታ?
3. ድሩ አባልካ ቺዕኻዔ ዬንቦ ፍሹኑ ዳራ ዔውኻሲይ?
4. ድሩ አባልካ ያኽኻስ ካላንኩ እምፕል ሙሪ ይኾቺዳ ዝኮንኩ አቾማ? ዳርታ?

ሳዋሳው

ዲብቴርትካዋ ግልጋሎቲው ስሬትስ ሜሴሬትኻ

ዲብቴርትካ እያኑ ግልጋሎቲሲ አታቲው/ጌሌዛንቲ፣ ካሲው፣ ማዜዝቱስታ ዲኒክዚው እስትካማ ሲዚሾ ቤንስታንኩ ያኽኼ ፋንቲቲ 6ው ሳዋሳው ቤንዳ ክንቲካ። እን ፋንቲቲው ሳዋሳው ቤንካዳ እኒ ሴዛጊ አይኔትካስ ኟራ ኟራ ዲብቴርትካዋ ዛፌኼ ካቢካማ ክንቴና።

አታቲው ዲብቴርት

ሲፍካማ ዲጉንኩ ይጋንቲኩስታ ጋቲውቲኩ ዲብቴርትኩ ምሳልካው ስሬታስ ኟራኟራ አንኮ አንኩ ዲብቴርትካዋ ዛፋን።

ይጋንቲ ዲብቴርት

ምሳሊኑ 1. ፋቱማስታ ሀሰን አኪምካኽ።

2. ክንትዛንት ቤዬር ንካማ ይንቱና።

ጋቲውቲው ዲብቴርት

ምሳሊኑ1. ገነቱስታ ታምር አኪምካ ጋቲንኩዊኽ።

2. ክንታንቲ ቤዬር ናማ ይንታያ።

7.2. ጋዚቲኒስታ ክሪ መላካ ቤን ላኻ

7.2.1. አንቤብኻ

ጋዚቲኒስታ ክሪ መላካ (ቤን ላኻ)

ጋዚቲኒ፦ አቹ እንቶ “ችካን፣ ጅፊሂ፣ አሪሚኒ” ንካማ ጋማንኩ ያኽኹ ዋትኻ ማሊን?

ክሪው መላካ፦ ጋውጉ? ናኪኒ ጊዝዳ ክራንትካስ ግቢስትካማጊ ያግስታንኩ ቪላኩሳ ሜካብር ኻንካዋ ሼው ኔ ታቓማ? ዲቦሳ ካንቴናጉ ... ዎኒ አስቴዌልታን። ካንቲኹዋማ... ናኪኒ ጊዝዳ ክራንቱ ሜካብርዳ ግቢስታማጊ ያግስታው ቪላው ኻን፣ አቹ ይዎትስ ዝኮኩኒስ ካንትካ ያቹካያሉ ያኽኻ ጌሬምዑስ፣ ሜካብርካዳ ዓፊስታማ ካንትስታው “ክራንቲ አቱ ቹማኒ ያኹኪ ክራንታ ዊ/ሩ ቹማና፣ ጌሬታ፣ ዝሪስታ፣ አዜናንታ፣ አስቴዌላንታ፣ ውኔቴና እ.እ.ኮ ናዌኽ። ክራኑላ ይዎትስ ዝኮኩኒስ ኩዊ ዴኬትካ አቹ ትቼካ ያቹካያኽ። “ክርኹ አቹው ጉርጉም ክፅሌኽ” ኑን። አቹ ክሩንዴስ ፋሌንጋ ጅፊኪ ጀግኒ፣ ካዴኖኪ አምንስቱ፣ ችካኖ አዜናንቲ፣ ንፉጮ ዝሪስቲ፣ ድኬ ባኩኒ እ.እ.ኮ ዔውካማጊ ሜካብርዳ ኬሌምስ ግዲፅካማ ዓፊኻ ዳራ ዔጌሬ? እን ክሪ መላካሳ ጉዶ ጉዶ ጎሌላታጊ ካዓኻ፣ ድኬ ድኬ ባታኻ ችካን አሪሚኒ ዔዌካማ ሜሴልፅኻስ ሞይ ንካማ ዔዋኑ ትንኩሌኽ። እያ ችካንታስታ አሪሚኒታ ቼፍፅኻስ አቹ ፊዔማኑ ትንኩሌኽ።

ጋዚቲኒ፦ እንቱ ካዔንኩ ክራንት ክቻዴስ ዝሪስቲ፣ አስቴዌላንቲ፣ ባኩኒ፣ ጀግኒ፣ ሜልካሚ አቹ እላኪ፣ ድምክኒስክላ፣ አን ችካና ጋቲኻኽማ ኔኑዊ?

ክሪ መላካ፦ አ...ይ! ናያኪ! ... ናያኪ! ካዓኩ ክራንትካ ክቻዴስክላ አይሎ ክንቱንኩ፣ ማራማርኻንትካ፣ ሳይንቲስትካ፣ ኢንጅነርካ፣ ዝሪስትካ፣ አስቴዌላንትካ፣ አቻ እንካንካ፣ ድባኖ ጅፊስታንትካ፣ አጌሮ እንካናንትካ፣ ሜልካምካ፣ ዎታትካ፣ ዎሌጅካ፣ ሎማካ እ.እ.ኮ ዝኩና። ውላዴስጊ፣ አቹያ ካሜንስታማ ክርኻ ይጮቲው ያኽኹ ቤዴራማ ቻቤልኻስታ ርዳትስትኻ ፋይዔ። “ክታኻኽ” ናማ ቤዴራማ ሼቤርስትኻ ዴሜካ ክችክቻ ጋቲዌኽ።

ጋዚቲኒ፦ አቿ ኩዋንኩሳ አቿ ካንታውስ ዋታ ኔን?

ክሪ መላካ፦ “አቹ-ክራስ ምክንያትካ አቹ ኻኻርኻስታ ቹንዜኽ” ንኹዊ እንኺሌኽ።

ውላሱላ አቿ ያኻማ አቿ ኩኻ እይስታላኽ። አቿ አቿ ኩዋውላ ይጉኒውላ ክርኻ ይጉዋላኽ። ቤዴርኻኺው ጉዳይ ይኾቺጉ ኩዋንቲክላ ሲፋማ ክርኻ አሌምሾ ይንትኻ ይጉዋላኽ። አቿ አቿ ኩኻዴስ ፍና እንሳ ውንቶ ርዳትስትኻ እይስቴ።

አንቤባማ ርዳትስትኻ

በ.ፅፈቱ ስሬትስ ሲፋንኩሳ ካስካዋ ኬችስ ታኼካማ ኩስኻትካማኒ ዙርዛን።

1. ክሪ መላካ “አን ችካን፣ አሪሚኒ እ.እ.ኮ ጋቲኻኽ” ናማ እይኹ ንባር ዳርማይ? ጌሌዛን።
2. ክራንትስ ግቢስታንኩ ቪላኩ ሜካብርካስታ ዛፊስታንኩ ፀፍካ ክርኻዴስ ፍኖ ዝክኹሳ ይዎቶ ካንትዛናማ? ኽይትኻዛን።
3. ክሪ-መላካ ድክካዋስታ ባኩንካዋ ካዛው ዳድ ሊሊትቴማ እምፕሊይ? ርዳትዛን።
4. ጋዚቲኒ ካሲኹስ ካሲስጊ ክሪው መላካ ክችክቹ ዙርዜ እይካ ኒካማ አሴብታናማ? ጌሌዛን።

ከ.ሲፋንኩ ፅፈትዴስ ካፅስቱንኩ ብላት ዙምካስ ኽዮ እያን።

1. ካንቴናጉ አስቴዊላላ
2. ክርኹ አቿው ጉርጉም ክፅሌኽ

ኬሌቴፍኻዛማ አንቤብኻ

ሲፋውሳ ግትም ፅምዳ ታኼካማ ጉድ ጊሊዚስ፣ ቢካው አሬኽትስስታ ክችክችትስ ባኔ ባንቶ ኬሌቴፍኻዚካማ አንቤፓን።

ድንግር ድሱሲ

ቢሪኪ ፊሪሲሊ

ፊሪሲኪ ቢሪሊ

አስሜምኻማ አሬሳውሳ

ኮንካ ጋቲታ ቱትኻውሳ

አሬሳማ ሴሜታውሳ

አቚ አቱኻ ካሊትቼ
ድንግር ድንግሩስ እቚትቼ
አስሜምቼ ርዳትቻቼ
ታምብኹማኒ ሴንሱኑዊ
ሹማዔል ድኹኑዊ
“አዔር ድሱስ ኮንካ ያኼ
አኹ ድሱስ ሸግና ያኼ”
ኑንዊ! ኑንዊ!

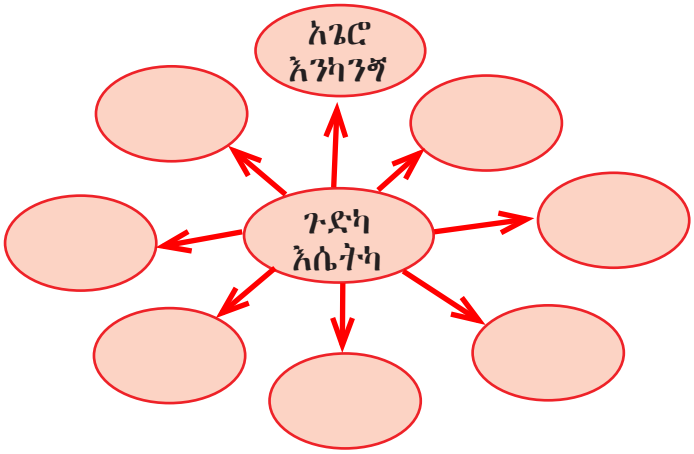
(ምኒይችል እንግዳ፣ 2003)

7.2.2. ካልካስታ ፃፊቻ

ካልካ

ካልካዋ ምስሊ ኽይሊ ድንግርስቻ

በ. አጉዊንካ ሲፍቻችንኩ **ጋዚቲኒስታ ክሪ መላካ** ናንኩ ላኃ ዙማ ዙርፅካዳ ዛራዛርስቱንኩሳ ጉድካ እሴትካኩሳ ካልካዋ ሲፋው ቢጋሩ ክቤባኻዳ ፃፋን።

ሐ. “በ” ው ዛንዔርዳ ዲጉንኩ ካልካስ ምስሌ ኽዮ እሚንኩሳ “ክ”ው ዛንዔርዬስ ጎሌልትካማ ድንግርሳን።

በ	ከ
1. ብችርቺ	በ. ኬልታፊ
2. ኬምቤኽዚኾ	ከ. አሳብ
3. ክርሚ	ኽ. ሳሲ
4. ሲኪኪኒ	ቨ. ሊጊኺ
5. ሸልኹንኾ	ሰ. ባኬንዚኾ
6. ሊሚዚኾ	ሸ. ዲሊልዚ
7. ላንዚኒ	ለ. ካንታማ አቱኻ
8. ሌጋላቢ	አ. ዎዶል

ፃፊኞ

ድርሴቶ ፃፊኞ

እንት ቤኑሳ ፃንኩቶ ማንዲኞስ ዔውታኑሳ ቱቤቤርኞዔ ካንታውስ ላኃ ላኃ ታኼካማ ዙማ ዙርዚውሳ ፀፎ እሳንኞኞዚካማ ቱርሳን።

7.2.3. ዙሚኞስታ ሳዋሳው

ዙሚኞ

“ጋዚቲኒስታ ክሪ መላካ” ናው ዕፌቱ ስሬትስ ጋዚቲኒታስታ ክሪ መላካታ አኽኞስ ላኃላኃ ታኼካማ ዙማ-ዙርዔ ቤንዳ ዔፓን።

ሳዋሳው

ካሲኩ፣ ማዜዝትኩስታ ዲኒክዚኩ ዲብቱርትካ

ሲፍካማ ዲጉንኩ ካሲኩ፣ ማዜዝትኩስታ ዲኒክዚኩ ዲብቱርትኩሳ ምሳልካዋ ስሬታ ዔውትካማ ላኃ ላኃ ዲብቱርትካዋ ፃፋን።

ካሲው ዲብቱርት

እምፕል ዲብቱርት ካሴው ካሲ ቼዋናዳ አኹኪ ዋክፃንቲዳ አኹኪ ግስስ ጌሌፅስትኹ ዊዊዳ ትኩታው ያክፃስ ካላዌክ። እንታኮው አግልግሎት ዝክኹ ዲብቱርት ካሲው ዲብቱርቴክ። ሲፋንኩሳ ምሳልካዋ ካንትንስ።

1. ካሴች ዋኒ ቲንቱክ?
2. ፋቱማ ቲንቱካማዋ?
3. ዋዳ አጌርዳይ ዝኪኹዊ?

ጃሚሪ ካሲዳ ካሴንቲ ካሴች ቲንቱክሳ ጊዞ ያቓያኪ። ጊዞ አቓፃስ “ዋኒ” ናውሳ ካሴ ጉሸፃስ ካላ። እንታኮው ካሲ “ናካ፣ አይታ” ናንኩሳ ዙርዕካዋ ፋዬ። ላኃንቲ ምሳሊዳ ኩዊ ካሴንቲ ፋቱማውሳ አንትሜ ታቓ። አንትሜ አኹኪ ይጉሜ ኩዊ ክችክቺስ እርግቴና ታካታ ማሊያኪ። እን አክፃስ ዊድዊዲዳ ቲንቱት “ዋ” ካሲ አሬጌትቓፃንቲ ያካታ ዌውታ። እንታኮው ካሲ “ይጋ” አኹኪ “እላ” ናውሳ ዙርዌ ፋዬ። ሹካንቲ ምሳሊዳ “ዋዳ” ናው ካሲው ምላድ ስፍሬ ካንታውሳ ዙርዌ ፋያውያክ።

ጃላዳ ዲግኹሳ ምሳሌ ስሬታ ዌውትካማ አንኮ ካሲኩሳ ዲብቱርትካዋ ፃፋን። ጁፅካ ያካንኩ ካሲኩ ካልካሊ አስሜምቻንኩሳ ካሲኩሳ ዲብቱርትካዋ ሲፋማ ዲግኹ ቱራግድሚዳ ፃፋን።

ካሲኩ ካልካ	ዲብቱርት
አይ	
ዋኒ	
ዳራ	
አሊ	
ዳርማስ	

ማዜዝቱስታ ዲኒክዊው ዲብቴርት

ማዜዝቱ ዲብቴርት ማዜዝቶ ፌያፌይኛዉያኽ። ማዜዝት አኽኛስታ አኽኜ ባይኛ ዎሴንስታው ማዜዝቶ እያው አቺዳስታ ቻቤላው ክቻዳ ዝኮው ቱዊሴኽ። ማዜዝትክላ እንኚታ ትኪኒ አኹኪ አንቹኽ ያኼ። ሲፋንኩ ምሳልካዳ ካንትስታውስታጊ ማዜዝት ትካማጊ ካሳው አኽኜ ካንታን።

ምሳሊኑ 1. ኹ!

2. እንት ኹ!

3. ኔይ እንት ኹ!

4. ኔይ እንት ኹጋይናው!

ዲኒክዊ ዲብቴርት

ዲኒክዊ ዲብቴርት እምፕል አቺ እምፕል ዲብዳ ጌሬምስትኜስታ ዶኔክስትኜ ጌሌዛው ዲብቴርቱ ውክሬኽ።

ምሳሊኑ1 አቤት! ዋሳ ላኬው ቢሪይ ና!

2. አይሎ ጎቤዝ!

ምሳሊው ስሬትስ ሹኻ ሹኻ ማዜዝትኩሳስታ ዶኔክፅካ ዲብቴርትካዋ ዛፋን።

7.3 ሳኪትኚው ዶስ

7.3.1. አንቤብኛ

ቤዶራ ንባብ

ፅፌቶ አንቤብኛዶስ ፍና ሲፋንኩሳ ካስካዋ ካልስ ዙርዛን።

1. አቺ ይሪ ቻዝኩዊና ሳኪትቻታ ዳራ ዒውኛ እይስቱ ኔን?
2. ፅሬትዳስታ ሳኮትኚዳ ዋታኮው ታምትኛኚ ዝኩዊ ኒካማ አሴብታን?

ምንግስት አሜትቺፋ ውቴት ዊና ያኹንኩሳ አራሸካዋስታ ቹትካስታ ፅልካ እምፕልቱ እንፅኺኩ ማቤርካዳ አችትኼካማ ኽስኹሳ ውቴቶ ሜዜጌብዑንኩ አቾስ

ሼሌሜ። ንኹ ኬፍንኹሳ ውቴቶ ሜዜጌብዑንኩ አኾ ክቻዴስ ዊዛሩ አልጋነሸስታ አቱ አድማሱ ያግስታና። ሸልማቴ እይኽ ቴርትዴስ ፉሪ ሳትስ ሻይዳ ፌካማ ሻዬ ዝኾካማጊ ያኾትኽኒዴስስታ ሳላምቴ ኪስኾኽኒዴስ ፋሌንጋ ዋትኃ ሳኪትኃይ ኩ ያኽኹ ካንታውስ ሲፋውስታ እንክርኾኽና።

አድማሱ፦ “እን” ሸልማቲው ቴርት ሜንኾ ዴሶ ያግዕናታ ርዳታ። ዋትኃይ ኩዋ ዴስ ዓያማ?”

አልጋነሸ፦ “ማልኃ ጉዲ! እንስ ቢኪዕኹሳ ድባኖ አሜሴጌኔ! እንት ዋትኃ እን ሸልማቲስ ቢኪኹ?”

አድማሱ፦ “እኑ ኬቤሊዴስ ምርትስ ኽሱኻ ኣኾታ ጎሌልስትኾስ ጉ! እሊውስሳ ዳርማስ ይንቱኽ ኔታይ?

አልጋነሸ፦ “ጋውጉ፣ አካሉ ጉዳት ታምብኹ ዳር ምክንያትስይ?”

አድማሱ፦ “ዕካ አሜታ ላካሳ ውታድሪ አኾታ አጌላጌላ። ዎሬም ብታዳ ሲብትኺዳ ዝኮኩስ ልኮ ታስስትኾ። ፋይስታውሳ እክምኔ አግዑኒዴስ ፋሌንጋ ምርኩዋዚስ ልኾልኾ ንኹ ጀሜርኾ። ታምብኹ አካሉ ጉዳት ኩዊ እንዓኽስትኹ ጌጌዋያኪ። ”

አልጋነሸ፦ “ጌሬምዊ! ያኻማሳ ሼሌምስትኾስ ቢኪኹ ዋትኃይ?

አድማሱ፦ “ውትድርኒዴስ አሴኔቤትኾስ ቲሪትኾዊስ ያኻታ 4,000 ብሮ ምንግስት እይኾ። አንዴስኪ ይኩ ኾናኾ ዝኩዋኑ ጌዊሩሳ ኬቤሌ ዙራ ካሳታ ይኾሊ እሳ ሴዛ ሻዮ ብሮ ዋትኃ ቴኬምስትናና እንኃርኃሳ ኪስኾስ ካሊናኻ ያኽኹ ኩስኾኾንኹዋ። አንዴስኪ አን ምንግስትዴስ ቻቤልኹሳ ቲሪትኾዊ፣ ይኾ ክብስትኹ ጌንዜብሊ ዊውናና ላኃ እርሺኩሳ ቤራዋ ጀውንኾ። ”

አልጋነሸ፦ “አንዴስሳ?”

አድማሱ፦ “አሬሳውሳ ማቚኔ ኬዊርናና አሬስዕኹ ጀሜርንኾ። አንስታ ይኾ ቴጋኖ ሊሚዕኹስታ ክምካዋ ቡዚዕኹ ጀሜርንኾ። አሜትቺፋ ፊቴ ያግዕናናጊ አንትንኹዋ። ”

አልጋነሸ፦ “ጉልሌ ዜሮስታ ማዳባሬ ቲኪምስቴሸቲናማ?”

አድማሱ፦ “ጉልሌ ዜሮስታ ማዳባሬ ማሳኻዳስታ ቴጋናኻዳ ቴኬምስትኔ። ውቴትዋን ያኽንኹ ኩዊ እኖጂሱ ኬቤሊዳ ሜዴብስቱንኩ ግብርኒኩ ሞይቴንካውሳ ኩስዌ ቻቤልናና ቴግባርዳ እሸዕማሴኽ። ንሴስካዋ ቡዚዕኹስታ አንኬባኬብኹ ክንትባና።

እንኚስ ውቴትዌና ያክናና ኬቤሊዳ ሼሌምስትንኹዋ። ”

አልጋነሽ፦ “ናካ ዋሳ ላካሳ ኣብቶ ኣፈርቴካ?”

*** አቱ አድማሱስታ ኚቓ ዳራ ዳራ አብቶ አፈሩኑሳ ዔጌሬ?***

አድማሱ፦ “ክምካዋ ቡዚፅናና ዋይኔ፤ ኾሺኩ ኖራ ዝኩና፤ ኬቴምዳ እንይሪስ ዝኩዔ ቛኖ ግቢትና፤ ጌዔርዳኪላ ያኹኒ ጉዶ ቛኖ ግቢትና። እንፅኺስ ያኻው ንሴስካስ ጎሴስስታው ጋሪ ዝኮ። ዲጊስ እምፕላ አይሱዙ ማኪናዋ ጀውና። ”

አልጋነሽ፦ “ማልኃ ጌሬምዔ። እንታኮው ዲብ አይሎ ደስዔ።

አንቤባማ ርዳትስትቛ

1. አድማሱዋ ውቴት ዌና ያኻታ ዔውንኩሳ ያኼንካዋ ጌሌፃን።
2. አድማሱዋ ኽስኹስ ውቴት ዌና ያኻታ ቢኪውንኩሳ ያኼንካዋ ርዳትፃን።
3. አድማሱ ሳኪትኚስ ቢኩኽሳ አኺኔ ኽይትቛፃን።
4. አድማሱ ሳኪትኚስ ቢኩስ እሊኩ አቜ ሚኒ ዳርማ አኽኼ ርዳትፃን።

ኬሌቴፍቛፃማ አንቤብቛ

ሲፋውሳ ዙማ ዙርዔ ላኃ ላኃ ታኼካማ ፍትኔትስ፣ ቢካው ጊሊዚስስታ ክችክትስ አንቤፓን።

አቱ ኣሌመ፦ “ዊዛሩ ገነት ዋታ አሪፊዲኹ? ዳርማይ ሜስኬል ቻኻ ታኹኺ? ጋያ ካንታ አቜያኪ፣ አጌርዳ እሸቲያማ?”

ዊዛሩ ገነት፦ “አራ ዝኩዋ ጋይ። ንማቻ ፅሌ ቜንዳፃማ ቛንደስ ፋ አቜያጃጊ። እንትሳ ዲኪቲማ?

አቱ ኣሌመ፦ “አንካ ዲኪቲ። ቜንዳስትኼ እንኮቜያ ጋይ። እንኮቜስኩኒ ካስታኻ እሸታያማ! ዳርማ ቜንዳፁኻይ?”

ዊዛሩ ገነት፦ “አንኚ ልማዲኒ ጁዋማጉ። እንፅኼ እንፃክስትኼ ካላያኪ፤ ፁሞ ቺፁኻ ጋይ!”

አቱ አሌመ፦ “ማ! ስካዊ ቜንዚማ ናታ ጉ፣ አርቴ! አኪም አዜዛይኹሳ እጆ ካፅ፤ ምግቦኪ ኼ።

ዊዛሩ ገነት፦ “ኔይ ካዔኽ። ታፍ ናኼስትኾጉ። እን ድር ዳሪይ ፅሌ ጌንዜቦ እክምኒስ አጌዙኒ? ታኪኒ ቼጌርስቱንኩ ሜንቻ አቾስ ጊዲፌ ዔውኻ ናኒስ እንኮቻሽቱኻ። እያስክላ ምግብስስታ እክምኒስ ያኻውሳ ፅሌ ጌንዜቦ እዬይ ኻሲ?”

አቱ አሌሙ፦ “ይጋ! ቼጌርስቱንኩሳ አቾ እኑው ድር ርዳታማጌኽ። ዲጊስክላ ቸዋ ታብል ክሩንኩ ስራስሪስ፣ ሶሌጅካስስታ ቼጌርስቱንኩሳ አቾ ጎሌላማ ፍሽሻስ ሜዜጌባማ ጌንዜቡሳ ጊዲፌ ዔዋ። እንት ክላ ሚዚጊብስቱጋይ። ”

ዊዛሩ ገነት፦ “አንካ ሜዜጌብስትኼ አቾያ። አዬር ካሊኒጊ፣ ሙሪው ሶኪል ያኽሻስ ኮሚቴስ ድኹታይፅ፣ አንኪላ ባኑሳ ጊዲፌ ያግዓታ ርዳት። ”

አቱ አሌሙ “ያኻስ ! ኽሉ ጊዲፊ እይስታው ችግሩ ይዝኩትታኽ። ኩ ዬሜካ ቲኑ ችግር ያክሻስ ጊዲፌ ያግዔኻ አኽኼ ጋሜ። ውላዋላ ኩሳ ችግሮኪ ዲግሳኻኽ። አርቱ ይስሻ ኔይ!”

7.3.2. ካልካስታ ፃፊሻ

በ. ሲፍካማ “በ” ዛንጌርዳ ዲኩንኩ ካልካስ ምስሊ ኽይ ያኻውሳ “ከ”ው ዛንጌርዬስ ፋቴካማ ድንግርሳን።

በ	ከ
1. ሳኪትኾኽ	በ. ኬሽሻሻ
2. ዎሬም	ከ. ዋክትኾኽ
3. ኪስስትሻ	ኸ. ታፍ ናኼስትሻ
4. ዔጌር	ቨ. ሜልክ
5. አጌዝሻ	ሰ. ሴብትሻኺ
6. አቲሻ	ሸ. ርዳትሻሻ

ከ. ሲፋንኩ ካልካስ ምስሌ ኽዮ እያን።

1. ክችስሻ
2. ኮንትኮንቲ
3. ኹሉቺፋ
4. ሱጉኻ
5. ሳቲኾ
6. ሲኽሲኺ
7. ሳኪትኾኻ

ፃፊሻ

ኩብዬስ፣ ላምራሲዬስ፣ አኹ ታብላዬስ እምፕሎ ኃሬ ጎሌልትካማ ሊሊትኾንኩ

ቱንዘካ ዝኩኑሳ ፅፌቶ ዓፋን።

7.3.3. ዙሚኞስታ ሳዋሳው

ዙሚኞ

“እምፕልታቹ ርዳትኞኚው ትክም” ናው ኃሪዳ ኬችስ ኩስኞኝን። አብርታ አቺትኞኚኩሳ አሳቦ ካንትኹስ ኬቹ ሥኬላንቲ/ታ ሜካስ ቤናኻዳ ዙሜ ዔፓን።

ሳዋሳው

ሲፋንኩ ዲብቴርትኩ አይኔትካስ ሹኻ ሹኻ ዲብቴርትካዋ ሲራን፤ ቴርት ምልኻትካዋኪላ ክችክቺስ ቴኬምስታን።

ዲብቴርቱ አይኔት	ሲሪስታንኩ ዲብቴርትካ
1. አታቲው ዲብቴርት	1.---------- 2.----------
ይጋንቲ ዲብቴርት	1.---------- 2.----------
ጋቲውቲ ዲብቴርት	1.---------- 2.----------
2. ካሲው ድብቴርት	1.---------- 2. ---------- 3. ----------
3. ማዜዝስቱ ዲብቴርት	1. ---------- 2. ---------- 3. ----------
4. ዲኒክዊ ዲብቴርት	1. ---------- 2. ---------- 3. ----------

ፋንቲቲ 8 ምልፍ

8.1 አልኮልስ ቼውስትኻ

8.1.1. አንቤብኻ

ቤደራ ንባብ

ሲፋንኩሳ ካስካዋ ካልስ ዙርፃን።

1. አልኮሉ ዝቒ ጉዳውሳ ቄሬማ?
2. አልኮሉ ዝቒ ዝቓንቱ ዳራይ ጉዳው?

አልኮሉ ዝቛው ዎልፊና ያኹኽ አቛ ዋኒኪ ያኹኒ ኺው ቚሪሲ ጉድ አኻላኬኽ። አልኮሉ ዝቛ አቛሳ ጌንዜቦ ዊደ ፧ቲኖ ጉደ፣ ማቢሪው ኑሩደስ እቺትቖዔ። ዝቓንትካ ልቡ ልቡዋስ ኃ-ዙራሙራደስ ፍችስቶ ፊቲስካማ፣ ኻግዳ እሺካ ቼካማ እና አሌማዋ ድማ ጋቲታ ዝጉዊካማ ካስቖደስ አሜሌታላ።

አልኮሉ ዝቛ ዝቓንቲው አካልዳ ጉዳቶ ታምዕቖደስ ፍና ታምቲው ዔውንትስ፣ ኽሪስ ቼውቖስ አትሌልሳማጊ ልቡ ናማ ቱዊ። አንደስኪ፣ አንጎሎ ቼፍቖኟማ እሚኒደስ ፋሌንጋ ውላዋ አካሉሳ ቤኖ ፋይኹ ዳድስ ጉስጫስታ ዳኺጬ ጀሜሬ። አቛ ቼፍኺደስ ፍሻ እቼሳማ ፋይስታያሱሳ ስፍሬ፣ ዕላቱሳ ሙሬ ታምዔ።

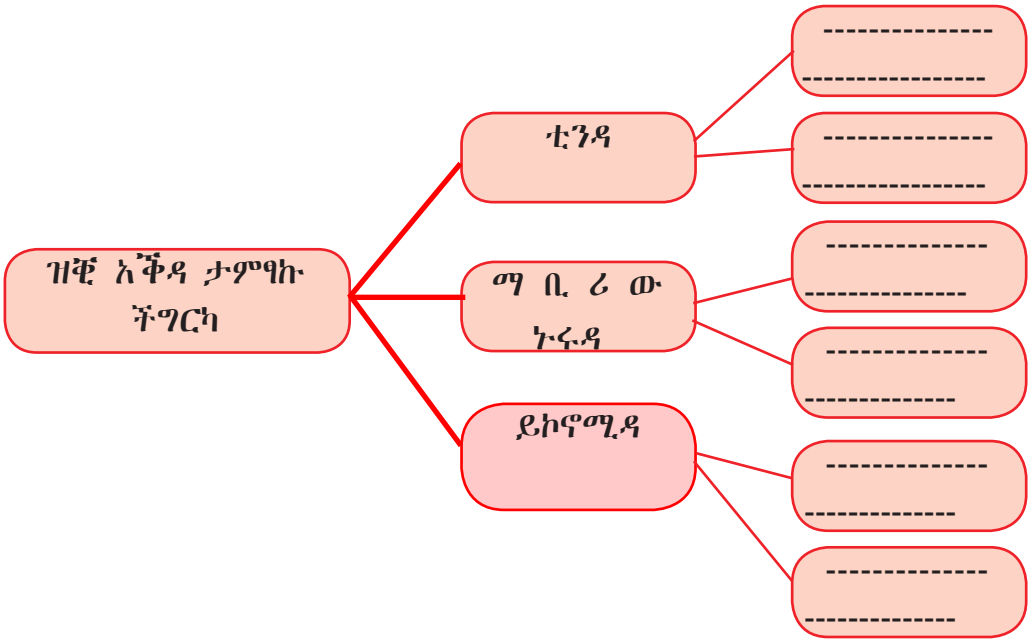
አልኮሉ ዝቛው ክልሊ ታኒኪው ስልኺ ቖናደስ ጀሜራማ ቢራ ቴርሙሱሳ ግሮሰሬ ኺስታ ታምባው ያኹስ ውስኬጊታ ካይቖኟዊኽ። እን ክልላኻዳ ሴሌፍስቱንኩሳስታ ኩራርኼካማ ዝኩንኩሳ ዴንቤንካዋ ዎታትደስ ሹማጊሌጊታ፣ ክንታያሱደስ ሊኮጊታ ውላዋጊ ጎሌላማ ዒኬ። ቼዋማጊ ኺው ክሙ ክልልዳ ሚዑኒደስ ፋሌንጋ እምፕሎ እሲፃማጊ እሊውሳኪ እኾኽፃማጊ ኺ-ዙራዳ ዙራዙርዔ።

አልኮሉ ዝቛ ዕሌ ናካላ ኽሳንቱ ጅፊስታላ። ቼዎስትካዩኒደስ ውላዋጊ ሌንጌድዔ። ውላደስ ጃላ ድኻድኻ ያኹንኩሳ ኽስኹሳ ፃደፍፃማጊ አኒኃ ማናማንቱትሳ ይዎታዋ ፍፃሚስ ታምዔ። እኾኽፃ ካፃማጊ ዜላሌሙ ልኻኽ ሜካብርስ ታምዔ።

(ዳኛቸው ወርቁ፣ የዕሑፍ ጥበብ መመሪያ። ናው ፍን 88ደስ ኬሽቖኟማ ቴርትኹ።)

አንቤባማ ርዳትስትቖ

በ. ዕፌቱ ስሬትስ ቢጋሩ ቲራግድሚዳ ዲጉንኩሳ አሳብካዋ ኽይትቖዚካማ ጌሌፃን።

ከ. ሲፋንኩሳ ካስካዋ ዕፈቱ ስሬትስ ውፍስ ዙርፃን።

1. አልኮሉ ዝቒው ምልፈንካ ያኹንኩ አቒ ቺሪሲ ድል ዳርማይ ያኻው?
2. አልኮሉ ዝቒ ዝቓንቶ ቼውፃስ ካላው ዋታ ዔዋማይ?
3. አልኮሉ ዝቒ አቓ ፋይካያሱ ስፍሪሾ ካፃው ዋታ ዔዋማይ?
4. አልኮሉ ዝቒ አቒው ይምትዳ ዳርካ ዳርካይ ችግርካዋይ ታምዔ?
5. አልኮሉ ዝቒው ምልፈንት ሌንጌድዕፃስ ካላው ዋሺኔ እምፕልታቒሳ ቤኖይ?

ኪሌቱፍቓዋማ አንቤብቓ

ሲፋንኩሳ ላፓ ቱንዝካዋ ሹኻ ዳኪካስ አንቤብቱኒዴስ ፋሌንጋ አግዒኑሳ ኩፔ ዲቦ ካልስ ጌሌፃን።

አልኮሉ ዝቒ ቻትዴስስታ ሲጃራዴስ እንፃቲው አኺኒስ ምልፈንትስ ታምዔ። አልኮሉ ምልፍ ቲኑ ችግርካስስታ ጉስቕሊስ ታምዔ። አልኮሉ ዝቒ እቹኌ ሲፍፃው ያኽፃስ ጊዊስታ እሊኩ ኬፋንኩ ምንጂልካዳ ታምዔ። እቹፃ ሜንፈሳስ ድፃንኩ አቕ እቹፃ ፈዩኒዴስ ፋሌንጋ ዔውኑ ያኺኒዳ ዕዒስታና። እን ዴሜካ ካቢትፃችኽሳ ልንዴቶ ታምፃማ ቲንዳ ችግሮ ያጌ። እምፕልካ እምፕልካ አልኮሉ ምልፍ ዝኩክ አቕ ሲጃራውስታ ቻቱ ምልፍስ እምስታኑ ያኺኒ ዝኮ። እን ዴሜካ ችግሮ እዕፍ

ድርባ ዔዊ።

ትክላሊስ ዎልፈና ያኽኻ ቲኑሳስታ ኢኮኖሚውሳ ችግሮ ሲፍዕኻዶስ ድምክና ማቢሪዳ ቻቤልስት ዝኩዋቲታኪላ ዔዋማ ማቢሪው ይዎትዳ ዕንጋኻ ያኼ። ዎልፈንኻ እሊኩ አቾሊ ዛዩኑ እጂኹሳ ታምትኻኼ ኬውኻዔካማ ይቢችትስ ዳሬግስትና። ኬፍንኹ ዎልፈንትስ እምስቱኒዶስ ፋሌንጋ ሜንችካ ዎልፍዶስ ፊኻስ ቼጌርስታና። እን ችግር ዶሜካ ኽሉቺፍ ኃኃርኃሳ ዝክዕካማ ካንታንታ ዔዊ። ኃኃርኃሳኪላ ድዕኼቢታ ታምባንኩ ዝኩኻስ ካላና። እን ያኽኻስ ዎልፈንት ሊሊትችንኩ ችግርካዳ ታምዛው ያኽኼ ርዳትስትኻ ፋይዔ።

(ዳኛቸው ወርቁ፣ “የዕሑፍ ጥበብ መመሪያ” ናው ፍን 88ዶስ ኬሸኻኃማ ቱርትኹ።)

8.1.2 ካልካስታ ዛፊኻ

ካልካ

ሲፍካማ ዛራዛርስቱንኩሳ ካልካዎ አጉዊዳ አንቤብቱኑ ዕፈትዶስ ፋቱካማ ቱዊ ኽያሳ እያን።

1. ዎልፍ
2. ቺሪሲ
3. ዝቺ
4. ኑሩ
5. ሾሜትካማ
6. ኩራርኼካማ
7. ታምቲ
8. ቼውኻ
9. ግሮሰሪ
10. እቼኻ

ዛፊኻ

ዕፈታኻዳ ቱርት ምልኻትካዎ ቱኬምስትኻ

ቱርት ምልኻትካ

ዑፋኻዳ ዲብቱርት ያኹ ዑፍ ዋኽትኞኝኽ እናዊ፣ ዲብቱርትኩሳ ያኹ ዑፍኩሳ ቤንካዋ ቱኪምስትኞሊ ክችክቻ ቱርት ምልኻትካዋኪላ ክችስኞዕናና እንኩርናኔኽ። ቱርት ምልኻትካ እያኑ ግልጋሎቲስ ሊሊትኞኝንኩዌኽ። እኒኝ ሊሊትካ ቱርት ምልኻትካ ክቻዴስ እን ፋንቲቲዳ ካንትናኩዊ፦ ሴዛ ትኩሚ(።)፣ ላኝ ትኩሚ(፡)፣ ካሲ ምልኻታ(?)፣ ኒዒሊ ባይ(፣)፣ ድርቢ ባይ(፤)፣ ዲኒክዒ ምልኻታ(!) እ.እ.ኮ ያኻኒስ፣ እሊኩ እንዳ ቶኪምስትካያስኩ ቱርት ምልኻትካክላ አግስታና።

ሴዛ ትኩሚ፣ ካሲ ምልኻታስታ ዲኒክዒ ምልኻታ ዲብቱርቱ ዊድዊዲዳ ያኹኪ አሳቡ ዳማዳምዒዳ እንኩርስታና።

ላኝ ትኩሚ፦ ላኝ ሊሊትችንኩ ካልካ ያኹ ካልኩፓ ክቻዳ ቱዌ።

ኒዒሊ ባይ፦ ዲብቱርታኻዳ ያኹ ዑፋኻዳ ዛራዛርስታንኩሳ ዲብካዋ፣ ያኼንካዋ፣ አክኽካዋ እ.እ.ኮ አግሌልኞዒ። እንዴስ ድምክና ኒዒሊ ባይ ዑፍ አንቤብስቱስ ፊኹዊ ፉሪኝሳ ዎኪላማ ቱዌ።

ፃምሪ ባይ፦ ዑፋኻዳ ቤዶርካማ ቱንኩሳ ኔፃ ግስካዋ እንዒውዒ ግስዴስ አጉሌልኞስ ቱኪምስትናው ምልኻቱኽ።

ሲፋንኩሳ ዲብቱርትካዋ ክችክችካ ቱርት ምልኻትካዋ ቲኪምስቲካማ ዙርዒካማ ፃፋን።

1. ክንትኞ ክንትኞ ኞሺክላ ክንትኞ ንኾ ሌኒን
2. ዋይ ዳርታይ ድምፆ እንኮኽዒውላ ትይኹ
3. ሱክ ስግላ 2፡30 - 4፡45 ጊታ ብስቱኽ
4. ፊቲ ዝሮ ቑንዳስታማ ኦፐራሲዎና ያኹኻ
5. ጌቤላ ካሳታ አቲሬ ዱኒዜ ሹምቤስታ አምባ ኪቶ ጀፑኻ
6. ይቑ ምሳኾ ኹይኾ ሲፍዒታኪ ቡኖ ዝቚኾ
7. ይቑ ምሳኾ ኹይታ ቡኖ ዝቚኾ

8.1.3. ቹኒትኻስታ ሳዋሳው

ቹኒትኻ

ቻቶ ኹኻ ያጋው ችግር

ቤዴራ ቹኒትኻ

ሲፋንኩ ቤዴራ ቹኒትኩሳ ካስካዋ ቢዲሬ አቾቶ ቲኪምስቲካማ ካልስ ዙርዓን።

በ. አቾ ቻቶ ኹዋኑ ዳር ምክንያትሲይ ኔን?

ከ. ቻቶ ኹኻ ጉዳቶ ያጌ ኒካማ አሴብታናማ? ዋትኻ?

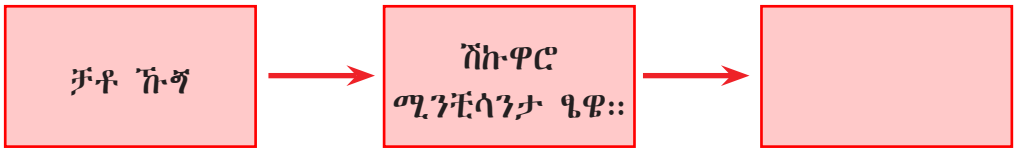
ካስቱ ቹኒትኻ

“ቻቶ ኹኻ ያጋው ችግር” ናው ኻሪስ ዲግኩሳ ዕፈቶ ዕሞኒስ ቹኒቲካማ ቹዋ ቹዋ እምካዳ ታክስዔ እምታን።

ቹኒታማ ርዳትስትኻ

በ.“ቻቶ ኹኻ ያጋው ችግር” ናው ኻሪስ ዲግኩሳ ዕፈቶ ስሬታ ዔውትካማ ሲፍዓማ ዲጉንኩሳ አሳብካውሳ ታምትኻኼ ካንትዓውንኩ ቢጋርኩሳ ቲራግድምካዋ ዋኽትኻዓን።

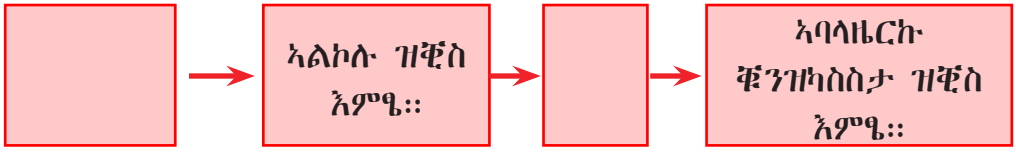
በ

ከ

ኽ

ከ. ቹኒቲኑ ፁፉ ስሬትስ “ዎልፍ” ናው ኃሪስ ምስሌ ፁፎ ቱርሳን።

ሳዋሳው

ዛምሪ ዲብቱርት

ላኃ ያኹ ላኃደስ ጃላ ኔዔልካ ዲብቱርትካ ዛምሪ ባይስስታ ዛምርሳንት እምትቻዣንትካስ እምትቻኃኒ ሲሪስታው ዲብቱርቱ አይኔት ዛምሪ ዲብቱርት እስቱ። ዛምርሳንት እምትቻዣንትካኪላ ያኼስን፣ ኩዒ፣ እን ያኽቻስ እ.እ.ኮ ያኽቻስ ካላና።

ምሳሊ፦1.ታደሰ ይሳማ ዒኒስኾ። (ኒዒለ ዲብቱርት)

ታደሰ ፍታኔ ፌይኾ። (ኒዒለ ዲብቱርት)

ታደሰ ይሳማ ዒኒስኾ፤ እን ያኽቻስ፣ ፍታኔ ፌይኾ። (ዛምሪ ዲብቱርት)

ምሳሊ፦2.ይቹ ጌቤላ ካትኾ። (ኒዒለ ዲብቱርት

ይታላ እርሻ ካስኾ። (ኒዒለ ዲብቱርት

ይቹ ጌቤላ ካትኾ፤ ይታላ ኩዒ እርሻ ካስኾ። (ዛምሪ ዲብቱርት)

ሲፍካማ እይስቱንኩሳ ኔዔልካ ዲብቱርትካዋ ኃው አሳብ ዲግቻኺታጊ ያኹ ሲፍቻኺታጊ እምትቻዒካማ ዛምርካ ዲብቱርትካዋ ሲራን። ዛምሬ ባዮስታ ዛምርሳንቱ እምትቻዣንቱ ቢካው ስፍሪዳ ቱኬምስታን።

1. አስፋው ክንቲኛና ካስኾ።
   አስፋው ክንቱ ክንቱኻ።
2. ፋቱማ ቡኖ ጊፊርዒኾ።
   አልማዝ ልሻኹዋ ግቢቲኹዋ።
3. አህመድ ሜዛፎ አንቤቤ።
   አሊማ ዳብዳቤ ዛፊ።

8.2 ሲጃራዋ ትሺፅኛ

8.2.1. አንቤብኛ

ሲፋንኩሳ ካስካዋ ቢዲሬ አቕቶ ስሬታ ዌውትካማ ካልስ ዙርዛን።

1. ሲጃራዋ ትሺፅኛ፣ ጉዳውሳ ዌጌሬማ?
2. አቕ ሲጃራዋ ትሺዛኑ ምክንያት ዳርማይ ኔን?

ዎልፎ እምዛንኩ ዲብካዬስ እምፕል ያኹኽ ሲጃራ አኽዳ ኒኮቲን እስታው ዌኬስ ዲባሳ እሚኹ ያኽኛስ፣ ኒኪትኛፅኾስታ ዎልፎ እምፅኾ አይል ዝኩኼኽ። ሲጃራ ኒኮቲንዬስ ድምክና 4000ዬስ ጃላ ኬሚካልካዋ እሚኹ ያኽኛስ ቲንስ ቴንካ ያኼ። ትሺዛንኩ አቕ ሲጃራውሳ ትሼ ኹፕኹፕዚሾ ጉሳኒ እኒ ኬሚካልካ ኃ አካላትሾ ቱዋና። እንሱ ምክንያትስ ኹፕኹፕዚው ካንሳርስስታ ሊሊትችንኩ ቑንዝካስ እምዛና። ፅናትካ ቼሜትኛውኑውስታጊ ሲጃራዋ ትሺዛንኩ አቕ ትሺዛቲንኩ አቕሊ ካንትኛኝኒስ ኹፕኹፕዚው ካንሰርስ እምስትች ድል ፅካ ታፎ ያኼ።

ሲጃራው ዎልፍ ቲኑ ችግርዬስ ድምክና ኢኮኖሚው ችግርዳኪላ ታምዜ። ፅናትካ ካንትዛኑውስታጊ ዎልፍ ዝኩክ አቕ እምፕሎ ሲጃራዋ ትሺውኒዬስ ፋሌንጋ እሊውሳ ሲጃራዋ ትሺዛኑላ እጀኑ ላኝ ሳታ ይቢቼኽ። እን ምክንያትስ ሲጃራኩ ዎልፈንካ ምስሊ እንኮክስትዳ እጂኛስ እምቢት እምቢትካማጊ ትሺፅኛስ ፋያና። እንኪላ ሲጃራዋ ጀውኛስ ጌንዜቦ ፍሻንኩ ያኽኛሰ ኢኮኖሚው ችግርዳ ታምባና። ትሺዚንትዬስ ሌንዬድችስታ ፅክርትች እንኮክስት ፈቱርስታኩ ያኽኛስ፣ እንፅኼ እይስታው ዳድስ አኮሜችካ ካላላ።

ትክላሊስ፣ ሲጃራዋ ትሸፅኛ ዎልፍስ እምፅኛዬስ ጃላ ቲንዳ፣ ኢኮኖሚዳስታ እምፕልታቕ ያኹ ኛናቕ ታምትዚዳጊ ችግሮ ያጋው ያኽኛስ እን ችግርዬስ ክብስስትኛ ፋይዜ።

አንቤባማ ርዳትስትኛ

ሲፋንኩ ካስካስ አንቤብቱኑ ፅፈቱ ስሬትስ ካልስ ዙርዜ እያን።

1. ሲጃራኻዳ ዎልፎ እምልች አይል ዝክኹ ዌኬስ ዲብ ዳርማይ? እን ኬሚካል

ሲጃራስ ካፅስታማ ትሺፃንቲዳ ዳራ ያጌ?

2. ሲጃራዋ ትሺፅሻዳስታ ኹፕኹፕዊ ክቻዳ ዋታኮው ያኺኒ ካስቻዬ? ጌሌፃን።
3. ሲጃራዋ ትሺፅኼ ጀሜሩንኩ አቕ ትሺፃንታ ጌደድፃው ዳርማይኺ? ዋታ ዬዋማ?
4. ላቫጊሶ ሲጃራዋ ትሺፃውስታ ቻቶ ኹዋው አቒው ቲንስታ ኑሩጊ ዳራይ ዬጌሬ?

ኬሌቲፍቻፃማ አንቤብቻ

ሲፋንኩሳ ላኃ ቱንዝካዋ ላኃ ላኃ ታኼካማ ባኔ ባንቶ ድምፆ ፍሸትካማ ኬሌቲፍቻዊካማ አንቤፓን። እንቱስ እንቶ ጋማጋምኃን።

ዎልፍ ሲጃራዋ ትሺፅቻደስ፣ ቻቶ ኹቻደስ፣ ሊሊትችንኩሳ ደንዜዝፃንትካ ቴክልካዋ ቴኬምስትቻደስስታ አልኮሉሳ ዝቒ ዝቕቻደስ ይንታው ደሴኽ። እምፕልካ አምፕልካ አቕ እሊው ዬውኹሳጊ ዬውቻስ ፋዬካማ ዎልፍስ እምስታና። ጋያኪ ሌጌሳንት ዋታትካ ሲጋራዋ ትሺፅኼስታ ቻቶ ኹኼ ስልታኒታ፣ ኽሳንትታ፣ ኔፃኔትታስታ ያቕቻታ ዬውካማ ካንታና። እንደስ ጁኽስ ቻቶ ኹኼስታ ሲጃራዋ ትሺፅኼ ጀሜራና። ልቡስ ልቦኪ ቻሺውላ ዎልፌና ያካና። እምፕልካ እምፕልካ ደሜካ ወልፋካዳ ዝኩንኩ አዬብካውሳ እንካኖ አታቲንታ ንካማ ዎልፍስ ዬሜድስታና። ኚንራሳ ያቕኑላስታ ወልፌንቱሳ ጉዳቶ ርዳትስታኑላ ይጉዊካማ ችግርዳ ቱዋንኩኪላ ሜንችካኽ።

ዎልፍስ ክምስታንትካ ያኹንኩ አቕዳ ሜንች ችግር ታምቤ። ኃኃርኃሳ ፋዩኑ ዳድስ ቺፅቻፃላ። ኃዋ ቺፅቻፃው ቻት ያኹኪ ሲጃራኽ፤ ኒኪፃው፣ ፍትኽፃው፣ ችንኬትደስ ፍሻው ቻት ያኹኪ ሲጋራኽ ንካማ ኣሴባና። እን ያኽቻስ ቻቶ ኩኼስታ

ሲጃራዋ ትሺፅኼ ሚንቺሳንኩ ያኽቻስ ይኮኖሚው ችግርዳ ታምባና። ቲኖ አዊክስታና፤ ማቢሪው ታምትቻኚ አንቒ፤ ማቢሪውሳ ቻቤልስቶ አታና፤ አንደስኪ ኃርቱሳ ይዎቶኪ ያካ ቻናቕ ቺፅቻፅኼ አታና።

8.2.2. ካልካስታ ፃፊኛ

ካልካ

አጉዊኒ ዕፌታኻዳ ዳድስቱንኩሳ ካልካዋ ሌኬምትካ ፍሸትካማ ቱዊ ኽያሳ እያን።

ፃፊኛ

ቱርት ምልኻትካዋ ቱኬምስትኛ

በ. ሲፋንኩሳ ቱርት ምልኻትካዋ ኩክሪዳ ዲግኹ ዑፍኻዳ እንኩራን።

፣	“ “	!	::	፤

ክንትፃንት እንዕኺስ እሊሾ ካስካ እሺካማስታ ናካ ቤናኻዳ ያግስትካማ ይዑኽ ኛን እንዕኻሳ እንፃኽስቲካማ ንካማ ካሲና ክንታንትካኪ ይጋ ንካማ እምፕልታ ዙርዑና ጌታቸው ግርማ ሮዛ ኽራ ሊሊታስታ ደረጀ ኻታዋን ኑና ንማቻ ክንትዑኺ ቱርት ምልኻታ እሺኾ ናካ ዴማኻ ዲብቱርቱሳ ውክሮ ክንቱና ኑና እርማቱ ዊድካውጅካማ።

8.2.3 ዙሚኛስታ ሳዋሳው

ዙሚኛ

አልኮሎ ዝቕኛ ያጋው ችግርዳ ቲርቲካማ እንት ክንትፃንት ፍሸኑ ፕሮግራምስ ቤናኻዳ ዙሜ ቄፓን። ቄውታኑ ዙሚስ ቹኒታንትካ አልኮሎ ዝቕችሳ ጉዳቶ ርዳትስታንታ ታኼካማ ጉድኃ ቱርታን።

ሳዋሳው

ሲፍካማ እይስቱንኩሳ ኔቄልካ ዲብቱርትካዋ ኃው አሳብ ዲግኛኺታጊ ያኹ ሲፍኛኺታጊ እምትኛኺካማ ፃምርካ ዲብቱርትካዋ ሲራን። ፃምሬ ባዮስታ ፃምርሳንቱክላ ክችክቺ

ስፍሪዳ ሚፃን።

1. ጌታሁን ቼርኮ ቋዕኾ።

   ጌታሁን ሻዬ ጌፌርዕኾ።

   ጌታሁን ምሳኾ ኹካ።

2.ደብሬ ትቴ አሴስቴ።

   ደብሬ ትቴ አንዴፍቴ።

   ደብሬ ትቴ ሴግቴ።

3.ክንትፃንት ቤናካ ቱና።

   ክንታንትካ እንጅኩዊዴስ ጁና።

   ክንቲኻናሱ ኃሪ አብጂሌ ኩፋኩፉና።

8.3 ዎልፍዴስ ክብስስትኻ

8.3.1 አንቤብኻ

ሲፋንኩሳ ካሳካዋ እንቶጂሱሳ ቢዲሬ አቅቶ ቲኪምስቲካማ ካልስ ዙርፃን።

1. ዎልፍዴስ ክብስስትኻ ንኻ ዳራ ንኺይ?
2. እንቶጂ ቲን ዌና፣ አኽኹ ፋታናማ ፋያላይ?
3. እንቶጂ ቹዋ ታብል ታካኒ እንቲሪ ዎልፍስ እምስታንታ ፋታናማ ፋያላይ? ዋትኃ?

እኑት አጌራ ይቶፕያዳ፣ ሊሊትኹክ ድሚው ክልላካዳ ያግስታንኩ ኃርታቾ ሊሊትኹክ ዎልፍካስ ሞዒድስትካማ ያግስታና። አቾ ዎልፍስ ሞዒድስታንኩዴስ ዴንዜዝፃንትካ ቴክልካ ቴኬምስትኻ እምፕሌኽ። ዴንዜዝፃንትካ ቴክልካዋ ቴኬምስትኻ ንኻ እፅካዋ እክምኒስ ያካውላስ እሊው አላሚስ /እሊውሳ እንኮክስቶ ያግፅኻስ ካፅኻ ንኺያክ። ቹዋ ቹዋ ዴንዜዝፃንት ቴክልካ ክቻዴስ ቻት፣ ሲጃራ፣ አልኮል፣ አሸሸ፣ ኮካይን፣ ማሪዋና፣ ሄሮይን፣ እ.እ.ኮ ያግስታና። አልኮልኪላ ዴንዜዝፃንቲስታ ዎልፍስ እምፃው ያኽኹኪላ ማሊኻ ፋይዒ።

አቾ እኒ ዴንዜዝፃንትካ ቴክልካዋስታ አልኮሎ ካፃኑ ምክንያትካ ክቻዴስ ሲፋንኩ ቹዋ ቹዋ ያክኻስ ካላና። እኒኃክላ አዒብካሊ አብራ ሜሴሴልኻኺስ፣ ችግርዴስ

ቡኪኻስ፣ ታንብኹሳ እዝኖ ዜኔግኻስ፣ ስካውካ ዲብካዋ ሞኬርኻስ ጎሜጅኻ እ.እ.ኮ ያኻና።

ትክላሊስ፣ ይዎቱ ካሊቕት፣ አቒ ይሪ ክምንትዬስ ክሮጊታ ዝኩዋኒስ ትኩትስ አድርትኻ እይስታው ኩምኔገርያኽ። ዋሺኒኪ ጊዝዳ፣ ስፍሪዳስታ ያኺኒዳ አኽኑኒ እኑውሳ ይዎቶ ትንካኪስ ጉስኻስ ይዎቱሳ ካሊቕቶ ጉድኃ ያቕኻስታ ካሊቕቱ ባይሪታ ዳሌ አቕቶ ሌጌግማስታ ካንቴ ክችሳማ ክችኽክሳ ይዎቶ ዝኩኻ ፋይዌ።

/ካንደር ዩንቨርስቲ ሳይኮሎጂ ትምህርት የህይወት ክህሎት የስልጠና ማንዋል/ ናውዬስ ካፅስትኹ።

አንቤባማ ርዳትስትኻ

ሲፋንኩሳ ካስካዋ ኬችስ ታኼካማ ኩስኻኃን።

1. ሊሊትኽክ ድሚው ክልላኻዳ ያግስታንኩ ኃርታቕ ዋትኃይ ዎልፍስ ሞዌድስታኑ?
2. "....እክምኒስ ያኻውላስ እሊውሳ እንኮክስቶ ያግፅኻስ .. ንኻ ዋታ ንኻይ?
3. አቕ ዎልፍስ ዌሜድስታንታ ዌዋንኩ ምክንያትካ ዳርካ ዳርካይ?
4. ዎልፍዬስ ፋማ ይዎቶ ትንካኪስ ጉስኻስ ካሊስቴማ፣ ካሊስታላይ? ዋትኃ?

ኬሌቴፍኻፃማ አንቤብኻ

በ. አንቤብኽ ካስትዳ ካልኩፓሳ እምፕል ፊኹዊስ አንቤብኻ ንኻ ዳራ ንኺይ?

ከ. ሲፋንኩሳ ላኃ ቱንዝካዋ ክንትፃንት ዎሴናኑ ዳኪካው ስሬትስ አንቤፓን።

ኃኃርኃሳ ዎልፍዬስ ኔፃ ዌውንኩ ኣቕ ኃጂሱ ቲንዳ፣ ይኮኖሚዳስታ ማቢሪው ታምትኻኺዳ ዝኩዋንኩ ችግርካስ ዳሬግስታላ። እንታኮንኩ አቕ ኃኃርኃሳኪ ያኻ ኻናቕ እይስታው ያኺኒስ ቺትኻፃና፤ ዎልፍ ምክንያትስ ይንታንኩ ቲንኩ ችግርካስ ኪላ ዌሜድስታላ። ኃጂሱሳ ጌንዜቦ ፋዩኑውስስታ አኬዱኑ ዲብስ እሸፃና። እንፅኼኪላ ክችክቺ ጊዝዳስታ ፃንኩትስ አኮሜችኻስ ካላና። አቕሊ ዌዋኑ ታምትኺ ይሴን ያኼ፤ማቤራቕውላዳ ዝኩዋኩ ቻቤልስትክላ ዬሜኬ፤ እንካንስቱንኩ ስታ ኬቤርስቱንኩ ያኻና፤ቱኬማንኩ አቕ ክላ ያኻና።

ትክላሊስ ዎልፌንት ቲንዳ፣ ይኮኖሚዳስታ ማቢሪው ታምትኺዳ ጉዳንቱ ቻኒስቶ ታምዒ። እን ያኽሻስ ኃሬ ያቕማ፣ ጉዶ አዒቦ (ጉዳ አዒባዋ) ጎሌላማስታ ኞናቕ አሴባማ ዎልፌንትዴስ እቺኞ ፋይዒ። እንዴስ ድምክና ዎልፎ እምፃንኩ ዲብካዴስ እቼማ ኃርቱሳ ይዎቶ ክችክቺስ ማንዲኞስታ ቺትኞዕኞ ፋይዒ።

8.3.2. ካልካስታ ፃፊኞ

ካልካ

ካልካስ ቱዊ ኽያሳ እይኞ

ሲፋንኩ ካልካ ክቻዴስ አስሜምኃንኩሳ ጎሌልትካማ ዲብቴርትካዋ ዋኽትኞዚካማ ፃፋን።

ሸኩዋር	ቴንክ	ቡዚኒ	ምስሊ ችግር		ክምስታንቲ
አፍሊ	ዴንዜዝፃንቲ	ዕዒት	ግቕሲ	ኒኮቲን	ኃርት

1. ሲጃራ አኽዳ ———— እስታው ኒኪትኞፃንቲ ዒኪ ዲብ ዝኩኼኽ።
2. ሲጃራው ዎልፍ አቕ ይኮኖሚው ———— ዳ ታምዒ።
3. ———— ድሚስ ዎልፌንትዴስ እቺትኞ ብላትቴኽ።
4. አቕዳ ———— ቻኒትኞኃ።
5. ኹሉቺፋ ———— ቴክሎ ቴኬምስትኞ ቴስፋጋው ዒዊ።
6. ሲጃራዋ ትሺዕኞ፣ ቻቶ ኹኞስታ አልኮሉ ዝቕኞ ቲንስ ———— ያኽ።
7. ዎልፍ ምክንያትስ እንዕኺዴስ ፍንጂስታማ ———— ያካ።
9. ሲጃራዋ ትሺዕኞ፣ ቻቶ ኹኞስታ አልኮሉ ዝቕኞ ዎልፍስ ———— ዒዊ።
10. ሲጃራውስታ ቻቱ ዎልፌንካ ———— እንኮኽስትዳ እጂኞስ እሜ እሜ ቻቶ ኹዊካማጊ ሲጃራዋ ትሺፃና።

ዛሬኛ

ሲፋው ዕፈታኻዳ ቢካንኩሳ ክችክችካ ቱርት ምልኻትካዋ ዋኽዛን።

ኃኃርኃሳ ዎልፍዴስ ኔዛ ዜውንኩ አቾ ኃቲናዳ ይኮኖሚዳስታ ማቢሪው ታምትኺዳ ችግር ዝኩዋላ ኃኃርኃሳኪ ያኻ ቾናቕ እይስታው ያኺኒስ ቺትቾዛና ዎልፍ ምክንያትስ ይንታንኩ ቲንኩ ችግርካስ ታምባላ ኃጂሱሳ ጌንዜቦ ፋዩኑውስስታ አኬዱኑ ዲብስ እሸዛና እንዕኼኪላ እይስትኹ ጊዝስስታ ዛንኩትስ አኮሜችቾስ ካላና ይሴን አቾውላዳ ታምትኺ ዝኩዌ ማቢሪዳ ዝኩዋኩ ኃቤልስት ዶሜኬ እንካንስቱንኩስታ ኬቤርስቱንኩ ያኻና ቱኬማንኩ አቾክላ ያኻና።

8.3.3. ዙሚቾስታ ሳዋሳው

ዙሚቾ

“ኃቶ ኹቾ ጉዳንቴኽ፣ ኃቶ ኹቾ ጉዳንቲ ጋቲዌኽ” ናንኩ ላኃ ፌሬስዕካ አሳብካዳ ክንትዛንት እያኑ ሜሜሪ ስሬታስ ካራካርኃን።

ክርክሪው ሜሜሪ፤

- ክርክሪ እምንልል ኃሪ ጉዳያዳ ሊሊቲ ካንቲ ዝኩክ ላኃ አቾ ያኹኪ ኬችካ ክቾዳ ዙማማ አምንዕቾስ ካስቾኃው ያኺኒያኽ። ካርካርኺዳ ካራካርኃንትካውሳ አሳቦ ሜንዜንካማ ፍርዶ እያንኩ ዳኝካ ዝኮና። ካራካርኃንትካ አቾዴስክላ ዳሌ ቱርቶ ዜውቾስታ ክርክሬ ዲግስቾችሳ ሴሎ ያቾቾ ማንዲስቴ።

ካራካርኺው ቱርትቾኺ፤

- ኃሬ ካንትኹስ ሊሊትችንኩ ንባርካዴስ አሳቦ ኩንዕቾ፣
- ኩንኺኑ አሳብዴስ ካራካርኺስ ቱኬሜ ኔኑሳ አሳቦ ጎሌልቾ፣
- ዲግስቾኺውሳ ቤዴራ-ሲፌ ዎሴንቾ፣
- ጊዝ ታምባማ ካራካርኺውሳ አሳቦ ዲግስቾቾዴስ ፍና ዴስቾኼ ዜውቾ፣
- ካራካርኺዳ ስዮ ክችስትካማስታ ቱርቶ ማንዲካማ ያግስትቾ ፋይዜ።

ክርክሪው ዲግስቻኺ

- ደጌፍትካማ ያኹኪ ኬዌምቻትካማ ዲግስታኑሳ ኃሬ ቹኒታንትካስ ያቾትቻፅቻ፣ /ካራካርኺ ኬችስ ያኹኒኺኪ ኃሬ ያቾትቻፃው ኬቹ ጉሳንቲያኽ/
- ቱርቲኑ ስሬትስ ሼዎ ዎክዒካማስታ እርግ ኒካማ ካራካርኺውሳ አሳቦ ቤደራ ሲፊስ ካልስ ዲግስቻ፣
- እንት-አሳባሳ ፋይፃው አካል-ልቾልቾታስኺ አጌዘቻ፣
- ኬዌምቻኃንትካ ጉሻንኩሳ አሳብካዋ ክችክቺስ ሜዜጌባማ ኬዌምኺውሳ አሳቦ ቱርስቻ፣ ዲግስቻ፣
- ካራካርኺስ እይስትኹሳ ጊዞ ክችክቺስ ቱኬምስትቻ፣
- ኃሪደስ ፋቲንታ ቱንኬክስትቻ፣
- እንት-አሳባሳ ምስጋኔ ዲግሳማ ቱክሌልቻፅቻ ናንኩዌኽ።

ሰዋሰው

ፃምርካ ዲብቱርትካዋ ሲሪቻ

8.1.3ስታ 8.2.3 ሳዋሳው ስራዳ ሲሪንኩ ፃምርካ ዲብቱርትካዋ ጋምቢካማ፣ ዲግቻኃንኩሳ ኔዔልካ ዲብቱርትካዋ ሲሪካ እምትቻዒካማ አንኮ ፃምርካ ዲብቱርትካዋ ሲራን።

ሩንቲቲ 9

አርቤንት

9.1. ዳጃዝማች ባላይ ዛላካ

9.1.1 አንቤብኛ

ቤዴራ ንባብ

“ዳጃዝማች ባላይ ዛላካ” ናው ኃሪስ ዲግሹሳ ዕፈቶ አንቤብኛዴስ ፍና ሲፋንኩ ካስካስ ካልስ ዙርዔ እያን።

በ. ታሪክስ ታቻንኩ አርቤንካውሳ ስሞ ዛራዛራን።

ከ. ዳጃዝማች ባላይ ዛላካዋ ካንታውስ ታቹኑሳ ጌሌፃን።

ዳጃዝማች ባላይ ኃታላ ባሻ ዛላካ ላካውዴስስታ ኃቹ ዊዛሩ ታይቱ አሳኔዴስ 1904 ም.አስ ካሜንስቱና። ኃታላ ጎጃምዳ ቢቹናኩ አቺ ያኻኒስ፣ ቹዋኪ ዴሜካ ዎሉዳ ቻካታኩ ካሜንስታንትካኽ። ፊታሪ እምቢያላሊ ፌቱርስትኹ ጊዊ ምክንያታስ 1916 አ .ምስ ኃታላ ኃዔሊ ኩስቱና። ኃታላሱሳ አዚንዔ ክሬ ካንቱንኩ ባላይ ዛላካ አባዮ ካይካማ ኃቹሱ ክምንት ስፍሪሾ፣ ቻካታዋ ካሱና። አንዴስኪ ጉድኃ ቱሪካማ ኃታላሳ ኩዋንትካዋ ፋያ ጎጃማ ዙሩና።

***ጎጃማ ዙርካማ ፌዔማኑ ቱግባር ዳርማ ያኻውሳ ዔጌሬ? ***

ዳጃዝማች ባላይ ዛላካ ሼፌትካማ ኃታላሳ ኩዋንትካዋ ፋይቻዳ ዝኩካኩኒስ 1928 ም.አስ ይቶፒያ ታሌንስ ዎሬርስቲኹዋ። አንዴስኪ ኃታላሳ ኩንኩሳ ኩቻስ ዶንጌቱኑሳ ሜሳሬ “ይት አጌራ ኽስቱ “ ንካማ ታልያንሾ ዙርፁና። አንኺ ጊዛይ ባላይ ዛላካ 24 አሜትካ ዎታትካ እሺንኩ ያኽቻስ፣ አጌሮ ዎሬርኹሳ ታልያኖ ሴብቻስ ኮሬፅካማ ጁና። አንዴስኪ 200 ዴስ 300 ዋ ኺስታ ታምባውሳ ዎሬሞ ኃስራዳ ኩፕፅቻስ ካሉና። ሲፍፅካማኪላ፣ “ ቹዋ አጌራ ይቶፒያ ዲፊርስቲስ ካንታውዴስካ ክርኹ ጎሌሌ። ጅፊስቲኹዋ ፊኪ! ቹዋ አጌራስ ክናኻ ኔንኻጊኪ እያዋ ሲፋን!” ንካማ ኩርፅ ንኹሳ ውሳኔ እዩና። ኣናኃ ጊዛይ አምንስታንት ያኼካማ አብራ እሺንኩ አዔብካ ዎሬምዳ ቱዋካያስኩስስታ ባላይ ዛላካዋ ካዴካማ ፅላቱ ዎሬምሾ ቱንኩ ካዴን አዔብካዋ ካንታውስ ሲፋውሳ ግትሞ ጌቱመና።

ጉዱሳ ምላኺ፣ ውጅ ካዲካማ፣
ዋናጊዛይ ታምቢን፣ ታልያኖ ቲይካማ።
እንካንቱኑ ታልያን፣ እንቱስ ያኹኒዴስ፣
እኖጂ ፌኬድናኽ፣ ሺኾ ካፃኻስስ።
እኑካ እንኾዳ፣ ባንዲራ ስራዳ፣
ኔክስትናላኬኽ፣ ሴብትቻናኽ እምፕልዳ።
ሸምብሪኪ ኬሌቢ፣ ታፉ ኩሪሚዊ፣
እሺዒ ካዌንዳ፣ ጌርክ ልኻኻዊ፣
ያኼስን ዝኩናጋይ፣ ዝኮኩስ አባዊ።

ሴቻቱትሳ አጌራዋ፣ ታብል ማንዬካማ፣
ዋትኃይ ትምባይሞራ፣ አሴብኹ ካያማ፣
እንሳ ፉቹ ጎኬ፣ አጌር አዬጋሳ፣
እንቹሳኪ እይናላኽ፣ ፍያውጂጉ ንፍሳ።
ንካማ ቱስፌ ኬዋኑላ ቤሬኻ ቱና።

ባላይ ዛላካ ጎጃምዳ ዕላቱሳ ዎሬሞ ታምባውሳ አቲስካማ ይቶፒያስ ኬፍንኹሳ ውሌቱ ኬይንኩ ጀግኔኽ። ምሳሊስ 1928 ም.አስ ላምቹን እስቱት ስፍራዳ ፋሽሽት ታልያንሊ ጌቱምካማ ሴብትኃኒስ ኃው ዎሬምዬስ ልኃ ላኼንትኹስታ ክርኹ ዝኩዋችኹኒውላ ዕላቱሳ ዎሬሞ ኩሊ ሜንቾ ላኼንዒካማስታ ኩዊካማ ድልዊና ያኼካ።

ዳጃዝማች ባላይ ዛላካ ዕላትሊ ሴብትቻኼ ጀሜሩንታ ልኃ ጊዝስ ዙራሙሪው ዝብዳ ያቾስቱንኩ አርቤንካው ጉሳንታ ያኼካማጊ ይንቱና። አንኩዋ አሜታሱ አርቤንቱ ሴብትቻኺ ጊዛይዳ ዕላቱ ዎሬም ዳጃዝማች ባላዮ ያግዕቻስ ዒውኹ ዕካትስ ሜንች ዝብ አንኺ ዙራሙሪዳ ድኻ። ያኻችኼስጉ ሲፍቻችኽ ዝማቺስ ሴብትቻኼ ዒዋችኹኒውላ ዳጃዝማች ባላዮ ኩቻስ ካላውላ ይጉኻ። እንኺስኪላ ዳጃዝማች ባላይ ዛላካው ድላ ዒውቻ ኺው ሺሺዒ ያኻማጊ ይንቱኻ።

(7ንቲ ቤን አውኺው ክንዕዓንቲው ሜዓፍዬ ኬሸቻኺ ዒውስታማ ካዕስትኹ)

አንቤባማ ርዳትስቻ

በ. “ዳጃዝማች ባላይ ዛላካ” ናው ኃሪስ አንቤብቱኑሳ ዕፌቶ ስሬታ ዒውትካማ ሲፋማ ዲግኹሳ ቲራግድሜ ዋኽትቻዓን።

ታሪክ ዒናሱ ስም አይ እስቱ?	ዳጃዝማች ባላይ ዛላካ
ክምንቱ ዝቤን ዋኒይ?	
ኃታላ ዎሺኒ ም.አስ ኩስቱን?	
ታብሊ ኩስቱኒዬስ ፋሌንጋ ዋሻ ካሱን?	
ታልያን ይቶፒያዋ ውኻ ም.አስ ዎሬርትኹ?	
ታልያን ይቶፒያዋ ዎሬርቱስ ባላይ ዛላካ ውኻ አሜትካ እሺን?	

በላይ ዘላካ ዋሺኒ ዙራሙሪው ክማንቲ ያኼካ እሺን?	
ባላይ ዛላካዋ ሹሙኽ አይኺ?	
ባላይ ዛላካኩ ዕላትካ፣ ባላይ ዛላካ ዋታኮውሳ ፍርዶ ያማፃንታ ዔውን?	
ባላይ ዛላካ ትር 5/ 1937 ም.አስ ዳራ ያኹን?	

ለ. ሲፋንኩ ካስካስ ዕፌት ስሬታስ ዙርዔ ውፍስ እያን።

1. ታሊያን ይቶፕያዋ ዎሬርትኹሳ ምክንያቶ ርዳትፃን።
2. ይቶፕያዋ ታሊያንስ ክምፃኑላ ይጉንኩ በላይስታ ኺኩ አዔብካ ይኹችካማ? እሊኩ ይቶፕያውካ ዝኩኼ ጌሌፃን።
3. ታሊያን ይቶፕያዋ ዎሬርኹ ጊዛይ ሴብትኃሺንኩ አርቤንካ በላይጂሶ ካዱኑሳ ምክንያቶ ኽይትኻኻፃን።
4. እንቶጂ ታሊያን ዎሬርኹ ዝቤንዳ ዝኪካ ታኹኒ ፊትኻኻታኑሳ ሚኔ ርዳትፃን።

ኬሌቴፍኻፃማ አንቤብኻ

ሲፋውሳ ዕፌቶ ላኃ ላኃ ታኼካማ ቢካው ድምዔትስ፣ ፍትኔትስስታ ክችክችትስ አንቤፓን። እንቱስ እንቶክላ ጋማጋምኃን።

አጌሩ እንካን አጌሮስታ ዝቦ ቱኪምኻስ ካላንኩሳ እንዕኽካዋ እንፃኽስትኻስ ጌሌዕስቱ። አኾ አጌሩ እንካንስ ጁትኻኼካማ ኃ አጌራሱሳ ሴላሞስቶ ዴክቶ ማንዲፃና፤ ዕላትዴስ ሜኬታና። አጌሩ እንካን ዝኩክ አኾ ኃ አጌራውሳ አብቶስታ ንብሬቶ አንኬባኬባና፤ ኃ አጌራውሳ ዝቦስታ ታሪኮ ቴንኬክካማ ያቓና። ጉድ ዒዊውሳ ቴግባሮ አኮሜቻና። እንዴስ ድምክና አጌሩ እንካን ዝኩክ አኾ አቜሳ ሜብቶ ኪቤርፃና፤ ድኽቶስታ እንግራ ይጉኼ ይጉዕኻስ ይስካማ እንፃኽስታና። ባንዲራስስታ አጌሩ ሜዝሙርስ ክብሮ እያና።

አጌሩ እንካን አጌሩሳ ሴላሞስታ ዴክቶ ማንዲችስታ ዎሬራንቲ ዕላትዴስ ሜኬትኻስ ጌሌዕስቱ። ይቶፒያኩ አርቤንካ ኃ አጌራውሳ ሴላሞስታ ዴክቶ ማንዲኻስስታ ዎሬራንቲ አይልዴስ ሜኬትኻስ ሜሳዊታ ያኼካ። ታልያኑሳ ዎሬራንቴ አይሎ ዊዕካ። ዝቤኑሳ ሜሳሬ ዶንጌትኹሳ ዕላቱሳ አይሎ አጌሩ እንካኑ እንኮኽስትስ ቼውካ። ታልያኑሳ ውታድሬ ሚዕዔስታ ፍሽዔ አቲስካማ ይቶፒያዋ ክምስታቲታ

ዬውካ። እን ዎሬሙ ክርኛኺ አጌሩ እንካንዶስ ጁኼክ።

9.1.2 ካልካስታ ፃፊኛ

ካልካ

ሲፍፃማ “በ” ስራዳ ፅፌትዶስ ፌካማ እይስቱንኩ ካልካስ ፊሪስዬ ኽዮ “ከ” ስራዶስ ጎሌላን።

ምሳሊኦጊዊ-ፍክር

በ	ከ.
1 ጉድኟ	በ. ፍችቲኑ
2. ኩኛስ	ከ. አምንስቱኽ
3. ዲፊርስቲስ	ኽ. ውዳጅ
4. ካዶን	ቨ. ሴኔፍ
5. ምላኼ	ሰ. ድክኟ
6. እንካንቱኑ	ሸ. ብራን
7. ልኻክ	ለ. ሜንች
8. ፅላት	አ.ማሪኛስ
9. ልቓ	ገ.ኪቢሪስቲስ
10.ድላ ዬውኛ	ነ.ዊፅስትኛ

ዛፊኛ

አጉዊዳ ዲግኹ ስልዶስ ርዳትስቲኑሳ ዝርዝሮ ጊሊዬ ዛፋን። ዛፊኑሳ ዝርዝሮ ኬችስ ካንቲካማ አሳብካዋ ፍሽኛኒካማ እምፕሎ ቱንዜ ዛፋን።

9.1.3 ቹኒትኛስታ ሳዋሳው

ቹኒትኛ

ቤዶራ ቹኒትኛ

እምፕልታቹ አጌላጌልኛ

ሲፋንኩሳ ካስካዋ ዕፊቶ ቹኒትኛዶስ ፍና ካልስ ዙርዛን።

1. እምፕልታቻኻዳ እርዳቴ ፋያንኩ አቹ ዋታኮንኩይ?
2. እንት ዙራሙራዳ እርዳቴ ፋያንኩስ አጌዛንኩ አቹ ዝኩናማ?ዳራ ዳራ አኮሜቻን?

ቹኒታማ ርዳትስትኻ

ሲፋንኩ ካስካስ ቹኒቲኑ ዕፌት ስሬትስ ዙርዌ እያን።

1. አቾ ስካውካ ስካውካ አሳብካዋስታ ዌውስትካዋ ፌቴራኑሳ ምክንያቱ ጌሌዋን።
2. አቾ እሊኩ አቾስ ጊዲፌስታ አንኬባኬብኼ ዌዋኑሳ አኺኔ ርዳትዋን።
3. አቾስ ያክስቴካያንኩ ርዳቲኩሳ አይኔትካዋ ዛራዛራን።
4. አካሉ ጉዳት ዝኩክ አቾስ ሊሊቲ ድጋፍ ያክስታያውሳ ምክንያቶ ርዳትዋን።
5. ቴቤቤርቻማ እንዋክስትኻ አላፍቶ ፊትኻሻሊ ዝክኹሳ ኩራርኼ ጌሌዋን።
6. ማራማርኻቻንትካ እያኑዴስስታ አጌር ሹማጌልካ እያኑ ማቢሪው አግልጋሎቲዴስ ዋሺኒ ኬሻው አክኼ ክይትኻኻዋን።
7. እንቶጂ እን ዕፌትዴስ ርዳትስቲኑሳ ክይትኻኻዋን።

ሳዋሳው

እልቾቴ ዲብቴርት

እልቾቲ ዲብቴርት ኒዊሊ ዲብቴርትስታ ዳንቲኒ ካልኩፓ እምፕልትካማ ሲሪስታኑ ውክርያክ። እንታኮው ዲብቴርቴ ውክርዴስ ቻሬ ካሉንኩሳ እንዊውዊ ግስ ዝኩክሳ ዲብቴርትካዋ አኹኪ ሜዴቤንካ ካልኩፕካዋ ፍሸናላኬክ። ቻሬ ካላማ ቲሬው ሚዲቢኒ ካልኩፓ ይባቺያክ። ዳንቲኒ ካልኩፓ ኩዊ ቻሬ ካላማ ቲሬቲው ያክኻስ፤ ዋኾ እንዕኼንቶ ፊያፊይዕኻስ ካላላ።

ምሳሊ፦ ታምር ጌቤላ ካስኾ።

ታምር ቻሞ ጀውካ።

እልቾቲ ዲብቴርት፦ ታምር ጌቤላ ካሳማ ቻሞ ጀውካ።

ታምር ጌቤላ ካሳማ-ዳንቲ ካልኩፓ

ቻሞ ጀውካ-ሚዲቢኒ ካልኩፓ

ልክኒ ቤራዋ ዌሜድኾ።

ልክኒ ብቴ አሬሱካ።

እልቾቲ ዲብቴርት፦ልክኒ ቤራዋ ዌሜዳማ ብቴ አሬሱካ።

ሲፋንኩሳ ዲብቴርትካዋ እምፕልስቴካማ እልቾትካ ዲብቴርትካዋ ሲራን። አንዶስኪ ዳንቲኔስታ ኒዊሌ ዲብቴርቶ ጎሌልትካማ ካንትዋን።

1. አለሙ ባርዳራ ካስኾ።

   አለሙ ሞባይሎ ጀውካ።

2. ብልቾ ይስታታ ዊኒስቴ።

   ብልቾ ጉዶ ውቴቶ ታጌ።

3. ፈለጉሽ አኾ ችምቢኾ።

   ፈለጉሽ ካኔ ሌኬምትኾ።

9.2. ታይቱ ብቱል

9.2.1 አንቤብሾ

ቤዶራ ንባብ

በ.ሲፋንኩሳ ካስካዋ ቢዲራ አቾቶ ቲኪምስቲካማ ካልስ ዙርዋን።

1. ፎቶግራፍዳስታ ፅፌት ክቾዳ ዋታኮው ታምትኚ ዝክኹሳ ዌጌራ?

2. ታይቱ ብቱሎ ካንታውስ ታቹኑሳ ታሪኮ ቤንኩ ኣዬብካስ ድቹዋን።

“ታይቱ ብቱል” ናው ኃሪስ ዲግኹሳ ፅፌቶ ድምፆ እንኮኽዬኑላ አንቤብትካማ ርዳትስቲኑሳ እንት አዬብካስ ጌሌፃን።

ታይቱ ኃታላ ዳጃዝማች ብቱልዬስስታ ኃቹ ዊዛሩ ያውብዳርዬስ ናሲ 12 ጌርክ 1832 ም.አስ ናኪኒ ዳቡብ ጎንዬር ዞን ዳብራታቦር ኬቱምዳ ካሜንስቱና። ታብሊ ጎንዬሩስታ ዖሉው፣ ቹዋ ዬሜካ ጎጃምቲ ካሜንስታንትካኽ። ታብሊ ዖሬምዳ ክሩንኩ ያኽፃስ፣ ታይቱ 13 አሜታ ያኻኒስ ዳብራታቦሮ ባይፅካማ ቹዋው ክምንት አጌራሾ ጎጃማ ይንቱና። ጎንዬርዳ ዝኩካኩኒስ፣ ማዳራ ማርያምዳ ጀሜሩኑሳ ክንቱ ጎጃምዳ ዳብራማዊ እስታው ብሽታንዳ ሲፍፃችና።

አዬ ቱዖድሮሱ ክሙ ዝቤን ኬንዳ ያኹታ፣ ንጉሱ አዛጅ እሺንኩዬስ እምፕሎ ማኮናንቱ ሚፁና። አዬ ቱዖድሮሱ ክሙ ዝቤን ድኹታ ፍንቲኒ ቼራሊ ትፍትቼካማ አዬ ዩሃንስኩ ዖሬምኩ አሌክካዬስ እምፕሎ ሚፅካማ ልቓ ጊዞ ትግራዮ ካስካማ እጂካ። ኃራሳ አዬ ዮሃንሶ እሚካማ እንዬዋኒ እንግራ ጎጃማ ዙሩና። ጎጃሞ ዙሩንታኪላ ኬውፃፁኑሳ ክንቱ ሹኻንቱ ጊዞ ሲፍቼካማ ዛፊኼ፣ አንቤብኼ፣ ግዞስታ አማኻርቺውሳ ክኔ ክንቱና። ክንቱ ዊዱንታ ኽስኹ ትቤቡስታ ይዖቱ ፍልስፍኒ ዝኩክ ያኽፃ አቓስታማጊ ይንቱኻ። ታይቱውሳ ዝኔ እንኮኹንኩ አቓ ክቓዬስ እምፕል አዬ ምኒልክ እሺና። ንጉስ ምኒልክ ማንዚው አርፊዳ 1869 ም.አስ ባርዳሮ ካስካማ፣ ዛኻ ዝሚዲ ዝኩኽዳ ኃቹ ዊዛሩ የውብዳርኾዳ ዊዛሩ ታይቱ ብቱልሊ ታሜትፃችና። አንዬስኪ ማንዚ 25 ጌርክ 1875 ም.አስ አንኮባር መዳናሌም ብሽታንዳ ኩርባንስ ቱትፃችና። ትክምቲ 27 ጌርክ 1882 ም.አስ ታይቱ ብቱል “እትጌ” እስትካማ ሴዬምስቱና። አንኚዬስ ጀሜራማ ኃው ስም ዋኽ አጌርዳጊ ኔፃጌስኾ።

ታይቱ አዬ ምኒልኮ ሚፁኒዬስ ፋሌንጋ ሴሌፍስትካያሱ ፖለቲካው፣ ይኮኖሚውስታ ማቢሪው ጉዳይ እላ ንፃስ ካሊስቱ። አዬ ምኒልክ ስካዊ ስካዊ ቴክኖሎጂ ባርኾቼዬስ ሚፅፅፃስ ኩርዬና ያኼካማ እንባኽስታኒስ፣ ቹዋ ኩስፃባንትካስታ አጌዛንትካ እትጌ ታይቱ እሺና። ቴክኖሎጂኩ ውቴትካ ይቶፒያዳ ቱዋኒስ አሳቦ እይካማጊ አዬ ምኒሊኮ ይስፃፃባሺና። እሊኩ አቓ ቴክኖሎጂ ሲታኑ እንፅኺሊ እምትችኼኽ ንካማ ኬዊምፃኃኒስ ቤዬርካማ ጌዬፋሺንኩዊ ታይቱ እሺና። ፖለቲካውዳስታ አይማኖቱ ክርክሪዳ አማስትካማጊ ምንግስቱሳ ፋዮ ርዳትፅካማጊ ካራካርኃሺና። አዬ ምኒልክ ዝማቺዳ ካሳኒስ ምንግስቱ እልስታ እንኮኻ ያኼካማ አጌላጌልካ። ስሞ ፍሽፃዬስ

ጀሜራማ አዲስ አባባትሳ ኬቴማዋ ቲሪቲቻዑንኩዊ ታይቱያኽ። ቢዲሬ ዝቤናዌ ዖቴሎክላ ብስካ። እኒስታ እሊኩ ጉዋል ኑንኩ ቴግባርካ ኃውሳ ስሞ ኹሉቺፋ ታክስናታ ዔዊካ።

ታይቱ ፖላቲካው ቴግባርዳ ዜኔግስታቲው ይሴን ታሪክ ዝኩኬኽ። ታልያንካ ውቻሌው ውልዳ እንኩሩንኩ እምካ ክቻደስ ቱንዚ “17” ስራዳ ዝኩኽ አሳብ ኬርትስ ቶሬጌምስቱኽ አኽኹ አይሎ ኬዌምቻዊካ። ቱንዚ “17” ዋ ታልያንካ ይቶፒያዋ ጉዳው ዳድስ ዛቢትቻዕካማ ትክምዳ እሼታ ዔውኑ ጊዛይ “ውሎ ቻቤልቻደስካ ዖሬሞ ጎሌሌ” ንካማ ኩርዔና አኽኹ ካንትዕካ። እን ምክንያትስኪ ይቶፒያዳስታ ታልያን ክቻዳ ክርክሪ ይሳማ ሴብትቻኺ ይጉዋቲው ያኹኻ። አዔ ምኒልክ ዖሬሞ አዌጅካማ አድዋዋ ዜሜቹና። ታይቱኪላ ኃስ ጉስስታውሳስታ አዜዝስታውሳ 3000 ልኩቲኔ ዖሬሞስታ 6000 ፊሪስቲኔ ሲፍዕካማ ኃራሊ ሴሌፍስትካማ ይካቲት 23 ጌርክ 1888 ም.አስ አድዋዳ ዕላቶ ድላ ዔውና።

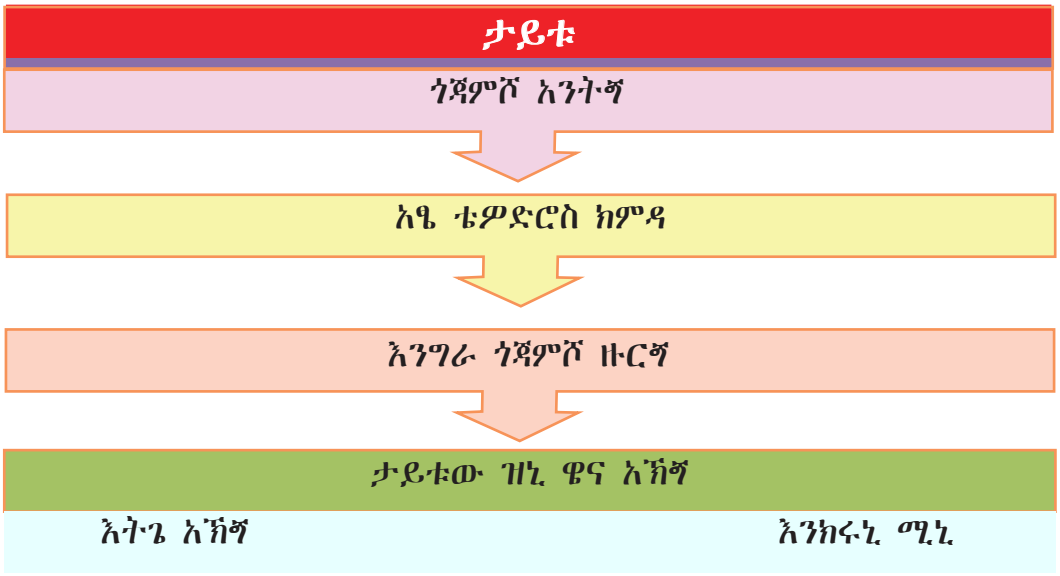
ታይቱ ሴብትኺ ጀሜርቻደስ ልቻ ጌርኮ ቤደርንካማ ዖሬምኩ አዜዛንትካስ ሴብትቻኺውሳ ሴሎ ዲግሱና። እንኺኪላ ዕላትኩ ውታድርካ አኾ ዝቻኑሳ አሌ እሜማ ሴብትቻቻስታ ዊዕቻስ ካሊስታው አኽኹ ዲግሱኑ አሳብያኽ። ዲግሱኑ አሳብ አዔ ምኒልክስታ እሊኩ ዖሬምኩ አዜዛንትካ ውላዳ ቻቤልስቶ ያግዑኽ ዕላት ያኽቻስ አኾ ዝቻው አሊ ይቶፒያኩ ውታድርካስ እምስትኾ። ዕላትኩ ውታድርካኪ ታፎ እይቻደስ ሊላ ኬሸኹሳ ዲቦ ዛይካይሺና።

ትክላሊስ እቱጌ ታይቱ ሊሊትችኽ አኺኒስ አጌሩሳ አላፍቶ ፊትቻችንኩስታ ይቶፒያው ታሪክዳ ዜኔግስታቲውሳ ስሞ እንኩሩንኩ ኽሳንታ ኹና እሺና። ይቶፒያውሳ ኔዛኔቶ ማንዲዕኹ አድዋው ድልዳ ኬፍንኹሳ ታምቦ እንክርቻደስ ድምክና እሊኩ ማቢሪው ቴግባርካጊ ኩሪዛንኩዊኽ። እቱጌ ታይቱ ይካቲት 4 ጌርክ 1910 ም.አስ እን ላሌምደስ ክርቻስ ጎሌልስቱንኩ ያኹኒውላ፣ ኃስማስታ ላኮሜቹንኩ ቴግባርካ ኩዒ እሊኩ አቾስቱንኩ ይቶፒያኩ አርቤንካሊ ኹሉቺፋ እቋስታኒስ ዝኩዋና።

(7ንቲ ቤን አውኺው ሜዛፍደስ ኬሸቻኃማ ካዕስትኹ)

አንቤባማ ርዳትስትቻ

በ. ቱራግድሚዳ አቺትቻችንኩሳ አሳብካዋ ምክንያቱውስስታ ውቱቱ ታምትኺሊ እምትቻዚካማ ኽይትቻቻዔ እያን።

ከ.ሲ.ፋንኩሳ ካስካዋ ፅፌቱ ስሬትስ ዑፍስ ዙርዛን።

1. ታይቱ ኬፍንኹሳ ጀብዶ ፈዜሙኑሳ አኺኔ ርዳትዛን።
2. ፓለቲካው፣ ይኮኖሚውዳስታ ማቢሪው ጉዳይዳ ታይቱ ፊትኹሳ ሚኔ ጌሌዛን።
3. ታይቱ “ውሎ ቻቤልቻይስካ ሴብትዌ ጎሌሌ” ኑኑሳ ምክንያቶ ጌሌዛን።
4. ታይቱ ኣንሳ ሴብትኺውሳ ሴሎ ጎሌልካያ ያኹኒ ዳር ፌቱርስትቻስ ካላው አኽኹ ርዳትዛን።
5. ፅፌትይስ ክንቲኑሳ እንፅኼንቶ ጌሌዛን።

ኬሌቱፍቻዛማ አንቤብቻ

ጃላዳ ዲግኹ ፅፌታኻይስ ቤይርካ ላኃ ቱንዝካዋ ፅምዳ ታኼካማ ባኔ ባንቶ ክችክችትስ፣ ጉድ ጊሊዚስስታ ቢካው ፍትኔትስ አንቤፓን። ኬሌቱፍቻዛማ አንቤብቻ ካሊታሳክላ እንቱስ እንቶ ጋማጋምቻኃን።

9.2.2 ካልካስታ ፃፊሻ

ካልካ

ካልካስ ቱዊ ኽያሳ እይቾ

በ. ፅፌቱ ቱዊው ስሬትስ “በ”ስራዳ ይንቱንኩ ካልካስ ምስሊ ኽያሳ “ከ” ዛንጌርዴስ ፋቴካማ ድንግርሳን።

ምሳሊ፦

ሲፍቾችና ----ክንቱና 2. ክመ----ቺትቾፅች

በ	ከ
1. አሌክካ	በ. ያቾስቱኻ
2. ዙሩና	ከ. ቻቤልካያ
3. ኤቾጌስኾ	ኸ. ኬፍ
4. እምትችኼኽ	ቨ. አላፍካ
5. ቲሪቲቾዑንኩዊ	ሰ. ፌቴሩኑ
6. ጉዋል	ሸ. ይንቱና
7. ኬዌምቼካ	ለ. ኩርፅ
8. ይጉዋቲው	አ. ሜሴሬቱንኩዊ
9. ዲግሱኑ	ገ. ኩራርቾችኼኽ

ፃፊኛ

አጉዊዳ አድዋውሳ ድሎስታ ታይቱ ብቱሉሳ ጌድሎ ካንታውስ ዲግኹ ስልደስ ዝርዝሮ ጊሊዔ ፃፋን። ፃፊኑ ዝርዝርስኪላ ኬችስ ታኼካማ ሹኻ ቱንዚ ዌና ድርሴቶ ፃፋን።

9.2.3 ዙሚቻስታ ሳዋሳው

ዙሚቻ

ኬችስ ታኼካማ አድዋውሳ ድሎ ካንታውስ ኩስቻቻቱኒዶስ ፋሌንጋ ኬቹ ዎኪል ሜካስ ቤናኻዳ ዙሜ ዔፓን።

ሳዋሳው

ፃምራ እልቾቲ ዲብቴርት

ፃምራ እልቾቲ ዲብቴርት እምፕል ዳንቲኒ ካልኩፓውስታ እሊው ፃምሪ ዲብቴርቱ አችትቻኺው ውክርስ ፌቴርስታዊኽ። እንታኮውሳ ዲብቴርቶ ሲሪቻስ እምፕል ዳንቲኒ ካልኩፓስታ ላኃ ኔዔልካ ዲብቴርትካ ፋይፃና።

ምሳሊኦ ታምር ጌቤላ ካስኾ።

ታምር ቻሞ ጀውኻ።

ታምር ኻና ዙርኾ።

ታምር ጌቤላ ካሳማ ቻሞ ጀውኻ፤ አንዴስኪ ኻና ዙርኾ።

ታምር ጌቤላ ካስኾኦዳንቲኒ ካልኩፓ

አንዴስኪ ኻና ዙርኾኦኔዜሊ ዲብቴርት

ሲፍካማ እይስቱንኩሳ ሹኻ ሹኻ ኔዜልካ ዲብቴርትካዋ ፃምራ እልቾቲ ዲብቴርትሾ ኪስትካማ ፃፋን። ፃፌንኩ ዲብቴርትካኻዳ አዋኬርችንኩሳ ዳንቴኔስታ ኔዜልካ ዲብቴርትካዋ ኔዜልትካማ ካንትፃን።

1. አሊማ ክንቲኻና ካትኾ።

   አሊማ ጌቤላ ፍይኾ።

   አሊማ ቡኖ ጊፊርዚኾ።

2. ደብሬ ቤርቤሮ ሌኬምትኾ።

   ደብሬ ቤርቤሮ ፍችዚኾ።

   ደብሬ ቺዋ ዶኬስትኾ።

9.3 ሹማጌሉ ሚኒ

9.3.1 አንቤብቾ

ቤዴራ ንባብ

ሲፋንኩ ቤዴራ ንባኩሳ ካስካዋ ካልስ ዙርፃን።

1 ሹማጌል እስታንኩ እምፕልታቾኩ ቤንካ ዋሺኒ ድሚው ክልልዳ ያማስታኑሳይ ዜጌሬ?

2. ሹማጌል እምፕልታቓካሱ ይዎትዳ ዋታኮው ጉዋል ንኹሳ ቴሳትፎ ዔዋን?

“ድሚ ምስታዊቴኽ” እን እስቲ፣ ኣቑ፣ ድሚ ትንክፋማጊ ካሳኒ ይዎትስ ኩፕዑኑ ዶስስታ አቕት እሳንስታ ኻልት ዝክኹ ያኽኼ ካንትዕኻስ ዲብስስታዊያኽ።

ሹማጌል ይዎትዶስ ሜንኾ ክንቱንኩ፣ ሜንችካ ኑሩክ እቲኻስታ ጁኻካስ ፊቴንስትካማ ፊዩንኩ ድሚኩ አብታምካኽ። ኃው-ይዎቱ ዶስዶስ ልቓዋ ቼሌፍንኹ ቺፋ ሜንኾ ኩምኔጌሮ አቲናላ።

ሹማጌል ድሚስ ትንክፉንኩ ያኽኻስ አካሉ ክልትፍኒ ዶሬታማጊ ካሳችኹኒውላ፣ ኃው አክም ፊኬድኹሳ ላካሳጊ ሊሊትችንኩ እንዕኺኩ ዜርፍካዳ አሴሜርቼካማ ያግዕኻስ ካሊኔ። ያኼስን፣ እን ድሚስ እምፕልታቓካዳ ጉዋል ናማ ካንትስታው ኃው ግርቡ ሴቴፍኻኺ ያካውላስ ሜንች ዝቤንስ ኩፕዑኑ አይምሩው አብቴኽ። ሹማጌል ዎታትካስ ምግባር ዕንታሳ ክንትዕኻስስታ ኩስኻዕኻስ፣ ኃርት ክቓዳ ያካ ኬችስ ፊቴርስታውሳ ጊዌ እሺዕኻስስታ ሹማጌልኻስ፣ ሊሊትችኽ ጊዝቺፋ ፊቴርስቱንኩ ቴፊትሩኩሳስታ አቓ-ግቢትካ ክስቴትካዋ ስካዊ ክምንትስ ድኹኻስ ታሪኮ ፊያፊኻዕችስታ ሜሴኬርች ኬፍ ንኹ ሚኒ ዝኩኬኽ።

አጉዊዳ አንቤብቱንኩ ቱንዝካዶስ ዳራ ርዳትስቲን?

ሲፋውሳ ክምንቶ ጉስኻዶስስታ ግግሬ ዳዶ እምዕኻዶስ ጁናና ካንትናኒ “ኩስኻዓንቴ ሹማጊሌ ጊጊፔኪ” ናውሳ እስቴ ጉሽኻ ግድ ያኼ። ሹማጌል ኩስኻዕችሳስታ ክንትዕችሳ ሚኔ እንክራኑ ሴልስ ያኹስ፣ እንስ ጉድካ ንባርካ ያካንኩ እኑክ ካል ዕንታኩ አብትካኽ። ምሳሊ ዙምካ፣ ሴንካ፣ ክኒ፣ ካሉ ግትም፣ ታቓካ፣ ብላት ዙማ እ.ኤ.ኮ ይሴኖ አሳቦ ፊያፊይኻዓንኩ ትቤብካኽ። እኒ ካል ዕንትካ ዎታትካ ድዓቲንታ ቤዶርካማ ቱንኬካንታ ኩስኻዓና። እምፕላኒ ፊዔምስትኹሳ ኬርቶ ዙራዙርዓማጊ ታክስኻ ዎይሚ እላቲው ያኽኼ ድኹዋና። ይክርቴ ዔውችሳ ኽሳንትቶ ሴቤካና። ስንፍኔ ኮኔናና፤ ጉብዝኔ ይስኻዓና። ንፍጌቶስታ ዋዕዋዕቶ ኔኬፍና፤ ድክቶስታ ምኬኖ ኬዌምኃና።

ምሳሊስ ቱቤቤርችሳ ትክሞ “ቑዒ እምፕልታኒ ስቤቶ ዱንዔ” ንካማ ሌዚ ዝክኹ ኮንኪስ ድኹዋና። “እምቢታ ሴሜታኻ ንኹ ላሌቕስታ ክሬ” ናው እስቲስ ጉምጅኔ ኬዌምኃና፤ ካሉ ግትምስክላ ጎቤዞ

“አንኩራ አሬሴ ችኻኪ ዜሬ፣
ዊንቲኪዳኪ ምሜ አፊሬ።።
ቢሪኪ አሬሴ፣
ድኾሪ አፔሴ።። ” ንካማጊ ይስቻፃና።።

ሴኔፎ ዴሜካ፦

“ሜሬርስታዊ እንፅኼ እንኮኩታ፣
ኹቻዳ ኹቻዳ ፕሬ አንጉራታ።።
እርፎ እሚካማ ስስቾቲንትዬስ፣
ዳር ኹስታዊይ ምላኽ እርባትስ።። ” ንካማ ኮሴስፃና።።

ሾማጌልስ ድሚ አቾቶ እያስኩኬኽ። “እምፕል ሹማጊሊው ክርቻ እምፕል ሜፃፍ ቻና ታንኬንችኽስታ ቼፍስቴ” እስታውክላ እን ምክንያትሴኽ። እን ያኽቻስ ሾማጌል እምፕልታቓኻዳ ዌዋኑሳ ሚኔ ግምትዳ ሚፅቻ፣ ሊሊትችኽሳ እንክብኳቤስታ ማንዶ ዌውቻ ውላዬስጊ ማንዲስቴ።።

አንቤባማ ርዳትስትቻ

በ. ፅፌቱ ስሬትስ ሹማጌልካው ይዎቱሳ ዬሶ፣ ሚኔስታ ፓው ቴግባርዬስ ክንቲኑ ቢጋሩ ቴራግድሚ ስሬትስ ኽይትቻዊካማ ጌሌፃን።።

ሹማጌልካው ይዎቱ ዬስ	ሹማጌልካው ሚኒ	ክንቲንኩ ኩፕካ ዲብካ
----------	• ኩስቻፅቻ----------	----------
----------	----------	----------
----------	----------	----------
----------	• ጊዌ እሺፅቻ----------	----------
----------	----------	----------
----------	----------	----------
----------	• አቓ ግቢትካ ኬሴትካ	----------
----------	----------	----------
----------	----------	----------
----------	----------	----------

ከ. አጉዊዳ ዲግሹሳ ዕፈቶ ስሬታ ዔውትካማ ሲፋንኩሳ ካስካዋ ዑፍስ ዙርዛን።

1. እምፕልታቓካዳ ሹማጌልካ አኮሜቻንኩሳ ቴግባርካዋ ርዳትዛን።
2. እምፕልታቕ ሹማጌልዳ ዝክሹሳ ካንቴ ንባርስ ዲጊፍዚካማ ኽይትቖዛን።
3. ሹማጌልካ ሸምግልኒው ካስትዳ ካል-ዕንትካዋ ቴኬምስታኑሳ ምክንያቶ ኽይትቖዛን።
4. ዎታትካዳስታ ሹማጌል ክቻዳ ዝክሹሳ ታምትኼ ርዳትዛን።

ኬሌቴፍቖማ አንቤብቖ

ጃላዳ ሹማጌሉ ሚኒ ናው ቓሪስ ዲግሹ ዕፈትዶስ ቤዶርካ ላቓ ቱንዝካዋ ክችክችትስ፣ ቢካው ጊሊዚስስታ ቢካው ፍትኔትስ ዕምዳ ታኼካማስታ አንቤፓን።

9.3.2 ካልካስታ ዛፊቖ

ካልካ

ካልካስ ቱዊ ኽያሳ እይቖ

ሲፍካማ ዲጉንኩ ካልካስ አጉዊዳ “ሹማጌልካው ሚኒ” ናው ቓሪስ አንቤብቱኑ ዕፈትዳ ስርቲካማ ቱዊ ኽያሳ እያን።

ምሳሊኑትንክፉማ--ዶሜካማ

1. ዲብስስታው
2. ቼሌፍንሹ
3. ሹማጌልቖስ
4. ግድ
5. ክስቴትካዋ
6. ግግሪ
7. ኮኔናና
8. ድሹዋና

ዛፊቖ

አጉዊዳ አድዋውሳ ድሎስታ ታይቱ ብቱሉሳ ጌድሎ ካንታውስ ዲግሹ ስልዶስ ዝርዝሮ ጊሊዔ ቲኪምስቲካማ ሹኻ ቱንዚ ዌና ድርሴቶ ዛፊካ። ዛፊኑሳ ድርሴቶ ኬችስ ታኼካማ አሳብካዋስታ ቴርት ምልኻትካዋጊ ክችስትካማ እንግራ ዛፋን።

9.3.3 ዙሚኾስታ ሳዋሳው

ዙሚኾ

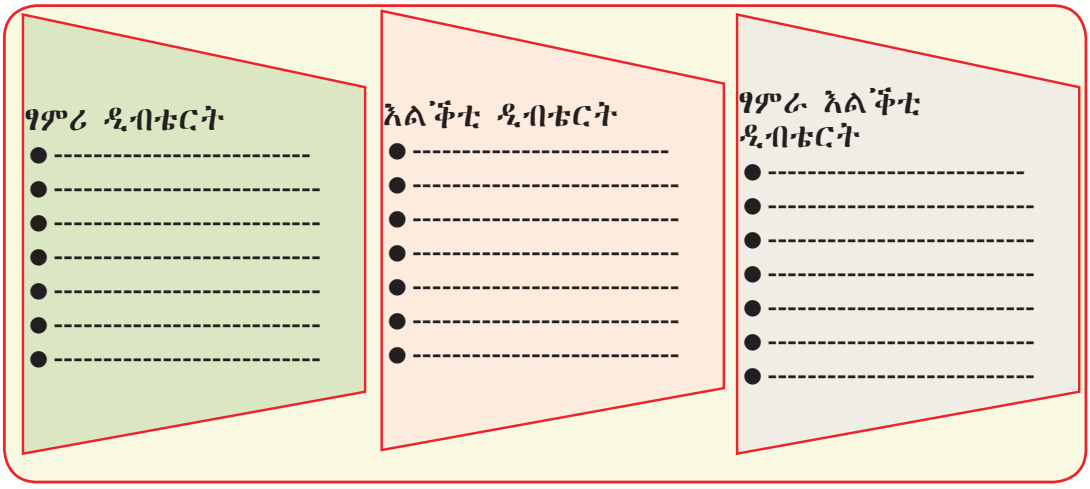
ታሊያን ይቶፕያዋ ዎሬርትኹ ጊዛይ እንቶጂ ድሚሲ በላይጂሶ ላካ ታኹኒ እንት አጌራሳ ይቶፕያዋ ዎራሪዶስ ማንዲኾስ “ዔውኔ እሸኑኻ” ኔኑሳጊ ኬችስ ታኼካማ ዲብስኾንን። አንዶስኪ ኬኾ ዎኬላንቲ/ታ ሜካስ ቤንኩ አዔብካስ ዙሜ ዔፓን።

ሳዋሳው

ዛምሪ ዲብቴርት

በ. 9.1.3ዳስታ 9.2.3 ሰዋሰው ስራዳ እንዛኽስቲኑዶስ ድምክና ዛምሪ ዲብቴርታ ዔውኾስ እይስቱንኩሳ ኔዛ ካልኩፓዋጊ ድርቢ ባይስስታ ዛምርሳንትስ እምትኾዚካማ ዛምርካ ዲብቴርትካዋ ሲራን።

ከ. ዛምሪ፣ እልኾቲስታ ዛምራእልኾቲ ዲብቴርትካ ክቻዳ ዝክኹሳ ሊሊትቶስታ ምስሌቶ ሲፋማ ዲግኹ ቢጋሩ ቲራግድሚው ስሬትስ ዛፊካማ ምሳልካስ ካንትዛን።

ፋንቲቲ 10

ካል ግትም

10.1 ካል ግትም

10.1.1 አንቤብኛ

ቤዴራ ንባብ

ሲፋንኩሳ ካስካዋ ካልስ ዙርባን።

1. ካል ግትም ንኛ ዳራ ንኚይ?
2. ካል ግትምኩ አይኔትካ ዳርካ ዳርካይ?

ካልኩ ግትምካ ሊሊትችንኩሳ አኼንካዋ ስሬታ ቄቄካማ ጌቱምስታንኩ፤ማቤራቹሳ ሊሊትካ ሊሊትካ ይዎትኩሳ አኼንካዋ ካንትባንኩ ይሴን እንኮክስቱ ጌሌፅካክ። ማቤራቹ ኃጂሱ ባይልታስታ ዝኩዊኒታ ዴስቱ፣ እዝኖ፣ ትምናቶስታ ፋዮ ካል ግትማስ ጌሌፃና። ካልኩ ግትምካ ክቻዴስ እዝንኩ፣ እንፅኺኩስታ ጋሸኛኩ ምሳሊታ ቶኬምስታና። እዝንኩ ካል ግትምካ ክቻዴስ ሲፋንኩሳ ምሳልካዋ ካንታን።

እዝንኩ ካል ግትምካ

ሉንቂማ ካቄኑቂ፣
እንጃውላ ኬውኑቂ።

ውላካ ቹዋቄና፣
አን እምፕላጉ ቹቄና።
ድንግርሳ ብሪጉ.
እሲፃው እርጉጉ።

አሬድታሽቲኹ ካሪ፣
ፌታ ካሱስ ኻሪ።
አደር ፍንዳ ፌቱ፣
እያ ዝሮ ዊቱ።

እሎ ድሳላ ድኻውሳ፣
ሳቓታውላ ኹዋውሳ፣
ሴካታውላ ኹዋውሳ፣
አዜናታይ ኩሲ፣
ባሴ ናታጉ እያሲ።

ጋሺቓኩ ካል ግትምካ

ጋሺቓኩ ካልኩ ግትምካ አቒውሳ፣ ክምካውሳ አኹኪ እሊኩ ዲብካውሳ አካሎ፣ አኽቲኔ ባይሬስታ ዔጌራንኩሳ አኼንካዋ ጉዋልፃማ ካንትዕቓዳስታ ጌሌዕቓዳ ትኩታና።

አርቱ ኩሉ ቢሪ፣
ሌጌስቱምኽ ኪሪ።

አራዳ ድጋ ላካ፣
ጎፋሬ ድጋጎ ላካ፣
ደኬታማ ድባኖ ላካ።
እንፃኻ ሳኑ ክያ፣
ጎፋሬዳ እንፂፕ እያ።

እንዕኺኩ ካል ግትምካ

እንዕኺኩ ካል ግትምካክላ እንኺታ እንዕኺው ባይሪሊ፣ ድርትኒሊስታ ዔጌራንኩ አኼንካሊ እምትችንኩሳ ዲብካዋስታ አኼንካዋ ጌሌፃና፤ ርዳትፃና፣ ቼሜትፃና።

እርሺ ጎርኽዳ ቱኻ፣
ሜዳብታ አሌሳታ ይኩኻ።

ፍቼት ኔታ ሙኪሬኪ፣

ይቹክ ዊዳ ሚኪሬኪ።
ክንቱ ክንትዛላ ኔኒ፣
እምቤላ ጎርቻላክ አኒ።

ሳኼ ሳቜ ዎርኩሳ፣
ክዲሚ ጌቤል ካንትኹሳ።

አንቤባማ ርዳትስትቻ

ሲፍካማ ዲጉንኩሳ ካስካዋ ፅፌቱ ስሬትስ ዙርዔ ፁፍስ እያን።

1. ካል ግትሙሳ እንዳርቶ ጌሌፃን።
2. አቾ ካል ግትምካዋ ጅማኩሳ ምክንያቱ ርዳትፃን።
3. አቾ ሴንቲዳ ግትሞ ሳሜካማጊ እሲፃኩሳ ምክንያቱ ጌሌፃን።
4. ጋሺፃኩ ካል ግትምኩሳ ቱግባርካዋ ምሳሊስ ርዳትፃን።
5. አቾ እንፅኺ ስፍራዳ ጅማኩሳ ምክንያቶ ጌሌፃን።
6. ካል ግትምኩ አይኔትካዴስ ላኃ ላኃዋ ካሊካማ ኃኽያሳ ርዳትፃን።

ኬሌቱፍቻፃማ አንቤብቻ

ሲፍካማ ዲጉንኩሳ ካሉ ግትምካውሳ ዜሜ ማንዲካማ እንትኃርኃስ እንኮኽስታው እንኮኽስትስ ቤንኩ ክንታንትካስ አንቤፓን።

ጀግኒ ክራኒ ጌቱምስታው ግትም

አዊ ጁራ ጀግኒ፣ ኣዊ ጁራ ጀግኒ፣
አቜ ምርክታማ፣ ኚቄ ድኺታኒ፣
ጉሊንቱ ብስታታ፣ አፔስታይ ናሺኹዊ፣
ጎታሬ ብስታታ፣ አፔስታይ ናሺኹዊ፣
ዲጊውሳ ጎራዲስ፣ ታንኩፃማ ዝጉቄዊ፣
እቺውሳ ማላማ፣ ክላሸስ ጉሻዊ።
አዊ ጁራ ጀግኒ፣ አዊ ጁራ ጀግኒ፣
ካንታማ ማራዊ፣ ዋውራ ኬርታቲዊ፣

ፅላቶጊ ኮማ፤ አጌሮ ማንዳዊ፣

ዎጌንዳ ኩራዊ፣ ዲብሳማ አምንዛዊ።

10.1.2 ካልካስታ ፃፊኛ

ካልካ

ዜይቢኩ ካልካዋ

ሲፋንኩ ዲብቴርትካኻዳ ዳድስቱንኩ ዜይቢኩ ካልካውሳሳ አይኔቶስታ ፓ-ኽያሳ ጌሌፃን።

ምሳሊ፦ 1.ካርኼ ካርኼ ላኬውሳ እኻኼ ድርብኾ።

ዜይቢው አይኔት-ዎዶዶርኛፃንቲ

ጌሌፃንቲ- ካርኛ

ጌሌፅስታንቲ- እኻኺ

ላንጊ ክፓዳ ዝክኹ ኽይ-ዎዶል ዎዶል

2. እንፃኻ ፅኻራኽ።

ዜይቢው አይኔት-ኪስስታንቲ

ኪስስታንታ-እንፃኻ

ኪሳንታ-ፅኻራ

ኽይ-ዔቤና/ላኹትፓንታ

1. ይት አዔባው እርኩዊ እኾሼ ዔጌሬ።
2. እንስ ፊይኹ አቿ ዱሬ ላኪ።
3. አይፓ ኬውስትኹ ባርዛፍ ጉሊንቴኽ።
4.ንኼ ኮኔኖ ኮኔኖ ላኬውሳ ዱኒዜ አሜሬትንኾ።
5. ልክና ፓርጋኽ።
6.ናካ ጀፑኽ ቤርቤር ሌጎ ዔጌሬ።

ፃሬኛ

በ. አዬብካሊ ታኼካማ ሲፋውሳ ዊዊ ካል ግትማሳ ዋኽትኛፃን።

1. ይታላ ቢሪ፣ ይታላ ቢሪ
   .....። (ኪድዊ)
2. ዱጊኒውሳ ሱቼ ፋታ፣
   .....። (ጅሚዊ)
3. ..... (ጅሚዊ)
   ዳንብ እላማ ካይኛናዊ።
4. ኩዕ ኩዕኛ ኽምቤ ኩውሳ (ጅሚዊ)
   .....
5. ካንታያ ኑስ ካንታባትኹዊ (ጅሚዊ)
   .....
6. አያኒ ዌና ዱጊኒታ
   .....

ከ. ኹና ኹን ጋርቶ ግርጃ ኃርቶ ያኼካማ እንጅኩ እንጅኮ ጅማኑሳ ኻሱሳ 5 ግትሞ ፃፋን።

10.1.3. ቹኒትኛስታ ሳዋሳው

ቹኒትኛ

ካል ግትም

ቤዬራ ቹኒት

ሲፋንኩሳ ካስካዋ ካልስ ዙርፃን።

1. ካል ግትም አቺይሪዳ ዋታኮውሳ እንኮኽስቶ ፌቴሬ?
2. ካል ግትም አቺ ይሪስ ዋታኮውሳ ትክሞ እዬ?

ቹኒታማ ርዳትስትኞ

ሲፋንኩ ካስካዳ ኬችስ ታኼካማ ኩስኞንን።

1. ካል ግትምስ ዋታኮንኩ እንኮክስትካ ፌያፌይንንኩ አክኼ ጌሌፃን።
2. ዕፌትዳ ዲግኹ ግትም ዳሩሳ እንኮክስቶ ጁትኞፃው ያክኼ ርዳትፃን።
3. ዕፌትዳ ዲግኹ ካል ግትማካዳ ውካ እሉዋው ስም ቶኬምስቱታ ጌሌፃን።
4. ...ኹና ኞርጀ ክምታ...ንኞ ዳራ ንኞ አክኼ ምሳሊስ ርዳትፃን

ሳዋሳው

እምትኞፃንትካ

እምትኞፃንትካ

እምትኞፃንትካ ላንስታ አንደስ ጃላ ቹፍ ዝኩክ ዲብቱርካ ክንዳ ቱዊካማጊ ዲብቱርትካዋ እምትኞዕኞስ ካሊፃንኩዊክ።

ምሳሊ፦

1. አሌሙ ምሳኽ ኹዋ፤ያኼስን ሴሜታያ።
2. ካኔ ፊሊዕ አኹኪ ክምካዋ ማንቲ።
3. ብቱ ኤሬሴካማ ታፌ ዜሬካ፤ ምርት ኩዒ ቱኬማያ።
4. ንጂኪላ፣ አኹኪ፣ ኩዒ፣ ያኼስን እ.እ.ኮ ናንኩዊክ።

በ. ሲፋማ ዲጉንኩ ፃምሪ ዲብቱርትካኻዳ ዝኩንኩሳ ፃምርሳንትካዋ ዳድሳን።

1. ክራ ክንቲኞና ቲንቱኻ፤ ያኼስን ቤናኻ ቲያያ።
2. አላምና ቱፌትሩውሳ ዙራሙሬ ዶኔክዕኼ እንካኔ፤ አልጋ ኩዒ ልቦሌዶ አንቤብኼ እንካንቱ።

10.2 ካል ግትምካ

10.2.1. አንቤብኛ

ቤዴራ ንባብ

ሲፋንኩሳ ካስካዋ ካልስ ዙርዛን።

1. ታቹንኩ ካል ግትምካኩሳ አይኔትካዋ ዛራዛራን።
2. ታቹንኩ ካል ግትምካ አኮሜችስታኑሳ አጋታሜ ድቹዋን።

ሲፍዛማ ዲጉንኩሳ ካልኩሳ ግትምካዋ እንትጋርጋስ እንኮክስታው ድምዕስ አንቤብኛስ ፌያፌይኛዉሳ እንዕኼንቶ ሼውናን።

ካል ግትምካ

ካል ግትምኩ አይኔትካ

አውኚዳ ሊሊትኛችንኩ ካል ግትምካው አይኔትካ ዝኩና። ኪዱ ግትም፣ እንካኑ ግትም፣ ፍካሪው ግትም፣ እንዕኺው ግትም፣ እንዛሪ እንክራው ግትም፣ ባይልኩ ጅምካው ግትም እ.እ.ኮ ካልኩ ግትምካው አይኔትካዳ ሜዴብስታና። እኒጋ ክቻዴስ ባንኩሳ ምሳሊታ ካንትንስ።

በ. ኪዱ ግትም

እን ካሉ ግትም ኣሊቢ ኪዲስቱስ አራሸካ ጋጋርጋሳስታ ጋቤራሳ ኒኪትኛዛኑስታ ንሴስካስ እያኑሳ እንካኖስታ ክብሮ ጌሌዛኑ ካሉ ግትሜኽ። ምሳሊስ ሲፋውሳ ካንትንስ።

ይታላ ቢሪ፣ ይታላ ቢሪ፣
እሩብቴስ ኪሪ።
አያ ቢሪ ኩምታ፣
ኹና ኛርጂ ክምታ
አራ አኾሳኽ ይታ።

አያ ቢሪ ኩምታ፣
አያ ቢሪ ኩምታ፣
ዋርካካ ካሜንታ፣
ኩላክላኽ ካሜንታ
ታምባንኩዌኽ አሜታ።
ይታላ ቢሪ፣ ይታላ ቢሪ
እሩብቴስ ኪሪ
ችችፍቴስ ኪሪ።
አጉዊስ ፌታኻኪ
ሱቺስ ፌታካኪ
አኔኽ ኪታኻኪ።

ሰ. እንካኑ ግትም

ሜንቾ ጊዞ እንካኑ ግትም ኻሱ ጊዝዳ፣ ማቢሪዳ፣ ባይሉ ክብራባልዳ፣ ዕምቾትዳ እ.እ.ኮ ጅሚስ እሼው ግትሙ አይኔት ያኹስ፣ ክምዒዳ እንጅኩ እንጅኮ ኪሪዊ ኬሬውስታማጊ፣ ኹናኹናስታ ቻርጃ ቻቤልቻዄካማጊ እንክራኑ ግትሙ አይኔቴኽ። ሲፋውሳ ምሳሊታ ካንትንስ።

ኹና	ቻርጂ
ዒምርኩዊ ጃቤ ልምባዊ፣	
ዋትኺስቴ ሼዎ እልምባዊ!	
	ዱጊኒውሳ ሱቼ ፋታ፣
	አንትስማ ሳቾ ፋታ።
አሱቲኒ ዒጋሪኺ	
ብሲ ንኹሳኽ ዔጌራኺ	
	አርፋዳ ችኹሬ ላቾባታ፣
	ካባኻስ ዝንቦ ናቾባታ።
ዔይሜጂ ባርዛፉ ትክሊ፣	
እንትዳ ጀሜርኹማ ትንኩሊ።	

ባርዛፍታ ዜሜማኒሲ፣

ክሩናኽ ሴሜሜንሲ።

ኾቼዳ ካኔ ፓኽዔኻ፣

ቲንታታ ኩሌ ካምዔኻ።

ኾቼዳ ብስታኒ እርኩዋዋ፣

ኖቼዳ ጌውቴ ምርካዋ፣

ክዳጉ ታክሳያ ሼዊ፣

ካይዒሳ ዝኮጉ አሻዊ።

ኾቼ ኖቼ ኮይቻናዊ፣

ዳንብ እላማ ካይቻናዊ።

ሽ. ኣኻኻ ... ኻኻ (ኻሱ ጅሚ)

እን ጅሚ ዒኻ ታኻ ዒኻራ ቻንዶስ ፋኒስ፣ እንዶስ ድምክናኪላ ዒኻራስታ እንግዳብካ ዒኻዋ ኻስካማ ቻና ዙራኒስ ጅምስታው ጅሚው አይኬቴኽ። እንሳ “ኣኻኻ” ውሳ ግትሞ ሲፍዕናና ካንትንስ።

ቤራንት	ቻቤላንት
አኻኻ ... ኻኻ	ኦሆሆሆ
አኻኻ ... ኻኻ፣ ምስራች አባባ	አኻኻ ... ኻኻ
ኦሆሆሆ	ኣኻኻ ... ኻኻ፣
ብቲጊ ኣቬቫ።	
አኻኻ .. ኻኻ	ኦሆሆሆ
አኻኻ ..ኻኻ፣ ኣርፋስታ ቤዋ	አኻኻ ... ኻኻ
ኦሆሆሆ	አኻኻ... ኻኻ፣ ዙር ሌዋ ሌዋ
ኦሆሆሆሆ	አኻኻኻ
አኻኻ... ኻኻ	አኻ... ኻኻ
ኦሆሆሆሆ	ኣኻ... ኻኻ
አኻኻ...ኻኻ	ኣኻ...ኻኻ

ሞራሽ ሞራሽ ሞራሺ ሞራሽ ሞራሽ
ሞራሽ ሞራሽ ሞራሺ፣ ሞራሽ ናንትሳ ሞራሽ ሞራሽ ሞራሺ
ሞራሽ ሞራሺ ሞራሽ ሞራሽ ሞራሺ፣
ፍሻን ቻንትሳ

አይኒ ሞናን ሞናኒ ሞናን ሞናኒ
ሞናን ሞናን ሞናኒ እንዛይ ኩዋ ጋይና
ሞናን ሞናን ሞናኒ ሞናን ሞናኒ
ሞናን ሞናን ሞናኒ፣ ሌንጌዳ ጋይና።

ኣንቢባማ ርዳትስትቻ

በ. ሲፋንኩሳ ካስካዋ ፅፌቱ ስሬትስ ካልስ ዙርዛን።

1. ኻሱ ጅሚው ካሉ ግትምዳ ካቢትቻቻንኩሳ ስንኻካዋ ፍሽትካማ ድቹዋን።
2. ኻሱ ጅሚዳስታ እንካኑ ግትም ክቻዳ ዝኩኽ እምፕልትትስታ ሊሊትት ዳርማይ?
3. እንት ዙራሙሪዳ ታቹንኩሳስታ ግትምስ ዲጋንኩሳ እንዛሪኩሳ እንክርካዋ ስምስ ድቹዋን።

ከ. እንደስ ኩክሪዳ ዲጉንኩ ካልኩ ግትምካኻዳ አሳቦ ጉዋልዛማ ካንትፅቻስ ካሊዛውሳ ካሎ ያኹኪ ካልኩፓሳ ስሬታ ዔውቻስ እንፅኼንቶ ፁፍስ ጌሌዛን።

1. አያ ቢሪ ኩምታ፣
   ኹና ቻርጀኽ ክምታ፣
   አራኾሳኽ ይታ።
2. አጉዊስ ፌታኻ፣
   ሱቹስ ፌታኻ፣
   አኔኽ ኪታኻ።
3. ዋርካካ ካሜንታ፣
   ኩላኪላኽ ካሜንታ
   ታምባንኩዊኽ አሜታ።
4. ይታላ ቢሪ፣ ይታላ ቢሪ፣

እሩብቴስ ኪሪ፣

ችችፍቴስ ኪሪ።

ኬሌቴፍቻየማ አንቤብቻ

10.2.1 ስራዳ ኪዱ ግትም ናውሳ ግትሞ ክችክቺ ዜሚስስታ ሌዚስ ድምፆ እንኮኽዚካማጊ ባኔ ባንቶ አንቤፓን።

10.2.2 ካልካስታ ፃፊቻ

ካልካ

ሲፍካማ እይስቱንኩ ዜይብካስ ኽዮ እያን።

ምሳሊ፦1. ኃሪ ዔዔፉ ትታ ያኻ-አኬክታ

2. ሉንዔ ዔጌርቴ -ግዲቲ

1. አና ዔይማ እንፃኻ ሉንዔ ዔጌርትሽ።
2. ታፊው ዎይሚ ሌጌኽ።
3. ንማቻ ካሜንቱት ኹናው አካላት ፒምፕኔ ዔጌርሽ።
4. ኬቤዱ ሴንድ ሳንኮ ላኪ።
5. ኪዊ ላኬው አቺ እንስ ፌይሽ።

ፃፊቻ

አጉዊዳ እይስቱንኩ ሹኻ ካልኩሳ ግትምካዋ ጁፃ ዔውትካማ ቢሬ ጋሺኼስታ ጀግኔ አራሾ ይስቻፅኼ ካንታውስ ካሉሳ ግትሞ ፃፊካማ ዲግሳን።

10.2.3. ዙሚቻስታ ሳዋሳው

ዙሚቻ

ኻሱ ጅሚ (አኻኻ - ኻኻ)

“ካሉ ግትም” ናው ኃሪስ ዲግኹ ፅፌታኻዳ ዲግኹ ኻሱሳ ጅሜ (አኻኻ --ኻኻ) እምፕልካ ቻቤላንትካ እምፕልካኪ ቤራንትካ ታኼካማ ክችክቺ አኮሜችኾ ሴልስ ጅምትካማጊ ሚኔ እንክራን።

ሳዋሳው

እምትቻፃንትካዋ ቱኬምስታማ ፃምሪ ዲብቱርቶ ሲሪቻ

ሲፍካማ ዲጉንኩሳ እምትቻፃንትካዋ ናኺሲ ስፍሪዳ ሚዚካ ዋክትቻዚካማ ፃምሪ ዲብቱርት ዔፓን።

1. ክንቲ ቱኬማንቲ እሺኾ፤ ---------- ሜንች ኣቺ ክችክቺስ ሲፍቻኃያ።
2. አሌሙ አይሎ ጉዶ ውቱቶ ያጉኻ፤ ---------- ሼሌምስትኾ።
3. ቻናቿ ሜቱንቻኼ ካንታውስ ኽሉቺፉ ራዲዎንስ ድኹስቱ፤ ---------- ሜንችካ አቿ ካሜንኼ ቼፍቻቻስ ካሊፃውሳ ሼውቶ አግፅካ።
4. ሜንችካ ቹትካ ቻናቿ ሜቱንቻችሳ ግልጋሎቱ ቱኬምስታንትካኽ ፤ ልቿ ---------- ቱኬምስታንትካ ጋቲንኩዊኽ።
7. ቻናቿሳ ሜቱንስትኼ ካንታውስ ሺዳስታ ይዳ ዝኩኽ አቿት ዲግቻችኼኽ፤ ---------- ግልጋሎቲው ቱኬምስታንት አኽቻዳ ሊሊትት ካንትስቱ።

10.3 ካልኩ ግትምካ

10.3.1 አንቤብኛ

ቤዴራ ንባብ

እንዴስ ፍና 10.2.1 "ካልኩ ግትምካ" ናው ኃሪ ስራዳ አንቤብቱንኩ ካልኩ ግትምካዴስ ታክስታንኩሳ ካልስ ድቹዋን።

ሲፋማ "ካልኩ ግትምካ" ናው ኃሪስ ዲጉንኩሳ ግትምካዋ ጌቱምስቱኑሳ አላሜ ጉድኃ ማሊካማ እንትኃርኃስ እንኮኽስታው ድምዕስ አንቤፓን።

ካል ግትም

በ. ስንዳዮ እንቤላማ፣ ዳሌ ምርቶ አፔሴ፣

ታፊሊላ አንቤላማ፣ ዳሌ ምርቶ አፔሴ፣

አቲሬ ባያማ፣ ልሻኹዌሻ አቲሴ።

ከ. እሚኹ አልቢንሊ፣ ሜሮ ቄውካማ፣

ባይዕሻኃቲንታ ኩራርሻኼካማ።

አልቢኑ ስሌት፣ ግድ አሊቢዊ፣

አዔድስታማ ዊድስታቲዊ።

ኽ. ጉንቤቶ እሎማ፣ ሴኔ ብሳማ፣

ቡቹኽ ክንባኺ አንጌፍስታማ።

ቤራ ጌጌራን ናቾቶጊ ታምፓን፣

ጉሊንቲ ዋኹስ ሲሚቴ ካንታን።

አብራ ሌጌሳ ዋትኺስቴይ እርሻ፣

ቺራስ ዔሜታ ፓኽዕኾኽ ግርሻ፣

ሜሬርስታዊ እንዕኼ እንኮኩታ፣

ኹሻዳ ኹሻዳካ ፕሬ አንጉራታ።

እርፎ እሚካማ ስስቕቲንትዬስ፣

ዳር ኹስታዊይ ምሳኽ እርባትስ።

ፎታ ኃሪዳ ቱክሌልስታውዶስ፣

ትክፃማ አሬስኻ ኬሼ ውርዶትዶስ።

ቨ. ቢሪኪ አሬሴ፣

ድኾሪ አፔሴ።

አንኩራ አሬሴ ችኻኪ ዜሬ፣

ዊንቲኪዳኪ እምሜ አፌሬ።

ሰ. እያ እንዳራይ ኩስኻዌዊ፣

ጋሺ እንዳሪ ቱኬርታዊ።

ሸ. ውጂ ኮማ፣ እኔ ኮማ፣

ኪዊ ኮማ፣ ቲኹሬ ኮማ፣

ይንታው ፌኬራማ።

አንቤባማ ርዳትስትኻ

ሲፋንኩ ካስካስ ካልኩ ግትምካው ስሬትስ ፁፍስ ዙርዌ እያን።

በ. "በ" ዶስ "ሸ" ዋ ኺስታ ዲጉንኩ ግትምካ ኃራ ኃራ ዳር አጋታማሳ ምክንያታ ዌውካማ ጌቱምስቱንኩ ኔን?

ከ. "በ" ዶስ "ሸ" ዋ ኺስታ ዲጉንኩሳ ግትምካዋ ኃራ ኃራ ዲጉኑሳ እንኮክስቶ ክይትኻዊካማ ፃፋን።

ኸ. ሲፋንኩ ስንኾካዶስ ርዳትስቲንኩሳ አሳብካዋ ፁፍስ ጌሌፃን።

- ሜሬርስታዊ እንፅኼ እንኮኩታ፣
  ኹኻዳ ኹኻዳካ ፕሬ አንጉራታ።
- ቢሪኪ አሬሴ፣
  ድኾሪ አፔሴ።

ኬሌቴፍቻፃማ አንቤብቻ

ሲፋንኩሳ ካልካዋ ኬሌቴፍቻፂካማ አንቤፓን።

በ.	ከ.	ሽ.
ጉሊንቲ	እንቤላማ	ግርሻ
ኹቻዳ	ልሻኹዊቻ	ቴክሌልስታውዶስ
እሚካማ	ኣልቢንሊ	አንጉራታ
ትክፃማ	ኣንጌፍስታማ	ክንባኺ
አዔድስታማ	ዋትኺስቴይ	ኩራርኼካማ
አንጌፍስታማ	ስስቾቲንትዬስ	አሊቢዊ

10.3.2. ካልካስታ ፃፊቻ

ካልካ

ትኪቻስታ አንቺቻ

አውኺ ኮንኪው ፆሴንስቱንኩ ካልካኻዳ ያግስታንኩ አንቤብስታንት ድምፅካው ትኪቻስታ አንቺቻ ምክንያታስ፣ እምኘል ካሉ ኽይዳ ሊሊትትቻስ ካሌ።

ምሳሊ ፦ ኩሪ

ምሳሊ 2. እሪ እሎማ ኩሪ ዋኻ። ራ-አንቾ ኔታ አንቤብስቴኺ።
ኽይ እሪ እሉታ እሜ ባይስ ያኹ ውታኺስ ጌማው አኹ።
እንት እንፃይ ኩሪ! ራ-ትኬታ አንቤብስቲስ
ኽይ፦ኩራት እንኮክስቱኻ

ከ. ሲፍካማ እይስቱንኩሳ ካልካዋ ትኪኻስታ አንቺኻ ምክንያታስ ይንታው ኽዩሳ ሊሊቶ ዲብቱርቶ ሲሪካማ ካንትዛን።

1. ክሪ
2. ኩዒ
3. ኩታ
4. ግድ
5. ድሚ
6. ብር
7. ሻኺ
8. እዒ .

ዛፊኻ

እንት ዙራሙሪዳ አኞ ካስቲካማ ያኹኪ እሊው ዳድስ ንባሮ ፋቱካማ ሴንቲኩሳ፣ ጅሚኩሳ፣ ኻስኩሳ፣ ኪድኩሳ እ.እ.ኮ ካልኩሳ ግትምካዋ አችትኻዒካማ ፁፍስ ዲግሳን። ኃራ ኃራ እምካቺፋ እንፁኒ ፅካ ፅካ ግትምካ ያኽኻ እይስቱ።

10.3.3. ዙሚኻስታ ሳዋሳው

ዙሚኻ

ሲፋንኩሳ ካል ግትምካዋ ሞኔጂውስ አኹኪ እሊው አሜኻው ጅሚው ዜሚስ ኹናስታ ኻርጂ ታኼካማ አኹኪ ዖቱ ኪስትካማ ቤንዳ ኻቤልኻቱካማ ጅማን።

ኹና- እንዛይና ሜዳቡ ሸቡ
ፅንጋኺ ታሳውዴስ ልቡ።
ኻርጂ- ካንስ ካንስ ኩላ ንካማ
ሲኪኪኒስ ኩኔ ንካማ።
ኹና- እንዛይና እንፁ ዝኽንኒ
ቲቫኒ ታምቤይ ዝጉቱኒ።
ኻርጂ- እንዛኻ ዛርካ ላምቡዳ
ታምትኻኔስ አዩ ዳምቡዳ።
ኹና- አዩ ኩላንቲ ታምትኻ
ቲጉኒ ማቴብ ታንኩትኻ።

ቻርጂ- እንፃኻ ያንጃ ማርኪዳ

ውታኻ ፌኪ ዋርቺዳ።

ኹና- እንፃይና ስኒ ዊኪሲ

እንዖማ ቡዜ ሴኬሲ።

ቻርጂ- ክዳስታ ይዳ ክችስ ቶውሳ

ፃንኾ እያላይ ልችስታውሳ።

ኹና- አንታይዑኒ ግዲታታ

እንኩርቴማ ክብስታታ።

ሳዋሳው

ሲፋንኩሳ ፃምርሳንት እምትቻፃንትካዋ ቲኪምስቲካማ ፃምርካ ዲብቴርትካዋ ሲራን።

እን ምክንያትስ፣ ያኼስጉ፣ ሲፍፃማ ኩዊ፣ አንዶስ ፋሌንጋ፣ አለዲዳ

ምሳሊኦ እን ምክንያትስ

አለሚቱ ፃንቑንቲኾ፤ እን ምክንያትስ አኾ ዝቑኾ።

መዳይ ካልካ

ቢጋሩ ቲራግድሚ (Graphic organizer)፦ ኣሳቡሳ ታምትቼ ስልስ ኣኹ ግራፍስ ኣችትሻዕሻ፣

ኣሳቦ ቤንሻዕሻ (Think aloud)። - ምሳላ ያኼካማ ኣንቤብካማጊ ባኑ ጊዝ እቺታስ ቲሪሻ ንካማጊ እምፕሎ ዲቦ ካንታውስ ዋትኃ ኣሴብካማጊ ኣኽኼ እሊው ኣቺስ ኣሳቦ ቤንሻሻዕሻ፣

ኣንቤብኼ ፍናሾ ኬፄልሻ (read a head)፦ ታስሻዛው ኣሳብዳ ታምባኒ ግልዛ ያካታ ፍንሾ ስኩንኩ ዲብቴርትካዋ ኣንቤብሻ፣ ልቓ ዲብቴርትካዋ ኣንቤብሻስ ኣሳብ ግልዛ ኣካቲው ኣኹኒ እሊውሳ ሴሎ ቴኬምስትሻ፣

ኣይምሩው ሴል (Nental picture)፦ ታሪክዊንካውሳ፣ ስፍሪውሳስታ ኣኼንካውሳ ጊሊዕፄ ካንታውስ ኣይምሩስ ስሎ ጌቴራማጊ ኣንቤብሻ፣

ኣፄብሊ ክንትሻ (peer tutoring)፦ ክንታንትካ ክንቲኩሳ ካሌቾትካዋ ኃስ ኃዋ ክንትኃኑ ካስት፣

እምፕልታ ኣንቤብሻ (coral reading)፦ ሜንችሻ ኑንኩ ክንታንትካ እምፕሎ ውፎ ኣብርቱ ያኼካማ ድምፆ እንኮኽዕካማ ኣንቤባኑ ሴል፣

እርዳትሻኼካማ ክንትሻ (cooperative learning)፦ እምፕል ክንቲውሳ እሜ እምፕልታ ኣጌዝሻኼካማጊ ክንትኼ ካስት

እርዳትስትሻ (comprehension)፦ ዙሚ ኣኹ ውፍ ኮዋንኩዋሳ እርዳትስትሻስታ ኽዮ ኣግውች ካስት

እርዳትፃንትካ ካስካ (Expository text)፦ ንባሮ እያንቲ ውፍ ያኹስ እምፕሎ ኃሬ ኣኹ ውንቶ ክንትዕሻስ / እርዳትዕሻስ ቴኬማው ውፍ

እንዕኼንቶ እዩ ንባብ (prosody)፦ እምፕሎ ውሬ ክችክቺስ ኣኹ ቢኪስቱኽ ድምፁ ካላዪስ ኣንቤብሻ

ኩቲ ካሲ (Explicit question)፦ ዙርዒ ኩታ ዕፌትዴስ ኣኹ ዙሚ ዴስ ኣግስታው ካሲው ኣይኔት

ካቢትሻፃማ ኣንቤብሻ (repeated reading)፦ ክችክቺስስታ ፍትኔትስ ኣንብብችሳ ካሊቶ ኣድርዕሻስ እንዕኺ ዙርዓስ ኣጌዝስትካማ ካቢትሻሻዕካማ ኣንቤብች ካስት

ካልካ ዳኪካስ (WPM)፦ እምፕል ዳኪካስ ፍትኔትስ አንቤብስቱንኩ ካልካው ሚንችት፣ እምፕል ዳኪካስ ክችክቺስ ኣንቤብስቱንኩ ካልካው ሚንችት (WCPB)

ካልካው ብትንዒ (Word analysis)፦ አንቤባንትካ ዓፊስቱንኩ ካልካዋ እንፅካ ቤንካስ አኹ ክንፅልካስ ብትንፅካማ አንቤብኻሰ ቱኬምስታኑ ሴል

ካልካዋ እርዳትስትኻ /ኣቕኻ (word recogniztion)፦ አንቤባንትካ ዓፊስቱንኩ ካልካዋ ሺሸኻስ ቱኬምስታንኩ ሴልካ

ካስቱ ንባብ ጊዛይ ቲሪኻስታ ኣሴብኻ (stop and think)፦ ካስቱ ንባብ ጊዛይ ዳሮ ኣንቤብካማጊ አኽኼ አቱኒ አንቤብኻደስ ኪቻ ቲሪኻ ናማ ኣንቤብስቱክሳ አሳቦ አይምሩስ እርዳትስትኼ ሞኬርኻ

ኬሌቴፍኻፃማ ኣንቤብኻ (fluency)፦ ፊደልካዋ፣ ካልካዋስታ ካልኩፕካዋ ክችክቺስ፣ ፍትኔትስስታ እንፅኼንቶ እያው ዳድስ ኣንቤብኽ ካሊት

ክንፅሊ (Affix)፦ ካሉ ዊድዊዲዳ ኬንዒልስታንኩ ኽይ ዝኩክ ክንፅልካ

ክችክችት (Accuracy)፦ እምፕሎ ካሎ አኹ ካልኩፓዋ አኹ ዲብቱርቶ ኬርታጋቲታ ታትቕታኑላ አንቤብኽ ሴል፣

ማራማርኻፃንትካ ካስካ (Implicit /inferential questions /፦ ክንታንትካ አንቤባኑ /ቱኒታኑ ፁፋኻዳ ዝኩንኩ ንባርካዋ ቹኔታማ እርዳትስትኻኩ ካስካ፣

ጌሜትኻ (prediction)፦ አንቤብኻደስ /ቱኒትኻደስ ፍና አኹ አንቤብኽ /ቱኒትኽ ካስትዳ ሲፍፃማ ዳር ይንታው አኹ ዳር አኽኻስ ካላው አኽኼ ጌሜትኻ ታሪክዊንካዋስታ ሴሬ ካንታውስ ዳማዳምዒ እይኻ

ቱዊ (contex)፦ ስካዊ ካሉሳ ኽዮ እይኻስ ምልኻታንኩ ፍንዳ ኣኹ እንግርዳ አግስታንኩ ካልካ፣ ካልኩፕካ አኹ ዲብቱርትካ፣

ታክሲሎ (Auto maticity)፦ ፊደልካዋ፣ ድምፅካዋስታ ካልካዋ ችግራጊታ፣ ታክሲሎ ክችክቺስ ሺሸኼስታ ኣንቤብኽ ካሊት፣

ታሪኩ ውክሪ (story structure)፦ ዋኒዳዋ፣ ዒዎ፣ አኺኔ፣ ችግሮስታ ኽዬ ዒጌራንኩሳ ቤንካዋ እሜው ድርሴቱ ውክሪ፣

ቱክሌልኻዒ /ዴዴኻስኻ (summarizing)፦ ፅፌቱሳ ቹዋ አሳቦ ዒሜቕማ ፍሸኽ ካስት

ቱሬካንቲ/ሴንሳንቲ ፁፋ (Narrative text)፦ ታሪኩሳ ጊዙሳ፣ ስፍሪውሳ አኹ ዄውሳ ቤደራ ሲፈ ካንትዣው ፁፍሳ ውክሪ

ቹኒታማ እርዳትስትኻ (Listening comprehension)፦ ዙሜ አኹ ፁፎ ቹኒታማ እርዳትስትኻስታ ኽዮ እይኹ ካሊት

ቹዋ ኣሳብ (Main idea)፦ ዕፈትደስ ደደኻታማ ፋው ቹዋ ኣሳብ፣

ኻኻራሳ ሲፍኻኺው ሴል (self —checking strategy)፦ ክንታንትካ አንቤባኑ ጊዛይ እርዳትስትኹ ቹሜትኻዣኑ ሴል፣

ኻኖ ታስኻ (Rhyme)፦ ሜሴሌልኻንኩ ፊደልካስታ /ድምዕካስ ዊዳንኩ ካልካ፣

ዕምድ ንባብ (partner reading)፦ ዕምዳ ያኻማ ባኔባንቶ አንቤብኹ ካስት

ዣፊኹ ቱርት (Writing convention)፦ ፊደልካውሳ ማሊፈ፣ እንጅኩዊ፣ ዣፊኹሳ ዳብዜስታ ቱርትምልኻትካውሳ ቱኬምስትኻኼ ካንትዣው ዣፊኹ ቱርት

ዣምርስኻ (blending)፦ እንዕካ ቤንካስ አኹ ፊደልካስ ኔዔዔልኻማ ዲጉኽሳ ካሎ እምፕልዳ ዣምርሳማ ዙሚኹዐ አንቤብኹ አኹ ዣፊኹ ካስት

ዙሚ ሊሊታ (Dialect)፦ ድምዕስ፣ ካልስ አኹ ሳዋሳውስ ፈቱርስታው ዙራሙሪው ኮዋንኪው ቱኬምስትኻኹ ሊሊትት

ዙርዣማ አንቤብኻ (reread)፦ ካስቱ ንባብዳ ግልዣ ያኻያሱ ዲብ/ ጉዳይ ጌቱማኒ አሳቦ እርዳትስታ ካሊስቱምቡ እንግራ ዙራማጊ ኣንቤብኻ.

ዜውግ (Generc)፦ ሊሊቲ ውክሪስ ኣኹ ባይሪስ ኣቾስቱኽ ፁፍ ውክሪ፣ ምሳሊ፦ ቱውኔት፣ ጊሊዕዒ ድርሴት፣ ሴንሳንቲ ድርሴት